

BIBLIKANHONG TEYOLOHIYA

"Wala ba ako makasulat kanimo ug mga maayo uyamot nga mga butang sa mga tambag ug kahibalo, aron sa pagpahibalo kanimo sa kasayuran sa mga pulong sa kamatuoran, aron ikaw makatubag sa mga pulong sa kamatuoran ngadto sa nagpadala kanimo? "
(Proverbio 22: 20-21)

Harvestime International Network
<http://www.harvestime.org>

MGA KAUNDAN

Pasiuna Sa Teyolohiya									3
KAPITULO 1:	Paterology:	Dios Amahan							7
KAPITULO 2:	Christology:	Jesu-Kristo							28
KAPITULO 3:	Pneumatology:	Balaang Espiritu							61
KAPITULO 4:	Angelology:	Mga Angel							93
KAPITULO 5:	Demonology:	Satanas Ug Mga Demonyo							106
KAPITULO 6:	Bibliology:	Ang Biblia							122
KAPITULO 7:	Harmartiology:	Sala							146
KAPITULO 8:	Soteriology:	Kaluwasan							160
KAPITULO 9:	Ecclesiology:	Ang Iglesia							173
KAPITULO 10:	Eschatology:	Propesiya, Ang Katapusang Kapanahonan, Eternidad							186
Epilogo									200
Mga Tubag Sa Kinaugalingong Eksamen									201

PASIUNA SA TEYOLOHIYA

ANG KAHULOGAN SA TEYOLOHIYA

Ang pulong nga "teyolohiya" naggikan sa duha ka Griyego nga mga pulong, *theos* nga nagka hulogang "Dios" ug *logos* nga nagpasabot sa "ang pulong mahitungod" o "ang pagtuon sa" Dios ingon sa pagpadayag kaniya sa mga Kasulatan. Sa yanong pagkahubit lamang, ang teyo lohiya usa ka lawom nga pagtuon sa Balaang Biblia aron mahibaloan kung unsa ang gisulti sa Dios mahitungod sa iyang kaugalingon, sa iyang mga katuyoan, iyang mga plano, ug sa iyang mga saad.

ANG MGA HILISGUTAN SA TEYOLOHIYA

Ang nag-unang mga hilisgutan sa teyolohiya naglakip sa pagtuon sa:

-Paterology:	Ang pagtuon sa Dios, ang Amahan.
-Christology:	Ang pagtuon sa Anak, si Jesu-Kristo.
-Pneumatology:	Ang pagtuon sa Balaang Espiritu.
-Angelology:	Ang pagtuon sa mga anghel.
-Demonology:	Ang pagtuon kang Satanas ug mga demonyo.
-Bibliology:	Ang pagtuon sa Balaang Biblia, nga mao ang pinadayag sa Dios.
-Harmartiology:	Ang pagtuon sa sala.
-Soteriology:	Ang pagtuon sa kaluwasan nga mao ang probisyon sa Dios alang sa sala.
-Ecclesiology:	Ang pagtuon sa iglesia.
-Eschatology:	Ang pagtuon sa tagna sa Biblia, katapusang kapanahonan, ug sa eternidad.

Kini nga mga pulong wala gamita sa Biblia, apan maoy mga pulong nga gigamit sa mga esko lar aron sa paghulagway sa dagko nga mga ulohan sa teyolohiya. Ang tanan nga mga bolyum gisulat sa matag usa niini nga mga hilisgutan - usa ka libro madali nga isulat sa matag hilisgu tan. Ang katuyoan niini nga pagtuon, hinoon, mao ang paghatag ug katingbanan para sa inde pendente nga pagkat-on ug / o pagtudlo sa batakang mga konsepto sa teyolohiya. Kini miga mit sa Kasulatan ingon nga pangunang kapanguhaan, ug wala mag-atubang sa nagkasumpaki nga teyolohikal nga mga argumento.

ANG KINATALIWAD-ANG TEMA

Ang Biblia nagpadayag sa misteryo sa plano sa Dios nga mao ang naghiusa nga tema sa Biblia. Kini mao ang pagpadayag ni Jesu-Kristo ingon nga Manluluwas sa makasasala nga katawhan. Si Jesus nagpatin-aw kung giunsa sa Daang Testamento pagsentro kaniya: "*Ug siya miingon kanila, kini mao ang akong mga pulong nga akong gipamulong kaninyo sam-tang dinhi pa ako kauban ninyo, nga kinahanglan nga matuman sa hingpit ang tanan nga nahasulat sa Kasugoan ni Moises, ug sa mga manalagna, ug sa mga Salmo mahitungod kanako. "(Lucas 24:44) Uban niini nga pasiuna, si Jesus mipadayon ug miingon" ...gibuksan niya ang ilang salabutan aron sila makatukib sa mga kasulatan "(Lucas 24:45). Unsa ang*

yawi nga gihatag ni Jesus kanila sa pagsabot sa mga Kasulatan? Sa pagkatinuod ang dagko nga mga tema nagtumbok kaniya: "... *Sa ingon niini nahisulat, nga si Kristo kinahanglan nga mag-antus, ug mabanhaw gikan sa mga patay sa ikatulo ka adlaw: Ug ang paghinulsol ug pagpasaylo sa mga sala kinahanglan igawali sa iyang ngalan taliwala sa tanang kanasuran, sugod sa Jerusalem. Ug kamo mga saksi niining mga butanga*" (Lucas 24: 46-48)

Ang Daan ug Bag-ong Tugon parehong nag-asoy sa istorya ni Jesus. Ang Daang Tugon nag-andam kanato alang sa iyang pag-anhi ug ang Bag-ong Tugon nagsulti kon giunsa kini pagka hitabo. Kini naghiusa sa tibook Biblia ug sa pagtuon sa Biblikanhong teyolohiya sa usa ka dakong tema: Jesu-Kristo.

ANG KAMAHINUNGDANON SA TEYOLOHIYA

Adunay ubay-ubay nga importanting mga hinungdan sa pagtuon ug pagsabot sa mga dagkong pagtulon-an sa Kasulatan.

-Ang teyolohiya importante alang sa personal nga espirituhanong pagtubo ug paglambo aron ikaw "... *motubo sa gracia, ug sa kahibalo sa atong Ginoo ug Manluluwas nga si Jesu-Kristo*" (2 Pedro 3:18). Ang pagtubo nagkinahanglan ug panahon sa natural nga kalibutan ingon man sa espirituhanon nga kalibutan. Ang ubang teyolohiyahong mga kamatuoran masabtan lamang sulod sa usa ka yugto sa panahon. Pananglitan, kon ikaw bag-o nga magtotoo, dili nimo masabtan ang pagkamatitud-anon sa Dios sama sa usa ka tawo nga nag-alagad sa Ginoo sulod sa mga katuyuan.

-Ang teyolohiya importante aron malikayan ang sayop nga doktrina. Ang unang sala mire-sulta sa dihang nangutana ang kaaway "...Ang Dios miingon ba?" (Genesis 3: 1). Kung wala ka mahibalo kung unsa ang giingon sa Dios sa iyang Pulong mahitungod sa mga isyu sa pagtoo diha sa sukaranan, nan mahulog ka sa sayop nga doktrina ug -sa katapusan- ngadto sa sala.

-Ang teyolohiya mahinungdanon aron makapatin-aw sa Biblikanhong mga kamatuoran ngadto sa mga dili magtotoo ug mahimong andam sa pagtubag sa paglaum nga anaa sa sulod nimo (1 Pedro 3:15).

-Ang teyolohiya gikinahanglan alang sa imong espirituhanong paglakaw ug pagministeryo. Sama sa tanan nga pagtuon sa Biblia, ikaw kinahanglan nga magtinguha sa kinasing-ka sing nga kahibalo - dili lang sa alimpatakan nga kahibalo - pinaagi sa paggamit sa unsa ang imong nakat-onan. Ang katuyoan sa pinadayag dili lamang aron makakuha ug kasa yuran, apan aron sa pagtugot sa pinadayag nga moresulta sa paggamit ug pagbag-o sa imong kinabuhi.

UNSAON PAGGAMIT KINI NGA PAGTUON

Ikaw mahimong mopili sa pagtuon o pagtudlo sa tibook kurso sa Biblikanhong Teyolohiya o mopili sa indibiduwal nga mga topiko ug motumbok sa usa ka hilisgutan. Aron makadawat sa hingpit nga mga benepisyo niini nga pagtuon:

-Ang teyolohiya kinahanglan nga sugdan uban sa espirituhanon nga panghunahuna tungod kay "... ang kinaiyanhon nga tawo dili makadawat sa mga butang sa Espiritu sa Dios: kay kini mga binuang alang kaniya: ni siya makaila kanila, tungod kay kini gigahin sa espiritu hanon nga paagi "(1 Mga Taga-Corinto 2:14). Ang espirituhanon nga hunahuna maoy usa nga nausab pinaagi sa kasinatian sa bag-ong pagkatawo ug nasakop ug napuno sa gugma alang sa Dios ug sa iyang Pulong.

-Ang tanan nga mga bersikulo nga gihisgutan sa manwal kinahanglan nga basahon ug tun-an.

-Dugang sa Harvestime International Network nga mga materyal nga may kalabutan sa teyo lohianhong mga hilisgutan nga gihisgutan niini nga pagtuon mahisgutan kung diin angay ug kinahanglan susihon.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Ipatin-aw ang teyolohiya.

2. Ipatin-aw ang Paterology.

3. Ipatin-aw ang Christology.

4. Ipatin-aw ang Pneumatology.

5. Ipatin-aw ang Angelology.

6. Ipatin-aw ang Demonology.

7. Ipatin-aw ang Bibliology.

8. Ipatin-aw ang Harmartiology.

9. Ipatin-aw ang Soteriology.

10. Ipatin-aw sa Ecclesiology.

11. Ipatin-aw ang Eschatology.

12. Kang kinsa ang hilisgutan sa Biblia ug Biblikanhong teyolohiya nakatumbok? _____

13. Ilista ang upat ka mga rason ngano nga importante nga magtuon sa teyolohiya.

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

KAPITULO 1

PATEROLOGY

Dios nga Amahan

KATIN-AWAN

Ang paterology naggikan sa duha ka Griyego nga pulong nga nagkahulogang "amahan" ug "pulong". Sa dihang gihiusa ug gigamit sa termino sa teyolohiya, kini nagpasabot nga "pagtuon sa Amahan". Ang kasagarang mga hilisgutan nga gitun-an sa paterology naglakip sa kahibalo sa pagkaanaa sa Dios, tulo ka persona sa Dios, mga hiyas sa Dios, mga ngalan sa Dios, iyang pagkalabaw'ng halangdon, ug iyang mga katuyoan ug mga plano.

ANG KAHIBALO SA PAGLUNGTAD SA DIOS

Atong maangkon ang kahibalo sa Dios sa mosunod nga mga paagi:

-Gikan sa Paglalang.

Ang unang mga pulong sa Genesis mao ang: "*Sa sinugdan gibuhat sa Dios ...*" Ang Genesis mga kapitulo 1-3 nagrekord nga ang Dios mao ang Magbubuhat. Kon kamo dili motoo niining unang lima ka mga pulong, nan kamo dili makahimo sa pagsabot o pagdawat sa nahibi ling mga kamatuoran sa biblikanhong teyolohiya. Ang Dios naglalang sa natural ug espiri tuhanon nga mga kalibutan.

Ania ang pipila ka mga bersikulo nga nagpamatuod sa Dios ingon nga Magbubuhat:

Oh Jehova sa mga panon, ang Dios sa Israel, nga nagalingkod ibabaw sa mga querubin, ikaw mao ang Dios, bisan pa ikaw lamang, sa tanang mga gingharian sa yuta; ikaw ang nagbuhat sa langit ug sa yuta. (Isaias 37:16)

Ah, Ginoong Dios! Ikaw ang nagbuhat sa langit ug sa yuta pinaagi sa imong dakong gahum ug pinaagi sa imong tinuy-od nga mga kamot! Ug walay bisan unsa nga malisud alang kanimo. (Jeremias 32:17)

Sa sinugdan mao ang Pulong, ug ang Pulong uban sa Dios, ug ang Pulong Dios. Siya sa sinugdanan kauban sa Dios. Ang tanang mga butang gihimo niya, ug sa wala siya walay bisan unsa nga mahimo sa nahimo. (Juan 1: 1-3)

Kay pinaagi kaniya gibuhat ang tanang mga butang, diha sa langit ug dinhi sa yuta, makita ug dili makita; bisan ang mga trono o mga kaginoohan o mga kapunoanan o mga kagamhanan; ang tanang mga butang gibuhat pinaagi kaniya ug alang kaniya. (Colosas 1:16)

Ang Dios naglalang sa tanan - ang uniberso, ang yuta, mga tanum, mga hayop, tubig, kahayag, panahon, ug uban pa. Ang iyang pinakalabaw nga nilalang mao ang tawo nga gibuhat sama sa iyang dagway.

Ang tanan nga nilalang padayon nga gipaluyohan sa Dios:

Siya nagabubo sa kabukiran gikan sa iyang mga lawak. Ang yuta natagbaw sa bunga sa iyang mga buhat. Siya nagpatubo sa balili alang sa kahayupan, ug ang mga bung layon alang sa paghago sa tawo, aron siya makahimo pagkuha ug pagkaon gikan sa yuta. (Salmo 104: 13-14)

Ug siya mao ang una sa tanan nga mga butang, ug diha kaniya ang tanan nga mga butang nagapadayon. (Colosas 1:17)

Nga sanglit mao ang dan-ag sa iyang himaya ug ang mao gayud nga dagway sa iyang pagkamao, ug sa nagatuboy sa tanang mga butang pinaagi sa pulong sa iyang gahum, sa diha nga nakabuhat siya sa paghinlo sa atong mga sala miling kod sa toong kamot sa halangdon sa kahitas-an.. (Mga Hebreohanon 1: 3)

Ang paglalang sa tinuod nagpahayag ug nagpamatuod sa pagkaanaa sa Dios:

Ang mga langit nagapahayag sa himaya sa Dios; ug ang hawan nagapadayag sa buhat sa iyang mga kamot. Ang adlaw ngadto sa adlaw nagapamulong, ug ang gabii ngadto sa gabii nagpadayag ug kinaadman. Walay sinultihan ni pinulongan, diin ang ilang tingog dili hingdunggan. (Salmo 19: 1-3)

Ang mga kalangitan nagmantala sa iyang pagkamatarung, ug ang tanang mga katawhan nakakita sa iyang himaya. (Salmo 97: 6)

Kay ang iyang dili makita nga mga butang gikan sa pagtukod sa kalibutan makita sa dakong katin-aw, nga masabot pinaagi sa mga butang nga binuhat, bisan pa ang iyang walay kinutubang gahum ug pagkadios; aron sila wala nay ikabalibad. (Roma 1:20)

-Gikan sa Kasaysayan

Ang kasaysayan nagpamatuod sa pagkaanaa ni Jesu-Kristo, ang Anak sa Dios - iyang pagka tawo, ministryo, kamatayon, ug pagkabanhaw. Ang mga rekord sa kasaysayan sa mga hari, mga gubat, ug uban pang mga panghitabo sa Biblia usab gipamatud-an pinaagi sa kasaysa yan. Ang mga arkeyolohikal nga nakalot nagkumpirma usab sa daghang mga ciudad, mga baryo, ug mga panghitabo nga gihisgutan sa Biblia.

-Gikan sa Tradisyon

Ang tukmang kahibalo sa Dios gipasa gikan sa usa ka kaliwatan ngadto sa sunod.

-Gikan sa Kasinatian

Pinaagi sa kasinatian sa bag-ong pagkatawo, ang mga tawo nakadangat sa kahibalo sa buhi nga Dios. Ang mga kasinatian sama sa mga damgo ug mga panan-awon mahimo usab nga makahatag ug kahibalo sa tinuod nga Dios, ingon man ang mga kasinatian sa pagpaniid sa Dios nga namuhat sa kinabuhi sa uban diha sa mga milagro ug pagkabag-o.

-Gikan sa Pinadayag

Ang labing dako nga kumpirmasyon sa paglungtad sa Dios makita sa Pulong sa Dios pinaagi sa daghang mga pamahayag sama niini:

Ako ang Dios, bisan ang imong Dios ... (Salmo 50: 7)

Tumotok kamo kanako, ug mangaluwas kamo, tanang mga kinatumyan sa yuta; kay ako mao ang Dios, ug wala nay lain. (Isaias 45:22)

... Ako mao ang Dios, ug wala nay lain; ako mao ang Dios, ug wala nay lain nga sama kanako; (Isaias 46: 9)

ANG TULO KA PERSONA SA DIOS

Ang usa ka tinuod nga Dios gipadayag sa tulo ka managlahi nga personalidad sa Amahan, Anak nga si Jesu-Kristo, ug sa Balaang Espiritu. Kini usa ra sa pagkadios, usa ka Dios nga adunay tulo ka managlahi nga kinaiyahan. Ang pagtulon-an sa tulo ka persona sa Dios kinahanglan nga dawaton pinaagi sa pagtoo, tungod kay lisud nga masabtan sa atong limitado nga mga panghunahuna.

Ang unang persona sa tulo ka persona sa Dios gitawag nga Amahan. Siya ang amahan sa:

-Israel: Exodo 4:22

-Mga anghel, Job 38: 7

-Jesu-Kristo: Juan 17: 1

-Tanan nga mga magtotoo: Juan 1: 12-13

Diha sa Daang Tugon, ang Hebreohanong pulong alang sa Dios, "Elohim", maoy labaw sa usa nga pulong. Ang labaw sa usa nga pulingalan (pronoun) mao ang gigamit alang sa Dios (Genesis 1:26), ug ang manolonda ni Jehova giisip sa Daang Tugon nga pagpakita ni Kristo (Mga Maghuhukom 2: 1-5). Ang labing lig-on nga bersikulo sa Daang Tugon alang sa doktrina sa tulo ka persona sa Dios mao:

Dumuol kamo kanako, pamatia ninyo kini; ako wala magsulti sa tago sukad sa sinugdan; gikan sa panahon nga kini namao, didto man ako: ug karon ang Ginoong Jehova, ug ang iyang Espiritu, nagapaanhi kanako. (Isaias 48:16)

Diha sa Bag-ong Tugon, ang Amahan, Anak ug Espiritu gipamatud-an nga balaan, sa pagbuhat sa mga buhat sa Dios, ug pagasimbahon. Daghan ang gisulat mahitungod sa pagkadios ni Jesus (mga panig-ingnan sa Juan 1: 1; Tito 2:13), apan siya giila nga lahi sa Amahan ug sa Espiritu. Ang Espiritu Dios usab (Mateo 28: 19-20; Mga Buhat 5: 3-5), apan giila nga lahi sa Amahan ug sa Anak.

Ang Dios adunay tulo ka managlahi nga kinaiyahan uban sa tulo ka lahi nga personalidad, apan siya usa ra ka Dios:

Pamati, Oh Israel: Si Jehova nga atong Dios, usa lamang ka Jehova. (Deuteronomio 6: 4)

Adunay ubay-ubay nga mga Kasulatan nga nagpamatuod niining tulo ka persona nga kinaiyahan sa Dios. Sa diha nga si Jesus gibautismohan ni Juan Bautista sa Suba sa Jordan, ang Dios namulong ug ang Espiritu Santo mikunsad:

Ug si Jesus, sa dihang siya gibautismohan, mihaw-as gilayon gikan sa tubig: ug, tan-awa, ang mga langit nabuksan alang kaniya, ug iyang nakita ang Espiritu sa Dios nga mikunsad sama sa usa ka salampati ug mianha kaniya. Ug ania karon, usa ka tingog gikan sa langit nag-ingon, kini mao ang akong hinigugmang Anak, nga kaniya may kalipay ako. (Mateo 3:16-17)

Sa wala pa mobalik sa Langit human sa iyang pagministeryo sa kalibutan, si Jesus naghigot sa pag-abot sa Balaang Espiritu nga nagagikan sa Dios:

Apan sa dihang moabot na ang Maglilipay, nga akong pagasugoon kaninyo gikan sa Amahan, ang Espiritu sa kamatuoran, nga nagagikan sa Amahan, siya magpamatuod kanako. (Juan 15:26)

Si Apostol Pedro naghigot sa tulo ka persona sa Dios:

Kong kamo gipasipalahan tungod sa ngalan ni Kristo, mga bulahan kamo; kay ang Espiritu sa himaya ug ang Espiritu sa Dios anaa sa ibabaw ninyo: sa ilang bahin siya gipakadautan, apan sa imong bahin siya gihimaya. (1 Pedro 4:14)

Si Apostol Pablo naghigot sa tulo ka persona sa Dios sa iyang mga sinulat

Kay ang kasugoan sa Espiritu sa kinabuhi diha kang Kristo Jesus nga nagluwas kanako gikan sa kasugoan sa sala ug kamatayon. Kay ang wala mahimo sa Kasugongan, tungod sa iyang pagkaluya pinaagi sa unod, ang Dios nga nagpadala sa iyang kaugalingong Anak, sa pagkasama sa unod nga makasasala, ug alang sa sala, nahukman sa sala diha sa unod. (Roma 8: 2-3)

Ang gracia ni Ginoong Jesu-Kristo, ug ang gugma sa Dios, ug ang pakig-ambit sa Espiritu Santo, magauban kaninyong tanan. (2 Corinto 13:14)

Kay pinaagi kaniya (ang Anak) ang usag usa kanato may pultahan diha sa usa ka Espiritu ngadto sa Amahan. (Efeso 2:18)

Ang basahon sa Mga Buhat nagpamatuod usab sa kinaiya sa Dios:

Busa sa gibayaw siya sa toong kamot sa Dios, ug sa nakadawat sa Amahan sa gisaad sa Espiritu Santo, siya (Jesus) nagbubo niini, nga inyong nakita ug nadungog karon. (Mga Buhat 2:33)

ANG MGA KINAIYA SA DIOS

Ang Dios Amahan, si Jesu-Kristo, ug ang Balaang Espiritu gihulagway sa Biblia sa ilang kinaiyahan. Kon kita maghigot sa "kinaiyahan" atong gipasabot ang sukaranan nga mga hiyas nga naghulagway sa Dios. Kini nga mga hiyas nailhan usab nga "mga kinaiya" nga nagpasabot sa "mga pamatasan." Ang Biblia nagpadayag nga ang Dios ...

Mahangturon

Ang tulo ka persona sa Dios mahangturon ug walay sinugdanan ug walay katapusan:

Ginoo, ikaw mao ang among dapit nga puloy-anan sa tanang mga kaliwatan. Sa wala pa ang kabukiran patunghaa , o wala pa himoa ang yuta ug ang kalibutan, bisan gikan sa sinugdan ngadto sa walay katapusan, ikaw mao ang Dios. (Salmo 90:1-2)

Ug nagtanum si Abraham ug usa ka kahoy nga Sambag sa Beer-seba, ug didto nag sangpit siya sa ngalan ni Jehova, Dios, nga walay katapusan. (Genesis 21:33)

Ang walay katapusan nga kinaiyahan sa Dios maihulagway pinaagi sa usa ka lingin. Ang lingin walay makita nga punto sa pagsugod o pagtapos, apan kini anaa.

Espiritu

Ang Dios espiritu. Kini nagpasabot nga siya walay unod ug dugo ug busa dili makita sa natural nga mata sa tawo:

Ang Dios espiritu man: ug ang mga magasimba kaniya kinahanglan magsimba kaniya sa espiritu ug sa kamatuoran. (Juan 4:24)

Labing Gamhanan

Ang Dios mao ang labing gamhanan - ang nagamando nga gahum sa tibook uniberso. Basaha ang Efeso 1 ug Roma 9.

Anaa Sa Tanang Dapit (Omnipresent)

Ang Dios anaa bisan asa:

Kay ang mga mata sa Ginoo nagdagan sa tibook yuta ... (2 Cronicas 16: 9)

Ang mga mata ni Jehova anaa sa tanang dapit, nga nagabantay ibabaw sa dautan ug sa maayo. (Proverbio 15: 3)

Asa ba ako paingon gikan sa imong Espiritu? Kun asa ba ako mokalagiw gikan sa imong presensya? Kung ako mosaka ngadto sa langit, ikaw atua didto: kung buhaton ko ang akong higdaan sa Sheol, ania karon, ikaw atua didto. (Salmo 139:7-8)

Nahibalo Sa Tanan (Omniscient)

Ang Dios nasayud sa tanang mga butang:

... Ikaw nahibalo sa tanan. (Salmo 139: 4)

... Ang Dios labaw pa kay sa atong kasingkasing, ug nanghibalo sa tanang mga butang. (1 Juan 3:20)

... Apan ang tanang mga butang hubo ug binuksan sa atubangan sa mga mata niadtong atong pagahatagan ug husay. (Mga Hebreohanon 4:13)

Makagagahum Sa Tanan (Omnipotent)

Ang Dios gamhanan kaayo:

... Ako ang makagagahum nga Dios ... (Genesis 17: 1)

... Kay sa Dios mahimo ang tanan nga mga butang. (Mateo 19:26)

... Kay ang Ginoong Dios nga makagagahum sa tanan naghari. (Pinadayag 19: 6)

Ang Dios nagsulti sa makausa; sa makaduha ako nakadungog niini; nga ang gahum iya sa Dios. (Salmo 62:11)

Walay pagkabalhin

Ang Dios dili mausab sa iyang pagkatawo, kinaiyahan, o balaang mga katuyoan:

Kay ako si Jehova, walay pagkabalhin ... (Malaquias 3: 6)

Si Jesu-Kristo mao sa gihapon, kagahapon, karon ug sa walay katapusan. (Mga Hebreohanon 13: 8)

Balaan / matarung

Ang Dios walay sala, hingpit nga putli:

... Kamo mahimong balaan: kay ako mao si Jehova nga inyong Dios balaan man. (Levitico 19: 2)

Makatarunganon

Ang Dios patas ug walay pinalabi sa paghukom:

... Usa ka Dios sa kamatuoran ug walay sala, matarung ug matul-id. (Deuteronomio 32: 4)

Matinud-anon

Ang Dios nagatuman sa iyang mga saad ug hingpit nga kasaligan.

... Siya nagpadayon nga matinumanon: Kay siya dili makalimod sa iyang kaugalingon. (2 Timoteo 2:13)

Maayo

Ang Dios maayo, mabination, ug nagtinguha sa imong kaayohan. Siya maayo ngadto sa tanan niyang mga binuhat:

Si Jehova maayo sa ngatanan; ug ang iyang mga malomong kalooy anaa sa ibabaw sa tanan niyang mga buhat. (Salmo 145: 9)

Maloloy-on

Ang Dios nagpakita sa padayon nga kalooy ngadto sa makasasala nga katawhan:

... Si Jehova, maloloy-on ug mapuanguron, mahinay sa pagkasuko, ug dako sa mahi gugmaong kalolot ug sa kamatuoran. Nagatipig sa mahigugmaong kalolot alang sa niliboan ... (Exodo 34: 6-7)

Puno Sa Gracia

Ang Diyos nagpakita sa dili-takus nga pagkamaayo ngadto sa makasasala nga tawo:

... Kay ako mapuangoron. (Exodo 22:27)

Puno sa gracia ug maloloy-on si Jehova; mahinay sa pagkasuko, ug dako sa mahigugmaong-kalolot. (Salmo 145: 8)

Mahigugmaon

Ang Dios gugma:

Ang wala mahigugma, wala makaila sa Dios; kay ang Dios gugma. (1 Juan 4: 8)

Mapailubon

Ang Dios "dugay nga nag-antus" - nga nagpasabot nga siya dili dayon mohukom sa sala, apan naghangyo sa tanang mga tawo nga maghinulsol ug mapailubon nga maghulat alang kanila nga moila sa ilang mga sala ug moduol ngadto kaniya.

Maalamon

Ang Dios nagpakita sa lawom nga pagsabot ug mahait ang pag-ila.

Si Jehova pinaagi sa kaalam mitukod sa yuta; pinaagi sa pagsabot iyang gitukod ang mga kalangitan. (Proverbio 3:19)

Walay Kinutuban

Ang Dios dili ilalum sa kinaiyanhon ug tawhanong mga limitasyon. Siya dili ilalum sa mga limitasyon sa kawanangan:

Apan matuod ba gayud nga ang Dios mopuyo sa yuta? Ania karon, ang langit ug ang langit sa mga langit dili makaigo kanimo: unsa pa ka labing ubos kining balay nga akong natukod? (1 Mga Hari 8:27)

Siya dili ilalum sa mga limitasyon sa panahon:

Si Jehova magahari sa katuigan nga walay katapusan. (Exodo 15:18)

Tan-awa usab ang 1 Mga Hari 8:27; Exodo 15:18; Deuteronomio 33:27; Nehemias 9: 5; Salmo 90: 2; Jeremias 10:10; ug Pinadayag 4: 8-10.

MGA NGALAN SA DIOS

Ang Dios nagpadayag sa iyang kaugalingon sa daghang mga paagi diha sa Balaang Biblia, lakip ang iyang mga ngalan diin iyang gipadayag ang iyang kinaiyahan ug kinaiya. Ang pulong "Dios" (usa nga gisimba) usa ka titulo nga gigamit sa mga tawo sa paghulagway sa Labaw sa Tanan nga Persona. Sa Biblia ang mga ngalan labaw pa kay sa usa ka pag-ila. Sila naghubit sa nagdala sa ngalan. Ang mga ngalan sa Dios naglakip sa:

-Jehova:	Nagpasabot nga Ginoo.
-Jehova-Rapha:	"Ang Ginoo nga nagaayo": Exodo 15:26
-Jehova-Nissi:	"Ang Ginoo maoy atong bandila": Exodo 17: 8-15
-Jehova-Shalom:	"Ang Ginoo maoy atong kalinaw": Maghuhukom 6:24
-Jehova-Ra'ah:	"Ang Ginoo maoy akong magbalantay": Salmo 23: 1
-Jehova-Tsidkenu:	"Ang Ginoo maoy atong pagkamatarung": Jeremias 23: 6
-Jehova-Jireh:	"Ang Ginoo nga naghatag": Genesis 22:14
-Jehova-Shammah:	"Ang Ginoo atua didto": Ezequiel 48:35
-Elohim:	Nangahulogan nga Dios ug gigamit diin ang mamugnaong gahum sa paglalang sa Dios gihatagan ug kabug-aton: Buhat 17:28; Juan 1: 12-13
-Amahan:	Abba - Langitnong Amahan: Roma 8:15
-Adonai:	Nagpasabot nga Ginoo o Magtutudlo: Exodo 23:17; Isaias 10: 16,33
-El:	Kini kasagaran gigamit nga gihiusa uban sa laing mga pulong alang sa Dios:
-El Shaddai:	"Ang Dios nga igo alang sa mga panginahanglan sa iyang katawhan": Exodo 6: 3
-Elolam:	"Ang walay katapusang Dios": Genesis 21:33
-El Elyon:	"Labing hataas nga Dios, gipataas labaw sa tanan nga mga dios": Genesis 14: 18-20

ANG PAGKAHALANGDON UYAMOT SA DIOS

Ang labing maayo nga pahayag sa soberanong plano sa Dios mao ang katingbanan sa Katisis mo ni Westminster Shorter: "Ang mga mando sa Dios mao ang iyang walay katapusang katu yoan, sumala sa tambag sa iyang kabubut-on, diin, alang sa iyang kaugalingong himaya, iyang gitagana nang daan ang bisan unsa nga mahitabo."

Ang mga detalye sa plano sa Dios gipadayag sa tin-aw sa Roma 9 ug Efeso 1:11: "... *kang kinsa gitawag usab kita, sa gipili kitang daan sumala sa plano niya nga nagabuhat sa tanan mga butang sumala sa pagbulot-an sa iyang kabubut-on.*"

Kini nga mga lagda sa Dios kinahanglan maila gikan sa kabubut-on sa Dios nga may kala butan sa iyang mga sugo ug mga gidili nga tin-aw nga gisulat sa iyang Pulong.

Pananglitan, ang pagkahulog sa tawo – nga maoy resulta sa sugo nga "dili mokaon sa bunga" – nahibaloan na sa Dios, apan siya dili maoy tinubdan sa sala sa bisan unsa nga paagi. Ang tawo adunay kagawasan sa pagpili ug maoy responsable sa ilang mga gipamili. Ang mando sa Dios dili mokaon sa bunga, apan siya nasayud nga ang tawo mokaon sa bunga.

Si Jesus nagtudlo nga ang iyang kamatayon dili aksidente, apan sumala sa gitagana nang daan ug gimando nga plano sa Dios (Lucas 22:22). Si Pedro misulti mahitungod sa paglansang sa krus nga si Jesus gihatag ngadto sa mga tawo pinaagi sa "napahimutang nga katuyoan sa Dios ug pagkahibalo nang daan". Apan bisan pa niini nga mga panghitabo ang mga sala niining mga tawhana o ang moral ug espirituhanong mga sangputanan wala pagkunhori. Ang mga tawo responsable sa ilang mga pinili, bisan pa tuod kon kadtong ilang mga gipangpili nahi baloan na sa Dios.

Si Jesus nagsulti ug "kaalautan" sa tawo nga nagbudhi kaniya ug si Pedro naghigot sa mga tawo ingon nga "dautan" kinsa milansang kaniya (Mga Buhat 2: 22-24). Ang unang Iglesia nagtudlo kang Herodes, Poncio Pilato, mga Judio, ug sa mga Gentil niining makalilisang nga buhat, nga nangangkon nga ilang nahimo kon unsay "gikatakda sa kamot ug sa kabubut-on sa Dios nga mahitabo". Sa makausa pa, kini nagpamatuod nga ang Dios nahibalo sa umaabot tungod kay siya ang naglagda kon unsay mahitabo.

Kita gitagana nang daan sa pagkaagi nga ang tanang katawhan malaglag nang daan tungod sa sala nga kinaiyahan:

Busa, ingon nga pinaagi sa usa ka tawo ang sala misulod sa kalibutan, ug pinaagi sa sala ang kamatayon; ug tungod niana ang kamatayon mikaylap sa tanang mga tawo, kay niana ang tanan nakasala. (Roma 5:12)

Sumala sa Roma 8:29, hinoon, ang gikatakda nga plano sa Dios mao nga kitang tanan mahisa ma sa dagway sa iyang Anak pinaagi sa kaluwasan ug sa bag-ong pagkatawo nga kasinatian: "... Kay kadtong giila na niyang daan, gipili usab niya nga daan, aron mahisama sa dagway sa iyang anak". Ang halangdon uyamut nga Dios nakahibalo kon kinsa ang mopili sa iyang plano, ug kinsa ang mosalikway niini - apan sa walay paglapas sa kagawasan sa tawo sa pagpili.

Ang Dios maoy halangdon uyamut sa tibook kalibutan:

- Siya nagkontrolar sa pisikal nga uniberso: Mateo 5:45; Mga Buhat 14:17.
- Siya nagkontrolar sa mga hayop: Salmo 147: 9; Mateo 6:26.
- Siya nagkontrolar sa mga nasud, Daniel 2: 38-39; 4: 17,25; Roma 13: 1.
- Siya nagkontrolar sa mga indibiduwal: Galacia 1: 15-16; Lucas 1:52; Filipos 4:19; Mateo 10:30.
- Siya nagkontrolar sa padulngan sa dautan: Salmo 11: 6.

ANG MGA KATUYOAN SA DIOS

Ang katuyoan sa Dios dili kaduhaduhaan nga katuyoan o "gilauman" nga katuyoan. Ang katuyoan sa Dios klaro nga gisulti sa iyang Pulong. Tingali usa sa pinakamaayo nga katingbanan sa iyang katuyoan gihatag sa basahon sa Efeso. Ania ang gipahayag nga katuyoan sa Dios:

Sumala sa walay katapusang tuyo nga iyang gibuhad diha kang Kristo Jesus nga atong Ginoo; ... nga iyang gipaila kanato ang tinago sa iyang kabubut-on, sumala sa iyang kahamut-an nga iyang gituyo diha kaniya; alang sa usa ka hugna sa kahupnagan sa mga panahon, sa pagtigum sa tanang mga butang diha kang Kristo, niadtong mga butang sa mga langit ug sa mga butang sa yuta diha kaniya. (Efeso 3:11; 1:9-10)

Ang Dios buot nga madala ang tanang mga tawo ngadto sa husto nga espirituhanong relasyon uban kaniya:

Ang Ginoo dili magalangan mahitungod sa iyang saad, ingon sa paglangan nga gihunahuna sa uban; apan siya may pagkamapailubon alang kaninyo, sanglit dili buot nga may bisan kinsa nga mawala, kondili nga ang tanan makadangat sa paghinulsol. (2 Pedro 3: 9)

Ang katuyoan sa Dios mao nga ang tanan nga mga tawo makasinati sa kapasayloan sa mga sala pinaagi kang Jesu-Kristo, duol nga adunay husto nga relasyon uban kaniya, ug mahimong kabahin sa Gingharian sa Dios (Juan 3). Ang Biblia nagpasalig nga ang mga katuyoan sa Dios mamatuman:

Si Jehova sa mga panon nanumpa nga nagaingon: Sa pagkamatuod ingon sa akong nahunahuna, ingon niana ang mahitabo: ug ingon sa akong gitinguha, mao man ang mamatuman. (Isaias 14:24)

Kini mao ang tuyo nga gitinguha sa tibook kalibutan: ug kini mao ang kamot nga gibakyaw sa ibabaw sa tanan nga mga nasud. Kay si Jehova sa mga panon maoy nagbuot ug kinsay makapakyas niini? Ug ang iyang kamot ginatuy-od na, ug kinsay makapahuyhoy niini? (Isaias 14: 26-27)

ANG MGA PLANO SA DIOS

Ang Dios dili lamang adunay lig-on nga katuyoan, siya ang nagpatuman sa mga plano aron makab-ot ang maong katuyoan. Ang Dios migamit sa mga indibiduwal, mga nasud, ni Jesus, sa Espiritu Santo, ug sa Simbahan aron sa pagtuman sa iyang mga plano.

Mga indibiduwal

Gikan sa sinugdanan sa panahon sumala sa atong nahibaloan karon, ang Dios namuhat pinaagi sa mga tawo aron sa pagtuman sa iyang mga katuyoan. Ang Biblia puno sa mga sugilanon kung giunsa paggamit sa Dios ang lainlaing mga lalaki ug mga babaye isip kabahin sa iyang plano.

Sa panahon sa Daang Tugon ang Dios nagbangon sa mga bantugang lider sama ni Noe, Abraham, Jose, ug Moises. Siya usab ang nagdihog sa mga propeta, mga hari, ug mga maghuhukom sa pagtuman sa iyang mga katuyoan. Sa panahon sa Bag-ong Tugon, gigamit sa Dios ang mga indibiduwal sama ni Juan Bautista, mga tinun-an ni Jesus, Pablo, Timoteo, Bernabe ug daghan pang uban.

Ang Dios bisan pa gani mikuha sa makasasala nga mga tawo nga wala mosunod sa iyang plano ug mibalit-ad sa ilang dautang mga plano sa pagtuman sa iyang mga katuyoan. Ang Dios wala maghimo sa ilang makasasala nga binuhatan, apan siya namuhat pinaagi kanila ug bisan pa kanila aron makab-ot ang iyang kabubut-on. Pananglitan, miingon ang Dios mahitu ngod sa dautan nga Faraon sa Ehipto:

Ug sa pagkatinuod tungod niini nga hinungdan ako mibangon kanimo, aron ipakita kanimo ang akong gahum; ug aron ang akong ngalan isangyaw sa tibook nga yuta. (Exodo 9:16)

Mga nasud

Sa panahon sa Daang Tugon gibangon sa Dios ang nasud sa Israel aron matuman ang iyang katuyoan sa kalibutan. Isip usa ka nasud, gimandoan ang Israel sa pagpadayag sa plano sa Dios ngadto sa pagano nga mga nasud sa kalibutan. Sa pabalik-balik, napakyas sila niini nga responsibilidad.

Tungod niini, ang paghukom miabot sa Israel pinaagi sa pagano nga mga nasud nga nagpuyo sa palibot nila. Ang Dios determinado kaayo nga tumanon ang iyang plano nga iyang gibuhat pinaagi sa mga dautan nga buhat niining makasasala nga mga nasud, bisan pa wala niya gi-panghimakak ang ilang mga lihok ug sila adunay tulubagon.

Jesu-Kristo

Sayo sa kasaysayan, ang Dios nagsaad sa usa ka Manluluwas nga pinaagi kaniya ang pagpa saylo sa sala maanaa sa tanang katawhan. Ang saad unang gihatag ngadto kang Adan ug Eva human sa ilang sala didto sa Tanaman sa Eden. Ang Dios miingon:

Ug ibutang ko ang panag-away sa taliwala mo ug sa babaye, ug sa taliwala sa imong kaliwat ug sa iyang kaliwat; siya magasamad sa imong ulo, ug ikaw maga samad sa iyang tikod. (Genesis 3:15)

Kini ang sinugdanan sa daghang mga saad sa usa ka Manluluwas. Sulod sa dugay nga panahon ang Dios wala magbutyag sa mga detalye kon unsaon niya pagtuman kini nga plano. Usa kadto ka dakong misteryo. Sa ulahi, sa panahon sa mga propeta sa Daang Tugon, ang Dios nagpahayag sa dugang mga detalye sa iyang plano. Sa panahon sa Bag-ong Tugon, kining mga detalyeha natuman ug ang misteryo gipadayag sa dihang gipadala sa Dios ang iyang bugtong Anak, ang Ginoong Jesu-Kristo, aron mamatay alang sa mga sala sa tanang katawhan:

Ang plano sa Dios dili na usa ka misteryo. Ang iyang mga plano ug katuyoan gipadayag sa dayag diha kang Jesu-Kristo:

Nga iyang gipaila kanato ang tinago sa iyang kabubut-on, sumala sa iyang kahamutan nga iyang gituyo diha kaniya; alang sa usa ka hugna sa kahupnganan sa mga panahon, sa pagtigum sa tanang mga butang diha kang Kristo, niadtong mga butang sa mga langit ug sa mga butang sa yuta diha kaniya. (Efeso 1: 9-10)

Gikan sa pagkabata, si Jesus nasayud sa katuyoan sa Dios nga mao ang paghatag ug kaluwasan sa tanang katawhan ug pagpasig-uli sa tanan nga mga tawo ug kanasuran sa pagpakigdait kaniya. Si Jesus nagkinabuhi dinhi sa yuta aron sa pagtuman sa mga katuyoan sa Dios. Bisan sa bata pa siya, si Jesus nagtagad - dili sa iyang kaugalingon nga mga plano ug mga katuyoan -apan sa iya sa Dios nga Amahan. Sa diha nga ang iyang mga ginikanan naghunahuna nga siya nawala ug sa ulahi nakaplagaan siya ...

... Siya miingon kanila, ngano nga gipangita ninyo ako? Wala ba kamo manghibalo nga ako kinahanglan magapadayon sa mga butang sa akong Amahan? (Lucas 2:49)

Ang ministryo ni Jesus nagpunting sa mga katuyoan sa Dios. Ang matag plano, matag desisyon, ug matag lihoc nagpunting niini nga mga katuyoan:

Ang Espiritu sa Ginoo ania kanako, tungod kay iya akong gidihog aron sa pagman tala sa Maayong balita ngadto sa mga kabus, iya akong gisugo sa pag-ayo sa mga masulob-ong kasingkasing, sa pagwali sa kagawasan sa mga bihag, ug sa pagpahiuli sa igtatan-aw sa mga buta, ug sa paghatag ug kagawasan ngadto sa gipiutan. Sa pagmanatala sa nahimut-ang tuig sa Ginoo. (Lucas 4: 18-19)

Si Jesus nagsugo sa iyang mga sumusunod, nga naglakip sa tanang matuod nga magtotoo, sa pagtuman sa mga katuyoan sa Dios:

Busa panglakaw kamo ug panudloan ninyo ang tanang kanasuran, nga magabautismo kanila sa ngalan sa Amahan, ug sa Anak, ug sa Espiritu Santo; magatudlo kanila nga managbantay sila sa tanang mga butang nga gisugo ko kaninyo; ug ania karon, ako magauban kanimo sa kanunay, bisan ngadto sa katapusan sa kalibutan. (Mateo 28: 19-20)

Ang kapitulo sa Christology niini nga pagtuon naghatag sa mga detalye sa ministryo ni Jesus.

Ang Balaang Espiritu.

Ang Balaang Espiritu kabahin usab sa plano sa Dios. Human si Jesus mibalik sa Langit, usa ka espesyal nga gahum gihatag diha sa pagbubo sa Balaang Espiritu nga gihulagway sa Mga Buhat 2. Kini nga kasinatian gitawag nga bautismo sa Espiritu Santo. Ang gahum sa Espiritu Santo gihatag aron matuman ang mga katuyoan sa Dios sa kalibutan:

Apan managdawat kamo ug gahum, sa diha nga ang Espiritu Santo mokunsad kaninyo: ug kamo mga saksi ko sa Jerusalem, ug sa tibook Judea, ug sa Samaria, ug hangtud sa kinatumyan sa yuta. (Mga Buhat 1: 8)

Ang Balaang Espiritu naghatag ug giya ug direksyon sa mga magtotoo aron makahimo sila sa pagtuman sa plano sa Dios. Tungod kay ang Balaang Espiritu nahibalo sa kabubut-on sa Dios, ug tungod kay siya nagsusi ug nakasabot sa espiritu sa tawo, siya nagsilbing tulay tali nimo ug sa Dios aron sa pagtabang kanimo nga makab-ot kini nga mga katuyoan:

Ug siya nga nagsusi sa mga kasingkasing nakaila kon unsa ang hunahuna sa Espiritu, tungod kay siya nagapangamuyo alang sa mga balaan sumala sa kabubut-on sa Dios. (Roma 8:27)

Ang Espiritu Santo naglihok uban kanimo aron matuman ang kabubut-on sa Dios. Samtang nagsulti ka sa mga Pulong sa Dios, siya ang nagkombiktar sa mga dili magtotoo sa sala, nga nagdala kanila sa pagdawat sa Ebanghelyo (Juan 16: 7-11). Ang kapitulo sa Pneumatology niini nga kurso naghatag ug dugang pagtudlo sa Balaang Espiritu.

Ang Simbahan

Ang tanan nga mga matuod nga magtotoo mga kabahin sa Iglesia, nga mao karon ang instrumento nga gigamit sa Dios aron matuman ang iyang katuyoan ug mga plano dinhi sa yuta:

Ug aron ang tanan nga mga tawo makakita kon unsa ang hugna sa tinago, nga gikan sa sinugdanan sa kalibutan natago sa Dios, nga nagbuhat sa tanang mga butang pinaagi ni Jesu-Kristo: Ngadto sa katuyoan [kini nagpasabot nga kini katuyoan sa Dios] nga karon ikapaila ngadto sa mga pamunoan ug mga kagamhanan diha sa langitnong mga dapit mailhan sa iglesia ang nagkalainlain nga kinaadman sa Dios [plano sa Dios ug katuyoan]. (Efeso 3: 9-10, TAB)

Ang Dios namuhat sa kinabuhi sa mga magtotoo nga mga miyembro sa Simbahan aron sa pagtuman sa iyang katuyoan:

Kay ang Dios mao ang nagabuhat diha kaninyo sa pagbuot ug sa pagbuhat usab sa iyang maayong kahimut-an. (Mga Taga-Filipos 2:13)

Ang "pagbuhat sa iyang kahimut-an" nagpasabot nga siya nagapamuhat diha kanimo aron matuman ang iyang mga katuyoan sa imong kinabuhi. Kini naglakip sa kaluwasan, pagpa-puno sa Balaang Espiritu, paggamit kanimo sa pagpangalagad sa uban, ug sa pagpadayon sa paghisama kaninyo sa dagway sa iyang Anak, si Jesu-Kristo:

Ug dili usab ninyo itugyan ang mga bahin sa inyong mga lawas ngadto sa sala ingon nga mga ginamiton sa pagkadilimatarung; kondili itugyan ninyo ang inyong kaugali ngon ngadto sa Dios, ingon nga mga buhi gikan sa mga minatay, ug ang inyong mga bahin sa lawas ingon nga mga ginamiton sa pagkamatarung ngadto sa Dios. (Roma 6:13)

Kon imong itugyan ang imong kaugalingon aron mamahimong "mga instrumento sa pagka-matarung ngadto sa Dios" kini nagpasabot nga ikaw nagdala sa imong kinabuhi ug pangalagad subay sa iyang katuyoan ug mga plano. Sa pagbuhat niini, mahimo ka nga instrumento aron siya makapamuhat:

Karon, kami mga tinugyanan ni Kristo ... (2 Corinto 5:20)

Busa, ingon nga mga magbubuhat uban kaniya ... (2 Corinto 6: 1)

Kung ang Dios dili mamuhat sulod ug pinaagi kanimo, nan ang tanan nimong buhat walay kapuslanan:

Gawas nga si Jehova ang magatukod sa balay, kawang lamang ang kahago niadtong mga nagatukod niini; gawas nga si Jehova ang magbantay sa ciudad, kawang ang pagtukaw sa tawo nga magbalantay. (Salmo 127: 1)

Ang imong ministeryo dili magmalampuson gawas kon kini gitukod sa walay katapusang mga katuyoan sa Dios, kay sa tawo:

... Kay kon ang ilang katuyoan o kalihokan gikan sa tawo, kini mapakyas. Apan kung kini gikan sa Dios, ikaw dili makapugong niining mga tawhana. Makita mo lamang ang imong kaugalingon nga makig-away batok sa Dios. (Mga Buhat 5: 38-39, NIV)

Ang dugang pagtudlo sa plano sa Dios alang sa Iglesia gihatag sa kapitulo sa Ecclesiology niini nga kurso.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Ipatin-aw ang Paterology.

2. Unsa ang pipila sa mga hilisgutan nga gitun-an sa Paterology?

3. Ipatin-aw kung giunsa sa mosunod paghatag ug kahibalo sa paglungtad sa Dios.

-Paglalang

-Kasaysayan.

-Tradisyon.

-Kasinatian.

-Pinadayag.

4. Gamita ang panaghisgot mahitungod sa Tulo ka Persona sa Dios niini nga kapitulo, itingob kon unsay gipasabot niini nga mga pulong ug ilha ang tulo ka persona sa Dios.

5. Paglista ug pipila ka mga kasulatan nga gihatag niini nga kapitulo nga nagpamatuod sa tulo ka persona nga kinaiyahan sa Dios.

6. Ihulagway ang mga hiyas sa Dios nga gihisgutan niini nga kapitulo.

-Mahangturon:

-Espiritu:

-Labing Gamhanan:

- Anaa sa tanang dapit: _____
- Nahibalo sa tanan: _____
- Makagagahum sa tanan: _____
- Walay pagkabalhin: _____
- Balaan / matarung: _____
- Makatarunganon: _____
- Matinud-anon: _____
- Maayo: _____
- Maloloy-on: _____
- Puno sa gracia: _____
- Mahigugmaon: _____
- Mapailubon: _____
- Maalamon: _____
- Walay Kinutuban: _____

7. Unsa ang kahulogan sa mga ngalan sa Dios?

- Jehova: _____
- Jehova-Rapha: _____
- Jehova-Nissi: _____
- Jehova-Shalom: _____
- Jehova-Ra'ah: _____
- Jehova-Tsidkenu: _____
- Jehova-Jireh: _____
- Jehova-Shammah: _____
- Elohim: _____
- Amahan: _____
- Adonai: _____
- El: _____
- El Shaddai: _____
- Elolam: _____
- El Elyon: _____

8. Unsa ang gipasabot sa hataas uyamut nga plano sa Dios?

9. Gamita ang panaghisgot mahitungod sa soberanong plano sa Dios, tubaga ang mosunod nga mga pangutana:

-Nahibaloan ba sa Dios ang kaugmaon?

-Ang iya bang kahibalo sa umaabot nakawagtang sa kagawasan sa pagpili sa tawo?

10. Unsa nga kasulatan ang naghatag ug katingbanan sa pahayag sa Dios sa katuyoan?

11. Sumala sa 2 Pedro 3: 9, unsay tinguha sa Dios?

12. Unsa ang duha ka bersikulo nga nagpasalig nga matuman ang mga katuyoan sa Dios?

13. Gamita ang panaghisgot niini nga kapitulo, itingob ang plano sa Dios alang sa mga indibiduwal.

14. Gamita ang panaghisgot niini nga kapitulo, itingob ang plano sa Dios alang sa mga nasud.

15. Gamita ang panaghisgot niini nga kapitulo, itingob ang plano sa Dios alang ni Jesu-Kristo.

16. Gamita ang panaghisgot niini nga kapitulo, itingob ang plano sa Dios alang sa Balaang Espiritu.

17. Gamita ang panaghisgot niini nga kapitulo, itingob ang plano sa Dios alang sa Simbahan.

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

DUGANG NGA MGA PAGTUON

1. Ania ang pipila ka bakak nga mga teyoriya bahin sa Dios nga mahimo nimong mahibalag:

- Atheism: Naglimod sa paglungtad sa Dios.
- Agnosticism: Nag-ingon nga walay kahibalo o dili mahibalo kung aduna o wala bay Dios.
- Materialism: Nag-angkon nga ang kalibutan usa ka kalihokan sa butang.
- Polytheism: Ang pagtoo sa daghang nagkalainlaing mga dios.
- Pantheism: Nag-angkon nga ang Dios mao ang tanan ug ang tanan Dios.
- Deism: Nagtoo nga ang Dios gipadayag lamang pinaagi sa kinaiyahan.
- Animism: Nag-angkon nga ang tanan sa kinaiyahan buhi uban sa mga espiritu nga makatabang o makadaut sa katawhan.
- Dualism: Nag-ila lamang sa maayo ug dautan
- Dynamism: Nagtoo nga adunay walay lawas nga kusog ug enerhiya sa kinabuhi nga naglihok sa tanang mga butang diin ang usa mahimong magamit alang sa maayo o dautan.
- Evolution: Nag-angkon nga ang tanan nga mga binuhat nanungha sa usa ka proseso sa kausaban, lakip ang tawo.

2. Gamita ang mosunod nga mga pakisayran, tun-i pagdugang ang mahitungod sa Paterology.

Dios Amahan:

Mateo 11:27; 19: 17,26; 22:32; 23: 9
Marcos 12: 26-27,29; 10: 18,27
Lucas 10:22; 18: 19,27; 20: 37-38
Juan 4:24; 5: 17,37; 6:46; 10:29; 14: 28,31; 15: 8

Ang Dios naglalang sa kalibutan:

Genesis 1: 1-32; 2: 3-4; 5: 1-2
Nehemias 9: 6
Job 38: 1-41
Salmo 74:17; 89:11; 104: 1-35; 115: 15; 121: 2; 124: 8; 134: 3; 136: 6; 148: 5
Proverbio 8: 23-31
Ecclesiastes 3:11
Isaias 40:28; 42: 5; 43: 1,7; 44:24; 45: 8,12,18; 48:13; 54:16; 65:17
Jeremias 10:12; 27: 5; 31:22; 32:17; 51:15
Ezequiel 28: 13,15
Amos 4:13
Zacarias 12: 1
Malaquias 2:10
Juan 1: 3
Mga Buhat 4:24; 17:24
Roma 1:20
Efeso 2:10; 3: 9; 4:24
Pinadayag 10: 6

Ang Dios nagpaluyo sa kalibutan pinaagi sa iyang gahum:

Salmo 75: 3; 95: 4
Mga Taga Colosas 1: 16-17
Mga Hebreohanon 1: 3; 6: 7
2 Pedro 3: 4
Pinadayag 4:11

Ang tulo ka persona nga kinaiyahan sa Dios:

Exodo 20: 3
Deuteronomio 4: 35,39; 6: 4
1 Samuel 2: 2
2 Samuel 7:22
1 Mga Hari 8:60
2 Mga Hari 19:15
Nehemias 9: 6
Isaias 44: 6-8
1 Timoteo 1:17

Iyang pagkaanaa sa tanang dapit:

Genesis 28: 15-16
Deuteronomio 4:39
Josue 2:11
Proverbio 15: 3
Isaias 66: 1
Jeremias 23: 23-24
Amos 9: 2-4,6
Mga Buhat 7: 48-49
Efeso 1:23.

Ang iyang pagkahibalo sa tanan:

Genesis 18: 18,19
2 Mga Hari 8: 10,13
1 Cronicas 28: 9
Salmo 94: 9; 139: 1-16; 147: 4-5
Proverbio 15: 3
Isaias 29: 15-16; 40:28
Jeremias 1: 4,5
Ezequiel 11: 5
Daniel 2: 22,28
Amos 4:13
Lucas 16:15
Mga Buhat 15: 8,18
Roma 8: 27,29
1 Corinto 3:20
2 Timoteo 2:19
Mga Hebreohanon 4:13
1 Pedro 1: 2
1 Juan 3:20

Ang iyang pagkamakagagahum sa tanan:

Genesis 1: 1; 17: 1; 18:14
Exodo 15: 7
Deuteronomio 3:24; 32:39
1 Mga Cronicas 16:25
Job 40: 2
Isaias 40: 12-15
Jeremias 32:17
Ezequiel 10: 5
Daniel 3:17; 4:35
Amos 4:13; 5: 8
Zacarias 12: 1
Mateo 19:26
Pinadayag 15: 3; 19: 6.

Iyang pagkabalaan:

Exodo 15:11
Levitico 11: 44-45; 20:26
Josue 24:19
1 Samuel 2: 2
Salmo 5: 4; 111: 9; 145: 17
Isaias 6: 3; 43: 14-15
Jeremias 23: 9
Lucas 1:49
Santiago 1:13
1 Pedro 1: 15-16
Pinadayag 4: 8; 15: 3-4.

Iyang pagkamatitud-anon:

Exodo 34: 6
Numeros 23:19
Deuteronomio 4:31
Josue 21: 43-45; 23:14
1 Samuel 15:29
Jeremias 4:28
Isaias 25: 1
Ezequiel 12:25
Daniel 9: 4
Miqueas 7:20
Lucas 18: 7-8
Roma 3: 4; 15: 8
1 Corinto 1: 9; 10:13
2 Corinto 1:20
1 Mga Taga Tesalonica 5:24
2 Mga Taga Tesalonica 3: 3
2 Timoteo 2:13
Mga Hebreohanon 6:18; 10:23
1 Pedro 4:19
Pinadayag 15: 3

Ang iyang pagkamaayo:

Salmo 25: 8
Nahum 1: 7
Salmo 145: 9
Roma 2: 4
Mateo 5:45
Salmo 31:19
Mga Buhat 14:17
Salmo 68:10; 85: 5.

Iyang pagkamaloloy-on:

Tito 3: 5
Lamentaciones 3:22
Daniel 9: 9
Jeremias 3:12
Salmo 32: 5
Isaias 49:13; 54: 7.

Iyang pagkamahigugmaon:

Deuteronomio 7: 8
Efeso 2: 4
Sofonias 3:17
Isaias 49: 15-16
Roma 8:39
Oseas 11: 4
Jeremias 31: 3

KAPITULO 2

CHRISTOLOGY

Jesu-Kristo

KATIN-AWAN

Ang Christology gilangkuban sa mga pulong nga *Kristo*, nga nagatumong kang Jesu-Kristo ug sa *ology*, nagapasabot nga "ang pagtuon sa. "Sa ingon, ang pulong nga" Christology" naghisgot sa pagtuon kang Jesu-Kristo. Kini usa sa tulo ka mga dapit nga may kalabutan sa pagtuon sa Tulo ka Persona sa Dios nga naglakip usab sa Paterology (ang pagtuon sa Dios Amahan) ug Pneumatology (ang pagtuon sa Balaang Espiritu).

Ang kasagarang mga hilisgutan nga gitun-an sa Christology naglakip sa paglungtad nang daan ni Kristo; mga panagna mahitungod kaniya; ang iyang pagkatawhanon ug pagkadios iyang mga kinaiya, mga ngalan, ug mga titulo; ang iyang pagkahimugso, pagkabata, ministryo, kamatayon, pagkabanhaw, pagkayab, ug pagbalik; ug ang mga buhatan nga iyang gihuptan.

Ang pagtuon sa Christology importante tungod kay si Jesus mao ang naghiusa nga tema sa tanan nga kasulatan, ingon sa gipadayag sa dihang "...*Sa sinugdan gikan kang Moises ug sa tanan nga mga manalnga iyang gisaysay kanila ang tanan nga mga kasulatan ang mga butang mahitungod sa iyang kaugalingon*" (Lucas 24:27).

ANG PAGLUNGTAD-NANG-DAAN NI KRISTO

Sa wala pa ang iyang yutan-ong kinabuhi, si Jesus naglungtad sa eternidad ingon nga ikaduha nga persona sa Tulo ka Persona sa pagkadios. Siya kauban sa Dios sa sinugdanan ug Dios (Juan 1: 1). Si Juan miingon nga ang "pulong" nahimong unod, nga nagpasabot nga si Jesus naglungtad kaniadto sa wala pa siya matawo - usa ka pulong nga nagpasabot nga siya nahimong unod (Juan 1: 1,14) .

Si Jesus mismo miingon nga siya adunay himaya uban sa Amahan sa wala pa ang kalibutan (Juan 17: 5) ; nga siya naggikan sa Amahan (Juan 5:43; 6:38); ug nga siya diha na sa wala pa si Abraham (Juan 8:58). Ang Pinadayag 22:13 nagpamatuod usab sa walay katapusan nga paglungtad ni Kristo sa dihang siya mipahayag: "*Ako ang alpha ug ang omega, ang una ug ang ulahi, ang sinugdan ug ang katapusan.*"

Si Apostol Pablo miingon nga si Kristo adunahan, apan nahimong kabus; nga siya "anaa sa dagway sa Dios" apan "gipaubos ang iyang kaugalingon"; ug nga siya naglungtad na "sa wala pa ang tanang mga butang" (Colosas 1:17) . Kini nga mga hugpong sa pulong tanan nagpamatuod nga si Jesus naglungtad na sa wala pa moanhi sa yuta (tan-awa usab sa 1 Corinto 15:45 ; ug Filipos 2: 6) .

MGA TAGNA MAHITUNGOD KANG JESU-KRISTO

Ang Daang Tugon naglangkob sa daghang mga panagna mahitungod kang Jesus ug ang Bag-ong Tugon nagpamatuod sa ilang pagkatinuod.

Ang tagna usa ka dinalian nga pulong gikan sa Dios nga nagpadayag sa mga butang mahitungod sa umaabot nga dili mailhan pinaagi sa natural nga kaalam. Kini nga mga panagna nagpadayag kung giunsa, kanus-a, ug asa si Jesus matawo ug ang mga detalye mahitungod sa iyang kinabuhi, ministeryo, kamatayon, ug pagkabanhaw - sama sa...

- Ang Mesias matawo sa Betlehem: Miqueas 5: 2; Mateo 2: 1; Lucas 2: 4-6
- Ang Mesias matawo sa usa ka babaye: Genesis 3:15; Mateo 1:20; Galacia 4: 4
- Ang Mesias matawo gikan sa usa ka ulay: Isaias 7:14 ; Mateo 1: 22-23; Lucas 1: 26-31
- Ang Mesias magagikan sa kaliwatan ni Abraham: Genesis 12: 3; 22:18; Mateo 1: 1; Roma 9: 5
- Ang Mesias kaliwat ni Isaac: Genesis 17:19; 21:12; Lucas 3:34
- Ang Mesias kaliwat ni Jacob : Numeros 24:17; Mateo 1: 2
- Ang Mesias maggikan sa tribu ni Juda: Genesis 49:10 ; Lucas 3:33; Mga Hebreohanon 7:14
- Ang Mesias manununod sa trono ni Haring David: 2 Samuel 7: 12-13; Isaias 9: 7; Lucas 1: 32-33; Roma 1: 3
- Ang trono sa Mesias mahangturon : Salmo 45: 6-7 ; Daniel 2:44; Lucas 1:33; Mga Hebreohanon 1: 8-12
- Siya pagatawgon nga Emmanuel: Isaias 7:14; Mateo 1:23
- Siya mahimong Anak sa Dios: Salmo 2: 7; Hebreohanon 1: 5; 5: 5
- Siya maggahin ug panahon sa Ehipto: Oseas 11:1 ; Mateo 2: 14-15
- Ang masaker sa mga bata mahitabo sa iyang dapit nga natawhan : Jeremias 31:15 ; Mateo 2:16-18
- Usa ka mensahero mag-andam sa dalan alang kaniya: Isaias 40: 3-5; Malaquias 3: 1; Mateo 11: 10-13; Lucas 3: 3-6
- Siya pangunahan sa pagministeryo ni Elias : Malaquias 4: 5-6; Mateo 11: 13-14
- Siya igasalikway sa iyang kaugalingong katawhan: Salmo 69: 8; Isaias 53: 3; Juan 1:11; 7: 5
- Siya usa ka manalagna: Deuteronomio 18:15; Buhat 3: 20-22
- Siya ipahayag nga Anak sa Dios : Salmo 2: 7 ; Mateo 3: 16-17
- Siya pagatawgon nga Nazareno: Isaias 11: 1 ; Mateo 2:23
- Siya pagatawgon nga Hari: Salmo 2: 6 ; Zacarias 9: 9; Mateo 27:37; Marcos 11: 7-11
- Siya magdala ug kahayag: Isaias 9: 1- 2; Mateo 4: 13-16
- Siya magtudlo gamit ang mga samingay: Salmo 78: 2-4; Isaias 6: 9-10; Mateo 13: 10-15, 34-35
- Siya moayo sa masulob-ong kasingkasing: Isaias 61: 1-2 ; Lucas 4: 18-19
- Siya mahimong pari sunod sa han-ay ni Melquisedec: Salmo 110: 4; Hebreohanon 5: 5-6
- Siya modawat ug pagdayeg gikan sa mga bata : Salmo 8: 2; Mateo 21:16
- Siya mosulod sa Jerusalem nga madaugon, Zacarias 9: 9; Mateo 21: 4-5; Juan 12: 14-15
- Siya kasilagan nga walay hinungdan: Salmo 35:19
- Siya pagabudhian: Salmo 41: 9 ; Zacarias 11: 12-13; Lucas 22: 47-48; Mateo 26: 14-16
- Ang iyang mga tinun-an magkatibulaag: Zacarias 13: 7; Mateo 26: 31,56; Marcos 14: 27,50
- Ang bayad sa pagbudhi ipalit sa umahan sa magkukulon : Zacarias 11:12-13 ; Mateo 27: 9-10

-Siya sayop nga pagaakusahan:	Salmo 35:11 ; Marcos 14: 57-58
-Siya hilom lamang atubangan sa iyang mga magsusumbong:	Isaias 53: 7 ; Marcos 15: 4-5
-Siya pagaabusohan:	Isaias 50: 6 ; Mateo 26:67; Salmo 69: 4; Juan 15: 24-25
-Siya ilansang sa krus uban sa mga kriminal:	Isaias 53:12; Mateo 27:38; Marcos 15: 27-28
-Ang iyang mga kamot ug mga tiil pagatusukon:	Salmo 22:16 ; Zacarias 12:10; Juan 20: 25-27
-Siya tanyagan ug suka aron imnon:	Salmo 69:21; Mateo 27:34; Juan 19: 28-30
-Siya pagabugal-bugalan:	Salmo 22: 7-8; Lucas 23:35
-Siya mag-antus sa atong kaulaw:	Salmo 69:19; Mateo 27:28
-Mga sundalo magsugal sa iyang mga sapot :	Salmo 22:18 ; Lucas 23:34; Mateo 27: 35-36
-Siya pagabiyaan sa Dios:	Salmo 22: 1 ; Mateo 27:46
-Siya mag-ampo alang sa iyang mga kaaway:	Isaias 53:12; Lucas 23:34
-Siya pagaisipon nga mga kriminal:	Isaias 53:12; Lucas 23:33
-Siya mamatay pinaagi sa paglansang sa krus:	Isaias 53: 5-6; 10; Juan 19:16
-Siya pagauhawon:	Salmo 69: 3; Juan 19:28
-Siya pagatan-awon:	Salmo 22:17; Mateo 27:36
-Siya motugyan sa iyang Espiritu ngadto sa Dios:	Salmo 31: 5; Lucas 23:46
-Siya ang katapusang sakripisyo alang sa sala:	Isaias 53: 5-12; Roma 5:6-8
-Ang iyang kamatayon makabaton ug "daghang mga kaigsoonan":	Mga Hebreohanon 2:12
-Siya "magpagula sa bihag":	Salmo 68:18; Efeso 4:8-10
-Ang iyang mga bukog dili mabali:	Exodo 12:46; Salmo 34:20; Juan 19:33-36
-Ang iyang kilid pagadughangon:	Zacarias 12:10 ; Juan 19:34
-Ang dugo ug tubig moawas gikan sa iyang lawas:	Salmo 22:14; Juan 19:34
-Siya ilubong uban sa mga adunahan :	Isaias 53: 9; Mateo 27:57-60
-Siya mabanhaw gikan sa mga patay :	Salmo 16:10 ; 49:15; Mateo 28:2-7; Mga Buhat 2:22-32
-Siya mokayab ngadto sa langit:	Salmo 24:7-10 ; Marcos 16:19; Lucas 24:51
-Siya molingkod sa toong kamot sa Dios:	Salmo 68:18 ; 110:1; Marcos 16:19; Mateo 22:44

Si Jesus nagtagna sa iyang kamatayon ug pagkabanhaw (Mateo 20: 17-19; 1 Corinto 15) ug sa iyang pagkayab (Lucas 24: 46-53). Ang 1 Tesalonica 4: 13-18 naghigot sa piho sa wala mahibaloi, umaabot nga panahon nga ang mga patay diha kang Kristo mabanhaw pag-una, sundan sa tanang buhi nga mga magtotoo nga diha-diha dayon mosaka sa kahanginan aron makig-uban kang Jesus hangtud sa kahangturan.

Ang libro sa Pinadayag nagpadayag sa pito ka mga katuigan sa paghukom mahitabo human sa paglalin, nga gisundan sa pagbalik ni Kristo sa yuta uban sa mga magtotoo aron pildihon ang kaaway. Nianang panahona, si Jesus mohimo sa iyang papel isip Mesias ug maghari gikan sa iyang trono sa Jerusalem sulod sa 1,000 ka tuig. Kini mao gitawag nga milenyo nga gingharian (Pinadayag 20: 1-6).

Sa katapusan niini nga panahon, katapusang pagrebelde mahitabo pinaagi kang Satanas nga sundan sa katapusang paghukom. (Alang sa dugang nga pagtuon niini nga hilisgutan, tan-awa ang kapitulo sa Eschatology niini nga manwal.)

ANG PAGKATAWHANON UG PAGKADIOS NI JESU-KRISTO

Ang Dios nga Anak, si Jesu-Kristo, naghiusa sa diosnon ug tawhanong kinaiyahan sa panaghi usa. Ang Dios Amahan nagpadala kang Jesu-Kristo sa yuta sa tawhanong panagway samtang nagpabilin ang iyang diosnong kinaiyahan. Si Jesus gipadala sa Dios sa yuta aron ang tawo mapasaylo gikan sa sala:

Kay gihigugma sa Dios ang kalibutan, sa pagkaagi nga iyang gihatag ang iyang bugtong Anak, aron nga si bisan kinsa nga motoo kaniya dili malaglag, kondili may kinabuhi nga walay katapusan. Kay ang Dios wala magpaanhi sa iyang Anak ngadto sa kalibutan aron paghukom sa kalibutan; kondili aron ang kalibutan pinaagi kaniya maluwas. Siya nga motoo kaniya dili pagahukman sa silot: apan ang dili motoo, hinuk man na, tungod kay wala siya motoo sa ngalan sa bugtong Anak sa Dios.
(Juan 3: 16-18)

Ang istorya sa yutan-ong pagministeryo ni Jesus narekord sa Biblia diha sa mga basahon sa Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan. Kini nga mga libro naghatag ug detalyadong rekord sa pagka tawo, kinabuhi, kamatayon, pagkabanhaw, mga pagtulon-an, ug pangalagad ni Jesu-Kristo. Isip kabahin sa plano sa Dios, si Jesus mianhi sa kalibutan sa tawhanong panagway, nanga lagad sa mga tawo, namatay alang sa mga sala sa tawo, nabanhaw gikan sa mga patay, ug nagsugo sa iyang mga sumusunod sa pagsangyaw sa Ebanghelyo ngadto sa mga nasud sa kalibutan.

Ang Filipos 2: 6-11 nagbutyag nga si Jesus Dios ug nga siya sa kinabubut-on nahimong tawo aron mahimo siyang mamatay alang sa mga sala sa katawhan. (Gitawag kini nga "kenosis" nga doktrina.) Kini nga tudling nagpamatuod nga siya sa kanunay Dios nga nahimong tawo, ug siya sa walay katapusan Dios ug tawo sa usa ka pagkatawo. (Kini ang doktrina nga gita wag nga "hypostatic union".)

Ang Mga Hebreohanon 1:6-8 nagpadayag nga si Jesu-Kristo mao ang Anak sa Dios ug ang Dios nga nahimong tawo. Ang 1 Timoteo 3:16 nag-ingon nga si Jesus gipadayag diha sa unod, nga nagpaila sa iyang paglungtad ingon nga Dios sa wala pa siya gipadayag sa dagway sa tawo. Ang Roma 1:3-5 nagpamatuod nga si Jesus kaliwat ni David sa tawhanong bahin ug ang Anak sa Dios sa diosnon nga bahin.

Adunay igo nga ebidensya sa Biblia nga nagpamatuod nga si Jesus tinuod ug hingpit nga tawo. Siya adunay tawhanong mga ngalan (ie, Jesus, Anak ni David), ug may kalabutan sa ubang mga tawo ingon nga usa ka tawo (Juan 9:16) . Si Jesus adunay lawas (1 Juan 1:1); nagsulti sa (mga) pinulongan sa tawo; naghisgot sa iyang kaugalingon isip usa ka tawo (Juan 8:40) ; ug ang ubang mga tawo nagtawag kaniya ingon nga usa ka tawo (Mga Buhat 3:22). Si Jesus nakasinati sa kinabuhi ingon nga tawo (Lucas 2:52) --nagalakip sa kagutom (Mateo 4: 2); kauhaw (Juan 19:28); kakapoy (Juan 4: 6); ug kasubo (Juan 11:35; Lucas 13: 34-35). Nasinati usab niya ang kamatayon (Mga Hebreohanon 2: 14-15).

Ang Biblia nagpamatuod nga samtang si Jesus diha sa unod, siya usab Dios. Si Juan miingon nga siya Dios (Juan 1:1) . Si Pablo nag-ingon nga siya "mao gayud ang panagway sa Dios" (Mga Taga-Filipos 2: 6) ug ang atong bantugan nga Dios ug Manluluwas (Tito 2:13). Siya gitawag nga Ginoo (Mateo 2: 43-45), ug ang Hari sa Mga Hari (Pinadayag 19:16).

Si Jesus mihimo sa mga buhat sa Dios, lakip ang paglalang (Juan 1: 3 ; Colosas 1: 15-20); pagpadayon (Mga Hebreohanon 1:3-4); pagluwas (Mateo 1:23); pagbanhaw sa patay (Juan 5:25); paghukom (Juan 5:27); pagpadala sa Balaang Espiritu (Juan 14:26; 15:26); ug pagtukod sa tinuod nga Simbahan (Mateo 16:18). Si Jesus midawat ug pagsimba gikan sa mga tawo (Mateo 14:33) ug mga anghel (Mga Hebreohanon 1: 6), ug sa pipila ka adlaw sa uma abot ang tanang tawo moyukbo sa iyang atubangan (Mga Taga-Filipos 2:10, Isaias 45:23). Ang iyang mga milagro nagpasundayag sa iyang labaw sa kinaiyahan nga gahum ibabaw sa sakit, sa mga elemento, ug kamatayon. Siya nagsaad sa kapasayloan sa mga sala, sa pagtubag sa pag-ampo, ug kinabuhing dayon (Marcos 2:1-12; Juan 10:27-33; 14:13-14).

Tungod kay si Jesus parehong tawo ug Dios, ang pangutana gipasaka kung ang iyang mga pagtintal ni Satanas balido ug bisan pa gani posible ba alang kaniya nga makasala. Ang hinungdan sa maong debate mao nga si Jesus Dios ug tawo. Ingon nga usa ka tawo sa tawo-hanong panagway, siya nagmadaugon batok sa pagtintal (Mga Hebreohanon 4:15) ug maka tabang kanato sa atong panahon sa pagsulay (Mga Hebreohanon 2:18).

MGA KINAIYA NI JESU-KRISTO

Tungod kay siya kabahin sa Tulo ka Persona sa Dios, si Jesu-Kristo adunay sama nga mga hiyas sa Dios. Ang Biblia nagpamatuod niini sa mosunod nga mga bersikulo. Si Jesus mao:

Makagagahum sa tanan:	Gamhanan sa tanan	Mateo 28:18
Nahibalo sa tanan:	Nasayud sa tanang butang	Mateo 16:30; Juan 21:17
Anaa sa tanang dapit:	Anaa bisan asa.	Mateo 18:20; 28:20
Mahangturon:	Walay sinugdanan o katapusan	Juan 1: 1-2; 8:58
Walay Pagkabalhin:	Nagpabilin nga mao ra gihapon	Hebreohanon 13: 8
Hingpit:	Tinuod nga balaan	Colosas 1:19; 2: 9-10

MGA NGALAN UG TITULO NI JESU-KRISTO

Giunsa Ni Jesus Pagkadawat Sa Iyang Ngalan

Si Jesus nakadawat sa iyang ngalan sa tulo ka mga paagi nga ang mga bantugang tawo nakadawat sa ilang mga ngalan dinhi sa yuta:

-Pinaagi sa pagkahimugso: Si Jesus nakadawat sa iyang ngalan pinaagi sa pagkahimugso, pinaagi sa panulundon gikan sa iyang Amahan:

Ang Dios, kinsa sa karaang mga panahon nakasulti sa makadaghan ug sa nagkalain lain nga mga paagi sa mga ginikanan pinaagi sa mga manalagna. Niining katapu sang mga adlaw nagsulti kanato pinaagi sa iyang Anak, nga gitudlo niya nga manu nunod sa tanang mga butang, nga tungod kaniya usab gibuhang mga kalibutan; nga sanglit mao ang dan-ag sa iyang himaya ug ang mao gayud nga dagway sa iyang

pagkamao, ug sa nagatuboy sa tanang mga butang pinaagi sa pulong sa iyang ghum, sa diha nga nakabuhat siya sa paghinlo sa atong mga sala, milingkod sa toong kamot sa Halangdon sa kahitas-an. (Mga Hebreohanon 1: 1-4)

Si Jesus nakapanunod sa ngalan nga labaw sa tanang mga ngalan nga anaa sa uniberso. Ang iyang ngalan mas labaw pa kay ni bisan kinsa nga hari, pangulo, o lider sa tribo. Mas labaw kini kay sa ngalan ni bisan kinsa nga anghel sa Langit.

-Pinaagi sa kalampusan: Si Jesus usab nakadawat sa iyang ngalan pinaagi sa kalampusan tungod kay iyang nabuntog ang tanang gahum sa kaaway:

Ug sa gihuboan niya ang mga punoan ug mga kagamhanan, gibuhat sila nga usa ka talan-awon sa dayag gayud, nga niini gidaug niya sila. Colosas 2:15)

-Pinaagi sa paghatag: Si Jesus usab nakadawat sa iyang ngalan pinaagi sa paghatag niini ngadto kaniya:

Tungod niini usab gibayaw siya sa Dios sa kahitas-an, ug gihatag kaniya ang ngalan nga labaw sa tanang mga ngalan: aron sa ngalan ni Jesus ang tanang tuhod manga piko, sa mga butang sa langit, ug mga butang sa yuta, ug mga butang sa ilalum sa yuta; ug nga ang tanang dila managsugid nga si Jesu-Kristo mao ang Ginoo, alang sa himaya sa Dios nga Amahan. (Filipos 2: 9-11)

Mga Ngalan Ug Mga Titulo Ni Jesus

Ang ngalan nga "Jesus" nagkahulogan nga "manunubos o manluluwas" (Mateo 1:21). Ang ngalan nga "Kristo" nagkahulogan sa "ang dinihogan" (Juan 3:34) Ang dugang mga ngalan ug mga titulo nga gihatag kang Jesu-kristo sa Biblia naglakip sa:

Manlalaban	I Juan 2: 1
Makagagahum sa ngatanan	Pinadayag 1: 8
Alpha ug Omega	Pinadayag 21: 6
Amen	Pinadayag 3:14
Mag-uugmad / Maghiningpit sa atong Pagtoo	Hebreohanon 12: 2
Tinubdan sa walay katapusang Kaluwasan	Hebreohanon 5: 9
Gipanganak sa Dios	I Juan 5:18
Hinigugma	Efeso 1: 6
Sanga	Zacarias 3: 8
Tinapay sa Kinabuhi	Juan 6:48
Masidlak nga Bitoon sa Kabuntagon	Pinadayag 22:16
Kapitan sa panon sa Ginoo	Josue 5:15
Ulohang bato sa pamag-ang	I Pedro 2: 6
Labaw sa Taliwala sa Napulo ka Libo	Awit ni Solomon 5:10
Kristo	Juan 1:41
Magtatambag	Isaias 9: 6
Manluluwas	Roma 11:26
Pultahan	Juan 10: 9
Emmanuel	Mateo 1:23
Kinabuhing Dayon	I Juan 5:20

Matinud-anon ug Matuod	Pinadayag 19:11
Matinud-anon nga Saksi	Pinadayag 1: 5
Unang Anak	Hebreohanon 1: 6
Una ug Ulahi	Pinadayag 22:13
Mahimayaon nga Ginoo	Isaias 33:21
Labawng Hataas nga Sacerdote	Hebreohanon 4:14
Ulo sa Lawas	Colosas 1:18
Ulo sa ibabaw sa tanan nga mga butang	Efeso 1:22
Pangulong Bato	Salmo 118: 22
Manununod sa tanang mga butang	Hebreohanon 1: 2
Balaan sa Israel	Isaias 41:14
Paglaum sa Himaya	Colosas 1:27
Ako mao	Juan 8:58
Larawan sa Dili Makita nga Dios	Colosas 1:15
Jesu-Kristo atong Ginoo	Roma 1: 3
Hari sa Himaya	Salmo 24: 7
Kordero sa Dios	Juan 1:29
Kahayag sa Kalibutan	Juan 8:12
Lirio sa kawalogan	Awit ni Solomon 2: 1
Buhi nga tinapay	Juan 6:51
Ginoong Dios nga Makagagahum	Pinadayag 4: 8
Ginoo sa tanan	Buhat 10:36
Ginoo sa Atong Pagkamatarung	Jeremias 23: 6
Gugma	I Juan 4: 8
Tawo sa mga Kasub-anan	Isaias 53: 3
Agalon	Mateo 23:10
Mesias	Daniel 9:25
Labing Balaan	Daniel 9:24
Nazaretnon	Mateo 2:23
Usa ka Maalamon nga Dios	I Timoteo 1:17
Ang atong pasko	I Corinto 5: 7
Mananambal	Lucas 4:23
Prinsipe sa Pakigdait	Isaias 9: 6
Pagpasig-uli	Roma 3:25
Manunubos	Isaias 59:20
Pagkabhaw	Juan 11:25
Matarung nga Alagad	Isaias 53:11
Bato (Rock)	I Corinto 10: 4
Rosas sa Saron	Awit ni Solomon 2: 1
Manluluwas sa Kalibutan	I Juan 4:14
Magbalantay	Juan 10:11
Anak sa Ginoo	Roma 1: 4
Anak sa Tawo	Buhat 7:56
Anak ni Maria	Marcos 6: 3
Bato (Stone)	Mateo 21:42
Sigurado nga Pundasyon	Isaias 28:16
Magtutudlo	Juan 3: 2
Kamatuoran	Juan 14: 6
Dili maasoy nga Gasa	II Corinto 9:15

Balagon sa parras
Dalan
Kahibulongan
Pulong sa Dios

Juan 15: 1
Juan 14: 6
Isaias 9: 6
Pinadayag 19:13

ANG PAGKAHIMUGSO NI JESU-KRISTO

Si Jesu-Kristo labaw sa kinaiyahan nga gipanamkon sa Espiritu Santo ug natawo sa birhen nga si Maria (Mateo 1:23; Galacia 4: 4) ingon nga katumanan sa panagna ni Isaias (Isaias 7:14). Si Juan miingon nga ang Pulong – Jesu-Kristo nahimong unod ug ang Dios "nagpuyo" taliwala kanato (Juan 1: 1, 14).

Ang Dios nahimong tawo aron sa pagtubos sa iyang nilalang gikan sa sala ug sa pagtuman sa pakigsaad kang David ingon nga gisaad nga Hari (Lucas 1:31-33). Ang iyang katuyoan sa pag-anhi mao ang pagpadayag sa Dios ngadto sa mga tawo (Juan 1:18); pagluwas sa mga makasasala (Mga Taga Galacia 1: 4); paglaglag sa mga buhat sa yawa (1 Juan 3:8); paghukom sa katawhan (Mga Buhat 17:31) ; pagdala sa tanang butang sa paglalang ngadto sa pagkamasulondon sa Dios (1 Corinto 15:20-28; Efeso 1:10-11); ug pagpangamuyo alang sa mga magtotoo (Roma 8:34).

ANG PAGKABATA NI JESU-KRISTO

Si Jesus gituli sumala sa balaod sa Judio ug gihalad sa templo (Lucas 2: 21-22). Siya nagpu yo sa Betlehem isip usa ka bata, sa Ehipto nga posible usa ka tuig, ug gipadako sa Nazareth. Ang iyang pagkabata gihulagway pinaagi sa iyang pagtubo sa kaalam, gidak-on, ug pabor sa Dios ug sa tawo (Lucas 2: 4-52). Siya nagpasakop sa iyang mga ginikanan (Lucas 2: 49-51), ug nasayud sa iyang buluhaton sa iyang Langitnong Amahan (Lucas 2:49). Ang iyang traba ho isip usa ka batan-ong lalaki usa ka karpentero.

ANG MINISTERYO NI JESU-KRISTO

Si Jesus nagsugod sa iyang ministryo diha sa iyang pagbautismo pinaagi ni Juan (Mateo 3:15 ug Juan 1:31), gisundan sa usa ka panahon sa tintasyon ni Satanas (Mateo 4). Ang nag-unang mga katuyoan sa ministryo ni Kristo naglakip:

Pagpadayag Sa Dios Ngadto Sa Katawhan

Ang Dios nahimong unod ug gipadayag ni Jesu-Kristo: " *Walay tawo nga nakakita sa Dios sa bisan unsang panahon; ang bugtong Anak lamang nga anaa sa sabakan sa Amahan, siya nag paila kaniya* "(Juan 1:18).

Pagtubos Sa Tawo Gikan Sa Sala

Kini pinaagi sa kamatayon ni Jesu-Kristo nga ikaw napahigawas gikan sa pagkaulipon sa sala diin ang kaaway naglit-ag kanimo:

... Kay kadto nga nagdaug sa tawo, kini magadala kaniya sa pagkaulipnan.
(2 Pedro 2:19)

Tungod kay ang binuhat gayud usab maluwas gikan sa pagkaulipon sa pagkamadu noton ngadto sa kagawasan sa mga anak sa Dios. (Roma 8:21)

Busa, paglig-on kamo sa kagawasan diin si Kristo naghimo kanato nga gawason, ug ayaw na pagpasangon pag-usab sa yugo sa pagkaulipon. (Mga Taga Galacia 5: 1)

Paglaglag Sa Mga Buhat Sa Yawa

... Tungod niini nga katuyoan ang Anak sa Dios gipadayag, aron iyang malaglag ang mga buhat sa yawa. (1 Juan 3: 8)

Paghukom Sa Katawhan

Kay ingon nga ang Amahan may kinabuhi sa iyang kaugalingon, sa maong pagkaagi nagahatag usab siya sa Anak aron nga kini makabaton ug kinabuhi sa iyang kauga lingon; ug siya nagahatag kaniya ug pagbulot-an sa pagpahamtang sa hukom, kay siya Anak sa tawo. (Juan 5: 26-27)

Pagdala Sa Tanang Mga Butang Sa Nilalang Ngadto Sa Pagkamasulondon Sa Dios

Nga iyang gipaila kanato ang tinago sa iyang kabubut-on, sumala sa iyang kahamutan nga iyang gituyo diha kaniya; alang sa usa ka hugna sa kahupnganan sa mga panahon, sa pagtigum sa tanang mga butang diha kang Kristo, niadtong mga butang sa mga langit ug sa mga butang sa yuta diha kaniya. (Efeso 1: 9-10)

Pagpangamuyo Alang Sa Mga Magtotoo

Sa Langit si Jesus anaa sa toong kamot sa Dios Amahan nga nagpataliwala alang sa mga magtotoo, nakigsulti sa Amahan alang kanimo:

... Si Kristo ang namatay, labi pa gayud, gibanhaw gikan sa mga minatay, ang atua usab sa toong kamot sa Dios, nga mao ang nagapangamuyo alang kanato. (Roma 8:34)

ANG KAMATAYON NI JESU-KRISTO

Ang tanang upat ka mga ebanghelyo nagtala sa kamatayon ni Kristo alang sa kapasayloan sa sala sa tanang katawhan, ang pagtukod sa bag-ong pakigsaad, ug ang kapildihan ni Satanas. Ang nag-unang mga pakisayran mahitungod sa kamatayon ni Jesus mao ang Mateo 26-27; Marcos 14-15; Lucas 22-23; ug Juan 18-19.

Ang mga panagna sa Daang Tugon nagtag-an sa iyang pagbudhi ug kamatayon:

-Si Jesus gibudhian sa usa ka higala:	Salmo 41: 9
-Siya gibudhian sa 30 ka buok nga salapi:	Zacarias 11:12-13
-Si Jesus giabusohan:	Isaias 50: 6
-Si Jesus nagpakahilom atubangan sa iyang mga magsusumbong:	Isaias 53: 7
-Si Jesus gilansang sa krus alang sa atong mga sala:	Isaias 53: 4-6
-Si Zacarias naghulagway sa paglansang sa krus:	Zacarias 12:10
-Si Jesus giuban sa mga malapason:	Isaias 53:12
-Si Jesus gilubong sa lubnganan sa tawong dato:	Isaias 53: 9

Ang mga magsusulat sa Bag-ong Tugon nagpamatuod sa iyang kamatayon: Mateo 26-27; Marcos 14-15; Lucas 22-23; Juan 18-19.

Mga Hinungdan Nganong Namatay si Jesus

- Aron sa pagpasig-uli sa katawhan ngadto sa Dios: Roma 5: 9-11; 2 Corinto 5:18-19; Efeso 2: 14-16; Colosas 1: 20-22.
- Aron sa pagdala sa atong mga sala: Hebreohanon 9:28; 1 Pedro 2:24.
- Aron sa pagkuha sa mga sala: Juan 1:29; Hebreohanon 9:26; 10: 4,10-12; 1 Juan 3: 5.
- Aron sa pagpasaylo sa atong mga sala: Efeso 1: 7; Colosas 1:14; 2:13-14; 1 Juan 1: 9.
- Aron sa paghatag kanato sa kinabuhing dayon: Juan 3: 14-16; 10:10, 27-29; 1 Juan 5: 6-13.
- Aron sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios: Mga Hebreohanon 10: 7-14.
- Aron sa pagluwas sa mga makasasala: Mateo 9:13; Lucas 19:10; 1 Timoteo 1:15.
- Aron sa pagtuman sa kasugoan: Mateo 5:17; Roma 10: 4.
- Aron sa pagtubos niadtong ilalum sa kasugoan: Galacia 3: 13-14, 24; 4: 4-5; 1 Pedro 1: 18-19.
- Aron sa pagpakita sa pagkamatarung sa Dios: Roma 3: 24-26; 2 Corinto 5:21.
- Aron sa pagpadayag sa gugma sa Dios: Juan 3:16; Roma 5: 8; 1 Juan 3:16; 4: 9-18.
- Aron sa pagdala sa nawala nga katawhan ngadto sa Dios: Hebreohanon 2: 9-10; 1 Pedro 3:18.
- Aron sa paglaglag sa gahum sa yawa: Hebreohanon 2: 14-15.
- Aron sa pagtuman sa mga buluhaton sa matinud-anong labaw'ng pari: Hebreohanon 2: 17-18; 4: 14-16.
- Aron sa paghatag sa iyang kinabuhi ingon nga lukat: Mateo 28:28; 1 Timoteo 2:5-6.

ANG PAGKABANHAW NI JESU-KRISTO

Human sa iyang kamatayon pinaagi sa paglansang sa krus, si Jesus gilubong, apan wala siya magpabilin sa lubnganan. Ang istorya sa iyang milagrosong pagkabanhaw nahitala sa Mateo 28, Marcos 16, Lucas 24, ug Juan 20.

Pinaagi sa iyang pagkabanhaw gikan sa mga patay, si Jesus nakaangkon ug kadaugan batok sa pisikal nga kamatayon. Kadtong mahimong kabahin sa Ginghamarian sa Dios mahimong makasinati sa pisikal nga kamatayon, apan sila usab makasinati sa pagkabanhaw gikan sa mga patay sama kaniya. Tungod kay ang atong Hari mahangturon, kita kabahin sa mahang turong Ginghamarian ug adunay kinabuhing dayon.

-Ang mga magsusulat sa Daang Tugon nagtagna sa iyang pagkabanhaw. Ang mga pananglitan anaa sa Hosea 6: 1-2 ug Salmo 16:10.

-Ang mga magsusulat sa Bag-ong Tugon nagpamatuod sa iyang pagkabanhaw. Ang kompleto nga mga asoy gihatag sa Mateo 28, Marcos 16, Lucas 24, ug Juan 20. Ang mga

manolonda nagpamatuod niini: Mateo 28: 5-7; Marcos 16: 5-7; Lucas 24: 4-7; ug Juan 20: 12. Ang mga magsusulat sa Bag-ong Tugon migahin ug daghang panahon sa hilisgutan sa pagkabanhaw. Ang maayo nga panaglitan anaa sa 1 Mga Taga-Corinto 15 diin si Pablo nag-ingon nga kon si Kristo wala mabanhaw gikan sa mga patay, siya namatay nga walay pulos; siya namakak ug kita nagpadayon sa pagpamakak; pagsangyaw ug pagpraktis sa atong pagtoo nga walay kapuslanan tungod kay ang usa ka patay nga Manluluwas dili makaluwas ni bisan kinsa, mao nga kita malaglag sa atong mga sala; ang atong mga patay nga mga hinigugma mawala sa walay katapusan; ug kita makalooloy! Apan gitapos ni Pablo nga kining mga butanga dili tinuod tungod kay si Jesu-Kristo buhi!

Human sa iyang pagkabanhaw gikan sa mga patay, nagpakita si Jesus sa daghang mga tawo, nga nagapamatuod sa kamatuoran sa iyang pagkabanhaw:

-Ang iyang unang pagpakita ngadto kang Maria Magdalena, sa buntag sa pagkabanhaw: Marcos 16: 9; Juan 20: 10-18.

-Siya nagpakita sa mga babaye gikan sa lubnganan: Mateo 28: 9-10.

-Siya nagpakita sa duha ka tinun-an sa dalan paingon sa Emmaus: Lucas 24:13-32; Marcos 16:12-13

-Siya nagpakita kang Pedro sa Jerusalem, Lucas 24:34; 1 Corinto 15: 5.

-Siya nagpakita sa iyang mga tinun-an (si Tomas wala didto): Lucas 24: 36-43; Juan 20:19-23.

-Siya nagpakita pag-usab sa iyang mga disipulo nga anaa si Tomas, Juan 20: 24-29.

-Siya nagpakita sa pito ka mga tinun-an sa baybayon sa Dagat sa Galilea, Juan 21: 1-24.

-Si Jesus nakita sa 500 ka mga magtotoo sa usa ka higayon: 1 Mga Taga-Corinto 15: 5-7.

-Siya nagpakita kang Santiago: 1 Mga Taga Corinto 15: 7.

-Siya nagpakita sa Bukid sa mga Olivo, ug dayon mikayab sa Langit: Mateo 28: 18-20; Lucas 24: 50-53.

-Siya nakita ni Pablo sa dalan paingon sa Damasco, Mga Buhat 9: 3-6; 1 Corinto 15: 8.

-Siya nakita nga mikayab sa Langit, Mga Buhat 1: 3-11.

ANG PAGKAYAB NI JESU-KRISTO

Ang pagkayab ni Jesus ngadto sa Langit nahitala sa Mateo 28:16-20, Marcos 16:19-20, Lucas 24:50-53, ug Mga Buhat 1:1-11. Human magpakita si Jesus sa daghang mga tawo sulod sa kap-atan ka mga adlaw, si Jesus nangulo sa iyang mga disipulo nga mangadto sa usa ka bukid, naghatag kanila sa katapusang sugo sa pagsangyaw sa Ebanghelyo sa kalibutan, ug mikayab ngadto sa Langit sa kapanganuran.

Si Jesus gibayaw ngadto sa too nga kamot sa Dios (Salmo 110: 1; Mga Buhat 2: 34-35) ug karon nagmando na sa uniberso (Efeso 1:20-22a). Siya ang pangulo sa tanan nga mga butang mahitungod sa Simbahan (Mga Taga Efeso 1: 22-23, 1 Pedro 3:22) ug nagpadala sa Balaang Espiritu sumala sa iyang gisaad (Mga Buhat 2:33). Siya karon nagapangamuyo alang sa tanan nga matuod nga magtotoo (Mga Hebreohanon 7:25) ug magpabilin sa Langit hangtud sa panahon sa iyang pagbalik ug pagtukod sa makita nga Gingharian sa Dios sa katapusang panagway.

ANG PAGBALIK NI JESU-KRISTO

Ang Biblia nagpadayag nga si Jesus mobalik sa yuta sa gitawag nga paglalin. Ang mga detalye niini nga pagbalik gihatag sa 1 Tesalonica 4:13-18. Ang mga natulog uban ni Jesus mouban kaniya; ang Ginoo manaug gikan sa langit uban sa singgit, uban sa tingog sa arkanghel, ug uban sa trumpeta sa Dios; ang mga patay diha kang Kristo mabanhaw pag-una ug unya kita nga buhi ug nagpabilin pagasakgawon uban kanila diha sa mga kapanganuran aron sa pagsugat sa Ginoo diha sa kahanginan; ug kita kauban sa Ginoo sa kahangturan. Sa ulahi, si Jesus mobalik sa yuta sa ikaduhang pag-anhi aron sa pagbuntog ni Satanas ug sa tanang mga kaaway ug sa pagtukod sa iyang walay katapusang Gingharian. (Tan-awa ang kapitulo sa Eschatology niini nga manwal alang sa dugang nga pagtudlo.)

Ang Biblia nagpadayag nga ang Gingharian ni Jesus mahangturon:

... Sa iyang Gingharian walay katapusan. (Lucas 1:33)

Ang matag gingharian sa yuta ug ang gingharian ni Satanas mapildi sa Hari sa mga Hari. Diha sa pagtapos usa ka pahibalo ang himoon nga ...

... Ang mga gingharian sa kalibutan nahimong mga gingharian sa atong Ginoo, ug sa iyang Kristo, ug siya magahari hangtud sa kahangturan. (Pinadayag 11:15)

ANG TULO KA MGA BUHATAN NI JESU-KRISTO

Si Kristo Usa Ka Manalagna

Sa Deuteronomio 18:18 gitagna ni Moises nga ang Dios magpadala sa laing propeta nga sama kaniya ngadto sa katawhan sa Israel. Si Juan ug Pedro parehong nagsaksi nga si Jesus mao ang propeta (Juan 6:14; 7:40 ; Mga Buhat 3: 22-24) . Si Kristo nag-alagad isip usa ka propeta pinaagi sa pagpadayag gikan sa Dios ug sa tawhanong panagway, ang pinadayag gikan sa Dios (Juan 1:18) .

Si Kristo Mao Ang Atong Labaw'ng Pari

Ang propeta mao ang representante sa Dios ngadto sa katawhan. Ang pari mao ang representante sa katawhan diha sa atubangan sa Dios, busa kini nagpasabot nga si Jesu-Kristo namuhat usab sa katungdanan sa pagkapari. Imbis nga magahalad sa mga halad sa Levita alang sa sala, bisan pa, gihalad ni Jesus ang iyang kaugalingon isip katapusang sakripisyo - makausa ug alang sa tanan - alang sa tanang kasal-anan sa tanang katawhan. Ingon nga pari, siya misulod sa Balaan sa mga balaan sa Langit ug nagbukas sa agianan alang kanato nga makaduol sa presensya sa Dios . Ang Roma 8:34 ug Hebreohanon 7:25 nagpadayag nga siya karon nagapangamuyo alang kanato.

Si Kristo Mao Ang Atong Hari

Si Jesu-Kristo namuhat sa katungdanan sa pagkahari. Sukwahi sa kinadak-an sa mga hari sa Israel, si Jesus nagmando sa tibook kalibutan (Efeso 1: 20-23) . Sa diha nga siya mobalik sa yuta sa iyang ikaduhang pag-anhi, siya makabaton sa iyang hustong dapit ingon nga "Hari sa mga Hari" (Pinadayag 19:16).

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Ipatin-aw ang Christology.

2. Unsa ang pipila ka komon nga mga hilisgutan nga gitun-an sa Christology?

3. Ngano nga ang pagtuon sa Christology importante?

4. Tun-i ang seksyon niini nga kapitulo mahitungod sa "Ang Panglungtad nang daan ni "Kristo" ug itingob kon unsay imong nakat-onan.

5. Unsay gipadayag sa mga panagna sa Daang Tugon mahitungod kang Jesus?

6. Gamita ang mga bersikulo nga gihatag, sulati ug tubag ang mga blangko.

- Ang Mesias matawo sa _____: Miqueas 5: 2; Mateo 2: 1; Lucas 2: 4-6.
- Ang Mesias matawo sa usa ka _____: Genesis 3:15; Mateo 1:20; Galacia 4: 4.
- Ang Mesias matawo gikan sa usa ka _____: Isaias 7:14 ; Mateo 1: 22-23; Lucas 1: 26-31.
- Ang Mesias magagikan sa kaliwatan ni _____: Genesis 12: 3; 22:18; Mateo 1: 1; Roma 9: 5 .
- Ang Mesias kaliwat ni _____: Genesis 17:19; 21:12; Lucas 3:34.
- Ang Mesias kaliwat ni _____: Numeros 24:17; Mateo 1: 2.
- Ang Mesias magagikan sa tribu ni _____: Genesis 49:10 ; Lucas 3:33; Mga Hebreohanon 7:14.
- Ang Mesias manununod sa trono ni Haring _____: 2 Samuel 7: 12-13; Isaias 9: 7; Lucas 1: 32-33; Roma 1: 3.
- Ang trono sa Mesias _____: Salmo 45: 6-7 ; Daniel 2:44; Lucas 1:33; Mga Hebreohanon 1: 8-12.
- Siya pagatawgon nga _____: Isaias 7:14; Mateo 1:23.
- Siya mahimong _____: Salmo 2: 7; Hebreohanon 1: 5; 5: 5.
- Siya maggahin ug panahon sa _____: Oseas 11:1 ; Mateo 2: 14-15.

-Ang masakera sa mga bata mahitabo sa iyang _____ :	Mateo 2: Jeremias 31:15 ;16-18.
-Usa ka mensahero mag-andam sa _____ : alang kaniya:	Isaias 40: 3-5; Malaquias 3: 1; Mateo 11: 10-13; Lucas 3: 3-6 .
-Siya pangunahan sa pagministeryo ni _____ :	Malaquias 4: 5-6; Mateo 11: 13-14.
-Siya igasalikway sa iyang kaugalingong _____ :	Salmo 69: 8; Isaias 53: 3; Juan 1:11; 7: 5.
-Siya usa ka _____ :	Deuteronomio 18:15; Buhat 3: 20-22.
-Siya ipahayag nga _____ :	Salmo 2: 7 ; Mateo 3: 16-17.
-Siya pagatawgon nga _____ :	Isaias 11: 1 ; Mateo 2:23.
-Siya pagatawgon nga _____ :	Salmo 2: 6 ; Zacarias 9: 9; Mateo 27:37; Marcos 11: 7-11.
-Siya magdala ug _____ :	Isaias 9: 1- 2; Mateo 4: 13-16.
-Siya magtudlo gamit ang mga _____ :	Salmo 78: 2-4; Isaias 6: 9-10; Mateo 13: 10-15, 34-35.
-Siya mag-ayo sa _____ :	Isaias 61: 1-2 ; Lucas 4: 18-19.
-Siya mahimong pari sunod sa han-ay ni _____ :	Salmo 110: 4; Hebreohanon 5: 5-6.
-Siya modawat ug pagdayeg gikan sa mga _____ :	Salmo 8: 2; Mateo 21:16.
-Siya mosulod sa Jerusalem nga _____ :	Zacarias 9: 9; Mateo 21: 4-5; Juan 12: 14-15.
-Siya kasilagan nga walay _____ :	Salmo 35:19 .
-Siya _____ :	Salmo 41: 9 ; Zacarias 11: 12-13; Lucas 22: 47-48; Mateo 26: 14-16.
-Ang iyang mga tinun-an _____ :	Zacarias 13: 7; Mateo 26: 31,56; Marcos 14: 27,50.
-Ang bayad sa pagbudhi ipalit sa _____ :	Zacarias 11:12-13 ; Mateo 27: 9-10.
-Siya sayop nga _____ :	Salmo 35:11 ; Marcos 14: 57-58.
-Siya hilom lamang atubangan sa iyang mga _____ :	Isaias 53: 7 ; Marcos 15: 4-5.
-Siya _____ :	Isaias 50: 6 ; Mateo 26:67; Salmo 69: 4; Juan 15: 24-25.
-Siya ilansang sa krus uban sa mga _____ :	Isaias 53:12; Mateo 27:38; Marcos 15: 27-28.
-Ang iyang mga kamot ug mga tiil _____ :	Salmo 22:16 ; Zacarias 12:10; Juan 20: 25-27.
-Siya tanyagan ug _____ aron imnon:	Salmo 69:21 ; Mateo 27:34; Juan 19: 28-30.
-Siya _____ :	Salmo 22: 7-8; Lucas 23:35.
-Siya mag-antus sa atong _____ :	Salmo 69:19; Mateo 27:28.
-Mga sundalo magsugal sa iyang mga _____ :	Salmo 22:18 ; Lucas 23:34; Mateo 27: 35-36.
-Siya pagabiyaan sa _____ :	Salmo 22: 1 ; Mateo 27:46.
-Siya mag-ampo alang sa iyang mga _____ :	Isaias 53:12; Lucas 23:34 .
-Siya pagaisipon nga mga _____ :	Isaias 53:12; Lucas 23:33.
-Siya mamatay pinaagi sa _____ :	Isaias 53: 5-6; 10; Juan 19:16.
-Siya _____ :	Salmo 69: 3; Juan 19:28.
-Siya _____ :	Salmo 22:17; Mateo 27:36.
-Siya motugyan sa iyang _____ ngadto sa Dios:	Salmo 31: 5; Lucas 23:46.
-Siya ang katapusang sakripisyo alang sa _____ :	Isaias 53: 5-12; Roma 5: 6-8.

- Ang iyang kamatayon makabaton ug "_____": Mga Hebreohanon 2:12.
- Siya "magpagula sa _____": Salmo 68:18; Efeso 4: 8-10.
- Ang iyang mga bukog dili _____: Exodo 12:46; Salmo 34:20; Juan 19: 33-36.
- Ang iyang kilid _____: Zacarias 12:10 ; Juan 19:34.
- Ang dugo ug _____ moawas gikan sa iyang lawas: Salmo 22:14; Juan 19:34.
- Siya ilubong uban sa mga _____ : Isaias 53: 9; Mateo 27: 57-60.
- Siya _____ gikan sa mga patay : Salmo 16:10 ; 49:15; Mateo 28: 2-7; Mga Buhat 2: 22-32.
- Siya mokayab ngadto sa _____: Salmo 24: 7-10 ; Marcos 16:19; Lucas 24:51.
- Siya molingkod sa _____: Salmo 68:18 ; 110: 1; Marcos 16:19; Mateo 22:44.

8. Gamita ang seksyon nga giulohan ug "Ang Pagkatawhanon Ug Pagkadios ni Jesu-Kristo", pagsulat ug usa ka katingbanan nga pamahayag mahitungod sa unsay imong nakat-onan.

9. Ihulagway ang mosunod nga mga hiyas ni Jesus. Siya:

- Makagagahum sa tanan: _____
- Nahibalo sa tanan: _____
- Anaa sa tanang dapit: _____
- Mahangturon: _____
- Dili mabalhin: _____
- Hingpit: _____

10. Sa unsang tulo ka mga paagi nadawat ni Jesus ang iyang ngalan?

11. Unsay buot ipasabot sa ngalan nga "Jesus"?

12. Unsay buot ipasabot sa ngalan nga "Kristo"?

13. Itingob ang imong nakat-onan mahitungod sa pagkatawo ni Jesus.

14. Itingob ang imong nakat-onan mahitungod sa pagkabata ni Jesus.

15. Ilista ang mga ministryo ni Jesus nga gihisgutan niini nga kapitulo.

16. Unsang mga tudlinga ang nagtala sa kamatayon ni Jesus?

17. Unsay imong nakat-onan mahitungod sa kamatayon ni Jesus sa mosunod nga mga tudling?

Salmo 41: 9: _____

Zacarias 11: 12-13: _____

Isaias 50: 6: _____

Isaias 53: 7: _____

Isaias 53: 4-6 _____

Zacarias 12:10: _____

Isaias 53:12: _____

Isaias 53: 9: _____

18. Unsa nga tudling sa Bag-ong Tugon ang nagpamatuod sa kamatayon ni Jesus?

19. Unsay gibutyag sa mosunod nga mga bersikulo mahitungod sa mga hinungdan nga namatay si Jesus? Roma 5: 9-11; 2 Corinto 5: 18-19; Efeso 2: 14-16; Colosas 1: 20-22

Mga Hebreohanon 9:28; 1 Pedro 2:24

Juan 1:29; Mga Hebreohanon 9:26; 10: 4,10-12; 1 Juan 3: 5

Efeso 1: 7; Colosas 1:14; 2: 13-14; 1 Juan 1: 9

Juan 3: 14-16; 10:10, 27-29; 1 Juan 5: 6-13

Mga Hebreohanon 10: 7-14

Mateo 9:13; Lucas 19:10; 1 Timoteo 1:15

Mateo 5:17; Roma 10: 4

Galacia 3: 13-14, 24; 4: 4-5; 1 Pedro 1: 18-19

Roma 3: 24-26; 2 Corinto 5:21

Juan 3:16; Roma 5: 8; 1 Juan 3:16; 4: 9-18

Mga Hebreohanon 2: 9-10; 1 Pedro 3:18

Mga Hebreohanon 2: 14-15

Mga Hebreohanon 2: 17-18; 4: 14-16

Mateo 28:28; 1 Timoteo 2: 5-6

20. Unang mga tudlinga sa Bag-ong Tugon nga mga kasulatan ang nagtala sa asoy sa pagkabanhaw?

21. Unsay nakab-ot ni Jesus pinaagi sa iyang pagkabanhaw?

22. Unsay imong nakat-onan mahitungod sa pagkabanhaw ni Jesus sa mosunod nga mga tudling?

Oseas 6: 1-2:

Salmo 16:10:

Mateo 28, Marcos 16, Lucas 24, Juan 20:

Mateo 28: 5-7; Marcos 16: 5-7; Lucas 24: 4-7; Juan 20:12:

1 Corinto 15:

23. Gamita ang mosunod nga mga tudling, isulat kung kang kinsa si Jesus nagpakita human sa iyang pagkabanhaw?

Marcos 16: 9; Juan 20: 10-18 _____

Mateo 28: 9-10 _____

Lucas 24: 13-32; Marcos 16: 12-13 _____

Lucas 24:34; 1 Corinto 15: 5 _____

Lucas 24: 36-43; Juan 20: 19-23 _____

Juan 20: 24-29 _____

Juan 21: 1-24 _____

1 Corinto 15: 5-7 _____

1 Corinto 15: 7 _____

Mateo 28: 18-20; Lucas 24: 50-53 _____

Mga Buhat 9: 3-6; 1 Corinto 15: 8 _____

Mga Buhat 1: 3-11 _____

24. Asa nahisulat ang asoy sa pagkayab ni Jesus?

25. Unsay nahitabo kang Jesus human sa iyang pagkayab? Hain siya karon? Unsa ang iyang gibuhat?

26. Tun-i ang 1 Mga Taga Tesalonica 4: 13-18 ug itingob unsay inyong nakat-onan mahitungod sa pagbalik ni Jesu-Kristo.

27. Unsa ang tulo ka mga katungdanan nga gihuptan ni Jesus?

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

DUGANG PAGTUON

1. Alang sa usa ka detalyado nga pagtuon kang Jesu-Kristo, tan-awa ang *Harvestime Legacy Bible Outline* nga pagtuon sa mga Ebanghelyo.
2. Ang matag kapitulo sa libro ni Juan naghigot sa pagkadios ni Kristo. Basaha ang mosunod nga mga bersikulo ug itingob ang imong nakat-onan.

1:49 _____	11:27 _____
2:11 _____	12:32 _____
3:16 _____	13:13 _____
4:26 _____	14:11 _____
5:25 _____	15: 1 _____
6:33 _____	16:28 _____
7:29 _____	17: 1 _____
8:58 _____	18:11 _____
9:37 _____	19: 7 _____
10:30 _____	20:28 _____
	21:14 _____

3. Pagtuon niini nga mga pakisayran nga nagpamatuod sa diosnong kinaiyahan ni Jesu-Kristo:

-Mateo 9: 5-6; 10: 32-33; 11: 4-6,27; 12: 6,41-42; 16: 13,15,17,27; 21:42; 22: 42-45; 23:10; 26: 53,64; 27:11; 28:18

-Marcos 2: 9-11,28; 8: 27,29; 12: 10-11, 35-37; 14:62; 15: 2

-Lucas 5: 23-24; 6: 5; 7: 22-23; 9: 18,20; 10:22; 11: 20,31-32; 19:40; 20: 17-18,41-44; 22: 69-70; 23: 3

-Juan 1:51; 3:13; 4: 10,26,32; 5: 17,19-23,26-27,30-32,34,36-37,39,41; 6: 27,29, 35, 46,51,62; 7: 17-18; 8: 14,16-19,23,25,29,42, 50,54-56,58; 9: 35,37; 10: 25,30,34-38; 12: 30,44-45; 13: 31-32; 14: 1,6,7,9-11,20; 15:23; 16: 15,27-28; 17: 1-3,5,8,10-11,21-24,28-29;18: 36-37; 19:11

4. Pagtuon sa mga pakisayran nga nagpamatuod sa tawhanong kinaiyahan ni Jesu-Kristo:

-Mateo 3:15; 8:20; 11:19; 26: 10-13,38-39,42,45; 27:46

-Marcos 14: 7-9, 26, 34, 36, 41; 15:34

-Lucas 7:34; 9:58; 22: 28,42; 24: 39,41

-Juan 4: 7; 12: 7-8; 19: 26,28; 20:27; 21: 5,12

5. Pagtuon ug dugang mahitungod sa misyon ni Kristo:

-Mateo 4: 4; 5:17; 9: 12-13; 10: 34-36; 11:15; 15:26; 18: 11-13; 21: 33-40

-Marcos 1:38; 2:17; 4: 21-22; 7: 16,27; 12: 1-9

-Lucas 2:49; 4: 18-19,21,23-27,43; 5: 31-32; 8: 16,17; 11: 30,33; 12: 2-3,14,49,51-53; 13: 32-33; 19:10; 20: 9-16

-Juan 3: 19-21; 4: 13,14,34; 5: 25,28-30; 6: 38-40,50,55,56,58; 7: 7,16; 8: 12,26; 9: 3-5,39; 10: 1-5,7,9-18,27-29; 11: 4,9,10; 12: 26,27,47-50; 13:20; 18: 15,16,37

6. Pagtuon ug dugang mahitungod sa ministryo ni Kristo:

-Mateo 9: 15,37,38; 12: 25-30; 20:28

-Marcos 2:19; 3: 23-27; 10:45

-Lucas 5:34; 11: 17-23

-Juan 2: 4; 3:11; 4: 35-38; 12: 35,36

7. Pagtuon sa kinabuhi ni Jesu-Kristo gamit kini nga latid nga naghiusa sa upat ka Bag-ong Tugon nga mga rekord sa Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan.

Ang Kinabuhi Ni Jesu-Kristo

I. Paglungtad nang daan sa Hari: Juan 1: 1-18

II. Pasiuna sa Hari

A. Pag-abot sa Hari

1. Katigulangan sa Hari: Mateo 1: 1-17; Lucas 3: 23-38

2. Pag-abot sa Hari:

a. Pahibalo sa pagkatawo ni Juan: Lucas 1: 5-25

b. Pahibalo ngadto kang Maria sa pagkatawo ni Jesus:
Lucas 1: 26-38

c. Pag-abot ni Maria sa Judea: Lucas 1: 39-45

d. Pagdayeg ni Maria: Lucas 1: 46-56

e. Ang pagkatawo ni Juan: Lucas 1: 57-80

f. Pahibalo sa pagkatawo ni Jesus ngadto kang Jose:
Mateo 1:18-25

g. Ang pagkatawo ni Haring Jesus: Lucas 2: 1-7

h. Pahibalo sa pagkatawo ni Jesus ngadto sa mga magbalantay:
Lucas 2: 8-20

3. Ang pagkamasuso ug pagkabata sa Hari

a. Pagtuli sa Hari: Lucas 2:21

b. Paghalad sa Hari: Lucas 2: 22-38

c. Pagkamasuso sa Hari:

(1) Sa Bethlehem: Mateo 2: 1-12

(2) Sa Ehipto: Mateo 2: 13-18

(3) Sa Nazareth: Mateo 2: 19-23; Lucas 2:39

- d. Ang pagkabata sa Hari
 - (1) Pagtubo sa Hari: Lucas 2:40
 - (2) Ang Hari miduaw sa Jerusalem: Lucas 2: 41-50
 - (3) Paglambo sa Hari: Lucas 2: 51-52

- B. Ang nag-una sa Hari: Si Juan Bautista
 - 1. Ang mensahe ngadto kang Juan: Marcos 1: 1; Lucas 3: 1-2
 - 2. Ang mensahe ni Juan: Mateo 3: 1-6; Marcos 1: 2-6; Lucas 3: 3-6
 - 3. Ang pagpasabot ni Juan: Mateo 3: 7-10; Lucas 3: 7-14
 - 4. Ang saad ni Juan: Mateo 3: 11-12; Marcos: 7-8; Lucas 3: 15-18

- III. Ang pagtugot sa Hari
 - A. Ang pagtugot sa Hari
 - 1. Sa iyang pagbautismo: Mateo 3: 13-17; Marcos 1: 9-11; Lucas 3: 21-23
 - 2. Pinaagi sa iyang pagtintal: Mateo 4: 1-11; Marcos 1: 12-13; Lucas 4: 1-13
 - 3. Pinaagi sa iyang mag-uuna, si Juan:
 - a. Pagpamatuod ni Juan ngadto sa mga pangulo: Juan 1: 19-28
 - b. Pagpamatuod ni Juan ngadto kang Jesus: Juan 1: 29-34
 - B. Pagdawat sa Hari
 - 1. Pagtoo sa unang mga tinun-an: Juan 1: 35-51
 - 2. Pagtoo pinaagi sa unang milagro: Juan 2: 1-12
 - 3. Pag-angkon sa templo: Juan 2: 13-22
 - 4. Pagdawat sa Judea: Juan 2: 23-3: 21
 - 5. Ang saksi ni Juan: Juan 3: 22-36
 - 6. Sa Zabulon / Neftali: Mateo 4:12; Marcos 1:14; Lucas 3: 19-20; 4:14; Juan 4: 1-4
 - 7. Pagdawat sa Samaria: Juan 4: 5-42
 - 8. Pagdawat sa Galilea: Juan 4: 43-45
 - C. Ang awtoridad sa Hari
 - 1. Ang iyang awtoridad sa pagsangyaw: Mateo 4:17; Marcos 1:15; Lucas 4: 14-15
 - 2. Ang iyang awtoridad sa sakit: Juan 4: 46-54
 - 3. Pagsalikway sa iyang awtoridad sa Nazareth: Lucas 4: 16-30
 - 4. Pagpuyo sa Capernaum: Mateo 4: 13-16
 - 5. Ang iyang awtoridad sa kinaiyahan: Mateo 4: 18-22; Marcos 1: 16-20; Lucas 5: 1-11
 - 6. Ang iyang awtoridad sa mga demonyo, Marcos 1: 21-28; Lucas 4: 31-37
 - 7. Awtoridad sa sakit: Mateo 8: 14-17; Marcos 1: 29-34; Lucas 4: 38-41
 - 8. Awtoridad nga mosangyaw: Mateo 4: 23-25; Marcos 1: 35-39; Lucas 4: 42-44
 - 9. Awtoridad sa kahugawan: Mateo 8: 1-4; Marcos 1: 40-45; Lucas 5: 12-16
 - 10. Ang iyang awtoridad sa pagpasaylo sa sala: Mateo 9: 1-8; Marcos 2: 1-12; Lucas 5: 17-26
 - 11. Ang iyang awtoridad ibabaw sa mga tawo: Mateo 9: 9-13; Marcos 2: 13-17; Lucas 5: 27-32
 - 12. Awtoridad ibabaw sa tradisyon: Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39

13. Ang iyang awtoridad sa adlaw nga igpapahulay:
 - a. Pinaagi sa pag-ayo sa paralitiko: Juan 5: 1-47
 - b. Pinaagi sa panaglalis bahin sa lugas: Mateo 12: 1-8; Marcos 2: 23-28; Lucas 6: 1-5
 - c. Pinaagi sa pag-ayo sa kuyos nga kamot: Mateo 12: 9-14; Marcos 3: 1-6; Lucas 6: 6-11
 14. Iyang awtoridad sa pag-ayo: Mateo 12: 15-21; Marcos 3: 7-12
 15. Ang iyang awtoridad sa pagmando: Marcos 3: 13-19; Lucas 6: 12-16
 16. Iyang awtoridad sa paghubad sa kasugoan: Mateo 5: 1-7: 29; Lucas 6: 17-42
 - a. Siya ang katumanan: Mateo 5: 17-20
 - b. Pagsalikway sa tradisyonal nga paghubad sa kasugoan:
 - (1) Pagpatay: Mateo 5: 21-26
 - (2) Panapaw: Mateo 5: 27-30
 - (3) Panagbulag: Mateo 5: 31-32
 - (4) Panumpa: Mateo 5: 33-37
 - (5) Pagpanimalos: Mateo 5: 38-42
 - (6) Paghigugma: Mateo 5: 43-48; Lucas 6: 27-30; 32-36
 - c. Pagsalikway sa mga buhat sa mga Fariseo:
 - (1) Paghatag: Mateo 6: 1-4
 - (2) Pag-ampo: Mateo 6: 5-15
 - (3) Pagpuasa: Mateo 6: 16-18
 - (4) Tinamdan sa bahandi: Mateo 6: 19-24
 - (5) Kakulang sa pagtoo: Mateo 6: 25-34
 - (6) Paghukom: Mateo 7: 1-6; Lucas 6: 37-42
 - d. Panudlo niadtong mosulod sa Gingharian:
 - (1) Pag-ampo: Mateo 7: 7-11
 - (2) Pagkamatarung: Mateo 7:12; Lucas 6:31, 43-45
 - (3) Ang pag-agi sa dalan: Mateo 7: 13-14
 - (4) Pasidaan ngadto sa mini nga mga magtutudlo: Mateo 7:15-23
 - (5) Ang duha ka mga pundasyon: Mateo 7: 24-8: 1; Lucas 6: 46-49
 17. Pag-ila sa awtoridad sa Hari sa Capernaum: Mateo 8: 5-13 Lucas 7: 1-10
 18. Pag-ila sa awtoridad sa Hari sa Nain: Lucas 7: 11-17
 19. Pagsaksi sa napulog duha sa Gingharian: Mateo 9: 35-11: 1; Marcos 6: 6-13; Lucas 9: 1-6
- IV. Kontrobersiya sa Hari
- A. Pagsalikway kang Juan: Mateo 11: 2-19; Lucas 7: 18-35
 1. Kamatayon ni Juan: Mateo 14: 1-12; Marcos 6: 14-29; Lucas 9: 7-9
 - B. Ang tunglo sa mga ciudad sa Galilea: Mateo 11: 20-30
 1. Paghukom alang sa ilang pagkawalay pagtoo: Mateo 11: 20-24
 2. Pagpatin-aw sa ilang pagkawalay pagtoo: Mateo 11: 25-27
 3. Usa ka pagdapit nga motoo: Mateo 11: 28-30
 - C. Kontrobersiya sa usa ka makasasala: Lucas 7: 36-50
 - D. Pagsaksi sa Hari: Lucas 8: 1-3
 - E. Pagsalikway sa Hari pinaagi sa mga pangulo: Mateo 12: 22-37; Marcos 3:19-30

- F. Paghangyo sa mga pangulo alang sa usa ka ilhanan gikan sa Hari:
Mateo 12: 38-45
- G. Pagsalikway sa nasud: Mateo 12: 46-50; Marcos 3: 31-35; Lucas 8: 19-21
- H. Mga pagpadayag sa gisalikway nga Hari:
 - 1. Ang Gingharian karon: Mateo 13: 1-53; Marcos 4: 1-34;
Lucas 8: 4-18
 - 2. Gahum sa kinaiyahan: Mateo 8:18, 23-27; Marcos 4: 35-41;
Lucas 8: 22-25
 - 3. Gahum batok sa mga demonyo: Mateo 8: 28-34;
Marcos 5:1-20; Lucas 8: 26-39
 - 4. Gahum batok sa sakit / kamatayon: Mateo 9:18-26;
Marcos 5:21-43; Lucas 8: 40-56
 - 5. Gahum ibabaw sa pagkabuta: Mateo 9: 27-34
- I. Pagsalikway sa Nazareth: Mateo 13: 54-58; Marcos 6: 1-6
- V. Panudlo sa mga tinun-an pinaagi sa Hari
 - A. Pagpakaon sa 5,000: Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17;
Juan 6: 1-13
 - B. Pagsalikway sa tanyag nga mahimong Hari: Mateo 14: 22-23;
Marcos 6: 45-46; Juan 6: 14-15
 - C. Panudlo pinaagi sa ehemplo sa Gennesaret: Mateo 14: 34-36; Marcos 6: 53-56
 - D. Panudlo mahitungod sa Tinapay sa Kinabuhi: Juan 6: 22-71
 - E. Panudlo mahitungod sa kahugawan: Mateo 15: 1-20; Marcos 7: 1-23;
Juan 7: 1
 - F. Panudlo sa:
 - 1. Tiro ug Sidon: Mateo 15: 21-28; Marcos 7: 24-30
 - 2. Decapolis: Mateo 15: 29-38; Marcos 7: 31-8: 9
 - 3. Magadan: Mateo 15: 39-16: 4; Marcos 8: 10-12
 - 4. Pasidaan batok sa pagsalikway: Mateo 16: 5-12;
Marcos 8: 13-26
 - G. Ang pagsugid ni Pedro: Mateo 16: 13-20; Marcos 8: 27-30; Lucas 9: 18-21
 - H. Panudlo mahitungod sa kamatayon sa Hari: Mateo 16:21; 17: 22-23;
Marcos 8: 31-33; 9: 30-32; Lucas 9:22; 43-45
 - I. Mahitungod sa pagkatinun-an: Mateo 16: 22-28; Marcos 8: 34-9: 1;
Lucas 9: 23-27
 - J. Pagpadayag sa Gingharian: Mateo 17: 1-8; Marcos 9: 2-8; Lucas 9: 28-36
 - K. Panudlo mahitungod kang Elias: Mateo 17: 9-13; Marcos 9: 9-13
 - L. Mahitungod sa pagsalig: Mateo 17: 14-21; Marcos 9: 14-29; Lucas 9: 37-43
 - M. Panudlo mahitungod sa pagkaanak: Mateo 17: 24-27
 - N. Pagpaubos: Mateo 18: 1-5; Marcos 9: 33-37; Lucas 9: 46-48
 - O. Garbo: Mateo 18: 6-14; Marcos 9: 38-50; Lucas 9: 49-50
 - P. Pagpasaylo: Mateo 18: 15-35
 - Q. Pagdisipulo: Mateo 8: 19-22; Lucas 9: 57-62
 - R. Hagit sa mga igsoon sa Hari: Juan 7: 2-9
 - S. Ang panaw paingon sa Jerusalem: Lucas 9: 51-56; Juan 7:10
- VI. Pagsupak sa Hari
 - A. Panagbangi sa Pista sa mga Tabernaculo
 - 1. Ang awtoridad sa Hari gikuwestiyon, Juan 7: 11-15
 - 2. Ang pagpatin-aw sa Hari: Juan 7: 16-24

3. Ang tawo sa Hari gipangutana: Juan 7: 25-27
 4. Ang pagpasabot sa Hari: Juan 7: 28-30
 5. Tubag: Juan 7: 31-36
 6. Usa ka pagdapit gikan sa Hari: Juan 7: 37-52
- B. Panagbangi tali sa kasugoan: Juan 7: 53-8: 11
 - C. Panagbangi tali sa kahayag: Juan 8: 12-20
 - D. Panagbangi tali sa tawo sa Hari: Juan 8: 21-59
 - E. Panagbangi tali sa pag-ayo sa tawong buta: Juan 9: 1-41
 - F. Panagbangi tali sa magbalantay: Juan 10: 1-21
 - G. Pagsaksi sa pito: Lucas 10: 1-24
 - H. Panagbangi mahitungod sa pangutana sa kinabuhing dayon: Lucas 10: 25-37
 - I. Panagbangi sa pista sa paghalad: Juan 10: 22-39
 - J. Panagbangi tali sa pag-ayo sa tawong amang: Lucas 11: 14-36
 - K. Panagbangi tali sa ritwalismo: Lucas 11: 37-54
- VII. Panudlo sa mga tinun-an pinaagi sa Hari
- A. Usa ka panig-ingnan sa pakig-ambitay: Lucas 10: 38-42
 - B. Panudlo sa pag-ampo: Lucas 11: 1-13
 - C. Mga prinsipyo sa Ginghamarian mahitungod sa:
 1. Pagpakaaron-ingnon: Lucas 12: 1-12
 2. Pangibog: Lucas 12: 13-34
 3. Pagkamabinantayon: Lucas 12: 35-41
 4. Pagkamatinud-anon: Lucas 12: 42-48
 5. Ang epekto sa pag-abot sa Hari: Lucas 12: 49-53
 6. Mga timailhan sa mga panahon: Lucas 12: 54-59
 7. Paghinulsol: Lucas 13: 1-9
 8. Ang panginahanglan sa Israel: Lucas 13: 10-17
 9. Ang programa sa Ginghamarian: Lucas 13: 18-21
 - D. Paggula gikan sa Judea: Juan 10: 40-42
 - E. Panudlo mahitungod sa pagsulod sa Ginghamarian: Lucas 13: 22-35
 - F. Panudlo sa balay sa Fariseo: Lucas 14: 1-24
 - G. Panudlo sa mga prinsipyo sa Ginghamarian mahitungod sa:
 1. Pagdisipulo: Lucas 14: 25-35
 2. Kinaiya sa Dios ngadto sa mga makasasala: Lucas 15: 1-32
 3. Bahandi: Lucas 16: 1-31
 4. Pagpasaylo: Lucas 17: 1-6
 5. Pag-alagad: Lucas 17: 7-10
 - H. Ang pagbanhaw ni Lazaro:
 1. Ang milagro: Juan 11: 1-44
 2. Panagbangi tali sa milagro: Juan 11: 45-54
 - I. Panudlo sa mga prinsipyo sa Ginghamarian mahitungod sa:
 1. Pasalamat: Lucas 17: 11-19
 2. Ang pag-abot sa Hari: Lucas 17: 20-37
 3. Pag-ampo: Lucas 18: 1-14
 4. Panagbulag: Mateo 19: 1-12; Marcos 10: 1-12
 5. Pagsulod sa Ginghamarian: Mateo 19: 13-15; Marcos 10: 17-31; Lucas 18: 31-34
 6. Israel: Mateo 20: 29-34; Marcos 10: 46-53; Lucas 18: 35-43
 7. Personal nga pagtoo: Lucas 19: 1-10
 8. Ang nalangan nga Ginghamarian: Lucas 19: 11-28

- VIII. Pagpresentar sa Hari
- A. Ang Hari miabot sa Betania: Juan 11: 55-12: 1, 9-11
 - B. Pagsulod sa Jerusalem: Mateo 21: 1-11, 14-17; Marcos 11: 1-11; Lucas 19: 29-44; Juan 12: 12-19
 - C. Awtoridad sa Hari: Mateo 21: 12-13, 18-19; Marcos 11: 12-18; Lucas 19: 45-48
 - D. Mga pagdapit sa Hari: Juan 12: 20-50
 - E. Pamatuod sa awtoridad: Mateo 21: 20-22; Marcos 11: 19-25; Lucas 21: 37-38
 - F. Ang awtoridad sa Hari gihagit:
 1. Pinaagi sa mga pari ug mga anciano: Ang pagsalikway sa Hari: Mateo 21: 23-22:14; Marcos 11: 27-12: 12; Lucas 20: 1-19
 2. Pinaagi sa mga Fariseo ug Herodian: Mga prinsipyo sa Gingharian mahitungod buhis: Mateo 22: 15-22; Marcos 12: 13-17; Lucas 20: 20-26
 3. Pinaagi sa mga Saduceo: Mga prinsipyo sa Gingharian mahitungod sa pagkabanhaw: Mateo 22: 23-33; Marcos 12: 18-27; Lucas 20: 27-40
 4. Pinaagi sa mga Fariseo: Ang kinadak-ang sugo sa Gingharian: Mateo 22: 34-40; Marcos 12: 28-34
 - G. Usa ka hagit sa Hari: Mateo 22: 41-46; Marcos 12: 35-37; Lucas 20: 41-44
 - H. Mga prinsipyo sa paghukom: Mateo 23: 1-39; Marcos 12: 38-40; Lucas 20: 45-47
 - I. Mga prinsipyo sa Gingharian sa paghatag: Marcos 12: 41-44; Lucas 21: 1-4
- IX. Pagpangandam alang sa kamatayon sa Hari
- A. Mga Panagna sa Hari
 1. Ang pangutana: Mateo 24: 1-3
 2. Ang kasakitan: Mateo 24: 27-30
 3. Ang ikaduhang pag-anhi: Mateo 4: 27-30
 4. Ang pagtigum pag-usab sa Israel: Mateo 24:31
 5. Ang mga samingay sa katapusan nga panahon:
 - a. Ang higuera: Mateo 24: 32-44
 - b. Ang matinud-anong sulugoon: Mateo 24: 45-51
 - c. Napulo ka mga birhen: Mateo 25: 1-13
 - d. Ang mga talento: Mateo 25: 14-30
 6. Paghukom sa mga Gentil: Mateo 25: 31-46
 - B. Pagpangandam alang sa kamatayon sa Hari:
 1. Ang panagna sa iyang kamatayon: Mateo 26: 1-2; Marcos 14: 1; Lucas 22: 1
 2. Ang plano sa mga pangulo: Mateo 26: 3-5; Marcos 14: 1-2; Lucas 22: 2
 3. Pagbubo sa pahumot: Mateo 26: 6-13; Marcos 14: 3-9; Juan 12: 2-8
 4. Ang saad sa pagbudhi: Mateo 26: 14-16; Marcos 14: 10-11; Lucas 22: 3-6
 5. Pagpangandam alang sa Pasko: Mateo 26: 17-19; Marcos 14: 12-16; Lucas 22: 7-13
 6. Ang Pasko: Mateo 26:20; Marcos 14:17; Lucas 22: 14-16; 24-30
 7. Paghatag ug pananglitan: Juan 13: 1-20
 8. Panagna sa pagbudhi ni Judas: Mateo 26: 21-25; Marcos 14: 18-21; Lucas 22: 21-23; Juan 13: 21-30

9. Panagna sa paglimud ni Pedro: Mateo 26: 31-35; Marcos 14: 27-31; Lucas 22: 31-38; Juan 13: 37-38
 10. Usa ka handumanan: Mateo 26: 26-30; Marcos 14: 22-26; Lucas 22: 17-20
- C. Katapusang mensahe sa Hari:
1. Pasiuna: Juan 13: 31-35
 2. Mga problema: Juan 13: 36-14: 24
 3. Mga Saad: Juan 14: 25-31
 4. Panudlo mahitungod sa:
 - a. Pagpamunga: Juan 15: 1-17
 - b. Mga kaaway sa mga disipulo: Juan 15: 18-16: 4
 - c. Ang ministeryo sa Balaang Espiritu: Juan 16: 5-15
 - d. Mga resulta sa pagkabanhaw: Juan 16: 16-28
 - e. Panapos: Juan 16: 29-33
- D. Katapusang mga pag-ampo sa Hari
1. Iyang pag-ampo alang sa iyang kaugalingon: Juan 17: 1-5
 2. Ang iyang pag-ampo alang sa iyang mga disipulo, Juan 17: 6-19
 3. Ang iyang pag-ampo alang sa tanang magtotoo: Juan 17: 20-26
- E. Ang Pag-ampo sa Tanaman: Mateo 26: 36-46; Marcos 14: 32-42; Lucas 22: 39-46; Juan 18: 1
- X. Kamatayon sa Hari
- A. Pagdakop: Mateo 26:47-56; Marcos 14: 43-52; Lucas 22: 47-53; Juan 18: 2-12
- B. Ang relihiyosong paghusay sa Hari
1. Pagsusi sa wala pa si Annas: Juan 18: 12-14,19-23
 2. Pagsusi sa atubangan ni Caifas: Mateo 26:57, 59-68; Marcos 14:53, 55-56; Luc. 22:54, 63-65; Juan 18:24
 3. Paglimud ni Pedro: Mateo 26:58, 69-75; Marcos 14:54; 66-72; Lucas 22: 54-62; Juan 18: 15-18, 25-27
 4. Paghukom sa Sanhedrin: Mateo 27: 1; Marcos 15: 1; Lucas 22: 66-71.
 5. Kamatayon ni Judas: Mateo 27: 3-10
- C. Ang sibil nga paghusay sa Hari
1. Ang paghusay sa atubangan ni Pilato: Mateo 27: 2, 11-14; Marcos 15: 2-5; Lucas 3: 1-5; Juan 18: 28-38
 2. Paghusay sa wala pa si Herodes: Lucas 23: 6-12.
 3. Paghusay sa atubangan ni Pilato: Mateo 27: 15-26; Marcos 15: 6-15; Lucas 23: 13-25; Juan 18: 39-19: 1, 4-16
 4. Pagbugalbugal sa Hari: Mateo 27: 27-30; Marcos 15: 16-19; Juan 19: 2-3
- D. Ang panaw ngadto sa Kalbaryo: Mateo 27: 31-34; Marcos 15: 20-23; Lucas 23: 26-33; Juan 19: 16-17
- E. Ang paglansang sa krus sa Hari
1. Unang tulo ka mga oras: Mateo 27: 35-44; Marcos 15: 24-32; Lucas 23: 33-43; Juan 19: 18-27
 2. Ikaduhang tulo ka mga oras: Mateo 27: 45-50; Marcos 15: 33-37; Lucas 23: 44-46; Juan 19: 28-30
 3. Mga ilhanan sa kamatayon sa Hari: Mateo 27: 51-56; Marcos 15: 38-41; Lucas 23: 45,47-49
- F. Paglubong sa Hari: Mateo 27: 57-60; Marcos 15: 42-47; Lucas 23: 50-56; Juan 19: 31-42

- G. Ang pagsilyo sa lubnganan sa Hari: Mateo 27: 62-66
- XI. Pagkabanhaw sa Hari
- A. Pagpangandam sa mga kababayan-an: Mateo 28: 1; Marcos 16: 1
- B. Pag-abli sa lubnganan: Mateo 28: 2-4
- C. Ang pagduaw sa kababayan-an: Mateo 28: 5-8; Marcos 16: 2-8; Lucas 24: 1-8; Juan 20: 1
- D. Ang taho ngadto sa mga tinun-an: Lucas 24: 9-12; Juan 20: 2-10
- E. Pagpakita sa Hari ngadto kang Maria: Marcos 16: 9-11; Juan 20: 11-18
- F. Pagpakita sa Hari ngadto sa kababayan-an: Mateo 28: 9-10
- G. Ang taho sa mga gwardiya: Mateo 28: 11-15
- H. Pagpakita ngadto sa mga disipulo sa dalan sa Emmaus: Marcos 16: 12-13; Lucas 24: 13-32
- I. Ang taho sa duha ka tinun-an: Lucas 24: 33-35
- J. Pagpakita ngadto sa napulo ka mga tinun-an: Marcos 16:14; Lucas 24: 36-43; Juan 20: 19-25
- K. Pagpakita sa Hari ngadto sa onse ka mga tinun-an: Juan 20: 26-31
- L. Pagpakita sa Hari ngadto sa pito ka mga tinun-an: Juan 21: 1-25
- XII. Sugo sa Hari: Mateo 28:16-20; Marcos 16:15-18; Lucas 24:44-49
- XIII. Ang Hari mibalik sa Langit: Ang pagkayab ni Jesus: Marcos 16: 19-20; Lucas 24: 50-53

8. Kasaysayan sa panahon sa kinabuhi ni Kristo:
- 6-4 BC -Ang pagkahimugso ni Jesu-Kristo.
- 5-4 BC -Pagkalagiw ngadto sa Ehipto. Pagpatay sa mga bata.
- 4 BC -Pagkamatay ni Herodes.
- 7-8 AD -Si Jesus miduaw sa Jerusalem isip usa ka bata.
- 12 AD -Agustus naghimo kang Tiberio nga isigkamagmamando.
- 14 AD -Tiberio nahimong Cesar.
- 25 AD -Si Pilato ug si Caifas gitudlo sa katungdanan.
- 29 AD -Ang pagpanudlo ni Juan Bautista nagsugod.
- 29 AD -Nagsugod ang buluhaton ni Kristo.
- 33 AD -Namatay si Jesus.
- 36 AD -Si Pilato gipalagpot. Si Caifas gipapahawa.
- 37 AD -Namatay si Tiberio Caesar.

9. Pagtuon sa mga milagro nga gibuhay ni Jesus sa panahon sa iyang pagministeryo.

Mga Milagro Sa Labaw Sa Kinaiyahan Nga Suplay:

- Ang tubig nahimong vino: Juan 2: 1-11.
- Ang pukot ni Pedro nga napuno sa isda: Lucas 5: 1-11.
- Lima ka libong lalaki ang gipakaon, gawas sa kababayan-an ug kabataan: Mateo 14: 15-21; Marcos 6: 35-44; Lucas 9: 12-17; Juan 6: 5-14.
- Usa ka libo ka mga lalaki gipakaon, gawas pa sa mga babaye ug mga bata: Mateo 15: 32-39; Ang Marcos 8: 1-10.
- Ang isda naghatag ug salapi nga ipangbuhis: Mateo 17:27.
- Ang labaw sa kinaiyahan nga kuha sa mga isda: Juan 21: 6-14.

Mga Milagro Sa Pagbanhaw Sa Patay:

- Ang bugtong anak nga lalaki sa biyuda: Lucas 7: 11-16.

- Ang anak nga babaye ni Jairo, Marcos 5: 22-24, 35-43; Mateo 9: 18-26; Lucas 8: 41,42,49-56.
- Lazaro: Juan 11: 32-44.
- Ang iyang kaugalingong lawas: Lucas 24: 1-7; Juan 19: 42-20: 14; Marcos 16: 9-11.

Mga Milagro Sa Pagpang-ayo:

- Ang anak nga lalaki sa halangdong tawo, nga may hilanat: Juan 4: 46-54.
- Ang ugangan nga babaye ni Pedro, hilanat: Marcos 1: 29-31; Mateo 8: 14-17; Lucas 4: 38-39.
- Ang sanlahon, Marcos 1: 40-45; Mateo 8: 2-4; Lucas 5: 12-16.
- Ang tawo nga paralitiko, Marcos 2: 3-12; Mateo 9: 1-8; Lucas 5: 17-26.
- Tawo nga bakol sulod sa katloan ug walo ka tuig, Juan 5: 1-16.
- Tawo nga may kamot nga kuyos, Marcos 3: 1-5; Lucas 6: 6-10; Mateo 12: 9-13.
- Ang sulugoon sa kapitan, giparalisis: Mateo 8: 5-13; Lucas 7: 1-10.
- Usa ka babaye nga gitalinug-an sa 12 ka tuig, Marcos 5: 25-34; Lucas 8: 43-48; Mateo 9: 20-22.
- Pag-ayo sa duha ka tawo nga buta: Mateo 9: 27-31.
- Pag-ayo sa bungol ug yungit: Marcos 7: 32-37.
- Pag-ayo sa buta: Marcos 8: 22-26.
- Pag-ayo sa tawo nga natawo nga buta: Juan 9.
- Usa ka babaye nga gisakit sulod sa 18 ka tuig: Lucas 13: 11-17.
- Usa ka tawo nga nanghupong: Lucas 14: 1-6.
- Napulo ka mga tawo nga sanlahon: Lucas 17: 11-19.
- Pag-ayo sa buta nga makililimos: Lucas 18: 35-43.
- Pag-ayo kang Bartemio: Marcos 10: 46-52; Mateo 20: 29-34.
- Ang igdulungog sa ulipon sa hataas nga saserdote: Lucas 22: 50-51.

Mga Milagro Sa Paghingilin Sa Mga Yawa:

- Ang tawo nga adunay mahugaw nga espiritu, Marcos 1: 23-26; Lucas 4: 33-37.
- Ang buta ug amang nga giyawaan: Mateo 12:22-23; Marcos 3:19-30; Lucas 11:14-23.
- Ang duha ka tawo nga gipanag-iya sa lehiyon: Mateo 8: 28-34; Lucas 8: 26-39; Marcos 5: 1-20.
- Ang amang nga giyawaan: Mateo 9: 32-35.
- Ang anak nga babaye sa babayeng Sirofenicianhon, Marcos 7:24-30; Mateo 15:22-28.
- Ang bata nga buang: Mateo 17: 14-21; Marcos 9: 14-39; Lucas 9: 37-43.
- Ang yawa nga nagpahinabo sa pagka-amang, Marcos 9: 14-26.

Mga Milagro Sa Paghukom:

- Mga baboy nagdalagan ngadto sa dagat ug nalumos: Mateo 8: 30-32.
- Ang kahoyng higuera nalaya: Mateo 21: 18-21; Marcos 11: 12-14,20-24.

Mga Milagro Sa Pisikal Nga Paglingkawas:

- Si Jesus mipalingkawas sa iyang kaugalingon batok sa iyang mga kaaway: Lucas 4:30.
- Si Pedro giluwag gikan sa unos sa dagat: Mateo 14: 28-31; Marcos 6: 45-52.
- Si Jesus nagluwas sa mga tinun-an gikan sa unos, Marcos 4: 37-39; Lucas 8: 23-24.

Mga Milagro Ibabaw Sa Natural Nga Mga Elemento:

-Ang kahoyng higuera nalaya: Mateo 21: 18-21; Marcos 11: 12-14,20-24.

-Si Jesus naglakaw ibabaw sa tubig: Mateo 14: 22-32; Marcos 6: 47-52.

-Si Jesus nagpahunong sa unos: Marcos 4: 37-39; Lucas 8: 23-24.

Mga Milagro Nga Nagpamatuod sa Pagka Dios ni Kristo:

-Mga ilhanan sa iyang pagkatawo: Mateo 2: 1-9.

-Mga ilhanan sa iyang pagbautismo: Mateo 3: 16-17; Marcos 1: 9-12; Lucas 3: 21-23.

-Mga ilhanan sa pagkausab sa iyang dagway: Mateo 17: 1-14; Lucas 9: 28-37; Marcos 9: 1-14.

-Mga ilhanan sa panahon sa iyang kamatayon: Mateo 27: 45-53.

-Mga ilhanan sa iyang pagkabanhaw: Mateo 28: 2; Marcos 16: 4.

-Mga ilhanan sa iyang pagkayab: Marcos 16:19; Lucas 24: 50-51; Mga Buhat 1: 6-12.

10. Tun-i ang mga sambingay ni Jesus.

Hilisgutan

Ang puling ug putol nga kahoy

Ang duha ka mga patukoranan

Mga bata nga anaa sa baligyaanan

Ang duha ka mga utangan

Ang mahugaw nga espiritu

Ang pagpamalandong sa dato nga tawo

Ang kahoyng higuera nga walay bunga

Ang magpupugas

Ang mga bunglasyon

Ang binhi

Ang liso sa mustasa

Ang levadura

Ang kandila

Ang pukot

Ang natago nga bahandi

Ang perlas nga adunay dakong bili

Ang tagbalay

Ang kaminyoon

Ang gitapak nga panapton

Ang mga botelya sa vino

Ang pag-ani

Ang kaaway

Ang duha ka mga mangungutang

Ang maayong Samarianhon

Ang tulo ka tinapay

Ang tinuod nga magbalantay

Ang higpit nga ganghaan

Ang mga bisita

Reperensya

Lucas 6: 37-43

Mateo 7: 24-27; Lucas 6: 47-49

Mateo 11:16; Lucas 7:32

Lucas 7:41

Mateo 12: 43-45; Lucas 11: 24-26

Lucas 12:16

Lucas 13: 6-9

Mateo 13:3-8; Marcos 4:3-8; Lucas 8:5-8

Mateo 13: 24-30

Marcos 4:26

Mateo 13: 31,32; Mark. 4: 31,32;

Lucas 13:19

Mateo 13:33; Lucas 13:21

Mateo 5:15; Marcos 4:21;

Lucas 8:16; 11:33

Mateo 13: 47,48

Mateo 13:44

Mateo 13: 45,46

Mateo 13:52

Mateo 9:15; Marcos 2: 19,20;

Lucas 5: 34,35

Mateo 9:16; Marcos 2:21; Lucas 5:36

Mateo 9:17; Marcos 2:22; Lucas 5:37

Mateo 9:37; Lucas 10: 2

Mateo 5:25; Lucas 12:58

Mateo 18: 23-35

Lucas 10: 30-37

Lucas 11: 5-8

Juan 10: 1-16

Mateo 7:14; Lucas 13:24

Lucas 14: 7-11

Ang panihapon sa kasal	Mateo 22: 2-9; Lucas 14: 16-23
Ang bisti sa kasal	Mateo 22: 10-14
Ang torre	Lucas 14: 28-30
Ang hari nga makiggubat	Lucas 14:31
Ang nawala nga carnero	Mateo 18: 12,13; Lucas 15: 4-7
Ang nawala nga piraso sa salapi	Lucas 15: 8,9
Ang anak nga mausikon	Lucas 15: 11-32
Ang dili matarung nga piniyalan	Lucas 16: 1-9
Ang palahangyo nga biyuda	Lucas 18: 2-5
Ang Fariseo ug maniningil sa buhis	Lucas 18: 10-14
Ang buhatan sa sulugoon	Lucas 17: 7-10
Ang mga mamumuo sa ubasan	Mateo 20: 1-16
Ang mga talento	Mateo 25: 14-30; Lucas 19: 11-27
Ang duha ka mga anak nga lalaki	Mateo 21:28
Ang mamumuno nga mag-uuma	Mateo 21: 33-43; Marcos 12: 1-9;
	Lucas 20: 9-16
Ang higuera	Mateo 24:32; Marcos 13:28;
	Lucas 21: 29-30
Ang nagtukaw nga tagbalay	Mateo 24:43; Lucas 12:39
Ang tawo sa layong panaw	Marcos 13:34
Ang kinaiya sa duha ka mga sulugoon	Mateo 24: 45-51; Lucas 12: 42-46
Ang napulo ka mga birhen	Mateo 25: 1-12
Ang nagbantay nga mga sulugoon	Lucas 12: 36-38
Ang punoan sa parras ug ang mga sanga	Juan 15: 1-6

11. Tun-i ang mga pag-ampo ni Jesus

-Sa iyang pagbautismo:	Lucas 3:21
-Sa dapit nga nag-inusra:	Marcos 1:35
-Sa kamingawan:	Lucas 5:16
-Tibook gabii sa wala pa mopili sa iyang mga disipulo:	Lucas 6:12
-Sa wala pa ang iyang pagdapit nga "Umari Kanako":	Mateo 11: 25-27
-Sa pagpakaon sa 5,000:	Juan 6:11
-Human sa pagpakaon sa 5,000:	Mateo 14:23
-Sa dihang iyang gihatag ang pag-ampo sa Ginoo:	Lucas 11: 1-4
-Sa Caesarea-Filipos:	Lucas 9:18
-Sa wala pa ang pagkausab sa iyang dagway:	Lucas 9: 28-29
-Alang sa gagmay nga mga bata:	Mateo 19:13
-Sa wala pa ang pagbanhaw ni Lazaro gikan sa mga patay:	Juan 11: 41-42
-Diha sa templo:	Juan 12: 27-28
-Sa panihapon:	Mateo 26: 26-27
-Alang kang Pedro:	Lucas 22:32

- Alang sa mga tinun-an ug sa iyang umaabot nga mga sumusunod:
- Sa Gethsemane:
- Sa krus:
- Sa Emmaus:
- Ang pag-ampo sa Ginoo:

Juan 17
Mateo 26: 36,39,42,44
Lucas 23:24
Lucas 24:30
Mateo 6: 9-13

KAPITULO 3

PNEUMATOLOGY Balaang Espiritu

KATIN-AWAN

Ang pulong nga "Pneumatology" naggikan sa mga pulong nga *pneuma* - nga nagpasabot sa hangin o espiritu - ug *ology* nga nagkahulogang "pagtuon". Sa teyolohiya, ang Pneumatology mao ang pagtuon sa gitudlo sa Biblia mahitungod sa Balaang Espiritu.

Ang pneumatology naglakip sa pagtudlo sa pagkatawo sa Espiritu Santo; pagdawat sa Balaang Espiritu; bautismo sa Balaang Espiritu; ministeryo sa Balaang Espiritu; ug mga gasa ug bunga sa Balaang Espiritu.

Ang pagtuon sa Pneumatology dako kaayo'g importansya sa mga Kristohanon tungod kay ang Espiritu Santo adunay mahinungdanong papel sa kinabuhi sa matag magtotoo. Ang pagtuon sa papel ug buhat sa Balaang Espiritu usab nanalipod sa mga magtotoo gikan sa dili-tukma nga mga pagtulon-an.

Ang Harvestime adunay espesyal nga kurso nga gigahin alang niini nga hilisgutan nga nag-ulohang "*Ang Ministeryo sa Balaang Espiritu*" aron makatuon ka sa Pneumatology sa mas lalum. Sa pagtapos niini nga kurso ikaw makahimo sa:

- Paghulagway sa personalidad sa Balaang Espiritu.
- Pagsulat sa nagkalainlaing mga ngalan ug mga titulo sa Balaang Espiritu.
- Pag-ila sa mga simbolo nga nagrepresentar sa Balaang Espiritu.
- Paghulagway sa ministeryo sa Balaang Espiritu.
- Pagpasabot kon unsaon sa pagdawat sa bautismo sa Espiritu Santo.
- Pagdawat sa bautismo sa Espiritu Santo.
- Paglista ug paghulagway sa mga gasa sa Espiritu.
- Pag-ila sa imong espirituhanong gasa (mga).
- Pag-ila sa bunga sa Espiritu.
- Pag-ila sa mga buhat sa unod.
- Pagpalambo sa bunga sa Balaang Espiritu sa imong kinabuhi.

Alang sa detalyadong pagtuon sa Pneumatology, tan-awa "*Ang Ministeryo Sa Balaang Espiritu*" nga libre online sa: <http://www.harvestime.org>

ANG PAGKADIOS SA ESPIRITU SANTO

Ang Balaang Espiritu gipalahi gikan sa apan suod nga may kalabutan sa Amahan ug sa Anak. Siya katupong sa Dios ingon nga siya kabahin sa Tulo ka Persona sa Dios.

Ang Balaang Espiritu gitawag nga "Dios":

Apan miingon si Pedro: Ananias, nganong gipuno ni satanas ang imong kasing kasing, aron magbakak ka sa Espiritu Santo ... Ikaw wala magbakak sa mga tawo, apan sa Dios. (Buhat 5: 3-4)

Siya gitawag nga "Espiritu sa Dios":

Ug si Jesus, sa dihang siya gibautismohan, mihaw-as gilayon gikan sa tubig; ug, ania karon, ang mga langit nabuksan ngadto kaniya, ug iyang nakita ang Espiritu sa Dios nga mikunsad sama sa usa ka salampati, ug mianha sa ibabaw kaniya; ug ania karon usa ka tingog gikan sa langit, nga nagaingon: Kini mao ang akong Anak nga hinigugma, nga kaniya ako adunay kalipay. (Mateo 3:16-17)

Ang Espiritu Santo dili "kini". Siya gihisgutan diha sa Biblia uban sa personal nga mga pulingalan (pronouns). Si Jesus nagsulti sa Balaang Espiritu ingon nga "Siya." Si Jesus miingon:

-Siya mosulti mahitungod kanako.	Juan 15:26
-Ako mopadala kaniya nganha kaninyo.	Juan 16: 7
-Siya magahimaya kanako.	Juan 16:14
-Siya dili magasulti sa iyang kaugalingon.	Juan 16:13

Ang relasyon sa Balaang Espiritu ngadto sa Amahan gipadayag sa mosunod nga mga pakisayran sa Biblia. Siya gitawag nga:

- Ang Espiritu sa Dios: Genesis 1: 2; Mateo 3:16.
- Ang Espiritu sa Ginoo: Lucas 4:18.
- Ang Espiritu ni Jehova: Maghuhukom 3:10.
- Ang Espiritu sa Ginoong Dios: Isaias 61: 1.
- Ang Espiritu sa Buhi nga Dios: 2 Corinto 3: 3.

Ang relasyon sa Balaang Espiritu ngadto ni Jesus gipadayag sa mosunod nga mga pakisayran sa Biblia. Siya gitawag nga:

- Ang Espiritu ni Kristo: Roma 8: 9.
- Ang Espiritu ni Jesu-Kristo: Mga Taga-Filipos 1:19.
- Ang Espiritu ni Jesus: Buhat 16: 7.
- Ang Espiritu sa iyang Anak: Galacia 4: 6.
- Ang Espiritu sa Ginoo, Buhat 5: 9; 8:39.

KINAIYAHAN SA BALANG ESPIRITU

Sa diha nga kita maghisgot sa kinaiyahan sa Balaang Espiritu kita nagpasabot sa nag-unang mga hiyas nga naghulagway kaniya. Ang Biblia nagtudlo nga ang Balaang Espiritu Santo mao ang:

Anaa Sa Tanang Dapit:

Kini nagpasabot nga siya presente bisan asa:

Asa ba ako paingon gikan sa imong Espiritu? Kun asa ba ako mokalagiw gikan sa imong presensya? (Salmo 139: 7)

Nahibalo Sa Tanan:

Siya nasayud sa tanang mga butang:

Apan ang Dios gipadayag nganhi kanato pinaagi sa iyang Espiritu; kay ang Espiritu nagasusi sa tanan nga mga butang, bisan pa sa halalum nga mga butang sa Dios.

Kay kinsa ba ang nasayud sa mga butang sa tawo, gawas sa espiritu sa tawo, nga anaa kaniya? Ingon man usab niini ang mga butang sa Dios walay tawo nga nasa yud, apan ang Espiritu sa Dios. (I Mga Taga Corinto 2:10-11)

Makagagahum Sa Tanan:

Ang Espiritu Santo mao ang gamhanan sa tanan:

Ang Dios nagsulti sa makausa; Nakaduha ako makadungog niini; nga ang gahum iya man sa Dios. (Salmo 62:11)

Apan kamo makadawat ug gahum sa diha nga ang Espiritu Santo mokunsad kaninyo ... (Buhat 1: 8)

Mahangturon:

Kini nagpasabot nga siya walay katapusan. Siya walay sinugdanan ug walay katapusan:

Dili ba labaw pa gayud ang dugo ni Kristo, nga pinaagi sa Espiritu nga walay katapusan naghalad sa iyang kaugalingon nga walay buling ngadto sa Dios, sa paghinlo sa inyong kaisipan gikan sa patay nga mga buhat sa pag-alagad sa Dios nga buhi? (Hebreohanon 9:14)

Balaan:

Ang Balaang Espiritu makatarunganon - balaan, nga nagpasabot nga siya matarung:

Mahitungod sa iyang Anak nga si Jesu-Kristo nga atong Ginoo, nga natawo sa kaliwa tan ni David sumala sa unod; ug gipahayag nga Anak sa Dios uban sa gahum, sumala sa espiritu sa pagkabalaan, pinaagi sa pagkabanhaw gikan sa mga minatay. (Mga Taga-Roma 1:3-4)

Matinuoron:

Ang Amahan, Anak, ug Espiritu tanan nagpamatuod sa kamatuoran:

Kay adunay tulo nga nagapamatuod sa langit, ang Amahan, ang Pulong, ug ang Balaang Espiritu: ug kining tulo usa ra. (I Juan 5: 7)

ANG PERSONALIDAD SA BALANG ESPIRITU

Ang Balaan nga Espiritu kabahin sa trinidad nga kinaiyahan sa Dios, apan ang Espiritu Santo usab adunay indibiduwal nga personalidad. Ang Biblia nagpadayag nga ang Balaang Espiritu...

Adunay Panghunahuna / Panabot:

*Ug siya nga nagasusi sa mga kasingkasing, nakaila sa hunahuna sa Espiritu...
(Roma 8:27)*

Mosusi Sa Tawhanong Hunahuna:

*Apan ang Dios gipadayag nganhi kanato pinaagi sa iyang Espiritu; kay ang Espiritu nagasusi sa tanan nga mga butang, bisan pa sa halalum nga mga butang sa Dios.
(I Mga Taga Corinto 2:10)*

Adunay Kabubut-on:

Apan kining tanan nga mga butang ginabuhat sa usa ug sa mao ra nga Espiritu, nga ginapanghatag niya sa tagsatagsa sumala sa iyang kabubut-on. (I Corinto 12:11)

Ang kabubut-on sa Balaang Espiritu naggiya sa mga magtotoo sa pagdumili sa pipila ka mga lihok:

*Ug sa paglatas nila sa kayutaan sa Frigia ug sa Galacia, ug sa gidid-an sila sa Espiritu Santo sa pagmantala sa pulong didto sa Asia, ug sa pag-abot nila sa Misia, naninguha sila sa pag-adto sa Bitinia; apan wala sila tugoti sa Espiritu.
(Mga Buhat 16: 6-7)*

Ang kabubut-on sa Balaang Espiritu naggiya usab sa mga magtotoo pinaagi sa paghatag ug pagtugot:

Ug gilayon sa hingkit-an niya ang panan-awon, gipanguha namo ang pag-adto sa Macedonia, kay gisabot namo nga gitawag kami sa Dios aron igamantala namo ang Maayong Balita ngadto kanila. (Buhat 16:10)

Mosulti:

Siya misulti kang Felipe:

*Ug ang Espiritu miingon kang Felipe: Dumuol ka ug kumuyog ka niana nga calesa.
(Buhat 8:29)*

Siya misulti kang Pedro:

Samtang si Pedro namalandong sa panan-awon, ang Espiritu miingon kaniya: Ania karon, tulo ka mga tawo nagapangita kanimo. (Buhat 10:19)

Siya misulti ngadto sa mga anciano sa ciudad sa Antioquia:

Samtang sila nag-alagad sa Gino, ug nagpuasa, ang Balaang Espiritu miingon kanila, igahin kanako si Bernabe ug si Saulo alang sa buluhaton nga niini gitawag ko sila. (Buhat 13: 2)

Ang Pinadayag kapitulo 2 ug 3 nagrekord sa daghang mga mensahe nga gisulti pinaagi sa Balaan nga Espiritu ngadto sa pito ka mga simbahan sa Asia.

Mahigugma:

Karon ginapangamuyo ko kaninyo, mga igsoon, pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Kristo, ug alang sa gugma sa Espiritu, nga magpanlimbasug kamo sa tingob uban kanako sa inyong mga pag-ampo sa Dios alang kanako. (Roma 15:30)

Mangamuyo:

Usa sa mga kinaiya sa Balaang Espiritu mao ang tigpataliwala.

Ug sa maong pagkaagi ang Espiritu nagatabang usab sa atong mga kaluyahon; kay kita dili mahibalo nga moampo ingon sa atong gikinahanglan; apan ang Espiritu sa iyang kaugalingon nangamuyo alang kanato uban sa pag-agulo nga dili arang malitok sa pulong [masulti]. (Roma 8:26)

Adunay mga emosyon:

Ang Balaang Espiritu maguol sa makasasala nga mga buhat sa mga magtotoo. Kita gipasidan-an:

Ug ayaw ninyo pagpasub-a ang Espiritu Santo sa Dios, diin kamo gipatikan ngadto sa adlaw sa pagtubos. (Efeso 4:30)

MGA NGALAN SA BALANG ESPIRITU

Diha sa Biblia, gigamit ang mga ngalan aron pagkumpirma sa posisyon ug / o gimbuton sa usa ka tawo. Ang mga ngalan nga gihatag sa Balaang Espiritu sa Biblia nagpadayag ug daghan mahitungod sa iyang posisyon ug katungdanan. Ang Espiritu Santo gitawag nga:

Ang Espiritu Sa Dios:

Kamo wala ba manghibalo nga kamo mao ang templo sa Dios, ug ang Espiritu sa Dios nagapuyo diha sa sulod ninyo? (I Mga Taga Corinto 3:16)

Ang Espiritu Ni Kristo:

Apan kamo wala diha sa unod, kondili sa Espiritu, kong matuod nga ang Espiritu sa Dios nagapuyo diha sa sulod ninyo. Karon kon adunay tawo nga wala magbaton sa Espiritu ni Kristo, siya dili iya. (Roma 8: 9)

Ang Mahangturong Espiritu:

Ang Espiritu Santo mahangturon, walay sinugdanan ug walay katapusan:

Dili ba labaw pa gayud ang dugo ni Kristo, nga pinaagi sa Espiritu nga walay katapusan naghalad sa iyang kaugalingon nga walay buling ngadto sa Dios, sa paghinlo sa inyong kaisipan gikan sa patay nga mga buhat sa pag-alagad sa Dios nga buhi? (Hebreohanon 9:14)

Ang Espiritu Sa Kamatuoran:

Ang Balaang Espiritu mao ang tinubdan sa kamatuoran nga nagdasig sa Pulong sa Dios, ang Biblia. Siya nagpadayag niini nga kamatuoran sa katawhan:

Apan sa diha nga siya, ang Espiritu sa kamatuoran, moabot na, siya ang magmando kaninyo ngadto sa tibook nga kamatuoran: kay siya dili magasulti sa iyang kaugalingon; apan sa bisan unsa nga iyang hingdunggan, siya mosulti; ug iyang ipakita kaninyo ang mga butang nga moabot. (Juan 16:13)

Ang Espiritu Sa Gracia:

Daw unsa ka labing mabug-at nga silot, hunahunaa ninyo, ang angay isilot niadtong nakayatak sa Anak sa Dios, ug nagapakawalay bili sa dugo sa pakigsaad, nga nagbalaan kaniya, ug nakapanamastamas sa Espiritu sa gracia? (Hebreohanon 10:29)

Ang Espiritu Sa Kinabuhi:

Kay ang Kasugoan sa Espiritu sa kinabuhi diha kang Kristo Jesus maoy naghimo kanako nga gawasnon gikan sa kasugoan sa sala ug sa kamatayon. (Roma 8: 2)

Ang Espiritu Sa Himaya:

Kong kamo gipasipalahan tungod sa ngalan ni Kristo, mga bulahan kamo; kay ang Espiritu sa himaya ug sa Dios anaa sa ibabaw ninyo: sa ilang bahin siya gipamulog ngan ug dautan, apan sa imong bahin siya pagahimayaon. (I Pedro 4:14)

Ang Espiritu Sa Kaalam Ug Pinadayag:

Ang Espiritu Santo naghatag ug kaalam ngadto sa mga magtotoo ug nagpadayag sa kahibalo ni Jesu-Kristo:

Aron ang Dios sa atong Ginoong Jesu-Kristo, ang Amahan sa himaya, magahatag kaninyo sa Espiritu sa kaalam ug sa pinadayag diha sa kahibalo kaniya. (Efeso 1:17)

Ang Maglilipay:

Ang Balaan nga Espiritu naghupay sa mga magtotoo sa mga panahon sa kagulan-anan, kasubo, ug kamingaw:

Apan ang Maglilipay, ang Espiritu Santo, nga igapadala sa Amahan sa akong ngalan ... (Juan 14:26)

Ang Espiritu Sa Saad:

Ang Balaan nga Espiritu mao ang Espiritu sa saad tungod kay siya mao ang Espiritu nga gipadala sa pagtuman sa saad sa Dios:

Ug sa nakigtigom uban kanila, siya nagsugo kanila nga dili sila mamahawa sa Jeru salem, kondili hulaton nila ang saad sa Amahan, nga nagaingon, nga inyong hing-dunggan kanako. Kay si Juan sa pagkamatuod, nagbautismo sa tubig; apan kamo pagabautismohan sa Espiritu Santo sa dili madugay gikan karon. (Buhat 1:4-5)

Ang Espiritu Sa Pagkabalaan:

Ug gipahayag ang Anak sa Dios uban sa gahum, sumala sa Espiritu sa pagkabalaan, tungod sa pagkabanhaw gikan sa mga patay. (Roma 1: 4)

Ang Espiritu Sa Pagtoo:

Apan sa nabatonan namo ang mao gayud nga espiritu sa pagtoo, ingon sa nahisulat, mitoo ako ug busa ako nagsulti; mingtoo usab kami ug tungod niana nagasulti usab kami. (II Mga Taga Corinto 4:13)

Ang Espiritu Sa Pagsagop:

Kini pinaagi sa Espiritu Santo nga kita "gisagop" ngadto sa pamilya sa Dios ingon nga mga anak sa Dios:

Kay wala kamo makadawat sa espiritu sa pagkaulipon pag-usab ngadto sa kahad lok; apan kamo nakadawat sa Espiritu sa pagkainanak, diin kita nag-ingon: Abba, Amahan. (Roma 8:15)

MGA SIMBOLO SA BALANG ESPIRITU

Ang Biblia migamit sa pipila ka mga simbolo nga nagrepresentar sa Espiritu Santo. Ang usa ka simbolo nagrepresentar sa usa ka butang. Ang simbolo adunay espesyal nga kahulogan. Ang mosunod maoy mga simbolo nga gigamit diha sa Biblia nga nagrepresentar sa Espiritu Santo:

Ang Salampati:

Ang Balaan nga Espiritu gipadayag diha sa dagway sa usa ka salampati sa panahon sa pag bautismo ni Jesus. Kini nga simbolo sa Espiritu Santo nagpakita sa pag-uyon, kaputli, ug kalinaw:

Ug si Juan nagapamatuod nga nagaingon: Nakita ko ang Espiritu nga mikunsad gikan sa langit sama sa usa ka salampati, ug kini mipabilin diha sa ibabaw kaniya. (Juan 1:32)

Kini nagpadayag sa pag-uyon:

Ug si Juan nagapamatuod nga nagaingon: Nakita ko ang Espiritu nga mikunsad gikan sa langit sama sa usa ka salampati, ug kini mipabilin diha sa ibabaw kaniya. (Juan 1:32)

Kini nagrepresentar sa kalinaw:

Ug miingon ako: Oh nga ako adunay mga pako nga sama sa salampati! kay unya makalupad ako sa halayo, ug makapahulay. (Salmo 55:6)

Kini nagsimbolo sa kaputli:

Ang akong salampati, ang akong ulay, usa lamang ... (Awit ni Solomon 6:9)

Lana:

Ang lana gigamit sa Biblia ingon nga sa usa ka simbolo o ilhanan sa Espiritu Santo. Ang lana nagpakita sa kahayag, pag-ayo, ug pagdihog sa pag-alagad. Kining tanan gihatag sa magtotoo pinaagi sa Balaang Espiritu.

Ang Espiritu sa Ginoo ania kanako, tungod kay siya nagdihog kanako sa pagmantala sa Maayong Balita ngadto sa mga kabus; siya nagpadala kanako sa pag-ayo sa mga masulob-on ug kasingkasing, aron sa pagwali sa kagawasan sa mga bihag, ug sa pagpahiuli sa igtatan-aw ngadto sa mga buta, sa paghatag sa kagawasan ngadto sa mga gipiutan. (Lucas 4:18)

Giunsa sa Dios pagdihog ni Jesus nga taga-Nazaret sa Espiritu Santo ug sa gahum; nga milakaw sa pagbuhat ug maayo, ug nagaayo sa tanang mga gisakit sa yawa; kay ang Dios uban kaniya. (Buhat 10:38)

Gihigugma mo ang pagkamatarung, ug gidumtan ang pagkamasupilon; busa ang Dios, bisan ang imong Dios, nagdihog kanimo uban sa lana sa kalipay labaw kay sa imong mga kauban. (Hebreohanon 1: 9)

Tubig:

Ang tubig nagpasabot sa bag-ong kinabuhi ug paghinlo gikan sa sala nga gidala sa Balaang Espiritu diha sa magtotoo. Si Jesus naghigot sa Espiritu Santo nga sama sa tubig:

Sa katapusan nga adlaw, ang labing dakong adlaw sa fiesta, mitindog si Jesus ug misinggit nga nagaingon: Kong adunay tawo nga giuhaw umari siya kanako, ug uminom. Siya nga mitoo kanako, sumala sa giingon sa Kasulatan, sa sulod niya moagay ang mga sapa sa buhi nga tubig. Apan niini nagsulti siya sa Espiritu, nga pagadawaton nila nga mitoo kaniya; kay ang Espiritu Santo wala pa ihatag; tungod kay si Jesus wala pa himayaa. (Juan 7:37-39)

Kay magabubo ako ug tubig kaniya nga giuhaw, ug mga sapa sa ibabaw sa mamala nga yuta: ako magabubo sa akong Espiritu sa ibabaw sa imong kaliwat, ug ang akong panalangin sa imong kaanakan. (Isaias 44:3)

Usa Ka Patik:

Ang usa ka patik maoy espesyal nga marka nga nagpakita sa pagpanag-iya. Kini usab nagpa kita sa nahuman nga transaksyon. Ang Balaan nga Espiritu nagpatik sa mga magtotoo ingon nga iya sa Dios. Kini nagpaila nga ang ilang kaluwasan nahuman na nga buhat.

Sa kang kinsa kamo misalig usab, human nga kamo nakadungog sa pulong sa kamatuoran, sa Maayong Balita sa imong kaluwasan, nga kaniya usab, sa mingtoo kamo, gipatikan uban sa Balaan nga Espiritu sa saad. (Efeso 1:13)

Ug ayaw ninyo pagpasub-a ang Espiritu Santo sa Dios, diin kamo gipatikan ngadto sa adlaw sa katubanan. (Efeso 4:30)

Nga usab ang nagpatik kanamo, ug naghatag sa pasalig sa Espiritu sa among mga kasingkasing. (II Mga Taga Corinto 1:22)

Hangin:

Ang hangin usa usab ka simbolo sa Espiritu Santo. Kini nagrepresentar sa gahum sa Espiritu Santo:

Ang hangin nagahuros ngadto sa buot niyang padulngan, ug hingbation mo ang iyang kinanaas, apan dili nimo mahibaloan diin siya gikan, ug asa siya padulong; ingon niana ang tagsatagsa nga gipanganak sa Espiritu. (Juan 3: 8)

Ug sa diha nga ang mga adlaw sa Pentecostes miabot na, silang tanan nanagkatigom uban sa panaghiusa sa usa ka dapit. Ug sa kalit miabot ang usa ka dinahunog gikan sa langit ingon sa huros sa makusog nga hangin, ug kini mipuno sa tibook balay diin didto sila nanaglingkod. (Buhat 2:1-2)

Kamo dili makakita sa hangin diha sa natural nga kalibutan, apan kamo makakita sa epekto sa hangin. Sa natural nga kalibutan ang hangin adunay espesyal nga mga gimbuhaton. Kini nga mga gimbuhaton adunay natural nga kaamgiran sa mga gimbuhaton sa "hangin" sa Espiritu Santo:

Ang Hangin Nagpatunghag Kinabuhi: Kini nagapatibulaag ug mga binhi sa iyang paghuyop ug kini nagdala ug bag-ong pagtubo. Ang Balaan nga Espiritu nagpatungha ug kinabuhi pina-agi sa mga liso sa Pulong sa Dios ingon nga sila nagkatibulaag diha sa mga kasingkasing ug mga hunahuna sa mga tawo.

Ang Hangin Nagbulag sa Trigo Gikan sa Tahop: Kini nagputli sa diha nga gipalid ang mga tinumpag. Ang Balaan nga Espiritu nag-alagad ingon nga nagaputli nga gahum sa kinabuhi sa magtotoo.

Ang Hangin Nagpaypay Sa Nagakapatay Nga Mga Baga Ug Nagpadilaab Kanila: Ang hangin sa Balaang Espiritu "nagpaypay" sa katawhan sa Dios diha sa kapukawan ug nagpadilaab kanila diha sa ministeryo ngadto sa kalibutan.

Kalayo:

Ang kalayo maoy lain nga simbolo sa Espiritu Santo. Kini nagpakita sa mosunod nga mga paagi:

Ang Kalayo Nagsimbolo Sa Presensya Sa Ginoo:

Ug ang manolonda ni Jehova nagpakita kaniya diha sa usa ka siga sa kalayo sa tali-wala sa sampinit: ug siya mitan-aw, ug, ania karon, ang sampinit misiga sa kalayo, ug ang sampinit wala maugdaw. (Exodo 3: 2)

Ang Kalayo Nagsimbolo Sa Pag-uyon Sa Ginoo:

Ug may migula nga kalayo gikan sa atubangan ni Jehova, ug giut-ut ang halad-nga-sinunog ug ang tambok sa ibabaw sa halaran; ug sa diha nga nakita sa katawhan, nanagdayeg sila, ug nanaghapa. (Levitico 9:24)

Ang Kalayo Naghatag Sa Panalipod Ug Giya:

Ug si Jehova miuna kanila sa adlaw pinaagi sa usa ka haligi nga panganod, aron sa pagmando kanila sa dalan; ug sa kagabhion pinaagi sa usa ka haligi nga kalayo, sa pag-iwag kanila; aron sila makalakaw sa adlaw ug sa gabii. (Exodo 13:21)

Ang Kalayo Nagaputli:

Ang Isaias 6:1-8 nagsulti kang Propeta Isaias nga gihinloan sa kalayo sa Espiritu Santo. Basaha kini nga tudling diha sa inyong Biblia.

Ang Kalayo Nagsimbolo Sa Presensya Sa Espiritu Santo:

Sa diha nga ang Espiritu Santo una nga gihatag, ang kalayo gigamit ingon nga usa ka simbolo sa iyang presensya:

Ug dihay mipakita kanila nga mga dila nga ingon sa kalayo, ug kini milingkod sa ibabaw sa matag usa kanila. (Buhat 2: 3)

Ang Kalayo Nagrepresentar Sa Paghukom:

Kay ang atong Dios usa ka kalayo nga nagaut-ut. (Hebreohanon 12:29)

Usa Ka Garantiya:

Ang Balaang Espiritu mao ang "unang pangbayad" - sama sa dihadhiha nga bayad - sa umaabot nga himaya:

Nga mao ang pagsalig sa atong kabilin alang sa katubsanan sa iyang kaugalingon nga naangkon, ngadto sa pagdayeg sa iyang himaya. (Efeso 1:14)

Ug ang nagapalig-on kanamo uban kaninyo kang Kristo, ug ang nagdihog kanamo mao ang Dios; nga mao usab ang nagpatik kanamo, ug ang naghatag ug pasalig sa Espiritu sa among mga kasingkasing. (2 Corinto 1:21-22)

ANG MINISTERYO SA BALANG ESPIRITU

Paglalang:

Ang Balaan nga Espiritu aktibo sa paglalang sa yuta:

Ug ang yuta awaaw, ug walay sulod; ug ang kangitngit diha sa ibabaw sa nawong sa kahiladman. Ug ang Espiritu sa Dios naglihok sa ibabaw sa nawong sa mga tubig. (Genesis 1: 2)

Imong gipadala kanila ang imong Espiritu, gihimo sila; ug imong ginabag-o ang nawong sa yuta. (Salmo 104: 30)

Mga Kasulatan:

Ang ministeryo sa Balaang Espiritu naglakip sa sinulat nga Pulong sa Dios nga mao ang gitawag nga Balaan nga Kasulatan o ang Balaan nga Biblia. Ang Balaan nga Espiritu nag-alagad pinaagi sa:

-Pinadayag:

Siya misulti sa tawhanong magsusulat sa mensahe sa Dios:

Kay walay tagna nga miabot pinaagi sa kabubut-on sa tawo kondili ang balaang mga tawo sa Dios mingsulti sa ginadala sila sa Espiritu Santo. (II Pedro 1:21)

-Pagdasig:

Siya migiya niini nga mga magsusulat aron ang mensahe tukma:

Ang tibook kasulatan gituga sa Dios, ug may kapuslanan alang sa pagpanudlo, alang sa pagbadlong, sa pagsaway, sa pagmatuto sa pagkamatarung; aron ang tawo sa Dios mamahingpit, masinangkapan alang sa tanang maayong mga buhat. (II Timoteo 3: 16-17)

-Kalamdag:

Siya molamdag sa kasingkasing sa tawo sa pagsabot sa mensahe sa Ebanghelyo:

Apan ang Maglilipay, ang Espiritu Santo, nga igapadala sa Amahan sa akong ngalan, siya magatudlo kaninyo sa tanang butang, ug magapahinumdom sa tanang mga butang, bisan unsa nga akong gipamulong kaninyo. (Juan 14:26)

Israel:

Ang nasud sa Israel gipili sa Dios ingon nga usa ka katawhan diin siya makapadayag sa iyang kaugalingon ug makatuman sa iyang nga plano sa kalibutan. Pinaagi sa Israel ang Mesias mo abot aron sa pagluwas sa mga tawo gikan sa sala. Gikan sa Jerusalem, ang kaulohan sa Israel, ang mensahe sa Ebanghelyo mikaylap sa tibook kalibutan. Ang ministeryo sa Balaang Espiritu tu sa Israel makita gikan pa sa sinugdan sa nasud. Ang Balaan nga Espiritu:

-Miabot Sa Mga Lider Sa Israel: Adunay daghan ra kaayo nga mga ehemplo niini sa paglista sa tanan nga mga bersikulo ingon nga kabahin niini nga manwal. Samtang kamo magtuon sa Daang Tugon inyong mamatikdan ang daghang mga pakisayran sa Espiritu sa Ginoo nga miabot ibabaw sa mga lider, mga pari, mga manalagna, mga hari, ug sa iyang mga katawhan.

-Miabot Sa Mga Dapit Sa Pagimba Sa Israel:

Unya ang panganod mitabon sa balong-balong nga pagatiguman, ug ang himaya sa Ginoo mipuno sa tabernaculo. (Exodo 40:34)

Ug nahitabo, sa diha nga ang mga sacerdote nanggula gikan sa balaang dapit, napuno sa panganod ang balay ni Jehova. (I Mga Hari 8:10)

-Migiya Kanila Ngadto Sa Yutang Saad:

Ikaw usab naghatag sa imong maayong Espiritu aron sa pagtudlo kanila, ug wala magtungina sa manna gikan sa ilang baba, ug naghatag kanila sa tubig alang sa ilang kauhaw. Oo, kap-atan ka tuig nga ikaw nag-alima kanila didto sa kamingawan ug walay nakulang kanila... (Nehemias 9:20-21)

-Moabot Sa Israel Sa Panahon Sa Kasakitan: Ang kasakitan maoy umaabot nga panahon sa dako nga kasamok sa ibabaw sa yuta. Ang Dios mopatik ug espesyal nga marka sa pagpana lipod sa Israel.

Ug nakita ko ang laing usa ka manolonda nga mikayab gikan sa silangan, nga adunay patik sa Dios nga buhi: ug siya misinggit sa usa ka hataas nga tingog sa upat ka mga manolonda, nga kanila gihatag ang gahum sa pag-among-among sa yuta ug sa dagat, nga nag-ingon, dili ninyo pag-among-amongan ang yuta, ni ang dagat, ni ang kakahoyan, hangtud nga mapatikan namo ang mga ulipon sa atong Dios diha sa ilang mga agtang. Ug nadungog ko ang gidaghanon sa kanila nga napatikan: ug didtoy napatikan nga usa ka gatus ug kap-atan ug upat ka libo sa tanang mga banay sa mga anak ni Israel. (Pinadayag 7:2-4)

-Moabot Sa Israel Sa Panahon Sa Milenyum: Ang Milenyum maoy usa ka libo ka tuig sa kalinaw atol sa paghari ni Jesus sa yuta:

Ug igabubo ko ibabaw sa balay ni David, ug sa ibabaw sa mga pumoluyo sa Jerusalem, ang espiritu sa gracia ug sa mga pagpangamuyo; ug sila motutok kanako nga ilang gipalagbasan; ug sila magabalata tungod kaniya, ingon sa usa nga magabalata tungod sa iyang bugtong nga anak nga lalaki, ug mag aantus sa kapait tungod kaniya,

*ingon sa usa nga nagaantus sa kapait tungod sa iyang panganay nga anak.
(Zacarias 12:10)*

Satanas:

Ang Balaan nga Espiritu mao ang nagapugonng nga espirituhanong pwersa nga naglimita sa gahum ni Satan:

... Sa diha nga ang kaaway moabot sama sa usa ka baha, ang Espiritu ni Jehova mohuyop batok kaniya. (Isaias 59:19)

Sa diha nga ang Espiritu Santo pagakuhaon gikan sa kalibutan, nan, ang espiritu ni antikristo, usa ka dautang magmamando sa kalibutan, mokontrolar alang sa usa ka yugto sa panahon.

Kay ang tinago sa masupilon nagabuhat na; apan ugaling may usa nga nagaulang karon, hangtud nga kuhaon siya gikan sa taliwala. Ug unya ang masupilon igapada yag, nga pagapatyon sa Ginoo, uban sa espiritu sa iyang baba, ug pagalaglagon sa kahayag sa iyang pag-anhi; bisan kaniya, kansang pag-anhi, sumala sa buhat ni Satan sa tanan nga gahum ug mga ilhanan ug mga katingalahan nga bakak. Ug sa tanang limbong sa pagkadili-matarung sa kanila nga magakawala; tungod kay wala sila managdawat sa gugma sa kamatuoran, aron sila unta maluwas, ug tungod niini nga hinungdan, ang Dios nagapadala kanila sa buhat sa kasaypanan nga sila managpanoo sa bakak; aron mahukman silang tanan nga wala motoo sa kamatuoran apan nahimuot sa pagkadili matarung. (II Tesalonica 2:7-12)

Jesus:

Ang ministeryo sa Balaang Espiritu makita diha sa kinabuhi ni Jesus. Si Jesus:

-Gipanamkon Pinaagi Sa Espiritu:

Ug ang manolonda mitubag ug miingon kaniya: Ang Espiritu Santo moanhi sa ibabaw kanimo, ug ang gahum sa Hataas Uyamut magalandong kanimo; busa usab ang balaan nga butang nga matawo kanimo pagatawgon nga Anak sa Dios. (Lucas 1:35)

Karon ang pagkatawo ni Jesu-Kristo nahitabo sa ingon niini, sa diha nga ang iyang inahan nga si Maria kaslonon pa kang Jose, sa wala pa sila managkatiayon, hingkap lagan siya nga nanamkon tungod sa Espiritu Santo...Ania karon, ang anghel sa Ginoo mipakita ngadto kaniya diha sa usa ka damgo, nga nagaingon, Jose, ikaw nga anak ni David, ayaw kahadlok sa pagdawat kang Maria nga imong asawa: kay kanang iyang gisamkon gikan sa Espiritu Santo. (Mateo 1:18, 20)

-Gidihogan Sa Espiritu:

Ug si Jesus, sa dihang siya gibautismohan, mihaw-as gilayon gikan sa tubig; ug, ania karon, ang mga langit nabuksan ngadto kaniya, ug iyang nakita ang Espiritu sa Dios nga mikunsad sama sa usa ka salampati, ug mianha sa ibabaw niya; (Mateo 3:16)

Ang Espiritu sa Ginoo ania kanako, tungod kay siya nagdihog kanako sa pagmantala sa Maayong Balita ngadto sa mga kabus; siya nagpadala kanako sa pag-ayo sa mga masulob-on ug kasingkasing, aron sa pagwali sa kagawasan sa mga bihag, ug sa pag pahiuli sa igtatan-aw ngadto sa mga buta, sa paghatag sa kagawasan ngadto sa mga gipiutan. (Lucas 4:18)

Giunsa sa Dios pagdihog ni Jesus nga taga-Nazaret sa Espiritu Santo ug sa gahum; nga milakaw sa pagbuhat ug maayo, ug nagaayo sa tanang mga gisakit sa yawa; kay ang Dios uban kaniya. (Buhat 10:38)

Gihigugma mo ang pagkamatarung, ug gidumtan ang pagkamasupilon; busa ang Dios, bisan ang imong Dios, nagdihog kanimo uban sa lana sa kalipay labaw kay sa imong mga kauban. (Hebreohanon 1:9)

-Gipatikan Sa Espiritu:

Maghago kamo dili alang sa kalan-on nga mawala, kondili alang niana nga kalan-on nga nagapadayon ngadto sa kinabuhi nga walay katapusan, nga ang Anak sa tawo magahatag kaninyo: kay kaniya ang Dios nga Amahan nagpatik. (Juan 6:27)

-Giniyahan Sa Espiritu:

Unya si Jesus gihatud sa Espiritu sa kamingawan aron tintalon sa yawa. (Mateo 4: 1)

-Gihataga'g Gahum Sa Espiritu:

Apan kong ako naghingilin sa mga yawa pinaagi sa Espiritu sa Dios, nan, ang gingharian sa Dios miabot na kaninyo. (Mateo 12:28)

-Napuno Sa Espiritu:

Ug si Jesus, nga puno sa Espiritu Santo, mipauli gikan sa Jordan, ug siya gidala pinaagi sa Espiritu ngadto sa kamingawan. (Lucas 4: 1)

Kay siya nga gipadala sa Dios nagasulti sa mga pulong sa Dios; kay ang Dios wala magahatag sa Espiritu pinaagi sa tinaksanay ngadto kaniya. (Juan 3:34)

-Naguol Sa Espiritu:

Busa sa pagkakita ni Jesus kaniya nga naghilak, ug sa mga Judio nga nanaghilak usab nga nanguban kaniya, nanghupaw siya sa espiritu ug naguol. (Juan 11:33)

-Nalipay Sa Espiritu:

Sa maong takna si Jesus nalipay sa Espiritu Santo ug miingon: Nagapasalamat ako kanimo, Oh Amahan, Ginoo sa langit ug sa yuta, nga imong gililong kining mga butanga sa mga makinaadmanon ug sa mga masinabuton, ug imong gipadayag sa mga bata: bisan pa niana, Amahan; kay mao man ang nahimut-an sa imong atubangan. (Lucas 10:21)

-Gihalad Pinaagi Sa Espiritu:

Dili ba labaw pa gayud ang dugo ni Kristo, nga pinaagi sa Espiritu nga walay kata pusan naghilad sa iyang kaugalingon nga walay buling ngadto sa Dios, sa paghinlo sa inyong kaisipan gikan sa patay nga mga buhat sa pag-alagad sa Dios nga buhi? (Hebreohanon 9:14)

-Gibanhaw Sa Espiritu:

Kay si Kristo usab sa makausa nag-antus alang sa mga sala, ang matarung alang sa mga dili matarung, aron kita pagadad-on niya ngadto sa Dios, sa gipatay siya diha sa unod, apan gibanhaw diha sa Espiritu. (I Pedro 3:18)

Ug gipahayag nga Anak sa Dios uban sa gahum, sumala sa Espiritu sa pagkabalaan, tungod sa pagkabanhaw gikan sa mga patay. (Roma 1: 4)

-Gisugo Ang Iyang Mga Tinun-an Pinaagi Sa Espiritu:

Hangtud sa adlaw nga siya gibayaw, sa tapus nga siya pinaagi sa Balaang Espiritu naghilad sa mga sugo ngadto sa mga apostoles nga iyang gipili. (Buhat 1:2)

Mga Makasasala:

Ang ministryo sa Balaang Espiritu mahitungod sa mga makasasala gihulagway ni Jesus:

Bisan pa niana, magaingon ako kaninyo sa kamatuoran; kini mao ang maayo alang kaninyo nga mogikan ako; kay kon dili ako mogikan, ang Maglilipay dili moanhi kaninyo; apan kon mogikan ako, ipadala ko siya kaninyo. Ug sa diha nga siya moanhi na, siya mobadlong sa kalibutan sa sala, ug sa pagkamatarung, ug sa paghukom: Sa sala, tungod kay sila wala man motoo kanako; sa pagkamatarung tungod kay ako moadto sa akong Amahan ug kamo dili na makakita kanako; sa paghukom tungod kay ang principe niining kalibutana ginahukman na. (Juan 16: 7-11)

Ang Simbahan:

Ang Espiritu Santo nag-alagad sa daghang mga katuyoan sa Simbahan. Siya...

-Miumol Niini:

Busa, kamo karon dili na mga langyaw ug mga dumuloong, kondili mga katagilung-sod sa mga balaan, ug mga sakop sa panimalay sa Dios; ug mga tinukod ibabaw sa patukoranan sa mga apostoles ug sa mga manalagna, nga si Jesu-Kristo gayud mao ang pangulo nga bato sa pamag-ang; sa kang kinsa ang tibook nga tinukod gipahaum aron mabalay nga magatubo ngadto sa usa ka templo nga balaan diha sa Ginoo; nga diha kaniya kamo usab ginatukod sa tingob sa usa ka puloy-anan sa Dios pinaagi sa Espiritu. (Efeso 2:19-22)

-Midasig Sa Pagsimba:

Kay kita mao ang circuncicion, nga nagaalagad sa Dios diha sa Espiritu, ug magakalipay diha kang Kristo Jesus, ug walay pagsalig sa unod. (Filipos 3:3)

-Migiya Sa Kalihokan Sa Misyonaryo:

Ug ang Espiritu miingon kang Felipe: Dumuol ka ug kumuyog ka niana nga calesa. (Buhat 8:29)

Ug sa paglatas nila sa kayutaan sa Frigia ug sa Galacia, ug sa gidid-an sila sa Espiritu Santo sa pagmantala sa pulong didto sa Asia, ug sa pag-abot nila sa Misia, nani-nguha sila sa pag-adto sa Bitinia; apan wala sila tugoti sa Espiritu. Ug gilayon sa hingkit-an namo ang panan-awon, gipaninguha namo ang pag-adto ngadto sa Macedonia, sa nasabot namo nga ang Ginoo nagtawag kanamo sa pagmantala sa Maayong Balita ngadto kanila. (Buhat 16: 6, 7, 10)

Samtang sila nag-alagad sa Ginoo, ug nagpuasa, ang Balaang Espiritu miingon kani la, igahin kanako si Bernabe ug si Saulo alang sa buluhaton nga niini gitawag ko sila. Busa, sanglit gisugo sila sa Espiritu Santo, milugsong sa Seleucia; ug gikan didto misakay sila padulong sa Cipro. (Buhat 13: 2, 4)

-Mipili Sa Iyang Mga Ministro:

Matngoni ninyo ang inyong kaugalingon, ug ang tanang mga panon, nga kanila ang Espiritu Santo naghimo kaninyo nga mga magtatan-aw, aron pasibsibon ninyo ang iglesia sa Dios, nga gipalit niya sa iyang kaugalingong dugo. (Buhat 20:28)

-Midihog Sa Iyang Mga Magwawali:

Ug ang akong pagsulti ug ang akong pagwali wala sa mga madanihong pulong sa tawhanong kaalam, kondili sa pagpadayag sa Espiritu ug sa gahum. (I Corinto 2: 4)

-Migiya Sa Mga Desisyon:

Kay gipakamaayo sa Espiritu Santo ug kanamo, nga dili kamo padat-ugan sa labi pang dakong lulan kay niining mga butang nga kinahanglan. (Buhat 15:28)

-Mibautismo Niini Sa Gahum:

Ug sa diha nga ang mga adlaw sa Pentecostes miabot na, silang tanan nanagkatigom uban sa panaghiusa sa usa ka dapit. Ug sa kalit miabot ang usa ka dahunog gikan sa langit ingon sa huros sa makusog nga hangin, ug kini mipuno sa tibook balay diin didto sila nanaglingkod. Ug dihay mipakita kanila nga mga dila nga ingon sa kalayo, ug kini mipahiluna sa ibabaw sa matag usa kanila. Ug silang tanan napuno sa Espiritu Santo, ug misugod sila sa pagpanulti sa nagkalain-laing mga pinulongan, sumala sa ipalitok kanila sa Balaang Espiritu. (Buhat 2:1-4)

Ug gilayon sa hingkit-an niya ang panan-awon, gipaninguha namo ang pag-adto sa Macedonia, kay gisabot namo nga gitawag kami sa Dios aron igamantala namo ang Maayong Balita ngadto kanila. (Buhat 16:10)

Mga Magtotoo:

Ang Espiritu Santo nag-alagad sa importante nga katuyoan sa kinabuhi sa mga magtotoo. Siya...

-Nagbadlong:

Ang Espiritu Santo nagkombiktar sa sala aron sa pagpaduol sa mga lalaki ug mga babaye ngadto kang Jesus. Kamo dili mahimong magtotoo kon wala kini nga ministeryo sa Espiritu:

Ug sa diha nga siya moanhi na, siya mobadlong sa kalibutan sa sala, ug sa pagkamatarung, ug sa paghukom: Sa sala, tungod kay sila wala man motoo kanako; sa pagkamatarung tungod kay ako moadto sa akong Amahan ug kamo dili na makakita kanako; sa paghukom tungod kay ang principe niining kalibutana ginahukman na. (Juan 16:8-11)

-Nagbag-o:

Ang Espiritu Santo mousab sa inyong kinabuhi sa diha nga kamo mahimong magtotoo:

Dili pinaagi sa mga buhat sa pagkamatarung nga atong nahimo, apan sumala sa iyang kalooy, giluwag kita niya pinaagi sa paghugas sa bag-o nga pagkatawo, ug sa pagbag-o sa Espiritu Santo. (Tito 3: 5)

Si Jesus mitubag ug miingon kaniya: Sa pagkamatuod, sa pagkamatuod, nagaingon ako kanimo: Gawas kong ang usa ka tawo matawo pag-usab, dili siya makakita sa gingharian sa Dios. Si Nicodemo miingon kaniya: Unsaon sa tawo ang pagpaka tawo kong siya tigulang na? Siya makasulod ba sa ikaduha nga higayon sa tiyan sa iyang inahan, ug magpakatawo? Si Jesus mitubag, sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, magaingon ako kanimo, gawas kong ang usa ka tawo matawo sa tubig ug sa Espiritu, dili siya makasulod ngadto sa gingharian sa Dios. Kay ang gianak sa unod, unod man; ug ang gianak sa Espiritu, espiritu man. Ayaw kahibulong nga ako miingon kanimo, kamo kinahanglan matawo pag-usab. (Juan 3:3-7)

-Nagbalaan:

Ang Balaan nga Espiritu nagkinahanglan niini nga kinabuhi nga nausab pinaagi sa kaluwasan ug makapahimo sa matarung nga pagpuyo:

Apan kita kinahanglan sa gihapon magpasalamat kanunay sa Dios tungod kaninyo, mga igsoon, mga hinigugma sa Ginoo, kay ang Dios gikan sa sinugdanan mipili kani-mo ngadto sa kaluwasan pinaagi sa pagbalaan sa Espiritu, ug pagtoo sa kamatuoran ... (II Tesalonica 2:13)

-Nagbautismo:

Ug silang tanan napuno sa Espiritu Santo, ug misugod sila sa pagpanulti sa nagka-lain-lain mga pinulongan, sumala sa ipalitok kanila sa Balang Espiritu. (Buhat 2:4)

-Nagpuyo Sa Sulod:

Ang katuyoan niini nga pagpuyo mao ang paglig-on sa bag-ong kinaiya nga nadawat pinaagi sa kaluwasan:

Unsa! Wala ba kamo manghibalo nga ang inyong lawas mao ang templo sa Espiritu Santo nga anaa kaninyo, nga inyong nabatongan gikan sa Dios, ug kamo dili na inyo sa inyong kaugalingon? (I Mga Taga Corinto 6:19)

Wala ba kamo manghibalo nga kamo mao ang templo sa Dios, ug nga ang Espiritu sa Dios nagapuyo diha sa sulod ninyo? (I Mga Taga Corinto 3:16)

Busa kon ang tawo anaa kang Kristo, siya bag-o na nga binuhat; ang daan nga mga butang nanagpangagi na; tan-awa ang tanan nga mga butang nangabag-o na. (II Mga Taga Corinto 5:17)

Kini ginaingon ko, panaggawi kamo diha sa Espiritu, ug dili kamo magatuman sa kailibgon sa unod. Kay ang unod nagakaibug batok sa Espiritu, ug ang Espiritu batok sa unod; ug kini sila nagakasupakay ang usa ug usa; sa pagkaagi nga kamo dili makabuhat sa mga butang nga buot ninyo. Apan kon kamo ginamandoan sa Espiritu, kamo dili ilalum sa kasugoan. (Galacia 5:16-18)

-Nagpalig-on:

Nga unta itugot niya kaninyo, sumala sa mga pagkadato sa iyang himaya, aron palig-onon kamo uban ang gahum pinaagi sa iyang Espiritu diha sa tawo nga sa sulod. (Efeso 3:16)

-Naghiusa:

Ang Balaan nga Espiritu naghimo sa magtotoo nga usa diha sa espiritu sa Dios ug sa ubang mga magtotoo. Kini mao ang gitawag nga "Panaghiusa sa Espiritu":

Apan siya nga nahiusa ngadto sa Ginoo nahimong usa ka espiritu. (I Corinto 6:17)

Kay maingon nga ang lawas usa ra, ug nagabaton sa daghang mga bahin, ug nga kining tanang mga bahina sa lawas, bisan daghan sila usa lamang ka lawas: maingon man usab niana si Kristo. Kay pinaagi sa usa ka Espiritu kitang tanan gibautismohan ngadto sa usa ka lawas, bisan kon kita mga Judio o mga Gresyanhon, kon kita ulipon o gawasnon; ug kitang tanan gipainom sa usa ka Espiritu. (I Corinto 12: 12-13)

-Nangamuyo:

Ug sa maong pagkaagi ang Espiritu nagatabang usab sa atong mga kaluyahon: kay

kita dili mahibalang moampo ingon nga atong gikinahanglan apan ang Espiritu sa iyang kaugalingon nagapangamuyo gayud alang kanato uban sa pag-agulo nga dili arang malitok sa pulong. (Roma 8:26)

Apan kamo, mga hinigugma, sa nagatukod kamo ibabaw sa inyong pagtoo nga balaan gayud, sa nagaampo diha sa Espiritu Santo. (Judas 20)

Pag-ampo kanunay uban sa tanan nga pag-ampo ug pagpangaliyupo diha sa Espiritu, ug managtukaw sa bug-os nga pagpadayon ug pagpakilooy alang sa tanang mga balaan. (Efeso 6:18)

-Naggiya:

Apan sa diha nga siya, ang Espiritu sa kamatuoran, moanhi na, siya ang maga mando kaninyo ngadto sa tibook nga kamatuoran; kay siya dili magasulti sa iyang kaugalingon; apan sa bisan unsa nga iyang hingdunggan, kana maoy iyang isulti; ug iyang ipakita kaninyo ang mga butang nga moabot. (Juan 16:13)

Kay sumala sa gidaghanon sa mga gidala sa Espiritu sa Dios, sila mga anak sa Dios. (Roma 8:14)

-Nagpakita Ug Gugma:

Ang Balaan nga Espiritu nagpadayag sa gugma ni Kristo ngadto ug pinaagi sa magtotoo:

Ug ang paglaum dili magapakaulaw; tungod kay ang gugma sa Dios ginabubu sa atong mga kasingkasing pinaagi sa Espiritu Santo nga gikahatag kanato. (Roma 5: 5)

-Nagpahiuyon sa Panagway Ni Kristo:

Apan kitang tanan, uban sa nawong nga wala mabuksi nagasilaw ingon sa usa ka salamin sa himaya sa Ginoo, nausab ngadto sa mao gihapon nga dagway gikan sa himaya ngadto sa himaya, ingon nga pinaagi sa Espiritu sa Ginoo. (II Corinto 3:18)

-Nagpadayag Sa Kamatuorn:

Apan ang Dios nagpadayag kanila nganhi kanato pinaagi sa iyang Espiritu, kay ang Espiritu nagasusi sa tanan nga mga butang, oo, ang lalum nga mga butang sa Dios. (I Mga Taga Corinto 2:10)

-Nagtudlo:

Apan ang dihog nga inyong nadawat kaniya nagapabilin diha kaninyo, ug kamo wala magkinahanglan kang bisan kinsa nga tawo nga magatudlo kaninyo: apan maingon nga ang mao nga dihog nagatudlo kaninyo sa tanan nga mga butang, ug mao ang matuod, ug dili bakak, ug bisan sa ingon kini nagatudlo kaninyo, kamo magpabilin diha kaniya. (I Juan 2:27)

-Nagpasalig Sa Kaluwasan:

Ang Espiritu sa iyang kaugalingon nagapamatuod, uban sa atong espiritu, nga kita mga anak sa Dios. (Roma 8:16)

Ug siya nga nagabantay sa iyang mga sugo nagapabilin diha kaniya, ug siya kaniya. Ug niini nahibaloan ta nga siya nagapabilin kanato, tungod sa Espiritu nga iyang gihatag kanato. (I Juan 3:24)

-Naghatag Ug Kagawasan:

Kay ang Kasugoan sa Espiritu sa kinabuhi diha kang Kristo Jesus maoy nagluwas kanato gikan sa kasugoan sa sala ug sa kamatayon. (Roma 8: 2)

Karon ang Ginoo mao ang Espiritu, ug diin ang Espiritu sa Ginoo, adunay kagawasan. (II Mga Taga Corinto 3:17)

-Naghupay:

... Ug sa nagagawi sa kahadlok sa Ginoo, ug sa paglipay sa Espiritu Santo... (Buhat 9:31)

Bisan ang Espiritu sa kamatuoran, kang kinsa ang kalibutan dili makadawat, tungod kay kini dili makakita kaniya, ni makaila kaniya; apan kamo nakaila kaniya; kay siya nagapuyo uban kaninyo, ug anha kaninyo...

Apan ang Maglilipay, ang Espiritu Santo, nga igapadala sa Amahan sa akong ngalan, siya magatudlo kaninyo sa tanang butang, ug magapahinumdom sa tanang mga butang, bisan unsa nga akong gipamulong kaninyo. (Juan 14:17,26)

-Nagpalagsik:

Apan kong ang Espiritu nga nagbanhaw kang Jesus gikan sa mga minatay, nagapuyo kaninyo, siya nga nagbanhaw kang Kristo Jesus gikan sa mga patay magahatag usab ug kinabuhi [naghatag ug gahum, naghatag sa bag-ong kinabuhi, nagbanhaw] sa inyong may kamatayon nga mga lawas pinaagi sa iyang Espiritu nga nagapuyo kaninyo. (Roma 8:11)

-Nakigpulong:

Apan sa diha nga sila modala kaninyo sa hukmanan, ug motugyan kaninyo, ayaw hunahunaa nga daan kon unsa ang inyong isulti, kondili ang igahatag kaninyo niadtong taknaa, kana mao ang igasulti ninyo: kay dili kamo mao ang magasulti, kondili ang Espiritu Santo. (Marcos 13:11)

-Nagpakita Sa Gahum Sa Dios:

Ug ang akong pulong ug ang akong pagwali wala sa madanihong mga pulong sa

tawhanong kaalam, kondili sa pagpadayag sa Espiritu ug sa gahum; aron ang inyong pagtoo dili ikapatukod diha sa kaalam sa mga tawo kondili diha sa gahum sa Dios. (I Mga Taga Corinto 2: 4-5)

-Nagdasig Sa Pagsimba:

Ang Dios Espiritu man: ug sila nga magasimba kaniya kinahanglan managsimba kaniya diha sa espiritu ug sa kamatuoran. (Juan 4:24)

-Naghatag Ug Gahum Sa Pagsangyaw:

Ang gahum sa pagsangyaw mao ang tinuod nga ebidensiya sa usa nga nabautismohan diha sa Espiritu Santo.

Apan kamo makadawat sa gahum, sa diha nga ang Espiritu Santo mokunsad kaninyo; ug kamo mahimo nga mga saksi alang kanako sa Jerusalem, ug sa tibook nga Judea, ug sa Samaria, ug ngadto sa kinatumyan nga mga bahin sa yuta. (Buhat 1: 8)

-Naghatag Sa Espirituhanong Mga Gasa Ug Bunga:

Ang Balaan nga Espiritu naghatag sa espirituhanong mga gasa ngadto sa mga magtotoo. Kini piho nga mga abilidad aron makahimo siya sa paglihok nga epektibo ingon nga kabahin sa Simbahan. Ang Espiritu Santo usab nagpalambo sa espirituhanon nga mga bunga sa kinabuhi sa magtotoo. Ang espirituhanong bunga nagpasabot sa kinaiyahan sa Espiritu Santo diha sa kinabuhi sa magtotoo.

BAUTISMO SA BALANG ESPIRITU

Adunay pito ka mga tudling sa Bag-ong Tugon diin ang pulong "pagbautismo" gigamit nga may kalabutan sa Espiritu Santo. Ang upat niini mao ang mga pulong ni Juan Bautista nga nahitala diha sa Ebanghelyo:

Ako nagabautismo kaninyo sa tubig alang sa paghinulsol; apan siya nga nagasunod kanako labi pang gamhanan kay kanako, nga sa sapin niya dili ako takus sa pagdala; siya magabautismo kaninyo sa Espiritu Santo, ug sa kalayo. (Mateo 3:11)

Ako nagabautismo kaninyo sa tubig, apan siya magabautismo kaninyo sa Espiritu Santo. (Marcos 1: 8)

Si Juan mitubag, nga nagaingon kanilang tanan, Ako sa pagkamatuod nagabautismo kaninyo sa tubig; apan siya nga labi pang gamhanan kay kanako moanhi, nga sa higit sa kang kansang sapin dili ako takus sa paghubad; siya magabautismo kaninyo sa Espiritu Santo ug sa kalayo. (Lucas 3:16)

Ug ako wala makaila kaniya: apan siya nga nagsugo kanako sa pagbautismo sa tubig, nga mao usab ang miingon kanako: Kang kinsa hingkit-an mo ang Espiritu nga mokunsad ug mopabilin kaniya, kini mao siya ang magabautismo sa Espiritu Santo. (Juan 1:33)

Si Jesus usab misulti sa bautismo sa Espiritu Santo:

Kay si Juan sa pagkamuod, nagbautismo sa tubig; apan kamo pagabautismohan sa Espiritu Santo sa dili madugay gikan karon. (Buhat 1:5)

Sa diha nga si Pedro misulti sa mga panghitabo nga nahitabo diha sa panimalay ni Cornelio iyang gikutlo ang mga pulong ni Jesus:

Unya nahinumdom ako sa pulong sa Ginoo, sa unsa nga paagi nga siya miingon, si Juan sa pagkamuod, nagbautismo sa tubig; apan kamo pagabautismohan sa Espiritu Santo. (Buhat 11:16)

Si Pablo usab migamit sa pulong nga "pagbautismo" nga may kalabutan ngadto sa Espiritu Santo:

Kay pinaagi sa usa ka Espiritu kitang tanan gibautismohan ngadto sa usa ka lawas, bisan kon kita mga Judio o mga Gresyanhon, kon kita ulipon o gawason; ug kitang tanan gipainom sa usa ka Espiritu. (I Mga Taga Corinto 12:13)

Ang paggamit sa hugpong nga mga pulong " sa pagbautismo ngadto sa" Espiritu Santo mao ang sama nga gigamit sa paghulagway sa Kristohanong bautismo sa tubig. Sa duha ka mga panghitabo ang bautismo maoy dayag nga mga kumpirmasyon sa sulodnon nga espirituha nong kasinatian.

Ang Balaan nga Espiritu gihatag atol sa usa ka panahon sa pagsaulog sa mga Judio sa gita wag nga fiesta sa Pentecostes. Tungod niini nga hinungdan, ang bautismo diha sa Espiritu Santo kasagaran gitawag nga usa ka "Pentecostal nga kasinatian" ug ang panahon sa pagha tag sa Espiritu gitawag ug "adlaw sa Pentecostes."

Ang Balaan nga Espiritu miabot gikan sa langit, ug sa hingpit gilukuban [gibautismohan] ang mga magtotoo nga nagtigom sa lawak sa itaas sa usa ka balay sa Jerusalem. Sila naghulat o "nagpabilin" alang sa iyang pag-anhi ingon sa gisugo ni Jesus nga pagabuhaton. Si Pedro miingon nga kini nga kasinatian mao ang katumanan sa saad sa Dios pinaagi kang propeta Joel: "Sa katapusan nga mga adlaw ... ibubo ko ang akong Espiritu sa ibabaw sa tanan nga unod."

Ug kini mahitabo sa ulahi, nga igabubo ko ang akong Espiritu ibabaw sa tanang unod; ug ang imong mga anak nga lalaki ug ang inyong mga anak nga babaye managpanagna, ang inyong mga tigulang nga mga lalaki managdamgo sa mga damgo, ang inyong mga batan-ong lalaki makakita sa mga panan-awon; ug ingon man usab ibabaw sa mga sulogoon nga lalaki, ug sa ibabaw sa mga sulogoong babaye niadtong mga adlaw igabubo ko ang akong espirtu. (Joel 2: 28-29)

Mga lalaki ug mga babaye, mga batan-on ug tigulang kalakip niini nga pagbubo sa Balaan nga Espiritu. Sila managna, magdamgo sa mga damgo, ug makakita ug mga panan-awon. Ang Espiritu sa Dios mohatag ug gahum sa parehong mga alagad [mga lalaki] ug mga sulogoon nga mga babaye [mga kababayan-an]. Sa adlaw nga ang Espiritu Santo gihatag, si Pedro miingon:

Paghinulsol ug magpabautismo ang matag usa kaninyo sa ngalan ni Jesu-Kristo alang sa kapasayloan sa mga sala, ug kamo makadawat sa gasa sa Espiritu Santo. Kay ang saad alang kaninyo ug sa inyong mga anak, ug sa tanan nga atua sa halayo, bisan ang kapid-an nga pagatawgon sa atong Ginoong Dios. (Buhat 2: 38-39)

Ang mga pulong ni Pedro nagpadayag nga ang saad sa Espiritu Santo maoy:

- Usa ka nasudnong saad: "Alang kaninyo" [mga Judio nga mga tawo].
- Usa ka pangpamilyang saad: "Imong mga anak."
- Usa ka pang-unibersong saad: "Sa tanan nga atua sa halayo."

Adunay tulo ka mga dapit sa Bag-ong Tugon diin kita gisultihan kon unsa ang mahitabo sa diha nga ang mga tawo mabautismohan sa Espiritu Santo:

Adlaw Sa Pentecostes:

Ang Mga Buhat 2:2-4 maoy nagrekord sa nahitabo sa adlaw sa Pentecostes:

Ug sa kalit miabot ang usa ka dahunog gikan sa langit ingon sa huros sa makusog nga hangin, ug kini mipuno sa tibook balay diin didto sila nanaglingkod. Ug dihay mipakita kanila nga mga dila nga ingon sa kalayo, ug kini mipahiluna sa ibabaw sa matag usa kanila. Ug silang tanan napuno sa Espiritu Santo, ug misugod sila sa pagpanulti sa nagkalain-laing mga pinulongan, sumala sa ipalitok kanila sa Balaang Espiritu. (Buhat 2: 2-4)

Balay Ni Cornelio:

Ang Mga Buhat 10:44-46 maoy nagrekord sa panghitabo sa dihang si Pedro nagsangyaw sa Ebanghelyo ngadto sa usa ka tawo nga ginganlan'g si Cornelio ug sa iyang pamilya:

Samtang si Pedro nagsulti pa niini, ang Espiritu Santo mikunsad sa kanilang tanan nga nakadungog sa Pulong. Ug sila nga adunay circuncision natingala, ingon man sa daghan nga ming-uban kang Pedro, tungod kay sa mga Gentil gibubo usab ang gasa sa Espiritu Santo. Kay nakadungog sila nga nanagsulti ug mga sinultihan ug nagada yeg sa Dios ... (Buhat 10:44-46)

Mga Kinabig Sa Efeso:

Ang Mga Buhat 19:6 naghulagway kon unsa ang nahitabo sa unang grupo sa mga kinabig sa Efeso:

Ug sa gipandungan sila ni Pablo sa iyang mga kamot, mikunsad kanila ang Espiritu Santo; ug nagsulti sila ug mga pinulongan ug nanagpanagna. (Buhat 19:6)

Samtang atong gitandi kini nga mga tudling adunay usa ka pisikal nga ilhanan nga komon sa tulo: kadtong mga nakadawat sa bautismo sa Espiritu Santo misulti sa ubang mga pinulongan.

Ang ubang mga labaw sa kinaiyahan nga mga ilhanan sa Espiritu Santo gihisgotan, apan wala bisan unsa niini nga makita sa tanang tulo ka mga higayon.

Sa adlaw sa Pentecostes adunay naghaguros nga hangin ug makita nga dila sa kalayo ang nakita. Kini wala natala sa laing duha ka mga higayon. Sa Efeso ang bag-ong mga kinabig nanagna. Kini wala gihisgotan nga nahitabo sa adlaw sa Pentecostes o sa balay ni Cornelio.

Ang usa ka panggawas nga ilhanan nga ang mga apostoles nakaobserba sa mga kasinatian ni Cornelio ug sa iyang panimalay mao nga sila namulong sa mga pinulongan. Kining pisikal nga ilhanan mao ang pamatuod ngadto sa mga tinun-an nga kini nga pamilya nabautismohan sa Espiritu Santo. Gikan niining Bibliyanhong talaan kita mihukom nga ang pisikal nga ilhanan sa pagsulti sa mga pinulongan pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo nagpamatuod nga ang usa ka tawo nabautismohan sa Espiritu Santo.

Ang ilhanan sa "pinulongan" mahimong mga pinulongan nga nahibaloan sa tawo. Kini mao ang nahitabo sa adlaw sa Pentecostes:

... Ug sila nahingangha ug nahibulong, nga nagaingon ang usa ug usa: Ania karon dili ba silang tanan nga nagasulti taga-Galilea? Ug naunsa nga ginapatalinghugan ta sa tagsatagsa ka tawo diha sa atong kaugalingon nga pinulongan, diin kita natawo? (Buhat 2:7-8)

Ang mga pinulongan mahimo usab nga usa ka pinulongan nga wala masabti sa tawo. Kini mao ang gitawag nga wala mailhi nga pinulongan:

Kay siya nga nagasulti sa usa ka sinultihan, wala magasulti sa mga tawo, kondili sa Dios: kay walay bisan kinsa nga makasabot; apan diha sa espiritu nagasulti siya ug mga tinago. (I Mga Taga Corinto 14:2)

Ang pulong nga "espirituhanon" nagpasabot sa "pagtimaan o pagkontrolar sa Espiritu Santo." Ang espirituhanong gasa maoy labaw sa kinaiyahan nga abilidad nga gihatag sa Espiritu Santo ngadto sa magtotoo sa pag-alagad ingon nga kabahin sa Lawas ni Kristo.

Ang mga gasa sa pagdumala sa Balaang Espiritu naglakip sa mga apostoles, mga manalagna, mga ebanghelista, mga pastor, ug mga magtutudlo. Ang pagsulti nga mga gasa sa Balaang Espiritu naglakip sa panagna, pagtudlo, pagmaymay, pulong sa kaalam, ug pulong sa kahibalo. Ang pag-alagad nga mga gasa sa Balaang Espiritu naglakip sa pag-alagad, mga pagtabang, paghatag, pagpakita ug kalooy, pag-ila sa mga espiritu, pagtoo, ug pag-abi-abi. Ang mga ilhanan nga mga gasa sa Balaang Espiritu naglakip sa mga pinulongan, mga paghubad, mga milagro, ug mga pagpang-ayo. Alang sa dugang nga pagtuon sa mga gasa, tan-awa ang kurso sa Harvestime mahitungod sa "*Ministryo Sa Balaang Espiritu*".

Ang mga katuyoan sa mga gasa sa Balaang Espiritu nakalista sa Efeso 4:12-15.

Alang sa paghingpit sa mga balaan, alang sa buhat sa ministerio, alang sa paglig-on sa lawas ni Kristo; hangtud nga kitang tanan makadangat sa paghiusa sa pagtoo, ug sa pag-ila sa Anak sa Dios, ngadto sa pagkahamtong nga tawo, ngadto sa sukdanan sa gitag-on sa kahupnganan ni Kristo:

Aron kita dili na managpabilin nga mga bata, nga ginalinolino ug ginapalid ngadto ug nganhi, sa tanang hangin sa pagtulon-an, pinaagi sa lipatlipat sa mga tawo, ug sa bitik ingon nga mga lalang sa kasaypanan; kondili managsulti sa kamatuoran diha sa gugma, managtubo kita diha kaniya sa tanan nga mga butang, nga mao ang ulo, si Kristo. (Efeso 4: 12-15)

Sumala niini nga tudling, ang mga katuyoan sa Espiritu Santo mao ang:

- Paghingpit sa mga balaan
- Pagpausbaw sa buhat sa pangalagad
- Paglig-on sa lawas ni Kristo, ang Simbahan

Ang tumong o mga kalab-oton sa espirituhanon nga mga gasa mao nga kita:

- Mahimong mahiusa sa pagtoo.
- Maugmad ang atong kahibalo ni Kristo.
- Maugmad diha sa kahingpitan, uban kang Kristo ingon nga atong modelo.
- Mahimong lig-on, dili malingla sa bakak nga mga doktrina.
- Mohamtong sa espirituwal diha kang Kristo.

Ang matag magtotoo adunay labing menos usa ka espirituhanon nga gasa:

Ingon nga ang tagsatagsa ka tawo nakadawat sa gasa, mag-inalagaray kamo niini sa usa ngadto sa usa, ingon nga mga maayong tinugyanan sa nagkalainlaing gracia sa Dios. (I Pedro 4:10)

Apan ang pagpahayag sa Espiritu gihatag ngadto sa tagsatagsa nga may kapuslanan. Apan kining tanan nga mga butang ginabuhat sa usa ug mao ra nga Espiritu, nga ginapanghatag niya sa tagsatagsa ka tawo sumala sa iyang kabubut-on. (I Corinto 12: 7, 11)

Ang nag-unang mga tudling nga nagpaila sa espirituhanong mga gasa mao ang:

- Roma 12: 1-8
- 1 Corinto 12: 1-31
- Efeso 4: 1-16
- 1 Pedro 4: 7-11

Hinumdumi nga kini nga mga gasa maoy espesyal nga mga abilidad gikan sa Dios sa pag-alagad sa lain-laing mga paagi. Samtang adunay pipila ka mga ebidensya niini sa atong mga ki buhi kini wala magpasabot nga kita adunay pipila ka mga gasa. Pananglitan, ang tanan nga mga magtotoo mohatag ngadto sa buluhaton sa Ginoo uban sa mga ikapulo ug mga halad. Apan ang gasa sa paghatag maoy usa ka talagsaon nga pagkamahinatagon nga giaghat sa Espiritu sa Dios. Ang tanan nga mga magtotoo adunay sukod sa pagtoo, sumala sa Pulong sa Dios. Apan ang gasa sa pagtoo adunay espesyal nga abilidad sa pagtoo lampas sa ordinaryo nga mga Kristohanon.

Ang ubang mga tawo nag-angkon nga ang tanang espirituhanon nga mga gasa nga gilista diha sa Biblia dili alang sa Simbahan karon. Sila nagtoo nga ang pipila ka mga gasa, sama sa pa nagna, mga pinulongan, mga milagro, ug uban pa, alang lamang sa unang Simbahan.

Kini nga mga tawo nag-ingon nga human ang Simbahan natukod, ug ang mga Bag-ong Tugon nahisulat, ang ubang espirituhanon nga mga gasa wala na kinahanglana. Sila sa kanunay migamit sa I Mga Taga Corinto 13:10 sa pagpatin-aw sa ilang pagtoo:

*Apan sa diha nga ang hingpit moabot na, nan kadtong anaa nga bahin mahanaw.
(I Mga Taga Corinto 13:10)*

Kini nga mga tawo nag-ingon nga sa higayon nga ang Simbahan natukod na wala nay pangi nahanglan alang niining daghang mga milagrosong mga gasa. Ang napakyas nila sa pagtan-aw mao nga ang kahibalo usab gihisgotan diha sa sama nga tudling ingon nga "Nahanaw" o nahuman na:

*... Kong adunay mga pagtagna, kini sila mangahanaw; kon aduna may pagsulti'g mga pinulongan, sila mohunong; kon aduna may kahibalo, kini mahanaw.
(I Mga Taga Corinto 13: 8)*

Kon atong gamiton kini nga bersikulo sa pag-ingon nga ang pinulongan, paghubad, ug pagtagna wala na kinahanglana, nan kita usab moingon nga ang kahibalo wala na kinahanglana.

Kini nga tudling sa pagkatinuod nagtumong sa umaabot nga panahon sa diha nga ang "hing pit" nga Gingharian sa Dios matukod sa yuta. Tungod kay ang hingpit moabot na, kita wala na magkinahanglan sa bisan unsa sa espirituhanon nga mga gasa unya, tungod kay...

... Siya magapuyo uban kanila, ug sila mahimong iyang katawhan, ug ang Dios gayud magauban kanila, ug mahimo nga ilang Dios. (Pinadayag 21: 3)

Walay panginahanglan alang sa gasa sa pagpang-ayo kay...

... Sa taliwala sa dalan niini, ug sa usag usa ka luyo sa suba, diha ang kahoy sa kinabuhi ... alang sa pag-ayo sa mga nasud. (Pinadayag 22: 2)

Usab hinumdumi ang mga katuyoan ug mga tumong sa espirituhanong mga gasa nga gihatag sa Mga Taga-Efeso 4:12-15. Ang mga katuyoan mao ang paghingpit sa mga balaan, pagpausbaw sa buhat sa pangalagad, ug paglig-on sa lawas ni Kristo, ang Simbahan. Ang mga katuyoan sa mga gasa nga gihatag sa gihapon nagpabilin. Ang mga balaan sa gihapon kinahanglan nga pagahingpiton, ang ministryo sa gihapon maipakaylap sa mga kinatumyan sa yuta, ug si Kristo ug ang Simbahan kinahanglan nga mahimaya. Ang mga tumong mao nga kita: mahiusa sa pagtoo, maugmad ang atong kahibalo ni Kristo, maugmad diha sa kahingpitan, uban kang Kristo ingon nga atong modelo, mahimong lig-on, dili malingla sa bakak nga mga doktrina, mohamtong sa espirituwal diha kang Kristo – sa gihapon kinahanglan matuman.

Ang Dios dili mohatag sa espirituhanon nga mga gasa alang niini nga mga katuyoan ug mga tumong ug unya kuhaon sila nga walay natuman niini nga mga butang.

- Ang tanan bang mga magtotoo nahiusa na diha sa pagtoo?
- Ang matag usa naugmad na ba sa hingpit diha sa kahibalo ni Kristo?
- Kitang tanan ba nahingpit na?

- Ang atong mga miyembro sa simbahan lig-on na ba ug dili na malimbongan sa sayop nga mga doktrina?
- Ang tanan natong mga miyembro sa simbahan hamtong na ba sa espirituwal?

Ang tubag sa tanan niini nga mga pangutana mao nga "Wala pa." Alang niini nga katarungan kita nasayud nga ang tanan nga espirituhanon nga mga gasa alang pa sa karon. Ang Dios nag hatag sa espirituhanon nga mga gasa aron sa pagtuman sa pipila ka mga katuyoan sa Simbahan. Siya dili mokuha sa bisan unsa niini nga mga gasa nga dili matuman kini nga mga katuyoan. Ang Biblia nag-ingon usab nga ang "mga gasa ug pagtawag sa Dios walay pagbakwi" (Mga Taga-Roma 11:29). Kini nagpasabot nga ang Dios dili mousab sa iyang hunahuna ug mobakwi sa espirituhanon nga gasa o pagtawag nga iyang gihatag.

ANG BUNGA SA ESPIRITU SANTO

Ang bunga sa Espiritu Santo naghigot sa pagpalambo sa kinaiyahan sa Espiritu nga gipada yag diha sa kinabuhi sa mga magtotoo, ang espirituhanon nga mga hiyas kinahanglan makita diha sa mga kinabuhi sa tanan nga mga Kristohanon. Ang mga gasa sa Espiritu Santo alang sa gahum. Ang bunga sa Espiritu Santo alang sa pagpalambo sa kinaiya sa kinabuhi sa magtotoo. Ania ang mga hiyas o "espirituhanong bunga" nga kinahanglan mapalambo sa kinabuhi sa mga matuod nga magtotoo: "*Apan ang bunga sa Espiritu mao ang gugma, kalipay, kalinaw, pagkamapailubon, pagkamapuanguyon, pagkamaayo, pagtoo, kaaghup, pagpugong sa kaugalingon; nga sa maong mga butang walay Kasugoan nga kabatok.*" (Galacia 5:22-23). Alang sa dugang pagtuon bahin niini nga hilisgutan tan-awa sa Harvestime International Institute ang kurso nga nag-ulohang "*Ministryo sa Balaang Espiritu*".

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Ipatin-aw ang Pneumatology.

2. Unsa ang kalakip sa pagtuon sa Pneumatology?

3. Ngano nga ang pagtuon sa Pneumatology importante?

4. Pinaagi sa paggamit sa seksyon sa "PagkaDios sa Espiritu Santo" niini nga kapitulo, itingob unsay imong nakat-onan mahitungod niini nga hilisgutan.

5. Unsa ang gipadayag sa mosunod nga mga pulong mahitungod sa kinaiyahan sa Balaang Espiritu?

-Anaa sa tanang dapit: _____

-Nahibalo sa tanan: _____

-Makagagahum sa tanan: _____

-Mahangturon: _____

-Balaan: _____

-Matinuoron: _____

6. Gamita ang seksyon niini nga kapitulo sa "Ang Personalidad Sa Balaang Espiritu", ilita ang pito ka mga butang nga imong nakat-onan mahitungod sa personalidad sa Balaang Espiritu.

7. Gamita ang seksyon niini nga kapitulo sa "Mga Ngalan Sa Balaang Espiritu", isulat ang 13 ka mga ngalan nga nagpakita sa iyang katungdanan ug gimbuhaton.

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

8. Gamita ang seksyon niini nga kapitulo sa "Mga Simbolo Sa Balaang Espiritu", ilista ang pito ka mga simbolo nga nagrepresentar kaniya ug ipasabot ang kahulogan sa matag usa.

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

9. Itingob ang ministeryo sa Balaang Espiritu nga may kalabutan sa:

-Paglalang: _____

-Mga Kasulatan: _____

-Israel: _____

-Satanas: _____

-Jesus: _____

-Mga Makasasala: _____

-Ang Simbahan: _____

-Mga Magtotoo: _____

10. Gamita ang seksyon nga giulohan ug "Bautismo sa Espiritu Santo", ilista ang pito ka Bag-ong Tugon nga mga tudling nga nagtumong sa bautismo sa Balaang Espiritu.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

11. Itingob ang imong nakat-onan mahitungod sa bautismo sa Espiritu Santo sa Joel 2:28-29.

12. Kang kinsa gihatag ang saad sa Mga Buhat 2: 38-39?

13. Ilista ang tulo ka mga tudling sa Bag-ong Tugon nga naghulagway kon unsa ang mahi tabo sa mga tawo nga nabautismohan sa Balaang Espiritu. Unsa nga pagpadayag ang komon sa tanang tulo?

14. Unsa ang duha ka pagpadayag sa ilhanan sa mga pinulongan?

15. Unsay gipasabot sa "esprituhanong gasa"?

16. Ilista ang mga gasa sa Espiritu Santo.

17. Sumala sa Efeso 4:12-15, unsa ang tulo ka katuyoan sa Balaang Espiritu?

18. Sumala sa Efeso 4: 12-15, unsa ang lima ka katuyoan sa Balaang Espiritu?

19. Paghatag ug duha ka mga pakisayran nga nagpamatuod nga ang matag magtotoo adunay labing menos usa ka espirituhanong gasa.

20. Ilista ang nag-unang mga tudling nga nagpaila sa espirituhanong mga gasa.

21. Unsaon nimo pagtubag sa mga gipangangkon sa pipila ka mga tawo nga ang tanang espirituhanong mga gasa nga gilista sa Biblia dili alang sa Simbahan karon?

22. Unsay gipasabot sa "bunga sa Balaang Espiritu"? Giunsa niini nga mga hiyas pagtandi sa espirituhanon nga mga gasa?

23. Gamita ang Galacia 5: 22-23, ilista ang bunga sa Espiritu Santo.

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

DUGANG NGA MGA PAGTUON

1. Tun-i ug dugang ang kalambigitan sa Balaang Espiritu sa pagpadayag ug pagdasig sa kasulatan:
 - 2 Timoteo 3:16, 17
 - 2 Pedro 1: 19-21
 - 1 Corinto 2: 9-13; 14:37
 - Juan 14:26; 16:14
 - Efeso 2:20
 - 1 Timoteo 5:18
 - 2 Pedro 3:16
 - Roma 16:26

2. Sa panahon sa Daang Tugon, ang Balaang Espiritu wala magpuyo sa mga magtotoo, apan miabot sa mga lalaki ug mga babaye sa Dios sulod sa usa ka yugto sa panahon alang sa piho nga mga katuyoan. Tun-i kini mga pananglitan:
 - Jose: Genesis 41:38
 - Josue: Numeros 27:18
 - Daniel: Daniel 4: 8; 5: 11-14; 6: 3
 - Samson: Mga Maghuhukom 14: 6
 - David: 1 Samuel 16:13
 - Bezalel: Exodo 31: 3; 35:31

3. Sa mga panahon sa Bag-ong Tugon, ang Balaang Espiritu mikunsad aron permanente nga mopuyo sa mga magtotoo. Ang "pagpapuno sa Balaang Espiritu" o "gipuy-an" niya nag pasabot nga gikontrolar sa Espiritu. Tun-i ang mosunod nga mga bersikulo:
 - Lucas 4:28; 5:26; 6:11
 - Buhat kapitulo 2; 3:10; 5:17; 6: 3,5; 7:55; 11:24; 13:45, 52; 19:29
 - Roma 15:13, 14
 - 2 Corinto 7: 4
 - Filipos 1:11
 - Efeso 5:18

4. Gamita ang kurso sa Harvestime International Network nga nag-ulohang "*Ministryo Sa Balaang Espiritu*" aron magtuon sa mosunod nga mga hilisgutan sa giladmon ug ipadako ang imong kahibalo sa Pneumatology.
 - Ang personalidad sa Balaang Espiritu.
 - Mga ngalan ug titulo sa Balaang Espiritu.
 - Mga simbolo nga nagrepresentar sa Balaang Espiritu.
 - Ang ministryo sa Balaang Espiritu.
 - Ang bautismo sa Espiritu Santo.
 - Ang mga gasa sa Espiritu.
 - Ang bunga sa Espiritu

KAPITULO 4

ANGELOLOGY

Mga anghel

KATIN-AWAN

Ang pulong nga "angelology" naggikan sa duha ka mga pulong sa Griyego, nga mao, *aggelos* nga nagkahulogang "mensahero" o "anghel" ug *logo* nga nagkahulogang "pulong, o butang." Sa Kristohanong teyolohiya ang pulong nagtumong sa pagtuon sa doktrina sa biblia sa mga anghel. Ang Angelology nagtuon sa gigikanan, organisasyon, klasipikasyon, mga hiyas, ug pagpangalagad sa mga anghel. Ang ubang mga teyologo naghiusa sa pagtuon sa dautan nga mga anghel ni Satanas ubos niini nga ulohan, apan atong hisgutan kini sa laing kapitulo nga nag-ulohang "Demonology".

ANG SINUGDAN SA MGA ANGHEL

Ang mga anghel maoy nagaalagad nga mga espiritu nga gipadala sa Dios aron buhaton ang iyang kabubut-on:

Dili ba silang tanan mga espiritu nga mag-aalagad, nga gisugo aron mangalagad alang niadtong mga manununod sa kaluwasan. (Mga Hebreohanon 1:14)

Ang titulo nga "anghel" nagpasabot nga mensahero. Ang mga anghel gilalang sa Dios:

Dayegon ninyo siya, kamong tanang mga manolonda: dayga ninyo siya, tanan niyang mga panon ...Ipapagdayeg ngadto kanila ang ngalan ni Jehova: Kay siya nagsugo ug nangahimo. (Mga Salmo 148: 2 ug 5)

Kay diha kaniya gibuhat ang tanang mga butang, sa mga langit ug dinhi sa yuta, makita ug dili makita, bisan ang mga trono, kun ang mga kaginoohan, kun ang mga kapunoanan, kun ang mga kagamhanan; ang tanang mga butang gipamuhat pinaagi kaniya ug alang kaniya. (Colosas 1:16)

Ang tanan nga mga anghel matarung ug balaan sa dihang sila unang gilalang. Sila nagsimba ug nag-alagad sa usa ka tinuod nga Dios. Sa ngadto-ngadto, ang pipila ka mga anghel nagrebelde batok sa Dios ug nawala ang ilang posisyon ingon mga anghel. Sila nahimong kabahin sa pwera sa dautan nga gitawag ug "mga demonyo".

ANG ORGANISASYON SA MGA ANGHEL

Adunay duha ka matang sa mga anghel: Maayong mga anghel - ang mga anghel sa Dios nga mao ang hilisgutan niini nga kapitulo - ug mga dautan nga mga anghel (mga demonyo) nga pagahisgutan ubos sa ulohan nga Demonology. Ang Dios nag-organisar sa iyang mga anghel sa usa ka espesyal nga han-ay. Ang Biblia wala nagbutyag sa mga detalye niana nga han-ay. apan nagpakita niini nga organisasyon:

Kay diha kaniya gibuhat ang tanang mga butang, sa mga langit ug dinhi sa yuta, makita ug dili makita, bisan ang mga trono, kun ang mga kaginoohan, kun ang mga kapunoanan, kun ang mga kagamhanan; ang tanang mga butang gipamuhat pinaagi kaniya ug alang kaniya. (Colosas 1:16) Tan - awa usab sa Mga Taga - Efeso 3:10)

Ang organisasyon sa dili makita nga kalibutan gihulagway dinhi sa mga pulong nga mga trono, mga kaginoohan, mga kapunoanan, mga kagamhanan. Kita wala hatagi sa mga detalye niini nga estruktura. Kita nahibalo nga sila usahay naglihok sa dagkong mga panon (Salmo 68:17; Mateo 26:53) ug sila dili maihap (Mga Hebreohanon 12:22).

ANG KLASIPIKASYON SA MGA ANGHEL

Adunay literal nga panon sa mga manolonda (Lucas 2: 13-15) kinsa klaro nga giklasipikar sumala sa mga katungdanan nga ilang gihimo. Kini mao ang mga nag-unang klasipikasyon sa mga anghel:

Mga Mensahero

Kini nga matang sa mga anghel ang lagmit ang kinadak-an sa gidaghanon. Kini ang mga anghel nga naglangkob sa dili maihap nga grupo, nga gihulagway ni Daniel (Daniel 7:10), nga nagatuman sa kabubut-on sa Dios sa Langit ug yuta. Sila naghubad sa kabubut-on sa Dios, nanalipod, naghatag ug giya, nagdala sa mga tubag sa pag-ampo, nagpahibalo, nagpa-sidaan, nagtudlo, nagdala sa paghukom, nagdasig, nagpaluyo, nagluwas, ug nagpataliwala alang sa mga magtotoo.

Pinili Nga Mga Angel

Usa lamang ang pakisayran sa pinili nga mga anghel sa 1 Timoteo 5:21. Walay dugang nga kasayuran nga gihatag bahin niini nga grupo.

Querubin

Kini nga klasipikasyon sa mga anghel unang gihisgutan sa Genesis 3:24 nga may kalabutan sa pagpalayas ni Adan ug Eva gikan sa Eden. Sila usab gihisgutan ingon nga kabahin sa arca sa pakigsaad (Exodo 25: 18-22). Si Ezequiel naghigot niini nga mga binuhat ug gihulagway sila ingon nga adunay upat ka mga pagpakita: Ang nawong sama sa usa ka leon, nawong sa usa ka toro, nawong sa usa ka tawo, ug nawong sa usa ka agila (Ezequiel 1: 3-28; 10:22). Kini nga simbolo sa mga querubin nagsugyot nga sila ang buhing nilalang nga naglibot sa trono sa Dios sa Pinadayag 4: 6. Sila nagpakita nga mao ang labing taas nga han-ay sa mga anghel, ang mga magbalantay sa Dios.

Ang duha ka querubin nga gibutang sa lingkuranan sa kalooy sa arca gitawag nga "mga querubin sa himaya" (Mga Hebreohanon 9: 5). Sila gipahimutang sa matag tumoy sa lingkuranan sa kalooy, nga may mga pako nga gituy-od paingon sa itaas, ug ang ilang mga nawong "sa usag usa ug ngadto sa lingkuranan sa kalooy." Sila gidihogan sa balaan nga lana, ingon sa arca ug sa sagradong kasangkapan. Dinhi gipakita sa Dios ang iyang kaugalingon sa yuta sa panahon sa Daang Tugon ug sa iyang makita nga himaya nahimutang. (1 Samuel 4: 4; Salmo 80: 1; Ezequiel 1:26, 28).

Serafin

Ang Serafin, kansang ngalan nagkahulogang "mga nagdilaab", gihisgutan sa Isaias 6: 2,3,6, 7. Sila nagrepresentar nga nagbarug ibabaw sa Hari samtang siya naglingkod sa iyang trono, andam sa pagpangalagad ngadto kaniya. Ang ilang porma morag tawo, nga adunay mga pako.

Buhing mga Binuhat

Kini nga grupo sa mga anghel gihisgutan sa Ezequiel 1-10 ug Pinadayag 4: 6,8; 5: 6. Kini nga titulo nagrepresentar sa mga manolonda nga nagpakita sa kahingpitan sa diosnong kinabuhi ug ang ilang labaw nga pangalagad mao ang pagsimba sa Dios. Kini gipalahi gikan sa ubang mga anghel (Pinadayag 15: 7); sila miapil sa mga anciano sa "bag-ong awit" (Pinadayag 5: 8, 9); sila nagpasidaan sa hustisya sa Dios (Isaias 6: 3-5); ug nagdala sa sugo ngadto sa mga nagpatuman niini (Ezequiel 10: 2, 7). Sila usab kauban sa mga anciano ug sa gatusan ug kapatan ug upat ka libo nga nanag-awit sa bag-ong awit (Pinadayag 14: 3), ug sa Iglesia sa pagpu kan sa iyang mga kaaway (Pinadayag 19: 4).

Individuwal Nga Mga Anghel

Adunay duha ka mga anghel nga gihisgutan sa ngalan diha sa Biblia:

-Michael: Si Michael, ang arkanghel, gihisgutan sa Daniel 10: 13,21; 12: 1; Judas 9; ug Pinadayag 12: 7. Siya ang bugtong anghel nga gitawag nga arkanghel. Siya gihulagway ingon nga namuno sa kasundalohan sa mga manolonda sa Pinadayag 12: 7 ug giingon nga maoy principe sa katawhan sa Israel sa Daniel 10: 13,21; 12: 1.

-Gabriel: Ang kahulogan sa iyang ngalan mao ang "gamhanan." Siya gihisgutan sa Daniel 8:16; 9:21; ug sa Lucas 1: 19,26. Siya kanunay nga gisugo sa pagdala sa usa ka importante nga mensahe gikan sa Dios. Si Gabriel ang naghubad sa panan-awon alang kang Daniel sa 8:16; 9:21 ug nagpahibalo sa pagkatawo ni Juan ug ni Jesus Lucas 1: 19,26.

-Ang manolonda ni Jehova: Gitoohan kini nga mga pagpakita ni Kristo sa Daang Tugon.

Espesyal Nga Mga Grupo Sa Mga Anghel

Ang Biblia naghigot usab sa mga pinasahi nga grupo sa mga anghel nga naglakip sa:

-Mga anghel sa pito ka mga simbahan:	Pinadayag 1:20
-Upat ka mga anghel nga nagkontrolar sa hangin:	Pinadayag 1: 7
-Pito ka mga anghel nga nagatindog atubangan sa Dios:	Pinadayag 8: 2
-Pito ka mga anghel nga nagpatuman sa katapusang pito ka mga katalagman:	Pinadayag 15: 1,7
-Kaluhaan ug upat ka mga anciano - kinsa mahimo nga mga anghel nga mga binuhat:	Pinadayag 4 ug 5

ANG MGA KINAIYA SA MGA ANGHEL

Ang mga kinaiya - o mga batasan - sa mga anghel sa Dios naglakip sa mosunod. Sila ...

-Mga espiritu:	Mga Hebreohanon 1:14
-Walay sekso:	Lucas 20: 34-36
-Dili manganak:	Marcos 12:25
-Dili mamatay:	Mateo 22: 28-30
-Adunay makita ug dili makita nga mga panagway:	Numero 22: 22-35
-Magpakita sa dagway sa tawo kung gikinahanglan:	Genesis 19: 1-22; 18: 2,4,8
-Adunay mga emosyon:	Lucas 15: 1-10
-Adunay mga gana mokaon:	Genesis 18: 8
-Mga mahimayaong mga binuhat:	Lucas 9:26
-Intelihente:	2 Samuel 14:20
-Maaghop:	Jude 9
-Gamhanan:	Mga Salmo 103: 20; 2 Pedro 2:11
-Dili kinahanglan nga mopahulay:	Pinadayag 4: 8
-Magbiyahi sa walay natala nga tulin:	Pinadayag 8:13; 9: 1
-Makasulti sa lainlaing pinulongan:	1 Mga Taga-Corinto 13: 1
-Dili maihap:	Lucas 2:13; Hebreohanon 12:22; Salmo 68:17; Marcos 1:13; Pinadayag 5:19
-Dili mamatay:	Lucas 20: 34-36
-Dili magminyo o manganak:	Lucas 20: 34-36
-Masinugtanon:	Salmo 103: 20
-Mga balaan:	Pinadayag 14:10; Marcos 8:38
-Matinahuron: Ang ilang pangunang kalihokan mao ang pagsimba sa Dios.	Nehemias 9: 6; Filipos 2: 9-11; Mga Hebreohanon 1: 6
-Mga mas kusgan pa kay sa tawo, gamhanan apan dili makagagahum (tanan gamhanan):	Salmo 103: 20 ug 2 Pedro 2:11
-Mahimong makita o dili makita:	Numero 22:22; Hebreohanon 13: 2
-Makahimo sa pagsaka ug pagkanaug sa Langit:	Genesis 28:12; Juan 1:51

ANG MINISTERYO SA MGA ANGHEL

Ang mga anghel aktibo sa tibook Daan ug Bag-ong Tugon - tan-awa ang Dugang Nga Mga Pagtuon nga bahin niini nga kapitulo.

Ang mga anghel makaduol sa atubangan sa Dios sa Langit:

... Sa Langit ang ilang mga manolonda kanunay nga nagatan-aw sa nawong sa akong Amahan nga anaa Langit. (Mateo 18:10)

Sila usab aktibo sa yuta. Kini gipamatud-an sa nagkalainlain nga mga ministeryo ug daghang mga pagpakita sa mga anghel nga natala sa Biblia.

Ang mga anghel nangalagad sa daghang mga paagi sa langit ug sa yuta, lakip na ang mga espesyal nga pag-alagad sa mga magtotoo. Tun-i ang mosunod nga mga pakisayran sa Biblia.

Ang ministeryo sa mga anghel sa Langit naglakip sa:

- Pagsimba: Pinadayag 4: 8; 5: 11-12; Isaias 6: 3; Salmo 103: 20; 148: 1-2
- Pagbarug nga andam sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios: Salmo 103: 20-21
- Pagpangalagad sa mga diosnon nga namatay diha kang Kristo Jesus, Judas 9; Lucas 16:22
- Pagrepresentar sa mga bata sa espesyal nga paagi: Mateo 18:10
- Pagmaya niadtong nagdawat sa Ebanghelyo: Lucas 15:10

Ang pagpangalagad sa mga anghel dinhi sa yuta naglakip sa:

- Pagdumala sa mga nasud: Daniel 10
- Pagpangalagad sa mga magtotoo sa panahon sa pagsulay: Mateo 4:11
- Paglig-on sa mga magtotoo: Lucas 22:43
- Paghubad sa kabubut-on sa Dios alang sa mga tawo: Zacarias 1: 9; Daniel 7:16
- Pagbantay sa mga magtotoo: Mateo 18:10
- Paggiya sa mga magtotoo: Mga Buhat 8:26
- Paghukom sa mga indibiduwal ug mga nasud: Mga Buhat 12:23; Genesis 19: 3; 2 Samuel 24:16; Pinadayag 16: 1
- Pagdala sa mga tubag sa mga pag-ampo: Daniel 9: 21-22
- Pagpahayag: Lucas 1: 11-20; Mateo 1:20, 21
- Pagpasidaan: Mateo 2:13
- Pagtukod: Mateo 28: 2-6; Mga Buhat 10: 3-6; Daniel 4: 13-17
- Pagdasig: Mga Buhat 27:23; Genesis 28:12
- Pagpadayag: Buhat 7:53; Galacia 3:19; Mga Hebreohanon 2: 2; Daniel 9: 21-27; Pinadayag 1: 1
- Pagpaluyo: Mateo 4:11; Lucas 22:43
- Pagpabilin: Genesis 16: 7; 24: 7; Exodo 23:20; Pinadayag 7: 1
- Pagpanalipod: Salmo 91:11; 34: 5-7
- Paglingkawas: Numeros 20:16; Salmo 34: 7; Isaias 63: 9; Daniel 3:28; 6:22; Genesis 19:15; 48:16; Mateo 26:53; Mga Buhat 12: 1-19
- Paglaglag: Mga Buhat 12: 20-23
- Pagpataliwala: Zacarias 1:12; Pinadayag 8: 3,4
- Paglunsad sa pakiggubat alang sa mga magtotoo: Exodo 33: 2
- Pagka-aktibo sa pag-ebanghelyo: Mga Buhat 10: 1-3,5; 8:25
- Paghatag ug gahum sa atong pagsimba: Salmo 148: 2
- Pag-uban kanato sa kamatayon: Lucas 16:22; 1 Corinto 15:26

Ang umaabot nga mga kalihokan sa mga anghel maglakip sa:

- Pag-apil sa pagbalik ni Jesus: 1 Mga Taga Tesalonica 4:16
- Pagpundok sa mga pinili: Mateo 24:31
- Pagpasidaan ug pagsangyaw sa panahon sa kasakitan: Pinadayag 14: 6-9
- Pagbulag sa mga dautan gikan sa mga matarung: Mateo 13:39 ug 49
- Pagpatuman sa mga paghukom: Pinadayag 8,9 ug 16
- Paggapos ni Satanas: Pinadayag 20

MAHINUNG DANONG MGA PASIDAAN

Ang mga anghel balaan nga mga binuhat nga adunay mga importante nga pagpangalagad alang sa mga magtotoo, apan ang Biblia naghatag sa pipila ka importante nga mga pasidaan mahitungod kanila:

Ayaw Simbaha Ang Mga Anghel

Dili ka mosimba sa mga anghel:

Ayaw pagtugot nga may bisan kinsa nga magtikas kaninyo sa inyong ganti pinaagi sa kinabubut-ong pagpaubos ug pagsimba sa mga manolonda, nga nagabarug sa mga butang nga iyang nakita, nga sa walay hinungdan nagpaburot sa iyang unodnong hunahuna. (Colosas 2:18)

Ug ako nga si Juan mao ang nakadungog ug nakakita niining mga butanga, ug sa pagkadungog ko ug pagkakita, miyaub ako sa pagsimba sa atubangan sa mga tiil sa manolonda nga nagpakita kanako niining mga butanga. Unya siya miingon kanako, magmatngon ka nga dili magbuhat niina: kay ako masigkaulipon mo ug sa imong mga kaigsoonan nga mga manalagna ug sa mga nagabantay sa mga pulong niining basahona: Simbaha ang Dios. (Pinadayag 22: 8-9)

Isalikway Ang Mga Pagsangyaw Sa Mga Anghel Sa "Laing Ebanghelyo"

Ang uban nga mga tawo nangangkon nga nakakita sa mga anghel nga naghatag kanila sa usa ka "bag-ong pagpadayag" sukwahi sa sinulat nga Pulong sa Dios. Ang tibook relihiyosong kalihokan gitukod sa maong bakak nga mga pinadayag. Ang Biblia nagpasidaan:

Apan bisan pa kami, o usa ka manolonda gikan sa Langit, magwali kaninyo sa lain nga Maayong Balita nga lahi kay sa among ginawali kaninyo, ipatunglo siya. (Galacia 1: 8)

Kamo dili maminaw sa usa ka tawo, usa ka anghel, o bisan kinsa nga tawo nga mogiya kanimo nga sukwahi sa Pulong sa Dios. Ang Biblia nagpasidaan:

Ug dili katingad-an; kay bisan ngani si Satanas nagapakamanolonda sa kahayag. (2 Corinto 11:14)

Ayaw Pagpakasuk-a Ang Mga Anghel

Basaha ang istorya ni Balaam diha sa Numeros 22, usa ka propeta kinsa naglihok sa pagsupak sa Dios. Kamo makamatikod nga siya gisupak sa anghel sa Ginoo. Kon ikaw masinupakon sa Dios, ang mga anghel mobabag kanimo. Ikaw tingali makig-away sa gubat, apan dili kini pakiggubat batok sa kaaway. Pagbantay nga dili ka makapakasuko sa mga anghel sa Dios (Ecclesiastes 5: 1-6).

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Ipatin-aw ang Angelology

2. Unsang mga topiko ang gilakip sa hilisgutan sa Angelology?

3. Unsay gipasabot sa pulong nga "anghel"?

4. Sa unsang paagi nalalang ang mga anghel?

5. Kang kinsa gipadala ang mga anghel aron mangalagad?

6. Unsa ang duha ka matang sa mga anghel?

7. Giunsa pag-organisar ang mga maayong anghel?

8. Itingob ang imong nakat-onan mahitungod sa mosunod nga mga klasipikasyon sa mga anghel.

Mga mensahero _____

Mga Pinili Nga Mga Anghel _____

Querubin _____

Serafin _____

Mga Buhing Binuhat _____

9. Kinsa ang duha ka mga anghel nga gihisgutan sa ngalan diha sa Biblia ug unsa nga mga katungdanan ang ilang gibuhat?

10. Unsa ang espesyal nga grupo sa mga anghel ang gihisgutan sa mosunod nga mga tudling?

Pinadayag 1:20

Pinadayag 1: 7

Pinadayag 8: 2

Pinadayag 15: 1,7

Pinadayag 4 ug 5

11. Susiha ang mosunod nga mga tudling ug itala ang ilang gitudlo mahitungod sa mga hiyas sa mga anghel sa Dios.

Hebreo 1:14

Lucas 20: 34-36

Marcos 12:25

Mateo 22: 28-30

Numero 22: 22-35

Genesis 19: 1-22; 18: 2,4,8

Lucas 15: 1-10

Genesis 18: 8

Lucas 9:26

2 Samuel 14:20

100

_____ Judas 9
 _____ Salmo 103: 20; 2 Pedro 2:11
 _____ Pinadayag 4: 8
 _____ Pinadayag 8:13; 9: 1
 _____ 1 Mga Taga-Corinto 13: 1
 _____ Lucas 2:13; Mga Hebreohanon 12:22;
 Salmo 68:17; Marcos 1:13; Pinadayag 5:19
 _____ Lucas 20: 34-36
 _____ Lucas 20: 34-36
 _____ Salmo 103: 20
 _____ Pinadayag 14:10; Marcos 8:38
 _____ Nehemias 9: 6; Mga Taga-Filipos 2: 9-11;
 Mga Hebreohanon 1: 6
 _____ Salmo 103: 20; 2 Pedro 2:11
 _____ Numero 22:22; Mga Hebreohanon 13: 2
 _____ Genesis 28:12; Juan 1:51

12. Gamita ang mosunod nga mga bersikulo, itingob ang pagpangalagad sa mga anghel sa Langit.

_____ Pinadayag 4: 8; 5: 11-12; Isaias 6: 3;
 _____ Salmo 103: 20; 148: 1-2
 _____ Salmo 103: 20-21
 _____ Judas 9; Lucas 16:22
 _____ Mateo 18:10
 _____ Lucas 15:10

13. Gamita ang mosunod nga mga bersikulo aron itingob ang ministeryo sa mga anghel dinhi sa yuta.

_____ Daniel 10
 _____ Mateo 4:11
 _____ Lucas 22:43
 _____ Zacarias 1: 9; Daniel 7:16
 _____ Mateo 18:10
 _____ Mga Buhat 8:26.
 _____ Mga Buhat 12:23; Genesis 19: 3;
 2 Samuel 24:16; Pinadayag 16: 1

_____ Daniel 9: 21-22

_____ Lucas 1: 11-20; Mateo 1:20, 21

_____ Mateo 2:13

_____ Mateo 28: 2-6; Buhat 10: 3-6; Daniel 4: 13-17

_____ Buhat 27:23; Genesis 28:12

_____ Buhat 7:53; Galacia 3:19; Hebreohanon 2: 2;
Daniel 9: 21-27; Pinadayag 1: 1

_____ Mateo 4:11; Lucas 22:43

_____ Genesis 16: 7; 24: 7; Exodo 23:20;
Pinadayag 7: 1

_____ Salmo 91:11 Numero 20:16; Salmo 34: 7; Isaias
63: 9; Daniel 3:28; 6:22; Genesis 48:16; Mateo
26:53; Mga Buhat 12: 1-19

_____ Mga Buhat 12: 20-23

_____ Zacarias 1:12; Pinadayag 8: 3,4

_____ Exodo 33: 2

_____ Mga Buhat 10: 1-3,5; 8:25

_____ Salmo 148: 2

_____ Lucas 16:22; 1 Corinto 15:26

14. Gamita ang mosunod nga mga bersikulo itingob ang umaabot nga mga kalihokan sa mga anghel.

_____ 1 Mga Taga Tesalonica 4:16

_____ Mateo 24:31

_____ Pinadayag 14: 6-9

_____ Mateo 13:39 ug 49

_____ Pinadayag 8, 9 ug 16

_____ Pinadayag 20

15. Unsa ang tulo ka mahinungdanong mga pasidaan ang gihatag niining kapitulo ha bahin sa mga manolonda?

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

DUGANG NGA MGA PAGTUON

1. Gamita ang mosunod nga latid aron tun-an ug dugang ang mahitungod sa mga anghel:

ANG MGA MANOLONDA SA DAANG TUGON:

Nagluwas kang Agar: Genesis 16: 7-12
Nagpahibalo sa pagkatawo ni Isaac: Genesis 18: 1-15
Nagpahibalo sa kalaglagan sa Sodoma: Genesis 18: 16-33
Naglaglag sa Sodoma ug nagluwas ni Lot: Genesis 19: 1-29
Nagpugong sa pagpatay kang Isaac: Genesis 22: 11-2
Nagbantay ni Jacob: Genesis 28:12; 31:11; 32: 1; 48:16
Nagsugo kang Moises: Exodo 3: 2
Nanguna sa Israel: Exodo 14:19; 23: 20-23; 32:34
Nag-organisar sa kasal ni Isaac ug Rebecca: Genesis 24: 7
Naghatag sa balaod, Mga Buhat 7:38; Galacia 3:19; Mga Hebreohanon 2: 2
Nagbadlong kang Balaam: Numeros 22: 31-35
Nagpakita ngadto kang Josue: Josue 5: 13-15
Nagbadlong sa Israel tungod sa pagsimba ug dios-dios: Mga Maghuhukom 2: 1-5
Nagsugo kang Gideon: Mga Maghuhukom 6: 11-40
Nagpahibalo sa pagkatawo ni Samson: Mga Maghuhukom 13
Nagsilot sa Israel: II Samuel 24: 16-17
Nagluwas kang Elias: I Mga Hari 19: 5-8
Naglibot kang Eliseo: II Mga Hari 6: 14-17
Nagluwas ni Daniel gikan sa mga leon: Daniel 6:22
Nagbuntog sa kasundalohan sa Asiria: II Mga Hari 19:35 ug Isaias 37:36
Nagkampo libot sa katawhan sa Dios: Salmo 34:7; 9 1:11
Nahisgutan kanunay ingon nga mga mensahero ngadto sa mga propeta gikan sa Dios.

ANG MGA MANOLONDA DIHA SA KINABUHI NI JESUS:

Nagpahibalo sa pagkatawo ni Juan: Lucas 1: 11-17
Nagnganlan kaniya: Lucas 1:13
Nagpahibalo sa pagkatawo ni Jesus ngadto kang Maria: Lucas 1: 26-37
Nagpahibalo sa pagkatawo ni Jesus ngadto kang Jose: Mateo 1: 20-21
Nagnganlan kang Jesus: Mateo 1:21
Nagpahibalo sa pagkatawo ni Jesus ngadto sa mga magbalantay sa carnero:
Lucas 2: 8-15
Nag-awit: Lucas 2: 13-14
Nagtultol sa pagkalagiw ngadto sa Ehipto: Mateo 2: 13,20
Nag-alagad kang Jesus sa iyang pagtintal: Mateo 4:11
Ningadto kang Jesus sa Gethsemane: Lucas 22:43
Nagligid sa bato sa iyang lubnganan: Mateo 28: 2
Nagpahibalo sa iyang pagkabanhaw: Mateo 28: 5-7
Nagrepresentar kaniya ngadto kang Maria Magdalena: Juan 20: 11-14
Mga manolonda misaka ngadto kaniya: Juan 1:51
Siya aduna untay napulog duha ka lehiyon sa mga anghel: Mateo 26:53

Ang mga manolonda mouban kaniya inigbalik niya sa yuta: Mateo 25:31; 16:27; Marcos 8:38; Lucas 9:26
Ang mga manolonda mao ang magaan: Mateo 13:39
Sila magtigom sa mga pinili: Mateo 24:31
Sila mobahin sa mga dautan gikan sa mga matarung: Mateo 13: 41, 49
Sila nagdala sa makililimos ngadto kang Abraham: Lucas 16:22
Sila nagmaya sa mga makasasala nga naghinulsol: Lucas 15:10
Sila nagrepresentar sa gagmay nga mga bata: Mateo 18:10
Siya mosugid sa iyang katawhan sa atubangan sa mga manolonda: Lucas 12: 8
Sila walay sekso ug dili mamatay: Lucas 20: 35-36
Ang Yawa adunay dautan nga mga manolonda: Mateo 25:41

ANG MGA MANOLONDA SA LIBRO SA MGA BUHAT:

Nagbukas sa mga pultahan sa bilanggoan: 5:19
Nagsugo kang Felipe ngadto sa Etiopianhon: 8:26
Nagsugo kang Cornelio sa pagpadala kang Pedro: Kapitulo 10
Nagluwas kang Pedro gikan sa bilanggoan: 12: 7-19
Nagpatay kang Herodes: 12:23
Nagbarug uban ni Pablo sa panahon sa bagyo: 27:23
Gihisgutan usab sa: 6:15; 7: 30, 35, 38, 53; 11:13; 23: 8-9

ANG MGA MANOLONDA SA EPISTOLA:

Pinili nga mga manolonda: I Timoteo 5:21
Ang mga manolonda nga dili maihap: Mga Hebreohanon 12:22
Mga manolonda nangalagad sa manununod sa kaluwasan: Mga Hebreohanon 1: 13-14
Ang mga manolonda mobalik uban ni Jesus: II Mga Taga Tesalonica 1: 7
Kita dili mosimba sa mga manolonda: Colosas 2:18

ANG MGA MANOLONDA SA LIBRO SA PINADAYAG:

Nagdikta sa libro ngadto kang Juan: 1: 1-2; 22:16
Nangulo sa pito ka mga simbahan: Mga kapitulo 1-2
Interesado sa libro nga nasirado: 5: 2
Nag-awit ug mga pagdayeg ngadto sa Cordero: 5: 11-12
Nahatagan ug espesyal nga gahum sa yuta: 7: 1-4
Nagsilyo sa mga pinili: 7: 1-4
Nagyukbo sa atubangan sa Dios: 7:11
Nagdala sa tubag sa mga pag-ampo sa mga balaan: 8: 3-5
Nagpalanog sa pito ka trumpeta: 8: 6
Nagmando sa panon sa mga dulon: 9:11
Nagbuhi sa 200,000,000 nga mga mangangabayo: 9: 15-16
Nagpahibalo sa katapusan sa panahon: 10: 1, 2, 6
Nakig-away sa dragon ug sa iyang mga anghel: 12: 7
Nagmantala sa Ebanghelyo ngadto sa kanasuran: 14: 6
Nagmantala sa pagkapukan sa Babilonia: 14: 8; 18: 2

Nagpahayag sa silot sa mga sumusunod sa mananap: 14: 9-10
Nagpahibalo sa pag-ani sa yuta: 14: 15-18
Adunay pito ka katapusang mga hampak: 15: 1
Nagpahibalo sa paghukom sa Babilonia: 17: 1,5
Misalmot sa kalaglagan sa Babilonia: 18:21
Nagpakita kang Juan sa Bag-ong Jerusalem: 21: 9
Nagdili kang Juan sa pagsimba kanila: 22: 8-9

2. Ang pulong nga "Anghel sa Ginoo" makita sa 50 ka higayon ug ang pulong nga "Ang Anghel sa Dios" makita lima ka beses. Ang mga pulong giisip nga mga pakisayran sa pagpakita ni Jesus sa mga panahon sa Daang Tugon. Ang Anghel sa Ginoo nagpakita ngadto kang:

-Agar: Genesis 16: 7-13; 21: 17-20
-Abraham: Genesis 22:11, 15-18
-Moises: Exodo 3: 1-6; 14:19
-Balaam: Numeros 22: 20-35
-Israel: Mga Maghuhukom 2: 1-5
-Gideon: Mga Maghuhukom 6: 11-24
-Manoa ug sa iyang asawa: Mga Maghuhukom 13: 2-3, 6-9, 15-2

KAPITULO 5

DEMONOLOGY Si Satanas Ug Mga Demonyo

KATIN-AWAN

Sa Kristohanong teyolohiya, ang demonology mao ang pagtuon kang Satanas ug sa mga demonyo. Kini naglakip sa pagtuon sa mga hilisgutan sama sa gigikanan ni Satanas, ang iyang kanhing posisyon, iyang pagkahulog, resulta sa iyang sala, iyang karon nga lokasyon, iyang mga kalihokan ug mga hiyas, ug ang iyang mga ngalan. Kini usab naglakip sa orihinal nga posisyon ug pagkapukan sa mga demonyo, ilang mga kinaiya, ilang mga ngalan, organi sasyon sa pwera sa demonyo, ilang mga kalihokan, ug ang katapusang destinasyon ni Satanas ug sa mga demonyo.

ANG SINUGDAN NI SATANAS

Si Satanas sa sinugdan gibuhat sa Dios:

Ang tanang mga butang gihimo niya; ug sa wala siya, walay bisan unsang butang nga mahimo sa nahimo. (Juan 1: 3)

Kay diha kaniya gibuhat ang tanang mga butang, sa mga langit ug dinhi sa yuta, makita ug dili makita, bisan ang mga trono, kun ang mga kaginoohan, kun ang mga kapunoanan, kun ang mga kagamhanan; ang tanang mga butang gipamuhat pinaagi kaniya ug alang kaniya. (Colosas 1:16)

Ang Dios wala maglalang sa dautan. Si Satanas hingpit sa diha nga siya sa sinugdan gibuhat sa Dios, apan gihatagan ug kagawasan sa pagpili sa maayo o dautan:

Ikaw hingpit sa imong mga kagawian gikan sa adlaw sa pag-umol kanimo, hangtud nga ang dili pagkamatarung hingkaplagan diha kanimo. (Ezequiel 28:15)

ANG KANHING POSISYON NI SATANAS

Ang Biblia naghulagway sa orihinal nga posisyon ni Satanas sa Ezequiel 28: 12-17. Basaha kini nga tudling sa imong Biblia sa dili pa ipadayon kini nga leksyon. Sa dihang gibuhat si Satanas kaniadto, siya usa ka anghel sa Dios. Usa siya anaa sa querubin nga klase sa mga anghel ug balaan, maalamon, matahum, ug hingpit. Siya mao ang pangulo taliwala sa mga querubin ug gitawag nga usa ka "magbalantay" o "nagtabon" nga querubin. Ang iyang ngalan sa sinugdan mao si Lucifer nga nagpasabot nga "tigdala sa kahayag" (Isaias 14:12). Siya giha tagan ug posisyon sa balaan nga bukid sa Dios ug dayag nga nangulo sa pagsimba (Ezekiel 28:13).

Pagkatalagsa, nindot nga hulagway ni Satanas sa iyang orihinal nga posisyon nga gihatag sa Pulong sa Dios. Siya gidayandayanan ug hamili nga mga bato nga gipahimutang sa bulawan (Ezequiel 28:13; Exodo 28: 15-21). Siya gihulagway ingon nga usa ka mutya sa mahalong mga bato, apan ang usa ka mutya walay kaugalingong kahayag.

Kini dili matahum sa mangitngit nga lawak. Ang katahum niini anaa sa katakus sa pagpa dan-ag sa kahayag gikan sa gawas. Sa dihang gilalang sa Dios si Lucifer, siya naglalang kaniya nga adunay kapasidad sa pagpadan-ag sa himaya sa Dios ngadto sa mas dako nga kakayahan kay sa bisan unsang uban pa nga mga binuhat. Ang Dios mao ang kahayag nga naghimo kang Lucifer nga nagdan-ag sa katahum.

ANG PAGKAHULOG NI SATANAS

Hinoon, si Satanás wala makapabilin niining mahimayaong posisyon. Ang Biblia naghulag way sa iyang pagrebelde ug pagkahulog:

Naunsa ka pagkahulog gikan sa langit, Oh Lucifer, anak sa kabuntagon. Naunsa ang pagkalumpag mo ngadto sa yuta nga ikaw man unta ang nagalumpag sa mga nasud. Kay ikaw miingon diha sa imong kasingkasing: Ako mokayab ngadto sa Langit, itu boy ko ang akong trono ibabaw sa mga bitoon sa Dios: Ako magalingkod sa ibabaw sa bukid nga tigumanan sa kinatumyan nga dapit sa amihanan; Ako mokayab ibabaw sa kahitas-an sa mga panganod; Ako mahimong sama sa Hataas Uyamut. Apan ikaw pagadad-on ngadto sa Sheol, sa kinahiladmang mga dapit sa langub. (Isaias 14:12-15)

Ang imong kasingkasing gipataas tungod sa imong katahum; gidaut mo ang imong kinaadman tungod sa imong kasilaw. (Ezequiel 28:17)

Ang pagkapukan ni Satanás gikan sa iyang posisyon sa pagkamanolonda nahitabo tungod sa garbo ug rebelyon nga gipakita sa lima ka sayop nga mga kinaiya. Si Satanás miingon:

AKO mokayab ngadto sa Langit: Siya nagtinguha sa pag-okupar sa puloy-anan sa Dios - ang Langit – nagatinguha sa pareho nga pag-ila.

AKO mobayaw sa akong trono ibabaw sa mga anghel sa Dios: Siya wala lamang magtinguha sa pag-okupar sa puloy-anan sa Dios, apan gitinguha usab niya ang iyang pagmando ibabaw sa panon sa mga anghel.

AKO molingkod usab sa bukid nga tigumanan: Sumala sa Isaias 2: 2 ug Mga Salmo 48: 2, kini mao ang sentro sa yutan-ong pagmando sa Dios. Si Satanás nagtinguha sa pagmando sa kalibutan maingon man sa mga anghel.

AKO mokayab ibabaw sa kahitas-an sa mga panganod: Ang mga panganod naghigot bahin sa himaya sa Dios. Gusto ni Satanás ang himaya sa Dios alang sa iyang kaugalingon. (Ang mosunod nga mga bersikulo nagdokumento sa mga panganod nga may kalabutan sa himaya sa Dios: Exodo 13:21; 40-28-34; Job 37-15-16; Mateo 26:64; Pinadayag 14: 14-16).

AKO mamahimong sama sa Labing Halangdon: Ang Dios adunay daghan nga mga ngalan diin siya gitawag. Nganong gipili ni Satanás kining partikular nga ngalan? Siya mipili niini nga titulo tungod kay kini nagpakita sa Dios nga "tag-iya sa Langit ug yuta" ug si Satanás nangibog niana nga posisyon.

MGA RESULTA SA SALA NI SATANAS

Ania ang makalilisang nga resulta sa sala ni Satanás:

Paghingilin Gikan Sa Langit:

Tungod sa iyang pagrebelde, si Satanas gipapahawa sa Dios sa Langit:

... Isalikway ko ikaw ingon nga mapasipalahon gikan sa bukid sa Dios ... isalibay ko ikaw ngadto sa yuta ... (Ezekiel 28: 16-17)

Pagkadunot Sa Kinaiya:

Si Lucifer, nga gibuhat kaniadto alang sa himaya sa Dios, nahimo nga Satanas nga may kinaiya nga mosupak sa tanan nga gibuhat sa Dios.

Paghiwi Sa Gahum:

Ang gahum ni Satanas kaniadto gigamit alang sa himaya sa Dios, apan karon kini makatugaw ug makadaut. Sumala sa Isaias 14 iyang gipahuyang ang mga nasud (bersikulo 12), hinungdan sa pagkurog sa yuta ug sa mga gobyerno (bersikulo 16), ug nagpugong niadtong gibihag ingon nga binilanggo gikan sa pagkaplag ug kahupayan (bersikulo 17).

Gitagana Ngadto Sa Linaw Nga Kalayo:

Si Satanas gitagana sa linaw nga kalayo (Isaias 14:15).

Pagbiya Sa Ubang Mga Manolonda Sa Dios:

Sa dihang nahulog si Satanas gikan sa Langit, wala siya mag-inusara. Siya midala uban kaniya ug usa ka bahin sa panon sa mga anghel sa Langit nga miapil sa iyang pagrebelde batok sa Dios. Kining grupo sa mga anghel karon kabahin sa dautang pwersa sa mga demonyo.

Pagsulod Sa Sala Sa Uniberso:

Sa dihang mirebelde si Satanas, ang sala misulod sa uniberso. Ingon nga sangputanan, adunay duha ka mga lihok nga mahimo sa Dios:

-Mahimo unta niyang pilayan si Satanas ug patyon siya, apan kung gipaubos sa Dios ang unang kaaway niining paagiha, kanunay nga adunay posibilidad sa laing pagrebelde. Ang kasaysayan sa Langit unta mapuno sa susamang mga kalamidad.

-Ang laing aksyon nga bukas sa Dios mao ang gipakita sa Biblia nga iyang gihimo. Ang mga pag-angkon ni Satanas ngadto sa labaw nga gahum kinahanglan nga adunay bug-os nga pagsulay sa yuta sa kadugayon sa kahangturan nga gitawag nato nga panahon.

Sa diha nga gibuhat sa Dios ang unang lalaki ug babaye, nagsugod ang pagsulay sa yuta. Ang sugilanon sa tintasyon ni Adan ug Eva pinaagi ni Satanas ug ang ilang pagkahulog ngadto sa sala natala diha sa kapitulo 3 sa Genesis.

Ang gubat sa gihapon nagpadayon pa sa kalibutan. Kana mao ang mahitungod sa espirituha nong pakiggubat. Si Satanas nagapangita pa gihapon sa gahum, posisyon, ug pagsimba. Apan siya usa na ka pildiyo nga kaaway.

Si Jesus mibuntog sa gahum ni Satanas pinaagi sa iyang kamatayon ug pagkabanhaw. Ang katapusan nga kapalaran ni Satanas gipadayag na sa Biblia.

ANG KARON NGA LOKASYON NI SATANAS

Si Satanas ania sa kalibutan sa espiritu nga porma,:

Ug si Jehova miingon kang Satanas: Diin ka gikan? Unya mitubag si Satanas kang Jehova, ug miingon: Gikan sa akong pagsuroysuroy sa yuta, ug gikan sa pagsaka ug sa pagkanaug niini. (Job 1: 7)

Magbuotan kamo, ug managtukaw kamo: ang inyong kaaway, ang yawa ingon sa usa ka nagangulub nga leon, nagalibot-libot sa pagpangita ug tukbonon. (I Pedro 5: 8)

Bisan tuod si Satanas ania sa kalibutan, siya dili anaa sa tanan nga dapit, nga nagpasabot nga dili siya mahimong anaa sa matag dapit sa kalibutan sa usa ka panahon ingon nga ang Dios makahimo. Kini mao ang hinungdan nga gigamit niya ang daghang mga demonyo aron matu man ang iyang plano.

MGA KALIHOKAN NI SATANAS

Si Satanas makaduol sa atubangan sa Dios ug maglihok sa yuta, lakip ang "kahanginan" o rehiyon sa ibabaw sa yuta:

Ug nahitabo sa adlaw nga ang mga anak sa Dios nanuol sa pagpakita sa ilang kaugalingon sa atubangan ni Jehova, nga si Satanas miduol usab sa taliwala nila. Ug si Jehova miingon kang Satanas: Diin ka gikan? Unya mitubag si Satanas kang Jehova, ug miingon: Gikan sa akong pagsuroysuroy sa yuta, ug gikan sa pagsaka ug sa pagkanaug niini. (Job 1: 6-7)

Nga kanhi mao ang inyong panaggawi uyon sa kahimtang niining kalibutana, uyon sa principe sa kagamhanan sa hangin, sa espiritu nga karon nagabuhat sa mga anak sa pagkadili-masinulondon; (Efeso 2: 2)

Si Satanas mamumuno (Juan 8:44); kaaway (1 Pedro 5: 8); bakakon (Juan 8:44); ug magsu sumbong sa mga magtotoo (Pinadayag 12:10). Siya motintal sa mga magtotoo (Buhat 5: 3); motanom ug mga mini sa taliwala sa mga magtotoo (Mateo 13: 38-39); naningkamot sa pag pildi sa mga magtotoo pinaagi sa kalihokan sa demonyo (Efeso 6:12); ug nag-aghat sa paglu tos batok sa mga magtotoo (Pinadayag 2:10). Kita makatingob sa mga kalihokan ni Satanas pinaagi sa pag-ingon nga sila kanunay nagtumong batok sa Dios, sa iyang plano, ug sa iyang katawhan. Siya moataki kanimo sa mga dapit sa pagsimba sa Dios, sa Pulong sa Dios, sa inyong Kristohanong paglakaw, ug sa inyong buhat alang sa Dios.

Si Satanas namuhat sa kinabuhi sa mga dili magtotoo pinaagi sa pagbuta sa ilang mga hunahu na sa kamatuoran sa Pulong sa Dios (1 Corinto 4: 4); pagsakmit sa pulong gikan sa ilang mga kasingkasing (Lucas 8:12); nga nagagamit niini sa pagsupak sa buhat sa Dios (Pinadayag 2: 13); ug nagalimbong kanila (Pinadayag 20: 3).

ANG MGA KINAIYA NI SATANAS

Dili sama sa Dios, si Satanas walay kahibalo sa tanan (nasayud sa tanang mga butang). Kung nakita ni Satanas ang kaugmaon niya dili gayud unta tugotan si Jesus nga mamatay sa krus. Siya unta nahibalo nga ang kamatayon ni Jesus makapabuntog sa iyang gahum ug makahatag ug dalan aron makaikyas gikan sa pagkaulipon sa sala sa tanang nga mga katawhan.

Si Satanas dili makagagahum sa tanan (gamhanan sa tanan). Si Jesus miingon nga ang gahum sa Dios nga anaa sa sulod ninyo mas dako pa kay sa gahum ni Satanas alang niadtong mitoo kang Jesus. si Satanas usa na ka pildero nga kaaway (John 12:31). Siya kusgan lamang alang niadtong nagpagamit kaniya. Ang iyang gahum adunay limitasyon pinaagi sa gahum sa Dios (Job1:10-12) ug siya makabuntog lamang sa mga magtotoo kon sila magpagamit kaniya.

Si Satanas espiritu man, apan usab adunay kinaiya nga sama sa tinuod nga personalidad. Ang Biblia nagtudlo nga siya...

Maalamon Ug Malimbongon:

Apan nahadlok ako nga tingali sa bisan unsang paagi, ingon nga gilimbongan si Eva sa bitin sa iyang pagkamalalangon, pagadauton ang inyong mga hunahuna gikan sa kasayag ug kaputli diha kang Kristo. (II Corinto 11: 3)

Emosyonal:

Ug ang dragon nasuko sa babaye ... (Pinadayag 12:17)

Mabuoton Ug Gahi'g Ulo:

Ug nga sila makagawas gikan sa bitik sa yawa, kinsa gibihag niya ngadto sa pagbuhat sa iyang kabubut-on. (II Timoteo 2:26)

Gamhanan:

... Principe sa gahum sa kahanginan ... (Efeso 2: 2)

Maliputon:

Isul-ob ninyo ang tibook hinagiban sa Dios, aron kamo makabarug batok sa mga malipatlipatong kaugdahan sa yawa. (Efeso 6:11)

Mabangis Ug Mapintas:

Magbuotan kamo, ug managtukaw kamo: ang inyong kaaway, ang yawa ingon sa usa ka nagangulub nga leon, nagalibot-libot sa pagpangita ug tukbonon. (I Pedro 5: 8)

Malalangon:

Ug dili katingad-an: Kay bisan pa gani si Satanas nagapakamanolonda sa kahayag. (II Corinto 11:14)

ANG MGA NGALAN NI SATANAS

Ang Biblia naghatag sa daghang mga ngalan alang kang Satanas nga nagpadayag ug dugang mahitungod sa iyang kinaiyahan ug mga kalihokan. Si Satanas sa sinugdan gitawag nga "dini hog nga querubin" ug "Lucifer" sa wala pa ang iyang pagrebelde. Ang ubang mga ngalan ni Satanas mao ang:

Abaddon: (Hebreo nga pulong sa tiglaglag nga anghel)	Pinadayag 9:11
Tigsumbong sa mga Kaigsoonan:	Pinadayag 12:10
Kaaway:	I Pedro 5: 8
Manolonda sa walay kinutubang gahong:	Pinadayag 9:11
Manolonda sa kahayag:	II Mga Taga Corinto 11: 4
Apolyon (Griyego nga pulong sa tiglaglag):	Pinadayag 9; 11
Beelzebub:	Mateo 12:24; Lucas 11:15; Marcos 3:22
Belial:	II Corinto 6:15
Limbongan:	Pinadayag 12: 9; 20: 3
Tiglaglag:	Pinadayag 9:11; I Mga Taga Corinto 10:10
Yawa: (Nagpasabot nga tigbutangbutang)	I Pedro 5: 8; Mateo 4: 1
Dragon:	Pinadayag 12: 3
Kaaway:	Mateo 13:39
Dautan:	I Juan 5:19
Dios niini nga kalibutan:	II Mga Taga Corinto 4: 4
Hari sa Tiro:	Ezequiel 28: 12-15
Bakakon, amahan sa bakak:	Juan 8:44
Mamumuno:	Juan 8:44
Principe sa mga yawa:	Mateo 12:24
Principe sa kalibutan:	Juan 12:31; 14:30; 16:11
Principe sa gahum sa kahanginan:	Efeso 2: 2
Satanas: (nagkahulogan sa kaaway, tigsupak)	Juan 13:27
Halas:	Pinadayag 12: 9; II Mga Taga Corinto 1: 3
Panulay:	Mateo 4: 3; I Tesalonica 3: 5
Nagangulub nga Leon:	I Pedro 5: 8
Magmamando sa kangitngit:	Efeso 6:12
Espiritu nga nagalihok sa mga anak nga masinupakon:	Efeso 2: 2

Kamo makaila sa gahum ni Satanas gikan sa iyang mga kinaiya ug mga ngalan. Tungod kay siya usa ka malimbungon, gamhanan nga kaaway ang Biblia nagpasidaan:

Magbuotan kamo, ug managtukaw kamo: ang inyong kaaway, ang yawa ingon sa usa ka nagangulub nga leon, nagalibot-libot sa pagpangita ug tukbonon. (I Pedro 5: 8)

Ayaw paghatag ug luna sa yawa. (Efeso 4:27)

ANG ORIHINAL NGA POSISYON UG PAGKAHULOG SA MGA DEMONYO

Ang Dios sa sinugdan naglalang sa tanang mga anghel, ang uban niini sa ulahi nahimong mga demonyo:

Ang tanan nga butang gihimo niya; ug sa wala siya, walay bisan unsa nga mahimo sa nahimo. (Juan 1: 3)

Kay pinaagi kaniya gibuhat ang tanang mga butang, diha sa langit ug dinhi sa yuta, makita ug dili makita; bisan ang mga trono kun ang mga kaginoohan, kun ang mga kapunoanan, kun ang mga kagamhanan; ang tanan nga mga butang gibuhat pinaagi kaniya ug alang kaniya. (Colosas 1:16)

Ang mga demonyo sa sinugdan sama sa uban nga mga anghel sa Dios nga adunay sama nga mga hiyas ug mga katungdanan sa maayong mga anghel. Sa dihang mirebelde si Satanas batok sa Dios, usa ka bahin sa mga anghel ang misalmot sa iyang pagrebelde, busa ang Dios nagsalikway kanila gikan sa Langit, kauban ni Satanas. Sila dili na maayong espirituhanong mga binuhat (mga anghel). Sila nahimo nga dautan nga espirituhanong mga binuhat (mga demonyo):

Ug dihay gubat sa Langit: Si Miguel ug ang iyang mga manolonda nakig-away batok sa dragon (Satanas); ug ang dragon nakig-away ug ang iyang mga manolonda. Ug sila wala makadaug; ug walay hingkit-an nga dapit alang kanila sa Langit. Ug ang dakong dragon gisalibay, kanang karaan nga bitin, nga ginganlan nga Yawa, ug Satanas, siya naglimbong sa tibook kalibutan: siya gitambug ngadto sa yuta, ug ang iyang mga manolonda gitambug uban kaniya. (Pinadayag 12: 7-9)

Kung ang mga demonyo dili mao ang "nahulog" nga mga manolonda, nan wala na kitay laing katin-awan sa Biblia sa ilang paglungtad. Si Satanas dili makahimo sa paglalang sa iyang kaugalingon nga mga pwera, tungod kay ang tanang mga butang gibuhat sa Dios. Adunay duha ka mga grupo sa nahulog nga mga anghel. Ang usa ka grupo aktibong nakig batok sa Dios ug sa iyang katawhan dinhi sa yuta. Ang usa gikadenahan:

Kay kong ang Dios wala magpasaylo sa mga manolonda nga nakasala, kondili nga naghulog kanila sa inferno, ug nagtambug kanila ngadto sa halalum nga mga lubnganan sa kangitngitan nga gitagana sa paghukom. (II Pedro 2: 4)

Ug ang mga manolonda nga wala magbaton sa ilang unang kahimtang, kondili nga gibiyaan nila ang ilang kaugalingong puloy-anan, iyang gibutang sa mga talikala nga walay katapusan sa ilalum sa kangitngit ngadto sa paghukom sa dakong adlaw. (Judas 6)

Ang nangulo sa parehong kinadenahang mga demonyo ug aktibo nga mga demonyo mao si Satanas, nga gitawag ug "principe" sa mga demonyo (Mateo 12:24).

ANG MGA KINAIYA SA MGA DEMONYO

Sa ilang orihinal nga kahimtang nga walay sala, ang mga demonyo adunay managsama nga

mga hiyas sa maayong mga manolonda nga sa miagi gitun-an niini nga kapitulo. Sa ilang dautang kahimtang karon kini nga mga demonyo:

Mga espiritu:	Mateo 8:16; Lucas 10:17, 20
Makapakita:	Genesis 3: 1; Zacarias 3:1; Mateo 4:9-10
Makasulti:	Marcos 5: 9, 12; Lucas 8:28; Mateo 8:31
Motoo:	Santiago 2:19
Naggamit sa ilang mga kabubut-on:	Lucas 11:24; 8:32
Nagpasundayag ug salabutan:	Marcos 1:24
Adunay mga pagbati:	Lucas 8:28; Santiago 2:19
Adunay pag-ila:	Buhat 19:15
Adunay labaw sa kinaiyahan nga kusog:	Buhat 19:16; Marcos 5: 3
Adunay labaw sa kinaiyahan nga presensya:	Daniel 9: 21-23
Mahangturon:	Mateo 25:41
Adunay ilang kaugalingong doktrina:	I Timoteo 4: 1-3
Dautan:	Mateo 10: 1; Marcos 1:27; 3:11
Nahibalo sa ilang padulngan:	Mateo 8:29
Nakaila ni Kristo:	Marcos 1:24

ANG MGA NGALAN SA MGA DEMONYO

Ang mga demonyo gitawag nga dautang espiritu sa unom ka higayon ug mahugaw nga mga espiritu sa 23 ka higayon sa Bag-ong Tugon. Sila gitawag usab nga mga demonyo (Marcos 1:32) ug ang demonyohanong mga anghel (Mateo 25:41)

ANG ORGANISASYON SA MGA PWERSA SA DEMONYO

Atong ribyuhon kon giunsa sa Dios pag-organisar ang iyang panon sa mga anghel...

Kay pinaagi kaniya gibuhat ang tanang mga butang, diha sa langit ug dinhi sa yuta, makita ug dili makita; bisan ang mga trono kun ang mga kaginoohan, kun ang mga kapunoanan, kun ang mga kagamhanan; ang tanan nga mga butang gibuhat pinaagi kaniya ug alang kaniya. (Colosas 1:16)

Si Satanas tigsundog, dili tigmugna. Siya nag-organisar sa iyang mga demonyo sa estruktura nga susama sa pwersa sa Dios:

Kay ang atong pakigdumog dili batok sa unod ug dugo, kondili batok sa mga punoan, batok sa mga pagbulot-an, batok sa mga magbubuot niining mangitngit nga kalibutan karon, batok sa mga espirituhanong kadautan diha sa langitnong mga dapit. (Efeso 6:12)

Si Satanas nag-organisar sa iyang mga pwersa ngadto sa:

Mga Punoan: Lagmit gibahin ni Satanas ang kalibutan ngadto sa mga punoan. Ang punoan mao ang teritoryo o hurisdiksyon sa principe.

Si Satanas nagbutang ug usa ka principe sa matag punoan. Ang principe sa gahum sa Persia gihisgutan sa Daniel 10. Kini mao ang paagi nga gigamit ni Satanas sa nasudnon nga lebel nga nag-impluwensya sa mga gobyerno ug mga nasud.

Mga gahum ug mga magmamando sa kangitngit niini nga kalibutan: Kining duha ka mga kategoriya sa mga demonyo naglihok sa katilingban, politikal, ug pangkultura nga mga sistema sa kalibutan.

Espirituhanong pagkadautan sa langitnong mga dapit: Ang langitnong mga dapit sa Daan nga Tugon diin ang pagsimba gipadayon. Kini mao ang paagi nga gigamit ni Satanas sa mga relihiyosong estruktura sa kalibutan. Kining orgnaisadong mga pundok nagkalainlain ang gi dak-on. Pananglitan, si Maria Magdalena adunay pito ka mga demonyo sa wala pa siya malu was. Ang Lucas 8:30 naghigot sa usa ka "lehiyon" sa mga demonyo. Ang usa ka lehiyon sa Romanong kasundalohan nga nagmando sa panahon ni Jesus nagtumong sa 6,100 ka mga sundalo nga naglakaw ug 726 ka mangangabayo!

Kini nga mga organisadong pwersa sa mga demonyo...

Nagkahiusa: Sa hitabo sa gipanag-iya sa demonyo nga tawo nga natala sa Lucas 8:30 ang mga demonyo nagkahiusa sa ilang katuyoan, nga sa niini nga panig-ingnan mao ang pagpa nag-iya sa tawo. Ang sama tinuod sa Mateo 12:45 ug sa kahimtang ni Maria Magdalena nga adunay pito ka mga demonyo (Lucas 16: 9). Si Jesus naghigot sa panaghiusa sa gahum sa demonyo sa dihang siya miingon:

Ug kung si Satanas naghingilin kang Satanas siya nagbahin sa iyang kaugalingon; nan, unsaon pagbarug sa iyang gingharian? (Mateo 12:26)

Adunay Lainlaing Mga Ang-ang Sa Kadautan: Kini gihulagway sa demonyo kinsa miingon nga siya mobalik uban sa laing dautan nga mga espiritu:

Sa dihang ang mahugaw nga espiritu nakagula gikan sa tawo, siya magalakaw didto sa mamala nga mga dapit, nga nagapangita ug kapahulayan; ug wala makakaplag. Unya siya nagaingon: Magabalik ako sa akong balay nga akong gigikanan: Ug sa iyang pag-abot, iyang nakaplagnan kini nga wala puy-i, sinilhigan na, ug dinayan dayanan. Ug unya moadto siya ug magadala ug laing pito ka mga espiritu nga labi pang dautan kaniya, ug sila mosulod ug mopuyo didto; ug ang kaulahian nga kahim tang niadtong tawhana molabi pa ka ngil-ad kay sa sinugdan. "(Mateo 12: 43-45)

Makausab Sa Ilang Mga Gimbuhaton: Ang demonyo sa I Mga Hari 22: 21-23 nagpahayag nga siya bakakon nga espiritu. Kini nagpakita nga siya dili ingon kaniadto tungod kay siya miingon "Ako mahimong ..."

Anaa Sa Nagkadaiyang Mga Matang: Ang Biblia nagtudlo nga ang tawo adunay lawas, kalag, ug espiritu. Adunay tulo ka dagkong matang sa mga demonyo nga nag-ataki sa lawas, kalag, ug espiritu sa tawo:

-Dautan o mahugaw nga mga espiritu: Sila ang responsable sa imoral nga mga buhat, mahugaw nga mga hunahuna, pagdaugdaug, pagpanag-iya, depresyon, ug uban pang

pamaagi ni Satanang nga atong tun-an sa ulahi. Sila nagsakit sa hunahuna ug sa kalag non nga kinaiyahan sa tawo. (Mateo 10: 1; 12:43; Marcos 1: 23-26)

-Mga espiritu sa kaluyahon: Kini nga mga espiritu nagsakit sa pisikal nga lawas. (Lucas 13:11)

-Mapangdani nga mga espiritu: Ang mapangdani nga mga espiritu nagsakit sa hunahuna, kalag, ug espiritu sa tawo, nag-impluwensya kaniya sa pagtoo sa sayop nga mga doktrina nga gipakita sa I Timoteo 4: 1. Kini nga mga espiritu nagdani sa mga tawo sa pagtoo sa bakak ug mahiadto sa walay katapusang silot. Sila mga espiritu sa bakak nga doktrina, mga kulto, mini nga mga Kristo, ug mini nga mga magtutudlo.

ANG MGA KALIHOKAN SA MGA DEMONYO

Sa tibook Biblia, ang mga demonyo gipakita nga aktibo sa yuta. Tungod kay si Satanang dili anaa sa tanan nga dapit (presente sa tanang dapit), siya migamit sa mga demonyo sa pagbuhat sa iyang kabubut-on ug pagtuman sa iyang mga katuyoan sa tibook kalibutan. Ang mga demonyo naglangkob sa "mga gahum sa kahanginan" (Efeso 2: 2) ug ang "mga gahum sa kangit ngit" (Colosas 1:13) ug ang tanan ilalum sa pagkontrolar ni Satanang.

Ang mga demonyo nagasunod sa mga sugo nga gihatag sa ilang principe, si Satanang. Kita makahimo sa pagtingob sa direkta nga mga kalihokan sa mga demonyo pinaagi sa pag-ingon nga sila kanunay nga gigiyahan batok sa Dios, sa iyang plano, ug sa iyang katawhan. Ang mga demonyo nagpadako sa gahum ni Satanang pinaagi sa pagpalambo sa pagpanglimbong ug pagkadautan. Sila nagsakit sa indibiduwal, mga panggobyerno, mga kanasuran, ug sa sistema sa kalibutan. Sila ang nagpasiugda sa rebelyon, ug pag-akusa sa parehong Dios ug tawo. Sila ang nagpalambo sa pagsimba'g diosdios, bakak nga mga pagtulon-an, ug nagbuta sa mga lalaki ug mga babaye sa kamatuoran sa ebanghelyo.

Kini nga mga demonyo nag-ataki sa mga dili magtotoo nga nag-aghat kanila sa paghimo sa makalilisang nga mga buhat nga dautan, pagpatay, pagpasakit, paghikog, ug uban pa. Sila nakaapekto sa hunahuna pinaagi sa emosyonal nga mga problema ug sa lawas nga adunay pisikal nga mga kahuyang. Ilang giyawaan ang mga tawo pinaagi sa pagpuyo sa sulod sa tawo, paghupot sa hingpit nga pagkontrolar sa hunahuna ug mga aksyon sa tawo. Ang demonyohanong pagpanag-iya gipasiugdahan sa mahugaw nga mga espiritu (Marcos5:2) kasuko (Marcos 5:4), talagsaong kusog sa pisikal (Marcos5:3), pagdumili sa espirituhanong mga butang (Marcos5:7), ug pag-usab sa tingog ug personalidad (Marcos5:9)

Ang mga demonyo miataki sa mga magtotoo pinaagi sa tintasyon, panglingla, depresyon, ug pagpanglupig. Sila naningkamot sa paghupot kaninyo diha sa pagkaulipon sa mga bisyo ug kahadlok. Sila nag-akusa ug nagbutangbutang kaninyo ug naghimo ug pagkabahin taliwala sa katawhan sa Dios ug nag-ataki sa inyong pisikal nga panglawas. Ang mga demonyo gigamit ni Satanang sa pag-ataki sa Pulong sa Dios, sa inyong pagsimba sa Dios, sa inyong paglakaw uban sa Dios, ug sa inyong mga buluhaton alang sa Dios.

Ang mga dili magtotoo dili makapanalipod batok sa pag-ataki sa mga gahum sa demonyo, apan ang mga magtotoo adunay gamhanang espirituhanong mga hinagiban ug mga estratihiya alang sa pagsagubang niining gamhanan nga espirituhanong pwersa sa dautan.

Ang mga magtotoo makapanalipod sa ilang kaugalingon gikan sa kalihokan sa demonyo, makalingkawas sa dihang maapektuhan sa mga demonyo, ug adunay awtoridad nga modala ug kalingkawasan ngadto sa uban pinaagi ni Jesu-Kristo. Alang sa detalyadong pagtuon sa espirituhanong pakiggubat, demonyohanong mga kalihokan, ug kalingkawasan susiha ang kurso sa Harvestime International Network nga nag-ulohang "*Espirituhanong mga Estratihiya: Usa ka Manwal Sa Espirituhanong Pakiggubat*" nga anaa sa: <http://www.harvestime.org>

ANG KATAPUSAN NGA DESTINASYON NI SATANAS UG SAMGA DEMONYO

Ang impiyerno giandam alang sa Yawa ug sa iyang mga anghel. Kini ang ilang katapusan nga destinasyon:

Unya Siya (Jesus) moingon usab ngadto kanila sa wala nga kamot, pahawa gikan kanako, kamo nga mga dautan, ngadto sa kalayo nga walay katapusang, giandam alang sa yawa ug sa iyang mga manolonda. (Mateo 25:41)

Ug ang yawa nga nagpasalaag kanila gitambog ngadto sa linaw nga kalayo ug asupre, diin atua usab didto ang mapintas nga mananap ug ang bakakon nga mga manalagna, ug sila pagasakiton sa adlaw ug sa gabii hangtud sa kahangturan. (Pinadayag 20:10)

Sa dihang giatubang ni Jesus ang duha ka tawo nga gipanag-iya sa mga demonyo, ang ilang tubag mao:

... Unsay labut namo kanimo, Jesus, nga Anak sa Dios? Mianhi ba ikaw dinhi sa pagsakit kanamo sa dili pa ang panahon? (Mateo 8:29)

Ang mga demonyo sa gipanag-iya nga mga tawo nahibalo sa ilang katapusang destinasyon nga maoy usa ka dapit sa walay katapusan nga pagsakit ug nga adunay gikatakda nga panahon alang sa ilang paghingilin didto.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Ipatin-aw ang demonology.

2. Kinsa ang naglalang ni Satanas?

3. Si Satanas sa sinugdanan gibuhat ba nga maayo o dautan?

4. Unsa nga tudling ang nagpadayag sa kanhing posisyon ni Satanas sa diha nga siya unang gilalang? Ihulagway ang iyang kanhing kahimtang.

5. Ilha ang duha ka mga tudling nga naghulagway sa pagkahulog ni Satanas.

_____ ug _____

6. Unsa ang hinungdan sa pagkahulog ni Satanas?

7. Ilista ang lima ka "Ako mo..." nga gipahayag ni Satanas.

8. Unsa ang mga tinguha ni Satanas ingon sa gipakita niini nga mga pamahayag?

9. Ilista ang unom ka resulta sa sala ni Satanas nga gihisgutan niini nga leksyon.

10. Unsa ang lokasyon karon ni Satanas? Anaa ba si Satanas sa tanang dapit?

11. Pagsulat ug usa ka tiningob nga pamahayag mahitungod sa mga kalihokan ni Satanas karon.

12. Itingob ang mga kinaiya ni Satanas nga gihisgutan niini nga kapitulo.

13. Unsa nga mga pasidaan ang gihatag mahitungod ni Satanas sa 1 Pedro 5: 8 ug Efeso 4:27?

14. Kinsa ang orihinal nga naglalang sa mga anghel nga nahimong mga demonyo?

15. Ihulagway ang orihinal nga kahimtang sa mga demonyo.

16. Unsa ang hinungdan nga kining mga manolonda gipapahawa gikan sa langit ug nahi mong dautan nga mga espiritu?

17. Unsa ang duha ka pundok sa mga sinalikway nga mga anghel?

ug

18. Kinsa ang pangulo sa mga demonyo nga mga anghel?

19. Itingob ang mga kinaiya sa mga demonyo nga gilista dinhi niini nga kapitulo.

20. Unsa ang ubang mga ngalan sa mga demonyo?

21. Itingob ang mosunod nga mga lebel sa organisado nga estruktura sa mga demonyo ni Satanas.

-Mga Punoan: _____

-Mga gahum ug mga magmamando sa kangitngit niini nga kalibutan:

- Espirituhanong pagkadautan sa langitnong mga dapit:

22. Itingob ang imong nakat-onan mahitungod sa mga demonyo bahin sa mosunod nga mga kamatuoran:

-Sila nagkahiusa: . _____

-Sila adunay lainlaing mga ang-ang sa kadautan: _____

-Sila makausab sa ilang mga gimbuhaton: _____

-Sila anaa sa nagkadaiyang mga matang: _____

23. Itingob ang imong nakat-onan mahitungod sa mga kalihokan sa mga demonyo ingon sa gihisgutan niini nga kapitulo.

24. Unsa ang katapusang destinasyon alang kang Satanas ug sa iyang mga manolonda?

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

DUGANG NGA MGA PAGTUON

1. Ang Harvestime International Network naghatag ug duha ka lalum nga pagtuon alang sa pagdumala ni Satanas ug sa mga demonyo: "*Espirituhanong Mga Estratihiya: Usa ka Manwal Alang Sa Espirituhanong Pakiggubat*" ug "*Gubat Alang Sa Lawas* " nga libre sa: <http://www.harvestime.org>
2. Ribyuha ang mga ngalan ni Satanas nga gilista dinhi niini nga kapitulo. Sila makadugang sa imong panabut mahitungod sa iyang kinaiyahan, mga kalihokan, ug mga laraw.

KAPITULO 6

BIBLIOLOGY

Ang Biblia

KATIN-AWAN

Ang pulong nga Bibliology naggikan sa Griyego nga pulong *biblos* nga nagkahulogang "mga libro". Kini nagtumong sa pagtuon sa Biblia ingon nga sinulat nga Pulong sa usa ka tinuod ug buhi nga Dios. Ang pulong nga "Kasulatan" gigamit usab sa pagtumong sa Pulong sa Dios. Kini nga pulong naggikan sa Latin nga pulong nga nagpasabot sa "sinulat." Ang mga topiko nga gitun-an sa Bibliology naglakip sa pagpadayag, inspirasyon, pagkawalay sayop, kanonisidad, paghubad, pagdan-ag, paggamit, ug estruktura sa Pulong sa Dios. Ang panaghiusa ug pa naglahi sa Pulong gitun-an, ingon man ang mga katuyoan, mga bersyon, mga hubad, ug mga parapo.

PAGPADAYAG SA PULONG

Ang pulong "pagpadayag" nagkahulogang sa pagbutyag o pag-ukab. Ang pagpadayag mao ang proseso diin ang Dios nagpaila sa iyang kaugalingon sa katawhan pinaagi sa kasulatan, si Jesu-Kristo, mga milagro, mga panan-awon, mga damgo, paglalang, ug uban pa.

Dugang pa sa sinulat nga Pulong sa Dios, ang nilalang mismo nagpadayag sa Dios:

Tungod sa pagtoo hingsabtan nato nga ang mga kalibutan nabuhat tungod sa Pulong sa Dios, sa paagi nga ang mga butang nga makita wala pagbuhata sa mga butang nga nagapakita. (Mga Hebreohanon 11:3)

Ang Dios naglalang sa mga langit pinaagi sa iyang Pulong: "Pinaagi sa Pulong ni Jehova nabuhat ang mga langit" (Salmo 33: 6). Ang Dios usab nagpaluyo, o nagpadayon sa pagtu boy sa kalibutan ug sa tanang mga butang pinaagi sa gahum sa iyang Pulong:

Nga sanglit mao ang dan-ag sa iyang himaya ug ang mao gayud nga dagway sa iyang pagkamao, ug sa nagatuboy sa tanang mga butang pinaagi sa pulong sa iyang gahum, sa diha nga nakabuhat siya sa paghinlo sa atong mga sala, milingkod sa toong kamot sa Hataas Uyamut. (Mga Hebreohanon 1:3)

Ang Pulong sa Dios gipadayag usab pinaagi sa konsyensya (Mga Taga Roma 2: 14-15) ug sa pag-alima – ang labaw sa kinaiyahan nga pagdumala sa Dios sa kasaysayan (Genesis 50:20; 1 Samuel 2: 6-10).

INSPIRASYON SA PULONG

Ang inspirasyon mao ang proseso diin ang Dios migamit sa tawhanong mga magsusulat sa pagtala sa iyang mga Pulong pinaagi sa Espiritu- dinasig nga sinulat. Ang pinulong nga inspirasyon sa Pulong nagpunting sa matag pulong nga dinasig. Ang hingpit nga inspirasyon nagtumong sa tibook Biblia nga dinasig, dili lamang kadtong mga bahin nga nagsulti sa mga isyu sa pagtoo ug buhat (2 Timoteo 3:16; 2 Pedro 1: 20-21).

Ang Dios mao ang tinubdan sa Biblikanhong inspirasyon. Ang pipila sa mga magsusulat misulat sa eksaktong gisulti sa Dios ingon sa iyang gisugo kanila:

Kumuha ka ug usa ka linukot sa usa ka basahon, ug isulat niini ang tanang mga pulong nga gisulti ko kanimo batok sa Israel. . . (Jeremias 36: 2)

Ang ubang mga magsusulat misulat sa ilang nasinati o gipadayag sa Dios:

Isulat ang mga butang nga imong nakita, ug ang mga butang nga mao karon, ug ang mga butang nga mahitabo sa umaabot. (Pinadayag 1:19)

Ang Dios mao ang nagtuga sa mga pulong diha sa Biblia ug gigamit ang gibana-bana nga 40 ka lain-laing mga tawo nga nagsulat sa iyang mga pulong. Kini nga mga tawo misulat sa kapin sa 1500 ka mga katuigan. Ang hingpit nga panag-uyon niini nga mga manunulat maoy pamatuod nga silang tanan gigiyahan sa usa ka tagsulat. Kanang tagsulat mao ang Dios.

PAGKAWALAY SAYOP SA PULONG

Ang "pagkawalay sayop sa Pulong" nagkahulogan nga ang kasulatan hingpit, bisan kung kini naghigot sa teyolohikal, heyograpikanhon, o kasaysayan nga mga isyu. Tungod niini nga hinungdan, ang kasulatan mao ang katapusang awtoridad sa mga butang bahin sa pagtoo, doktrina, ug praktis. Ang Pulong maoy manguna sa tradisyon, kultura, ug mga doktrinang hinimo sa tawo. Ang bisan unsang mga kalisud sa pagsabot diha sa pagkatukma sa teksto mahitabo tungod sa mga sayop sa atong paghubad o sa atong kakulang sa pagsabot.

KANONISIDAD SA PULONG

Ang proseso sa kanonisasyon nagpunting sa pag-ila sa Iglesia sa diosnong gigikanan ug awtoridad sa kan-uman ug unom ka mga libro sa Biblia. Ang Iglesia wala magtino kung unsang mga libroha ang adunay diosnong kagikan, apan giila kini nga mga libro nga kano nikal - nga nagpasabot nga sila gipamatud-an sa kinaugalingon pinaagi sa libro mismo. Ang mga sulod niini nga mga libro nagpamatuod nga kini ang tinuod nga Pulong sa Dios.

Ang mga sumbanan alang sa pagdawat mao ang:

- Ang awtoridad sa magsusulat. Ang libro kinahanglang gisulat sa lehitimo ug giila nga apostoles, propeta, ug uban pa.
- Ang naundan: Ang libro kinahanglang adunay sulodnon nga ebidensya nga kini dinasig ug awtorisado.
- Ang pagdawat: Walay libro kansang pagkakasaligan giduhaduhaan sa daghang mga iglesia nga gidawat.

Ang kasamtangan nga sulod sa Daang Tugon kasaligan basi sa makasaysayang mga rekord sama sa pagkadiskobre sa Mga Linukot nga Basahon sa Patay nga Dagat niadtong 1947. Sila naghatag sa Hebreohanong teksto gikan sa ikaduha ngadto sa unang mga siglo BC sa tanan, gawas sa usa sa mga libro (Ester) sa Daang Tugon. Ang uban paagi sa pagsusi sa pagkatuk ma naglakip sa Septuagint - kompletong Griyego nga hubad sa Daang Tugon nga gipetsahan 200 BC - ug ang Latin Vulgate ni Jerome nga pinetsahan AD 400.

Adunay kapin sa 5,000 nga mga manuskrito sa Bag-ong Tugon ang naglungtad, nga naghimo niini nga labing maayong napamatud-an nga dokumento sa tanang karaang mga sinulat. Daghahan niini nga mga kopya nauna pa, sukad pa sa AD 135 hangtud sa Ika-8 nga siglo. Si Codex Sinaiticus (ika-4 nga siglo), Codex Vaticanus (ika-4 nga siglo), ug Codex Alexandrius (ika-5 nga siglo) sa pagkatinuod ang kompleto nga mga manuskrito sa Bag-ong Tugon.

PAGHUBAD SA PULONG

Ang paghubad mao ang paagi nga masabtan ang Pulong sa Dios. Ikaw mosusi sa Pulong nga walay bisan unsang mga pangagpas, mga tradisyon, o mga impluwensya sa kultura. Ikaw kinahanglan makasabot kung unsa ang gipasabot sa tagsulat ug kung unsaon kini paggamit sa imong kinabuhi. Aron husto ang paghubad sa Pulong kinahanglan nga imong tun-an kini sa kinatibuk-an, itandi ang kasulatan ngadto sa kasulatan, tun-i ang konteksto sa kasaysayan ug kultura, tun-i pinaagi sa naundan niini, ug pinaagi sa mga libro, mga kapitulo, parapo, ug mga pulong. Hermeneutics ang pulong nga gigamit sa siyensiya nga nagtudlo sa mga prinsipyo sa paghubad. Ang Hermeneutics nagtinguha sa pagtubag sa duha ka mga pangutana: Unsa ang giingon sa Biblia ug unsa ang gipasabot niini.

PAGLAMDAG SA PULONG

Ang paglamdag nagtumong sa buhat sa Espiritu nga naghimo sa natawo pag-usab nga magto too nga masabtan ug mahubad ang kamatuoran:

Apan ingon sa nahisulat na, ang wala makita sa mata, ni madungog sa dalunggan, ni misulod sa kasingkasing sa tawo, ang mga butang nga gitagana sa Dios alang sa mga nahigugma kaniya. Apan ang Dios nagpadayag kanila nganhi kanato pinaagi sa iyang Espiritu: kay ang Espiritu nagasusi sa tanang mga butang, bisan pa, sa hala lum nga mga butang sa Dios. Kay kinsa ba sa kinataliwad-an sa tawo ang nasayud sa mga butang sa tawo, gawas sa espiritu sa tawo nga anaa kaniya? Ingon man usab niini, walay makaila sa mga butang sa Dios, gawas sa Espiritu sa Dios. Nga gina sultihan ta usab, dili sa mga pulong nga tinudlo sa kaalam nga tawhanon, kondili ang tinudlo sa Espiritu, sa pagsabot sa mga butang nga epirituhanon uban sa epirituhanon nga mga pulong. Karon ang tawo sa daan nga kinaiya wala magadawat sa mga butang sa Espiritu sa Dios, kay alang kaniya binuang sila; ug siya dili arang makaila kanila, kay sila gigahin sa paagi nga epirituhanon. (1 Corinto 2: 9-14)

Ang mga magtotoo gisugo nga:

Magtuon aron ipakita ang imong kaugalingon nga nahamut-an sa Dios, usa ka magbubuhat nga walay igakaulaw, mahibalong mobahinbahin sa Pulong sa kamatuoran. (2 Timoteo 2:15)

Ang Dios naghatag ug espesyal nga Magtutudlo aron motabang kanimo sa dihang ikaw magtuon sa iyang Pulong. Sa dihang si Jesus nagpuyo pa sa yuta siya personal nga nagtudlo sa iyang mga sumusunod sa mga kamatuoran sa Dios. Apan si Jesus nahibalo nga pagkahuman sa iyang kamatayon ug pagkabanhaw siya mobalik sa Langit, mao nga giingnan niya ang iyang mga sumusunod nga usa ka espesyal nga Magtutudlo ipadala aron sa pagtabang kanila sa pagsabot sa Pulong sa Dios. Kana nga Magtutudlo mao ang Balaan Espiritu:

Apan ang Maglilipay, ang Espiritu Santo, nga igapadala sa Amahan sa akong ngalan, siya magatudlo kaninyo sa tanang butang, ug magapahinumdom sa tanang mga butang, bisan unsa nga akong gipamulong kaninyo. (Juan 14:26)

Apan sa diha nga siya, ang Espiritu sa kamatuoran, moanhi na, siya ang maga mando kaninyo ngadto sa tibook nga kamatuoran; kay siya dili magasulti sa iyang kaugalingon; apan sa bisan unsa nga iyang hingdunggan, kana maoy iyang isulti; ug iyang ipakita kaninyo ang mga butang nga moabot. (Juan 16:13)

Ang pag-abot sa Balaang Espiritu nahitala sa Mga Buhat kapitulo 2. Pinaagi sa Espiritu Santo ikaw nakadawat sa espesyal, labaw sa kinaiyahan nga abilidad sa pagsabot sa Pulong sa Dios:

Apan ang dihog nga inyong nadawat kaniya nagapabilin diha kaninyo, ug kamo wala magkinahanglan kang bisan kinsa nga tawo nga magatudlo kaninyo: apan maingon nga ang mao nga dihog nagatudlo kaninyo sa tanan nga mga butang, ug mao ang matuod, ug dili bakak, ug bisan sa ingon kini nagatudlo kaninyo, kamo magpabilin diha kaniya. (1 Juan 2:27)

PAGPADAPAT SA PULONG

Ang pagpadapat sa Pulong nagpasabot sa pagtugot sa Biblia nga makigsulti kanimo mismo - naga-edukar, naga-awhag, nagahukom, ug nagagiya sa imong kinabuhi. Ang pag-aplikar sa Biblia nagpasabot nga ikaw niaksyon sa Pulong sa Dios, dili lamang tun-an kini. Ang pagpa dayag kinahanglan moresulta sa kausaban - tinuod nga kausaban - sa imong kinabuhi:

Apan himoa nga magtutuman kamo sa pulong, ug dili lamang magpapanimati, nga nagalimbong kamo sa inyong kaugalingon. Kay kon bisan kinsa nga magpapanimati sa pulong, ug dili magtutuman, siya sama sa usa ka tawo nga nagtan-aw sa iyang nawong nga kinaiya: Kay nagatan-aw siya sa iyang kaugalingon, ug molakaw, ug mahikalimot kon unsa nga dagwaya siya. Apan bisan kinsa nga nagtan-aw sa hingpit nga kasugoan sa kagawasan, ug sa ingon nagpadayon, siya nga dili usa ka malimta non nga tigpaminaw, apan usa ka magtutuman sa bulohaton, kini siya mabulahan sa iyang buhat. (Santiago 1: 22-25)

Alang sa mga paagi sa pagtuon sa Biblia nga naglakip sa pagpadapat sa Pulong, tan-awa ang kurso sa Harvestime International Network nga nag-ulohang "*Mamugnaong Pagtuon Sa Biblia.*" Tan-awa usab ang mga prinsipyo sa paghubad nga gihatag sa Dugang nga mga Pagtuon niini nga kapitulo.

ESTRUKTURA SA PULONG

Dagko Nga Mga Seksyon

Ang Biblia gibahin ngadto sa duha ka mga dagkong seksyon nga gitawag sa Daang Tugon ug Bag-ong Tugon. Ang pulong nga "tugon" nagpasabot sa "pakigsaad." Ang usa ka pakigsaad maoy usa ka kasabutan. Ang Daang Tugon nagrekord sa orihinal nga pakigsaad sa Dios o kasabutan uban sa tawo.

Ang Bag-ong Tugon nagrekord sa bag-o nga pakigsaad nga gihimo sa Dios pinaagi sa iyang Anak, si Jesu-kristo.

Unsa ang hilisgutan niining duha ka mga kasabutan? Silang duha nagtagad sa pagpasig-uli sa makasasala nga tawo ngadto sa husto nga relasyon sa Dios. Ang Dios nagbuhat ug usa ka balaod nga ang sala mapasaylo lamang pinaagi sa pagpaagas sa dugo” ...*Kon walay pag-ula sa dugo walay pagpasaylo (kapasayloan). (Hebreohanon 9:22)*

Ubos sa kasabutan sa Dios diha sa Daang Tugon, ang dugo sa mga halad sa mga mananap gihimo sa tawo aron makabaton sa kapasayloan sa sala. Kini mao ang simbolo sa dugo nga halad ni Jesus-Kristo nga gihatag ilalum sa bag-o nga kasabutan uban sa Dios. Pinaagi sa pagkatawo, kinabuhi, kamatayon, ug pagkabanhaw ni Jesus, ang katapusan nga halad alang sa sala gihimo:

Apan si Kristo nga miabot nga usa ka labawng sacerdote sa mga maayong butang nga moabot, pinaagi sa labing dako ug labing hingpit nga tabernaculo, nga dili binuhat sa mga kamot, nga kong sayron dili niining pagkabuhata; dili usab pinaagi sa dugo sa mga kanding ni sa mga nating baka, kondili pinaagi sa iyang kaugali ngong dugo misulod sa makausa ngadto sa dapit nga balaan, sa nakab-ot nga walay katapusan nga pagtubos alang kanato. Kay kon ang dugo sa mga toro nga baka ug sa mga kanding, ug ang mga abo sa usa ka dumalaga nga baka nga gisablig kanila nga mga mahugaw, nagapabalaan ngadto sa pagkahinlo sa unod: Unsa ka labaw pa gayud ang dugo ni Kristo, nga pinaagi sa Espiritu nga walay katapusan naghalad sa iyang kaugalingon nga walay buling ngadto sa Dios, magahinlo sa inyong kaisipan gikan sa patay nga mga buhat sa pag-alagad sa Dios nga buhi? Ug tungod niini nga hinungdan siya mao ang tigpataliwala sa bag-o nga tugon, nga pinaagi sa kamatayon, alang sa pagtubos sa mga paglapas nga nahisakop sa nahauna nga tugon, sila nga gitawag makadawat sa saad sa panulondon nga walay katapusan. (Hebreohanon 9: 11-15)

Ang duha ka mga tugon mao ang Pulong sa Dios ug kita kinahanglan gayud nga magtuon sa duha aron makasabot sa mensahe sa Dios. Ang termino nga "daan" ug "bag-o" nga mga tugon gigamit sa pag-ila tali sa kasabutan sa Dios ug sa tawo sa wala pa ug human sa kamatayon ni Jesu-Kristo. Kita wala magsalikway sa Daang Tugon tungod lamang kay kini gitawag nga "karaan." Ang duha ka mga testamento nagsentro sa pagpadayag ni Jesu-Kristo.

Pagbahin Pinaagi Sa Mga Libro

Ang Biblia gibahin ug dugang ngadto sa 66 ka mga libro. Ang Daang Tugon adunay 39 ka mga libro. Ang Bag-ong Tugon naglangkob sa 27 ka mga libro. Ang matag libro gibahin ngadto sa mga kapitulo ug mga bersikulo. Bisan tuod ang sulod sa matag libro mao ang Pulong sa Dios, ang pagbahin ngadto sa mga kapitulo ug mga bersikulo gihimo sa tawo sa paghimo niini nga sayon sa pagpangita sa piho nga mga tudling. Lisud kaayo mangita sa usa ka tudling kon ang tanang mga libro usa ka taas nga parapo.

Ang mga libro sa Daang Testamento gibahin ngadto sa upat ka dagkong grupo: Kasugoan, Kasaysayan, Pamalak ug Panagna.

Ang Mga Libro Sa Kasugoan: Adunay lima ka libro sa Kasugoan. Ang mga ngalan niining mga libroha mao ang:

- Genesis
- Exodo
- Levitico
- Numeros
- Deuteronomio

Kini nga mga libro nagrekord sa paglalang sa tawo ug sa kalibutan pinaagi sa Dios ug sa unang kasaysayan sa tawo. Sila naghisgot kon giunsa sa Dios pagbangon ang nasud sa Israel ingon nga katawhan diin siya makahimo sa pagpadayag sa iyang kaugalingon ngadto sa mga nasud sa kalibutan ug nagtala sa mga balaod sa Dios.

Ang labing maayo nga nailhan nga bahin mao ang Napulo ka mga Sugo (Exodo 20: 3-17), ang labing dako sa tanan nga mga sugo (Deuteronomio 6: 5), ug ang ikaduha nga labing dako nga sugo (Levitico 19:18).

Ang Mga Libro sa Kasaysayan: Adunay 12 ka mga libro sa kasaysayan sa Daang Tugon. Ang mga ngalan sa mga libro sa kasaysayan mao ang:

- Josue
- Mga Maghuhukom
- Ruth
- 1 ug 2 Samuel
- 1 ug 2 Mga Hari
- 1 ug 1 Mga Cronicas
- Esdras
- Nehemias
- Ester

Ang mga libro sa kasaysayan naglangkob sa usa ka libro ka tuig nga kasaysayan sa mga katawhan sa Dios, ang Israel. Natural lang nga sila wala nagsulti sa tanan nga butang nga nahitabo, apan sila nagrekord sa dagko nga mga panghitabo ug nagpakita sa mga resulta sa nagasunod ug sa wala nagatagad sa balaod sa Dios.

Ang Mga Libro Sa Mga Pamalak: Adunay lima ka mga libro sa Pamalak. Ang mga ngalan sa mga libro sa mga pamalak mao ang:

- Job
- Salmo
- Mga Proverbio
- Ecclesiastes
- Awit ni Solomon

Kini nga mga libro mao ang mga pagsimba nga mga libro sa mga katawhan sa Dios, ang Israel, ug sa gihapon gigamit diha sa pagsimba sa mga magtotoo karon. Ang Salmo 23 maoy usa ka pananglitan sa matahum nga pamalak sa pagsimba nga natala niini nga mga libro.

Ang Mga Libro sa Panagna: Ang mga libro sa tagna sa Daang Tugon gibahin ngadto sa duha ka grupo nga gitawag ug Dagko (Major) ug Gagmay (Minor) nga panagna nga mga libro. Kini wala nagpasabot nga ang Dagko (Major) nga mga Propeta mao ang mas importante kay sa Gagmay (Minor) nga mga Propeta. Ang titulo gigamit lamang tungod kay ang Dagko (Major) nga propeta nga mga libro tag-as nga mga libro kay sa Gagmay (Minor) nga Propeta. Adunay 17 ka mga libro sa tagna diha sa Daang Tugon. Ang mga ngalan sa mga libro sa tagna mao ang:

Dagko (Major) nga mga Propeta:

Isaias
Jeremias
Lamentaciones
Ezequiel
Daniel

Gagmay (Minor) nga mga Propeta:

Oseas	Nahum
Joel	Habacuc
Amos	Sofonias
Abdias	Haggeo
Jonas	Zacarias
Miqueas	Malaquias

Kini nga mga libro mao ang matagnaong mga mensahe gikan sa Dios ngadto sa iyang mga katawhan mahitungod sa umaabot nga mga panghitabo. Daghan sa mga tagna natuman na, apan ang uban nagpabilin nga matuman pa sa umaabot.

Ang mga libro sa Bag-ong Tugon gibahin usab sa upat ka mga grupo: Mga Ebanghelyo, Kasaysayan, Mga Sulat, ug Propesiya.

Ang mga Ebanghelyo: Adunay upat ka mga libro sa Mga Ebanghelyo. Ang mga ngalan niining mga libroha mao ang:

Mateo
Marcos
Lucas
Juan

Kini nga mga libro naghisgot mahitungod sa kinabuhi, kamatayon, ug pagkabanhaw ni Jesus. Ang ilang katuyoan mao ang paggiya kaninyo sa pagtoo nga siya mao ang Kristo, ang Anak sa Dios.

Ang Libro Sa Kasaysayan: Adunay usa lamang ka libro sa kasaysayan sa Bag-ong Tugon, ang libro sa Mga Buhat. Kini nga libro nagsulti kon sa unsang paagi ang simbahan misugod ug mituman sa sugo ni Kristo sa pagsangyaw sa Ebanghelyo sa tibook kalibutan.

Mga Sulat: Adunay 21 ka mga sulat sa Bag-ong Tugon. Ang mga ngalan niini nga mga sulat mao ang:

Roma
1 ug 2 Corinto
Mga Taga-Galacia
Mga Taga-Efeso
Mga Taga Filipos
Mga Taga Colosas
1 ug 2 Tesalonica
1 ug 2 Timoteo

Tito
Filemon
Mga Hebreohanon
Santiago
1 ug 2 Pedro
1, 2, ug 3 Juan
Judas

Ang mga sulat gitumong ngadto sa tanan nga mga magtotoo. Ang ilang katuyoan mao ang paggiya kanila sa pagkinabuhi ug sa pagtabang kanila sa pagbuhat sa unsay gisugo ni Jesus. Ang Mga Taga-Roma 12 maoy usa ka maayo nga panig-ingnan sa ilang mga pagtulon-an. Ang mga sulat usab usahay gitawag sa "epistola" nga nangahulogang mga sulat.

PROPESIYA:

Ang Pinadayag mao lamang ang libro sa tagna diha sa Bag-ong Tugon. Kini nagsulti sa kata pusang kadaugan ni Jesus ug sa iyang mga katawhan. Ang katuyoan niini mao ang pagdasig kaninyo sa pagpadayon sa pagpuyo ingon nga Kristohanon ug magkinabuhi hangtud sa kata pusan sa kapanahonan. Ang mensahe niini gitingob sa Pinadayag 2:10.

Espirituhanon Mga Pagbahin

Adunay duha ka dagkong espirituhanong pagkabahin sa Pulong sa Dios: Ang gatas sa Pulong ug ang kalan-on sa Pulong. Ang gatas sa Pulong mao ang sukaranang kamatuoran nga sayon masabtan. Ang kalan-on sa pulong mas lawom nga mga pagtulon-an sa Pulong sa Dios nga nagdala sa espirituhanong pagkahamtong. Basaha ang bahin sa mga pagkabahin sa Mga Hebreohanon 5: 13-14 ug 1 Pedro 2: 2.

Mga Pagbahin Sa "Rhema" Ug "Logos":

Adunay duha ka lainlaing Greyigo nga mga pulong nga gigamit sa Biblia alang sa Pulong sa Dios. Usa niini nga Greyigong mga pulong mao ang "logos" nga nagtumong sa kinatibuk-ang pulong sa Dios. Kini ang bug-os nga pagpadayag sa unsay gisulti sa Dios.

Ang ikaduha nga pulong, "rhema," nagtumong sa usa ka piho nga bersikulo o tudling nga magamit ngadto sa talagsaon nga kahimtang. Ang bug-os nga "logos" nga pagpadayag sa Pulong sa Dios gamhanan, apan sa dihang ang Dios nagpabuhi sa usa ka "rhema" nga pulong gikan sa iyang sinulat nga Pulong, kini labi pa ka gamhanan. Usa ka bersikulo nga imong nabasa sa daghang mga higayon kaniadto sa kalit lang adunay bag-ong kahulogan ug magamit sa usa ka partikular nga sitwasyon nga imong giatubang. Ang "rhema" nga Pulong naghatag kanimo sa tubag, pinadayag, o paghupay nga gikinahanglan sa espesyal nga panahon.

Si Jesus migamit sa "rhema" nga pulong aron malampuson nga mabuntog ang mga tintasyon ni Satanas. Basaha kini nga panagtagbo sa Mateo 4: 1-11; Marcos 1: 12-13; ug Lucas 4:1-13. Una, si Satanas misulay sa pagkuha ni Jesus pinaagi sa paghimo sa mga bato ngadto sa tina pay. Sunod, si Satanas misulay sa pagkuha kang Jesus pinaagi sa paghulog sa iyang kaugali ngon gikan sa ibabaw sa templo aron ipakita ang iyang gahum.

Sa ikatulong engkwentro, si Satanas miingon nga iyang ihatag ang tanang mga gingharian sa kalibutan kon si Jesus mosimba kaniya. Sa matag usa niini nga mga pagtintal, si Jesus nakig tagbo sa hagit pinaagi sa Pulong sa Dios. Si Jesus mikutlo sa mga Kasulatan nga magamit sa diha-diha nga sitwasyon pinaagi sa paggamit sa "rhema" nga Pulong sa Dios.

Mga Pagbahin Sa Gatas Ug Kalan-on:

Ang "gatas" sa Pulong sa Dios nagtumong sa yano nga mga kamatuoran nga bisan ang usa ka bata makasabot, sama sa plano sa kaluwasan. Ang "kalan-on" sa Pulong sa Dios nagtumong sa mas lawom nga espirituhanong mga kamatuoran nga dili sayon sabton.

Sa natural nga kalibutan walay sayop ang gatas alang sa bag-ong natawo nga bata. Kini usab tinuod sa espirituhanon nga kalibutan. Sa higayon nga ikaw unang natawo pag-usab ikaw motinguha sa walay sambog nga gatas sa Pulong sa Dios:

Ingon sa mga bata nga bag-ong nangatawo, tinguhaa ninyo ang walay sambog nga gatas sa pulong, aron kamo managtubo diha kaniya. (1 Pedro 2: 2)

Apan adunay moabot nga panahon sa natural nga kalibutan nga ang usa ka bata magsugod sa pagkaon sa solido nga pagkaon kung buot niyang motubo sa pisikal. Kini usab tinuod sa espirituhanong kalibutan. Adunay panahon nga ikaw mopadayon gikan sa gatas sa Pulong sa Dios ngadto sa kalan-on:

Kay ang tagsatagsa nga nakig-ambit sa gatas walay kasinatian sa pulong sa pagka matarung, kay siya bata pa. Apan ang kalan-on nga magahi alang sa mga tawong hamtong, niadto gayud nga tungod sa pagbansay naanad ang ilang mga salabutan sa paggahin sa maayo ug dautan. (Mga Hebreohanon 5: 13-14)

Ania ang tulo ka mga lakang alang sa pagbalhin gikan sa gatas sa Pulong ngadto sa kalan-on sa Pulong:

Una, kinahanglang imong dawaton ang gatas. Ikaw kinahanglan makasabot sa mga sukaranan nga mga prinsipyo sa Pulong sa Dios: "*Ingon sa mga bata nga bag-ong nangatawo, tinguhaa ninyo ang walay sambog nga gatas sa pulong, aron kamo managtubo diha kaniya*" (1 Pedro 2: 2). Ikaw makasugod sa kalan-on nga espirituhanon.

Ikaduha, ikaw kinahanglan masinugtanon sa Pulong sa Dios. Ang mga kalibutanon nga mga Kristiyano wala nagatuman sa ilang natun-an sa gatas sa Pulong sa Dios, mao nga dili sila mohamtong ngadto sa kalan-on. Ang Biblia nagtudlo nga dili igo nga makadungog sa iyang Pulong, kinahanglang mo usab nga buhaton kini nga matinumanon.

Ikatulo, ikaw kinahanglang mangita sa kalan-on. Sa natural nga kalibutan, ang pag-usap sa kalan-on nagkinahanglang ug mas pisikal nga paningkamot kay sa pag-inom ug gatas. Tinuod usab kini sa espirituhanong kalibutan. Ang pagkaplag sa kalan-on sa pulong sa Dios nagkina hanglang sa dugang pa nga espirituhanong paningkamot kay sa pagpuyo sa gatas sa Pulong. Ang Proverbio kapitulo 2 nagsulti'g unsaon pagpangita sa lawom nga mga butang - ang mga bahandi ug kalan-on - sa Pulong sa Dios.

ANG PANAGHIUSA SA PULONG

Kon kita maghisgot sa panaghiusa sa Biblia, kini nagpasabot sa duha ka mga butang:

Ang Biblia nagkahiusa sa naundan. Bisan tuod ang Biblia gisulat sa daghan nga mga manunulat sa daghang mga katuigan, walay mga panagsumpaki. Ang usa ka tagsulat wala mosumpaki sa bisan unsa sa uban. Ang Biblia naglakip sa panaghisgot sa gatusan ka mga kontrobersyal nga mga hilisgutan, apan ang mga manunulat sa Biblia nagsulti sa mga hilisgutan nga adunay panag-uyon gikan sa unang libro sa Genesis hangtud sa katapusang libro sa Pinadaya. Kini posible tungod kay sa tinuod adunay usa lamang ka tagsulat: ang Dios. Ang mga manunulat nagtala lamang sa mensahe ubos sa iyang direksyon ug inspirasyon. Tungod niini nga hinungdan, ang sulod sa Biblia nagkahiusa.

Ang Biblia nagkahiusa sa tema. Ang ubang mga tawo naghunahuna nga ang Biblia maoy usa ka koleksyon sa 66 ka nagkalainlain nga mga libro sa lain-laing mga hilisgutan. Sila wala makaamgo nga ang Biblia nahiusa sa usa ka dako nga tema. Gikan sa sinugdan hangtud sa katapusan, ang Biblia nagpadayag sa espesyal nga katuyoan sa Dios nga gitingob diha sa libro sa mga taga-Efeso:

Nga iyang gipaila kanato ang tinago sa iyang kabubut-on, sumala sa iyang kahamutanan nga iyang gituyo diha sa iyang kaugalingon: Alang sa usa ka hugna sa kahupnangan sa panahon sa pagtigom sa tanang mga butang diha kang Kristo, niadtong mga butang sa mga langit, ug ang mga butang sa yuta; bisan pa diha kaniya: Nga diha usab nahimo kita nga usa ka kabilin, sa gipili kitang daan sumala sa katuyoan diha kaniya nga nagabuhat sa tanan nga mga butang sumala sa pagbulut-an sa iyang kabubut-on. (Efeso 1: 9-11)

Ang Biblia nagbutyag sa tinago sa plano sa Dios nga mao ang naghiusa nga tema sa Biblia. Kini mao ang pagpadayag ni Jesu-Kristo ingon nga Manluluwas sa makasasala nga katawhan. Si Jesus nagpatin-aw kung giunsa sa Daang Tugon pagsentro ngadto kaniya:

Ug siya miingon kanila: Kini mao ang mga pulong nga akong gipamulong kaninyo samtang ako uban pa kaninyo, nga ang tanan nga mga butang kinahanglan nga matuman, nga nahisulat diha sa mga kasugoan ni Moises, ug sa mga manalagna, ug sa mga salmo mahitungod kanako. (Lucas 24:44)

Uban niini nga pasiuna, si Jesus nagpadayon ug ...

... Gibuksan niya ang ilang mga salabutan aron makatukib sila sa mga kasulatan. (Lucas 24:45)

Unsa ang mahinungdanong yawi nga gihatag ni Jesus kanila aron makasabot sa mga Kasulatan? Ang kamatuoran nga ang dagko niini nga tema nakatutok kaniya:

... Ingon niini ang nahasulat, nga si Kristo kinahanglan magaanus, ug mabanhaw gikan sa mga minatay sa ikatulo ka adlaw: Ug nga sa iyang ngalan igawali ang paghinulsol ug ang pagpasaylo sa mga sala sa tanang mga nasud, magsugod sa Jerusalem. Ug kamo mao ang mga saksi niini nga mga butang. (Lucas 24: 46-48)

Ang Daan ug Bag-ong Tugon parehong nagsulti sa istorya ni Jesus. Ang Daang Tugon nag-andam kanato alang sa panghitabo ug ang Bag-ong Tugon nagsulti sa unsa nga paagi kini ma hitabo. Kini naghiusa sa Biblia diha sa usa ka dakong tema. Ang mga tawo nga mitan-aw sa unahan ngadto kang Jesus sa ilalum sa Daang Tugon naluwas gikan sa ilang mga sala pinaagi sa pagtoo sa saad sa Dios. Ang matag-usa nga motan-aw pagbalik niini ingon nga natuman diha kang Jesu-Kristo maluwas diha sa sama nga paagi: Pinaagi sa pagtoo kini nahitabo sumala sa gisaad sa Dios.

KALAINAN SA BIBLIA

Kon kita naghisgot sa "kalainan" sa Biblia kita nagpasabot nga ang Biblia adunay matang. Kini nagtala sa lain-laing mga paagi diin ang Dios nagdumala sa mga tawo ug sa mga lain-laing mga paagi nga sila mitubag kaniya. Ang Biblia gisulat sa nagkalainlaing mga pagbati. Ang ubang mga bahin nagpahayag sa kalipay samtang ang uban nagpamalandong sa kasubo. Ang Biblia naglakip sa lain-laing matang sa pagsulat. Kini naglangkob sa kasaysayan, mga pamalak, tagna, mga sulat, panimpalad, samingay, mga milagro, ug gugma nga mga istorya.

MGA BERSYON, MGA HUBAD, MGA BATBAT

Ang Biblia orihinal nga gisulat sa tulo ka mga pinulongan. Kadaghanan sa Daang Tugon gisulat sa Hebreohanon gawas sa mga bahin sa mga libro ni Daniel ug Nehemias nga nahisulat sa Aramaiko. Ang Bag-ong Tugon gisulat sa Greyigo. Walay bisan unsa sa orihinal nga mga manuskrito sa Biblia nga karon naglungtad. Pipila sa maayong mga manuskrito ang adunay mga kopya sa orihinal.

Ang Mga Bersyon maoy hubad niini nga mga kopya sa orihinal nga mga manuskrito. Gikan sa unang mga panahon ang mga tawo nakakita sa panginahanglan sa paghubad sa Biblia aron ang tanan makahimo sa pagbasa niini sa ilang kaugalingong pinulongan. Adunay daghang lain-laing mga bersyon sa Biblia. Ang pulong "nga bersyon" nagpasabot sa usa ka Biblia nga gisulat sa usa ka pinulongan nga lahi kay sa orihinal nga pagkasulat sa mga Pulong sa Dios. Adunay duha ka mga nag-unang matang sa mga bersyon sa Biblia: Hubad ug mga Batbat.

Ang hubad usa ka paningkamot sa pagpahayag sa unsa ang aktuwal nga gisulti sa Greyigo, Hebreohanon, ug Aramaiko nga mga pulong. Kini naghatag kutob sa mahimo sa usa ka literal nga pulong-sa-pulong nga paghubad. Ang sobra nga mga pulong gisal-ut lamang sa diha nga kini gikinahanglan aron ang magbasa makasabot sa kahulogan.

Ang Batbat (paraphrase) wala mosulay sa paghubad pinaagi sa pulong-sa-pulong. Kini naghubad pinaagi sa gipasabot. Ang Batbat (paraphrase) maoy pag-asoy sa kahulogan sa usa ka tudling. Ang Batbat (paraphrase) nga mga bersyon mas sayon basahon ug sabton tungod kay sila nahisulat diha sa modernong bokabularyo ug gramatika, apan sila dili usa ka eksaktong hubad sa Pulong sa Dios.

MGA KATUYOAN SA PULONG

Ang Pulong sa Dios:

-Mga mapuslanon alang sa doktrina, pagbadlong, pagtul-id, ug pagtudlo: 2 Timoteo 3:16-17

- Nagdala ug pagtoo ngadto sa mensahe sa Ebanghelyo: Mga Buhat 4: 4
- Naghinlo: Juan 15: 3; Efeso 5:26
- Nagdala ug kinabuhing dayon, kon kita makadungog ug motoo niini: Juan 5:24
- Pasukaranan alang sa mahangturong paghukom: Juan 12:48
- Gigamit sa paghingilin sa mahugaw nga mga espiritu: Mateo 8:16; Lucas 4:36
- Gisundan sa milagrosong mga ilhanan ug nakapakombinsir sa katawhan sa kamatuoran sa Ebanghelyo: Marcos 16:20
- Naghatag ug kasigurohan sa kaluwasan: 1 Juan 1: 2-6
- Nagdala sa natawo pag-usab nga kasinatian: 1 Pedro 1:23; Salmo 119: 41
- Nagtala sa rekord sa kamatuoran sa Ebanghelyo: 1 Juan 5: 7
- Nagbalaan sa magtotoo: 1 Timoteo 4: 5
- Naghatag ug paglaum: Salmo 130: 5; 119: 49,81
- Nagdala ug kaayohan: Mga Salmo 107: 20
- Nagtipig kanimo gikan sa dalan sa tiglaglag: Salmo 17: 4
- Espiritu ug kinabuhi: Juan 6:63
- Nagdala ug kalipay ug pagmaya: Jeremias 15:16
- Nagpatubo sa pagtoo: Roma 10:17
- Naghupay: 1 Tesalonica 4:18, Mga Salmo 119: 50,52
- Nagdala sa espirituhanon nga pagkaon: 1 Timoteo 4: 6
- Nagdala sa tubag sa pag-ampo: Juan 15: 7
- Yawi sa kalampusan: Josue 1: 8
- Magpanalangin, kon kita makadungog ug magatuman niini: Lucas 11:28
- Nagdala sa mga panalangin kon tipigan ug tunglo kon kini dili tipigan: Deuteronomio 28
- Hinagiban sa panahon sa pagtintal: Mateo 4
- Nagkombiktar sa kalag: Mga Salmo 19: 7
- Naghimong maalamon sa yano: Mga Salmo 19: 7
- Naglamdag: Salmo 19: 8
- Nagpasidaan: Salmo 19:11
- Nagdala ug dakong ganti: Salmo 19:11
- Naghatag ug dalan sa Langit: Pinadayag 22:14
- Naghatag sa panalangin sa paglakaw diha sa pagkamatarung: Salmo 119: 1-3
- Maghimo kanimo nga maalamon kay sa imong mga kaaway, mga magtutudlo, ug mga anciano: Salmo 119: 98-104
- Nagpalagsik: Salmo 119: 25
- Nagpalig-on: Salmo 119: 28
- Basihan sa iyang kalooy: Mga Salmo 119: 58
- Nagdala sa tugob nga kalipay: Salmo 119: 92
- Naghatag sa yano ug panabot: Salmo 119: 130,104,169
- Nagpalingkawas: Salmo 119: 170

ANG RESPONSABILIDAD ALANG SA PULONG

Tungod kay ang Pulong sa Dios mahinungdanon kaayo sa mahangturong padulngan sa tanang katawhan ug tungod kay si Jesus nagsugo niini, ang mga magtotoo adunay responsibilidad nga ipahibalo kini sa kalibutan.

Ang unang Iglesia miangkong niini nga responsibilidad ug mingadto bisan asa sa pagsangyaw sa Pulong (Mga Buhat 8: 4; 12:24; 13:49).

Sila nangayo sa Dios alang sa kaisug sa pagsulti sa iyang Pulong (Mga Buhat 4: 29,31) ug ang Ebanghelyo mikaylap sa tibook kalibutan tungod sa ilang pagkamatitud-anon (Mga Buhat 6: 7; 19:20).

Kita usab adunay responsibilidad sa pagpakaylap niining gamhanang Pulong ngadto sa kalibutan. Pagkat-on mahitungod niini nga responsibilidad pinaagi sa pagtuon sa mosunod nga mga Kasulatan:

-Ang Dios nagbutang sa iyang Pulong diha sa sulod kanimo aron ikaw makasulti niini ngadto sa uban: Deuteronomio 18: 18-19; Isaias 51:16; Jeremias 1: 9; 3:12; 5:14; 26:12; Ezequiel 2:7-8.

-Kon natudloan ka sa Pulong sa Dios, ikaw adunay responsibilidad sa pagtudlo sa uban: Galacia 6: 6.

-Ikaw kinahanglan nga mosangyaw sa Pulong ngadto sa tibook kalibutan: Lucas 24:47; Marcos 16:15; 2 Timoteo 4: 2.

-Ayaw isulti ang imong kaugalingon nga mga pulong, kondili ang iyang mga pulong: Isaias 58:13.

-Ayaw ikaulaw ang Pulong: Marcos 8:38.

-Ikaw motudlo sa Pulong ngadto sa imong mga anak: Deuteronomio 6: 6-9.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Unsa ang kahulogan sa pulong Bibliology?

2. Unsay gipasabot sa pulong nga "kasulatan"?

3. Unsa nga mga hilisgutan ang kanunay nga gitun-an sa Bibliology?

4. Ipatin-aw ang pulong nga "pagpadayag" ingon sa paggamit sa Bibliology.

5. Ipatin-aw ang pulong "inspirasyon" nga gigamit sa Bibliology.

6. Unsa ang gipasabot sa "pagkawalay sayop" sa Pulong sa Dios?

7. Unsa ang gipasabot sa "kanonisidad" sa Pulong sa Dios?

8. Unsa ang gipasabot sa paghubad sa Pulong sa Dios?

9. Uban sa unsa nga kinaiya nga ang usa ka tawo moduol sa Pulong aron husto ang paghubad niini?

10. Ipatin-aw ang "paglamdag" nga gigamit sa pagtuon sa Bibliology.

11. Unsay gipasabot sa pagpadapat sa Pulong sa Dios?

12. Unsa ang duha ka pagbahin sa pakigsaad sa Biblia?

13. Unsa ang duha ka dagkong pagbahin sa Biblia?

14. Ngadto sa pila ka mga libro gibahin ang Biblia?

15. Unsa ang upat ka mga pagbahin sa mga libro sa Daang Tugon?

16. Unsa ang upat ka mga pagbahin sa mga libro sa Bag-ong Tugon?

17. Unsa ang duha ka espirituhanong pagkabahin sa Biblia? Ihulagway kini.

18. Unsay gipasabot sa pulong nga "logos" ?

19. Unsay gipasabot sa pulong nga "rhema" ?

20. Sa unsang duha ka mga paagi nga ang Biblia gitawag nga nagkahiusa?

21. Unsa ang gipasabot sa "kalainan" sa Biblia?

22. Sa unsang tulo ka mga pinulongan ang orihinal nga pagsulat sa Biblia?

23. Unsa ang usa ka bersyon sa Biblia?

24. Unsa ang gipasabot sa usa ka hubad sa Biblia?

25. Unsa ang gipasabot sa usa ka batbat sa Biblia?

26. Gamita ang mosunod nga mga pakisayran, ilista ang pipila ka mga katuyoan sa Pulong sa Dios.
2 Timoteo 3: 16-17	_____
Mga Buhat 4: 4	_____
Juan 15: 3; Mga Taga Efeso 5:26	_____
Juan 5:24	_____
Juan 12:48	_____
Mateo 8:16; Lucas 4:36	_____
Marcos 16:20	_____
1 Juan 1: 2-6	_____
1 Pedro 1:23; Salmo 119: 41	_____
1 Juan 5: 7	_____

1 Timoteo 4: 5	_____
Salmo 130: 5; 119: 49,81	_____
Mga Salmo 107: 20	_____
Salmo 17: 4	_____
Juan 6:63	_____
Jeremias 15:16	_____
Roma 10:17	_____
1 Tesalonica 4:18; Salmo 119: 50,52	_____
1 Timoteo 4: 6	_____
Juan 15: 7	_____
Josue 1: 8	_____
Lucas 11:28	_____
Deuteronomio 28	_____
Mateo 4	_____
Salmo 19: 7	_____
Salmo 19: 7	_____
Mga Salmo 19: 8	_____
Salmo 19:11	_____
Salmo 19:11	_____
Pinadayag 22:14	_____
Salmo 119: 1-3	_____
Salmo 119: 98-104	_____
Salmo 119: 25	_____
Salmo 119: 28	_____
Salmo 119: 58	_____
Salmo 119: 92	_____
Salmo 119: 130,104,169	_____
Salmo 119: 170	_____

27. Ngano ug sa unsang paagi nga ang mga magtotoo adunay responsibilidad sa Pulong sa Dios?

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

DUGANG NGA MGA PAGTUON

1. Tun-i ang kurso sa Harvestime International Network nga giulohan ug "*Mamugnaong Pagtuon Sa Biblia*" ingon nga sumbanan kon unsaon pagtuon sa Biblia. Kini makapa himo kanimo sa:
 - Pagpatin-aw kon sa unsang paagi nagsugod ang Biblia.
 - Paghulagway sa pag-organisar sa Biblia ngadto sa mga testamento, dagkong mga pagbahin, ug mga libro.
 - Pagtingob sa pangunang kasaysayan ug kronolohiya sa Biblia.
 - Pagpatin-aw sa panaghiusa ug kalainan sa Biblia.
 - Pagpasabot kung unsa ang nagkalainlain nga mga bersyon sa Biblia nga naugmad
 - Pagpadapat sa mga lagda alang sa tukma nga paghubad sa Biblia.
 - Pagtingob kon unsay gitudlo sa Biblia mahitungod sa iyang kaugalingon.
 - Pag-ila sa kinahanglanon alang sa pagtuon sa Biblia.
 - Paghimo sa mga latid, mga tsart, mga katingbanan, ug mga marka sa texto aron sa pagtabang kanimo nga masaulo ang naundan.
 - Pagpadapat sa mamugnaong mga paagi sa imong pagtuon sa Pulong sa Dios.
 - Paggamit sa mga himan sa pagtuon sa Biblia.
2. Gamita ang mga kurso sa Harvestime International Network nga nag- ulohang "*Sukaranan Sa Daang Tugon*" ug "*Sukaranan Sa Bag-ong Tugon*" alang sa kinatibuk-ang pagsabot sa tibook Biblia.
3. Gamita ang Harvestime International Network *Legacy Bible Outlines* alang sa pagtuon sa matag libro sa Biblia sa halalum.
4. Ania ang pipila ka mga giya alang sa paghubad sa Biblia.

Ang lagda sa balaang awtoridad. Ang pagmando sa balaan nga awtoridad nagpasabot nga kita modawat sa Biblia ingon nga maoy katapusan nga awtoridad. Kita nagtoo nga ang tanang Biblia gituga sa Dios, gikan sa Genesis ngadto sa Pinadayag: (2 Timoteo 3:16; 2 Pedro 1:19-21). Adunay duha ka mga lain-laing mga matang sa inspirasyon: pinulong ug hingpit nga inspirasyon. Pinaagi sa pinulong (binaba) nga inspirasyon kita nagpasabot nga ang matag pulong sa orihinal nga mga manuskrito tinuga sa Dios. Pinaagi sa hingpit nga inspirasyon kita nagpasabot sa bug-os nga inspirasyon sa tanan nga Kasulatan ingon nga nagsupak sa tinipik nga inspirasyon. Ang matag bahin sa Biblia gituga. Sa diha nga kita modawat sa pagmando sa balaan nga awtoridad, nan walay panagbangi tali sa Biblia ug sa kasaysayan o siyensiya. Kon adunay usa ka dayag nga panagbangi kini tungod kay kita napakyas sa pagsabot sa siyen siya o sa kasaysayan o kaha ang kasamtangan nga siyentipikanhong kahibalo dili tukma. Sa diha nga ang mga panagbangi dayag, ang Biblia gikuha ingon nga katapusang awtoridad tungod kay kini mao ang langitnong gituga nga Pulong sa Dios. Sa miagi, sa diha nga ang dayag nga panagbangi tali sa Biblia ug sa kasaysayan o siyensiya moalsa, sa ulahi ang ula hing pagsusi kanunay nga nagpamatuod nga ang Biblia husto. Ang mga personal nga mga kasinatian o mga opinyon kinahanglan nga tan-awon diha sa awtoridad sa Pulong. Kung adunay usa nga nag-angkon ug usa ka butang nga sukwahi sa Biblia, ang Pulong kinahanglan mao ang hingpit nga awtoridad.

Ang lagda sa literal nga paghubad. Ang paghubad sa Biblia sa literal nagpasabot sa pagtoo sa iksakto nga gipasabot gayud kon unsa ang giingon niini. Kanunay hubaron ang Biblia sa pinulong gawas kon ang konteksto tin-aw nga nagpakita sa Biblia nga lahi. Sa diha nga ang Biblia nagsulti nga ang Israel mitabok sa Suba sa Jordan sa uga nga yuta, dawata kini sa pinulong. Sa diha nga ang Biblia naghigot bahin sa mga paril sa Jerico nga nagun-ob, dawata kini sumala sa nahisulat pinaagi sa Balaang Espiritu. Ang Biblia naundan sa nagkalain-laing "mga matang." Ang pipila ka mga tawo, mga dapit, o mga panghitabo, samtang literal sa ilang kaugalingon, usab nagrepresentar sa usa ka butang nga mahitabo sa umaabot. Ang mga simbolo gigamit usab sa Biblia nga nagbarug alang sa usa ka kahulogan nga dugang pa sa ordinaryo. Pananglitan, sa Marcos 14:22 ang vino gigamit ingon nga usa ka simbolo sa dugo ni Ginoong Jesus-Kristo. Si Jesus kasagaran migamit sa mga sambingay sa dihang siya nagtudlo. Ang usa ka sambingay mao ang usa ka sugilanon nga gisugilon alang sa katuyoan sa paghulagway sa usa ka espirituhanong kamatuoran. Sa matag higayon nga gigamit ni Jesus ang usa ka sambingay kini kanunay nga gipahayag diha sa Biblia. Kon kini wala mag-ingon nga kini usa ka sambingay nan ang istorya kinahanglan nga dawaton ingon nga usa ka aktuwal nga panghitabo.

Ang lagda sa kontekstuwal nga konsiderasyon. Ang matag bersikulo sa Biblia kinahanglan nga tun-an sa iyang konteksto, kini nagpasabot nga kini kinahanglan nga tun-an nga adunay relasyon ngadto sa mga bersikulo nga nag-una ug mosunod niini, ingon man sa relasyon ngadto sa uban nga anaa sa Biblia. Daghan ang bakak nga mga doktrina ug mga kulto nga gibuhat tungod kay ang mga bersikulo o mga bahin sa mga bersikulo gikuha gawas sa ilang konteksto. Aron magtuon ug usa ka bersikulo diha sa iyang konteksto, pangitaa ang mga tubag sa mosunod nga mga pangutana:

-Kinsa Ang Namulong O Nagsulat? Bisan ang Biblia mao ang Pulong sa Dios, lain-laing mga tawo ang gigamit sa pagsulat ug sa pagsulti niini.

-Unsa Ang Gisulti? Itingob ang mga nag-unang mga punto sa unsay gisulti sa mga mamumulong o magsusulat.

-Kang Kinsa ba Kini Gisulti? Sa Israel? Sa Gentil nga mga nasud? Sa Simbahan? Sa usa ka piho nga tawo?

-Nganong Kini Gisulti? Unsa ang katuyoan sa tudling? Ang Biblia mismo nagsulti sa mga katuyoan alang sa pipila ka mga libro ug mga tudling (Juan 20: 30-31). Alang sa uban nga mga bahin sa Kasulatan ang rason sa pagsulat dili ingon ka tin-aw. Kamo kinahanglan gayud nga mosusi pag-ayo sa mga konteksto aron sa pagtino kon ngano nga ang mensahe natala.

-Kanus-a Kini Gisulti? Ang panahon ug mga kahimtang sa pipila ka mga kasulatan makatabang kanato sa pagsabot sa kahulogan.

Ang paghubad sa Kasulatan sa sulod sa konteksto niini makatabang sa pagpatin-aw sa kahulogan sa mga tudling. Ang pagkuha sa usa ka bersikulo gawas sa konteksto moresulta sa sayop nga pagsabot. Kasagaran ang konteksto sa Kasulatan diha sa Biblia naghatag sa kahulogan. Ang usa ka maayo nga panig-ingnan niini mao ang sambingay sa magpupugas sa Mateo 13: 1-9.

Kon magpadayon kamo sa pagbasa sa konteksto, ang samingay gihubad diha sa mga bersi kulo 18-23. Sa daghang mga panghitabo nga susama niini ang Biblia naghubad sa iyang kaugalingon sa sulod sa konteksto. Kini mao ang hinungdan nganong ang kontekstuwal nga konsiderasyon importante. Ang daghang mas lisod nga mga tudling sagad mahubad sa uban mga tudling.

Ang lagda sa unang paghisgot. Ang lagda sa unang paghisgot mao ang mosunod: Ang unang higayon sa usa ka pulong, hugpong sa mga pulong, butang, o nga hitabo gihisgutan sa Biblia, kini naghatag sa yawi nga kahulogan niini sa bisan asa pa kini mahitabo. Panang litan, diha sa Genesis 3 didto mao ang unang paghisgot sa mga dahon sa higuera. Dinhi, gigamit ni Adan ang mga dahon sa higuera sa pagsulay sa pagtabon sa iyang kaugalingong sala ug sa pagkahubo sa iyang kaugalingon nga mga paningkamot. Ang higuera nga dahon nagsulti sa kaugalingong pagkamatarung, pagsalikway sa solusyon sa Dios, ug usa ka pagsulay sa pagmatarung sa kaugalingon sa atubangan sa Dios. Kini mao ang kahulogan sa mga dahon sa higuera bisan asa sila hisgutan sa ulahi sa Biblia. Pananglitan, ang katapusang higayon nga ang dahon sa higuera gihisgutan pinaagi ni Jesus sa Mateo 21 ug Marcos 11 ug 13. Dinhi atong makita ang usa ka kahoy nga higuera nga may mga dahon apan walay bunga. Si Jesus nagtunglo niini ug kini nalaya. Aron makasabot niini nga buhat atong gikinahanglan mahinumdoman ang lagda sa unang paghisgot ug mobalik sa Genesis 3. Ang dahon sa higuera nagrepresentar sa pagsalikway sa tawo sa solusyon sa Dios ug sa usa ka kaugalingong-pagkamatarung nga misulay sa pagmatarung sa iyang kaugalingon. Ang kahoy nga higuera nagrepresentar sa kinaugalingong pagkamatarung sa nasud sa Israel nga nagsalikway kang Jesus.

Ang lagda sa pagsubli. Sa dihang ang usa ka butang gisubli diha sa Kasulatan, kini nagpasabot nga ang kamauoran hilabihan ka mahinungdanon nga kini kinahanglan sublion. Ang Juan 3 naghulagway niini nga lagda sa pagsubli. Si Jesus nagsulti kang Nicodemo sa panginahanglan sa bag-ong pagkatawo nga kasinatian ug gisubli kini sa tulo ka higayon sa bersi kulo 3, 5 ug 7. Bisan kanus-a nga ang Biblia mosubli, kini mao ang paagi sa pag-ingon sa Balaang Espiritu "Hunong ug tan-awa kini."

Ang lagda sa anam-anam nga pagpadayag. Kini nga lagda sa pagkatinuod gipahayag sa Biblia:

Hibaloi kini una sa tanan, nga walay tagna sa mga Kasulatan nga nagagikan sa kaugalingon nga pagsaysay. Kay ang tagna wala sa kanhing panahon pinaagi sa kabubut-on sa mga tawo; kondili ang balaang mga tawo sa Dios misulti ingon nga sila natandog sa Espiritu Santo. (II Pedro 1: 20- 21)

Ang Schofield nga Biblia naghatag niini nga hubad: *Walay tagna sa kasulatan nga anaay iyang kaugalingon nga kahulogan; Kana mao, nga kini dili hilit gikan sa tanan nga mga Pulong nga gihatag sa ubang mga dapit.*

Ang lagda sa anam-anam nga pagpadayag mao kini: Ang tibook nga kamatuoran sa Pulong sa Dios sa bisan unsa nga hilisgutan dili kinahanglan nga tigumon gikan sa usa ka hilit nga tudling. Ang nag-anam-anam (tibook) nga pagpadayag sa tanang Biblia nagsulti bahin sa usa ka kamatuoran nga kinahanglan ikonsiderar. Kini mao ang hinungdan kon nganong gitawag kini nga lagda sa "anam-anam" nga pagpadayag. Kamo dili makabasi sa inyong doktrina, sa pagtudlo, o sa mga pagtoo sa pipila ka mga hilit nga mga bersikulo mahitungod sa usa ka hilisgutan.

Kamo kinahanglan nga magpadayon sa pagtuon hangtud nga ang inyong kahulogan mahimong pinasubay sa tibook nga mga Kasulatan. Sa diha nga adunay duha ka mga butang nga daw nagkasumpaki, dawata ang duha nga kasulatanhon ug padayon sa pagpangita ug pagpa-dayag kon unsaon sa pag-uyon sa duha.

5. Gamita ang mosunod nga katingbanan alang sa kinatibuk-ang paghunahuna sa naundan sa matag libro sa Biblia.

DAANG TUGON NGA MGA LIBRO (39 ka mga libro)

Mga Libro Sa Kasugoan:

Genesis: Nagrekord sa sinugdanan sa uniberso, tawo, sa adlaw nga igpapahulay, sa kaminyon, sa sala, sa halad, mga nasud, ug sa gobyerno ug sa sinaligan nga mga tawo sa Dios nga sama kang Abraham, Isaac, Jacob, ug ni Jose.

Exodo: Nagdetalye kon sa unsang paagi ang Israel nahimong usa ka nasud uban kang Moises ingon nga lider. Ang Israel giluwag gikan sa pagkaulipon sa Egipto ug mga paglakbay ngadto sa bukid sa Sinai diin ang balaod sa Dios gihatag.

Levitico: Kini nga libro mao ang usa ka manwal sa pagsimba alang sa Israel. Kini naghatag ug instruksyon ngadto sa mga relihiyosong mga lider ug nagpatin-aw kon sa unsang paagi ang usa ka makasasala nga mga katawhan mahimo nga moduol sa usa ka matarung nga Dios. Kini may kalabutan sa pag-anhi ni Jesu-Kristo ingon nga Cordero sa Dios, nga magakuha sa sala sa kalibutan.

Numeros: Nagrekord sa Israel sa 40 ka tuig nga paglatagaw sa kamingawan, ingon nga resulta sa pagkadili-masinugtanon ngadto sa Dios. Ang titulo sa libro gikan sa duha ka pag-ihap (populasyon nga pag-ihap) nga gikuha sa panahon sa taas nga panaw.

Deuteronomio: Nagrekord sa katapusan nga mga adlaw sa kinabuhi ni Moises ug nagribyu sa mga balaod nga gihatag diha sa Exodo ug Levitico.

Mga Libro Sa Kasaysayan:

Josue: Nagdetalye kon sa unsang paagi si Josue, ang manununod ni Moises, nangulo sa mga katawhan sa Israel ngadto sa Yuta sa Saad sa Canaan. Kini nagtala sa mga kampanya militar ug ang pagbahin sa yuta taliwala sa mga tawo.

Mga Maghuhukom: ang Israel mitalikod gikan sa Dios human sa kamatayon ni Josue. Kini nga libro nagtala sa mga masulub-on nga sugilanon sa ilang gibalik-balik nga mga sala ug sa mga maghuhukom nga gibangon sa Dios sa pagluwas kanila gikan sa mga pwersa sa kaaway.

Ruth: Ang istorya ni Ruth, usa ka babaye sa mga Gentil nga nasud sa Moab, nga mipili sa pag-alagad sa Dios sa Israel. Siya nahimong apohan nga babaye ni David.

I Samuel: Kini nga libro nakasentro sa tulo ka mga tawo: Si Samuel nga mao ang katapusan sa mga maghuhukom sa Israel; Si Saul, ang unang hari sa Israel; ug si David nga mipuli kang Saul ingong hari.

II Samuel: Ang mahimayaon nga 40 ka tuig nga paghari ni David natala niini nga libro.

I Mga Hari: Si Haring Solomon naghari ug sa mga hari sa nabahin nga gingharian pinaagi sa mga pagmando ni Achab sa amihanan ug si Josaphat sa habagatan ang mga hilisgutan niini nga libro.

II Mga Hari: Ang katapusang pagkunhod sa Israel ug si Juda gipahinumdoman niini nga libro. Ang katawhan sa Dios nahulog ngadto sa lawom nga pagpakasala.

I Mga Cronicas: Ang paghari ni David ug pagpangandam alang sa pagtukod sa templo girekord dinhi. Ang panahon niini nga libro parehas sa II Samuel.

II Cronicas: Kini nga libro nagpadayon sa kasaysayan sa Israel pinaagi sa paghari ni Salomon nga nagtumbok lamang sa habagatang gingharian. Kini mitiklop uban sa sugo ni Ciro, nga mi tugot sa pagbalik sa mga tawo gikan sa Babilonia ngadto sa Jerusalem.

Esdras: Ang pagbalik sa mga Judio gikan sa pagkabihag sa Babilonia mao ang gidetalye.

Nehemias: Ang pagtukod pag-usab sa mga paril sa Jerusalem ubos sa pagdumala ni Nehemias mao ang gipahinumdom niini nga libro. Ang proyekto nagsugod mga 14 ka tuig human sa pagbalik ni Esdras uban sa mga tawo.

Ester: Ang kaluwasan sa Dios alang sa mga Judio pinaagi kang Ester ug Mardocheo ang hilisgutan niini nga libro.

Mga Libro Sa Pamalak:

Job: Kini nga libro mao ang istorya ni Job, usa ka tawo nga nagpuyo sa panahon ni Abraham. Ang tema mao ang pangutana kon nganong ang matarung nga mga tawo nag-antus.

Salmo: Ang pag-ampo ug pagdayeg nga libro sa Biblia.

Proverbio: Balaan nga kaalam alang sa praktikal nga mga problema sa adlaw-adlaw nga kinabuhi.

Ecclesiastes: Usa ka panaghisgot sa kakawangan sa kinabuhi nga nahimulag gikan sa Dios.

Awit ni Salomon: Ang relasyon ni Solomon ug sa iyang Sulamitanhong pangasaw-onon. Ang istorya nagrepresentar sa gugma sa Dios alang sa Israel, ug ni Kristo alang sa iglesia.

Mga Libro Sa Propesiya:

Isaias: Nagpasidaan sa umaabot nga paghukom batok sa Juda tungod sa ilang sala batok sa Dios.

Jeremias: Gisulat sa panahon sa ulahing pagkunhod ug pagkapukan sa Juda. Nagsugilon sa umaabot nga paghukom ug nag-awhag sa pagsurender kang Nabucodonosor.

Lamentaciones: Si Jeremias nagminatay (pagpahayag sa kasubo) sa ibabaw sa kalaglagaan sa Jerusalem pinaagi sa Babilonia.

Ezequiel: Nagpasidaan una sa nagsingabot nga pagkapukan sa Jerusalem ug unya gitagna ang iyang umaabot nga pagpasig-uli.

Daniel: Ang manalagna nga si Daniel nadakpan sa panahon sa unang mga paglikos sa Juda ug gidala ngadto sa Babilonia. Kini nga libro naghatag sa makasaysayan ug matagnaong mga pagtulon-an nga importante sa pagsabot sa tagna sa Biblia.

Oseas: Ang tema niini nga libro mao ang pagkadili-matinumanon sa Israel, ang ilang silot, ug pagpasig-uli sa Dios.

Joel: Nag-asoy sa mga hampak nga naglandong sa umaabot nga paghukom.

Amos: Atol sa panahon sa materyal nga kauswagan, apan sa moral nagkadunot, si Amos nagpasidaan sa Israel ug sa naglibot nga mga nasud sa umaabot nga paghukom sa Dios sa ilang mga sala.

Abdias: Ang paghukom sa Dios batok sa Edom, usa ka dautan nga nasud nga nahimutang sa habagatan sa Patay nga Dagat.

Jonas: Ang istorya sa manalagna nga si Jonas, nga nagwali sa paghinulsol sa Nineveh, kapitol yo sa imperyo sa Asirya. Ang libro nagpadayag sa gugma sa Dios ug plano sa paghinulsol alang sa mga Gentil.

Miqueas: Ang laing tagna batok sa sala sa Israel. Nagtagna sa dapit nga natawhan ni Jesus mga 700 ka tuig sa wala pa nahitabo ang maong panghitabo.

Nahum: Nag-asoy sa umaabot nga kalaglagaan sa Nineveh nga unang naluwas sa sulod sa 150 ka mga tuig pinaagi sa pagsangyaw ni Jonas.

Habacuc: Nagpadayag sa plano sa Dios sa pagsilot sa usa ka makasasala nga nasud pinaagi sa usa ka labaw pa nga makasasala nga nasud. Kini nagtudlo sa "Ang Matarung mabuhi pinaagi sa pagtoo."

Sofonias: Ang paghukom ug pagpasig-uli sa Juda.

Hageo: Nag-awhag sa mga Judio sa pagtukod pag-usab sa templo human sa 15 ka mga tuig nga pagkalangan tungod sa pagbatok sa kaaway.

Zacarias: Dugang nga nag-awhag sa pagkompleto sa templo ug sa pagbag-o sa espirituhanon nga pasalig. Gitagna ang una ug ikaduha nga mga pag-anhi ni Kristo.

Malaquias: Nagpasidaan batok sa espirituhanong pagkasalingkapaw, ug nagtagna sa pag-anhi ni Juan Bautista ug ni Jesus.

BAG-ONG TUGON NGA MGA LIBRO (27 ka mga libro)

Ang Mga Ebangelyo:

Ang upat ka mga libro nga nailhang mga Ebanghelyo nagrekord sa pagkatawo, kinabuhi, pa

ngalagad, mga pagtulon-an, kamatayon ug pagkabanhaw ni Jesu-Kristo. Ang pamaagi sa ma tag libro managlahi:

Mateo: Naghatag ug pagtagad kang Jesu-Kristo ingon nga Hari ug gitumong ilabi na ngadto sa mga Judio.

Marcos: Naghatag ug pagtagad kang Jesu-Kristo ingon nga Alagad sa Dios ug gitumong ilabi na ngadto sa mga taga-Roma.

Lucas: Nagpaila kang Jesu-Kristo ingon nga "Anak sa Tawo," ang hingpit nga tawo ug Man luluwas sa dili-hingpit nga mga tawo.

Juan: Nagpaila kang Jesus sa iyang posisyon ingon nga Anak sa Dios.

Libro Sa Kasaysayan:

Mga Buhat: Ang nag-inusara nga libro sa kasaysayan sa Bag-ong Tugon nagrekord sa unang pagtubo sa Kristiyanismo gikan sa panahon sa pagbalik ni Kristo sa Langit hangtod sa pagka bilanggo ni Pablo sa Roma. Ang basahon naglangkob sa 33 ka mga tuig ug naghatag ug pagtagad sa buhat sa Balaang Espiritu.

Mga Sulat:

Taga-Roma: Usa ka presentasyon sa Ebanghelyo nga naghatag ug pagtagad sa kaluwasan pinaagi sa pagtoo lamang.

I Mga Taga Corinto: Gisulat sa pagtul-id sa mga sayop sa Kristohanong panggawi diha sa lokal nga simbahan.

II Mga Taga Corinto: Nagsulti sa matuod nga pangalagad sa Ebanghelyo, pagkatinugyanan, ug sa awtoridad sa pagka-apostoles ni Pablo

Mga Taga Galacia: Nagtagad sa kasaypanan sa pagsagol sa balaod ug sa pagtoo. Ang tema mao ang pagkamatarung pinaagi sa pagtoo lamang.

Mga Taga Efeso: Nagdasig sa mga magtotoo mahitungod sa ilang posisyon diha kang Kristo.

Mga Taga Filipos: Naghatag ug pagtagad sa kalipay sa Kristohanong panaghiusa.

Mga Taga Colosas: Nagtagad sa kasaypanan sa "Gnostisismo," usa ka bakak nga mga pagtulon-an nga naglimod ni Jesus ingon nga tinuod nga Anak sa Dios ug Anak sa Tawo. Ang libro naghatag ug pagtagad usab ni Jesus ingon nga ulo sa Iglesia.

I Mga Taga Tesalonica: Tambag sa Kristohanong pagpuyo ug naghatag sa pagtagad sa pagbalik ni Jesus.

II Mga Taga Tesalonica: Dugang nga panudlo sa pagbalik sa Ginoo ug kon sa unsang paagi ang kahibalo niini nakaapekto sa matag adlaw nga pagkinabuhi.

I Timoteo: Naghatag sa kamahinungdanon sa husto nga doktrina, hapsay nga panggobyerno sa iglesia, ug mga prinsipyo sa paggiya sa mga iglesia sa mga tuig nga moabot.

II Timoteo: Naghubit sa tinuod nga alagad ni Jesu-Kristo. Kini nagpasidaan usab sa apostasiya (espirituhanon nga pagkunhod) nga nagsugod na. Kini nagpresentar sa Pulong sa Dios ingon nga solusyon sa pagtul-id sa tanang mga sayop.

Tito: Sulat ni Pablo ngadto sa usa ka batan-on nga alagad nga si Tito nga nag-alagad sa Dios sa mga isla sa Creta. Doktrina ug diosnon nga kinabuhi gihatagan sa pagtagad.

Filemon: Pangamuyo ni Pablo alang sa usa ka ulipon nga mi-eskapo sa usa ka adunahan nga Kristohanon sa Colosas. Kini naghulagway sa pagpataliwala ni Jesus tungod sa mga magto too nga sa makausa ulipon sa sala.

Hebreohanon: Nagpatin-aw sa pagkalabaw sa Kristiyanismo kay sa Judaismo. Nagpresentar kang Jesus ingon nga Dako ug Hataas nga Sacerdote ug ang tigpataliwala tali sa Dios ug sa tawo.

Santiago: Nagtudlo nga ang tinuod nga pagtoo makita pinaagi sa mga buhat, bisan tuod ang kaluwasan pinaagi sa pagtoo lamang.

I Pedro: Usa ka sulat sa paghupay ug pagdasig sa mga magtotoo, ilabi na sa mga nag-antus sa espirituhanong pag-ataki gikan sa gawas sa iglesia pinaagi sa mga dili-magtotoo.

II Pedro: Usa ka pasidaan batok sa espirituhanon nga mga pag-ataki gikan sa sulod. Pananglitan, ang mga mini nga mga magtutudlo nga "mikamang" sa Iglesia.

Juan: Gisulat sa pakigbatok sa Gnostisismo nga naglimod sa posisyon ni Kristo ingon nga Anak sa Dios ug Anak sa Tawo. Ang libro naghatag ug pagtagad sa pakig-ambitay, ug sa gugma sa taliwala sa mga magtotoo ug nagpasalig sa matuod nga magtotoo sa kinabuhi nga walay katapusan.

II Juan: Nagpasidaan batok sa bisan unsa nga pagkompromiso uban sa doktrina nga sayop ug naghatag sa pagtagad nga ang kamatuoran kinahanglan nga bantayan pinaagi sa gugma.

III Juan: Nagpasidaan sa sala sa pagdumili sa pakig-ambitay uban kanila nga tinuod nga mga magtotoo.

Judas: Laing pasidaan batok sa apostasiya ug sa bakak nga doktrina. Ang tema susama sa II Pedro.

Libro Sa Propesiya:

Pinadayag: Kini nga mapanagnaong libro naghisgot sa mga katapusan nga hitabo sa kasaysayan sa kalibutan. Kini nagsulti sa mga butang nga kaniadto, karon, ug sa umaabot nga plano sa Dios (Pinadayag 4:22).

KAPITULO 7

HARMARTIOLOGY

Sala

KATIN-AWAN

Ang Harmartiology naggikan sa Greyigong pulong nga *hamartos* nga nagpasabot sa sala. Harmartiology, sa Kristohanong teyolohiya, mao ang pagtuon sa sala gikan sa Biblikanhong panglantaw. Ang pagtuon naglakip sa Biblikanhong katin-awan sa sala, ang sinugdan sa sala, giunsa sa sala pagsulod sa kalibutan, ang tawo ug ang pangunang kinaiyahan sa sala, ang solusyon sa problema sa sala, ang paghukom ug pagsilot sa sala, ug ang pagtangtang sa sala sa katapusan sa panahon.

ANG KATIN-AWAN SA SALA

Ang sala gipatin-aw ingon nga "misipyat nga marka" sa diosnong pagkamatarung pinaagi sa paglapas sa iyang mga balaod o pagrebelde batok sa iyang pagmando. Sama kini sa pagpusil sa usa ka hinagiban ug wala makaigo. Kini mao ang pagkapos kung unsa unta ikaw ug sa hingpit nga plano sa Dios alang sa imong kinabuhi. Ang Biblia tin-aw nga nagpahayag nga ang tanan nakasal ug nakabsan sa himaya sa Dios. (Roma 3:23). Walay usa nga matarung (Roma 3:10 NIV).

Ang Biblia naggamit sa ubay-ubay nga mga pulong alang sa sala:

Pagkadautan

Ang pagkadautan nagpasabot nga adunay usa ka dautan nga panghunahuna sa pagbuhat ug dautan. Kini maoy panghunahuna nga nagsalikway sa pagkamatarung, hustisya, kamatuoran, ug hiyas:

Sama unya niana ang mahitabo inig katapos na sa kapanahonan. Ang mga mano londa manggula ug pagalainon nila ang mga dautan gikan sa mga matarung. (Mateo 13:49):

Kalapasan

Ang kalapasan nagpasabot ug paglapas sa balaod. Kini sama sa usa ka tawo nga nakalakang sa linya nga wala siyay katungod nga molakang, nakasulong sa gidili nga teritoryo, ug nakata bok sa utlanan tali sa husto ug sayop:

Nan ngano man nga mag-alagad sa balaod? Kini gidugang tungod sa kalapasan ... (Galacia 3:19)

Pagkadili-matarung

Kini nga pulong nagpasabot sa pagkawalay hustisya, sayop, kasal-anan, kabakakan, ug pagpanglimbong:

Ang tanang dili-pagkamatarung sala ... (1Juan 5:17)

Pagkadili-diosnon

Ang pagkadili-diosnon nagpasabot ug pagkadili-matinuoron, pagkadautan, ug ang kinatibuk-ang pagsalikway sa Dios. Kini maoy pagtagad sa Dios ingon nga siya wala magalungtad. Ang pagkadili-diosnon dili sama sa giingon sa ateyismo, nga nagtoo nga walay Dios. Ang pagkadili-diosnon mao ang pagkahibalo nga adunay usa ka Dios, apan hingpit nga pagbali-wala kaniya ug sa iyang mga balaod:

Kay ang kaligutgut sa Dios ginapadayag gikan sa langit batok sa tanan nga dili diosnon ... (Roma 1:18)

Kadautan

Ang kadautan nagpasabot sa pagkawalay-balaod, bisan kon wala ang balaod o paglapas sa balaod:

... Pahawa gikan kanako, kamo nga mga mamumuhat sa kadautan. (Mateo 7:23)

Pagkadili-masinugtanon

Ang pagkadili-masinugtanon mao ang kaatbang sa pagkamasinugtanon. Kini nagpasabot sa pagbaliwala sa Dios ug sa iyang mga kasugoan;

Pinaagi sa pagkamasupilon sa usa ka tawo daghan ang nahimong makasasala ... (Roma 5:19)

Paglapas

Ang paglapas nagpasabot sa pagbiya sa husto nga dalan ug sa pagtabok sa utlanan gikan sa husto ngadto sa sayop. Kini sama sa anaa ka sa kabtangan sa laing tawo diin dili ka didto nasakop.

Ug kamo iyang gibuhi sa mga patay pa kamo sa kalapasan ug sala. (Efeso 2: 1)

ANG SINUGDANAN SA SALA

Ang pagkadautan naglungtad sa wala pa ang tawo gilalang. Ang sala gipasiugdahan ni Lucifer, nailhan usab nga si Satanas. Ang Biblia naghigot nga si Lucifer usa ka espesyal nga manolonda nga sa sinugdan gilalang nga hingpit sa Dios. Si Lucifer nakasala sa diha nga siya mi sulay sa paglusad ug usa ka pagsupil batok sa Dios. Tungod niini nga sala, si Lucifer gitam bog gikan sa langit ngadto sa yuta:

*Naunsa ang pagkahulog mo gikan sa langit, Oh kabugason, anak sa kabuntagon!
Naunsa ang pagkalumpag mo ngadto sa yuta, nga ikaw man unta ang nagpahuyang sa mga nasud! Ug ikaw miingon diha sa imong sa kasingkasing: Ako mokayab ngadto sa langit, ituboy ko ang akong trono sa ibabaw sa mga bitoon sa Dios;*

ug ako magalingkod sa ibabaw sa bukid nga tigumanan, sa kinatumyang dapit sa amihanan: Mokayab ako sa ibabaw sa mga kahitas-an sa mga panganod; himoon ko ang akong kaugalingon nga mahasama sa Hataas Uyamot... (Isaias 14: 12-14)

Ikaw mao ang dinihog nga querubin nga nagatabon: ug ako nagapahamutang kani mo, sa pagkaagi nga ikaw diha sa balaan nga bukid sa Dios...Ikaw hingpit sa imong mga kagawian gikan sa adlaw sa pag-umol kanimo, hangtud nga ang dili pagkama tarung nakaplagnan diha kanimo ... itambog ko ikaw sa yuta ... (Ezequiel 28: 14-16)

GIUNSA SA SALA PAGSULOD SA KALIBUTAN

Sa kalibutan, si Lucifer [nga nailhang si Satanas] nagpadayon sa iyang pagsupil batok sa Dios. Sa dihang gibuhat sa Dios ang unang lalaki ug babaye [Adan ug Eva], gidala sila ni Satanas sa pagpakasala batok sa Dios. Kining pagsupil usahay gitawag nga "ang pagkahulog sa tawo", nga nagpasabot nga ang tawo nahulog gikan sa pagkamatarung ngadto sa sala.

Si Satanas misulod sa talan-awon dinhi sa yuta sa Genesis kapitulo 3 nga nagpakita ingon nga usa ka bitin, nga mao ang laing ngalan alang kaniya (Pinadayag 12: 9). Siya sa pagkatinuod nagpakita sa porma ug dagway sa bitin o halas. Aron hingpit nga masabtan ang tintasyon, kinahanglan atong timan-an ang unang mga panudlo sa Dios ngadto sa tawo:

Ug si Jehova nga Dios nagsugo sa tawo nga nagaingon: Makakaon ka sa bisan unsa nga kahoy sa tanaman; apan sa kahoy sa pag-ila sa maayo ug sa dautan, dili ka magakaon niini; kay sa adlaw nga mokaon ka niini, mamatay ka gayud. (Genesis 2:16-17)

Ang unang lakang sa pagkahulog ni Eva ngadto sa sala anaa sa sayop nga dapit. Sa Genesis 3 atong makita nga siya haduol sa gidili nga kahoy. Ang Mga Proverbio nag-ingon sa dalan sa pagkadautan:

Likayi kini, ayaw pag-agi haduol niini, tumipas ka gikan niini, ug mahanaw. (Mga Proverbio 4:15)

Ikaduha, si Eva wala unta makigsulti kang Satanas kansang unang mga pulong nangutana sa mga panudlo nga gihatag sa Dios:

Ug miingon siya sa babaye: Diay, nag-ingon ang Dios: Dili kamo makakaon sa tanan nga mga kahoy sa tanaman? (Genesis 3:1)

Ang pagsukna sa kamatuoran sa Pulong sa Dios mao ang kasagaran nga pagsugod ni Satanas sa proseso sa pagtintal. Sa pagtubag ni Satanas, si Eva sayop nga mikutlo sa Pulong sa Dios. Siya sa ingon man nagdugang sa mga panudlo sa Dios, ug nagpakunhod sa silot sa sala:

Apan sa bunga sa kahoy nga anaa sa taliwala sa tanaman, miingon ang Dios, dili kamo magkaon niana, ni maghikap niana, aron kamo dili mamatay. (Genesis 3:3)

Itandi kini nga bersikulo sa Genesis 2:16-17. Ang Dios wala mag-ingon "dili ninyo paghika pon kini." Kini gidugang na ni Eva.

Sukad sa sinugdan, ang tawo nagsugod sa pagdugang sa iyang mga ideya, panudlo, ug legalis mo ngadto sa Pulong sa Dios. Ang Dios usab nag-ingon "ikaw mamatay gayud." Kini mao ang silot sa pagkaon sa kahoy. Si Eva miusab niini ngadto sa " aron kamo dili mamatay," nga nagkahulogang "ikaw mahimong mamatay."

Karon, adunay sama nga kalagmitan sa pagpaminos sa silot sa sala. Ang mga tawo moingon, "Sa tinuod lang ang matarung nga Dios dili makapadala kang bisan kinsa ngadto sa Impyerno!" "Sa pagkatinuod, ang Dios wala magpadala kang bisan kinsa ngadto sa impyerno. Ang tawo mipili sa pag-adto didto sa iyang kaugalingong makasasala nga mga buhat. Ang silot sa sala nagpabilin nga walay katapusang pagbulag gikan sa presensya sa Dios sa impyerno. Ang mga tawo kasagaran wala mag-ila sa sala kon unsa kini. Ang aborsyon gitawag nga pamaagi sa "pagkontrolar sa pagpanganak" imbis nga pagpatay. Ang pagpanapaw nga relasyon usahay gitawag nga "mga butang sa gugma."

Sa pagtubag kang Eva, si Satanas misupak sa Pulong sa Dios:

Ug ang bitin miingon sa babaye: Dili gayud kamo mamatay. Kay ang Dios nasayud nga sa adlaw nga kamo mokaon niani, mangabuka ang inyong mga mata, ug kamo mahimo nga sama sa Dios, nga manghibalo sa maayo ug dautan. (Genesis 3:4-5)

Si Satanas buot nga papahawaon si Eva gikan sa Dios. Si Satanas nag-ingon nga ang Dios nasayud nga siya makadawat ug dako nga mga benepisyo gikan sa pagkaon niini nga kahoy. Siya mas manghibalo ug mahimong sama sa usa ka dios. Sa diwa siya nag-ingon, "Ang Dios wala kaayo maghunahuna kanimo, Eva, sa paglimod kanimo niining kahibulongan oportuni dad. "Si Eva unta mitubag," Ako sama na sa Dios, "tungod kay siya gibuhat sa larawan sa Dios.

Ang Genesis 3: 6 ang labing mangitngit nga panahon sa tawhanong kasaysayan:

Ug sa nakita sa babaye nga ang kahoy maayo nga kan-on ug kini makalipay sa mga mata, ug ang kahoy takus tinguhaon aron makapahimong makinaadmanon sa tawo, mikuha siya sa bunga niini, ug mikaon, ug gihatagan usab niya ang iyang bana ug mikaon siya. (Genesis 3: 6)

Sa pagtingob: Si Eva anaa sa sayop nga dapit. Siya nagpahimutang sa iyang kaugalingon sa usa ka dapit diin siya lagmit matintal. Dayon siya naminaw sa kaaway, si Satanas. Sunod, siya mitan-aw nga matinguhaon nianang gidili sa Dios. Unya si Eva mipadayon sa pagkuha ug pagkaon gikan sa kahoy. Siya nakig-ambit nianang ginganlan sa Dios nga SALA. Ang katapusan nga resulta mao nga ang iyang sala nakaapekto kang Adan sa dihang iyang gihatag ang bunga kaniya ug siya mikaon. Sa diha nga ikaw makasala, kini kasagaran makaapekto niadtong anaa sa imong palibot ug kung sila makasala, sila misulod sa samang makaguba nga liyok sa sala.

MGA RESULTA SA SALA

Diha-diha Dayon Nga Mga Resulta Sa Pagkahulog sa Sala:

-Kahibalo sa maayo ug dautan: Dihadiha dayon human sa pagkahulog, si Adan ug Eva wala

na sa ilang kahimtang sa pagka-inosente. Sila nakaila sa kalainan tali sa maayo ug dautan ug nakaamgo nga sila hubo ug makasasala (Genesis 3:7).

-Kinaugalingong pagkamatarung: Si Adan ug si Eva misulay sa paghimo'g sinina gikan sa mga dahon sa igos nga usa ka tipo sa (panggawas nga panig-ingnan) kung unsa ang gisulayan sa tawo pagbuhat sa espirituwal. Sa pagkaamgo nga kita mga makasasala, kita naghunahuna nga ang kinaugalingong pag-uswag magatul-id sa atong sala (Genesis 3:7), apan ang atong kinaugalingong pagkamatarung dili igo sama sa mga dahon sa igos nga magtabon kang Adan ug Eva : *"Apan kitang tanan sama sa mahugaw nga butang ug tanan natong pagkamatarung sama sa usa ka saput nga mahugaw. "(Isaias 64: 6).*

-Kahadlok ug kaulaw: Sa dihang ang Dios naglakaw ug nakigsulti kang Adan ug Eva, sila nagtago sa ilang kaugalingon diha sa kaulaw ug kahadlok (Genesis 3:10). Ang kaulaw ug kahadlok mao ang sukaranan nga mga emosyon diin ang tanan nga uban pang negatibong emosyonal nga mga tubag mitungha.

-Pagkahimulag gikan sa Dios: Ang Dios wala mopahilayo sa iyang kaugalingon gikan sa presensya sa tawo, hinoon, ang tawo mipahilayo sa iyang kaugalingon gikan sa Dios. Si Adan ug Eva misulay sa pagtago gikan sa Dios.

Piho Nga Mga Paghukom Sa Bitin: Kini naglakip sa:

-Pagbag-o sa pisikal nga porma: Ang pisikal nga porma nga gigamit ni Satanas sa tintasyon mao ang pagtunglo. Ang bitin sa sinugdan naglakaw nga matul-id, apan gikan niini nga panahon siya mokamang sa iyang tiyan diha sa abug.

-Panag-away tali kang Satanas ug sa tawo: Kini ang sinugdanan sa gitawag nato nga "espirituhanong pakiggubat," batok kang Satanas nga nanlimbasug alang sa kalag sa tawo. Kini nga pakiggubat nagpadayon hangtud karon. Ang Harvestime International Institute nagtanyag sa kurso nga nag-ulohang *"Espirituhanong Mga Estratihiya: Usa Ka Manwal Sa Espirituhanong Pakiggubat "* nga nagtutok niining espirituhanong gubat ug naghatag sa mga estratihiya alang sa kadaugan batok sa kaaway.

-Nagdugmok Sa Ulo: Ang ikatulong silot sa bitin sa pagkatinuod usa ka saad sa makasasala nga tawo. Bisan pa si Satanas "magsamad sa tikod" sa tawo sa espirituhanon nga paagi pinaagi sa sala, ang binhi (kaliwat) nga gikan sa babaye magadugmok sa ulo ni Satanas (Genesis 3:15). Kini mao ang una nga saad sa Manluluwas alang sa sala sa katawhan. Bisan pa si Satanas makaapekto sa tawo pinaagi sa sala, usa ka Manluluwas ipadala sa Dios pinaagi sa usa ka babaye ug ang gahum sa sala madugmok. Ang trahedyang sa sala miabot tungod sa pagkahulog sa usa ka babaye. Ang katubsanan moabot usab pinaagi sa usa ka babaye nga mopahimugso kang Ginoong Jesu-Kristo.

Piho Nga Mga Paghukom Kang Adan: Kini mao ang:

- Pagbudlay sa kakapoy: Sa wala pa ang sala si Adan nag-atiman sa yuta sa malipayon nga kasayon, apan karon kinahanglan gayud nga magtrabaho siya nga malisud. Ang kahimtang sa yuta nausab. Ang yuta nga kaniadto tabunok ug walay peste o mga sagbut napuno sa mga tunok ug mga sampinit.

-Kamatayon: Ang silot sa natural nga kamatayon gipahamtang ngadto kang Adan. Ang Dios miingon nga ang iyang lawas mobalik sa yuta, kay "abug ka, ug sa abug ikaw mopauli." Ang Espirituhanong kamatayon usab silot sa sala. Ang Dios miingon "ang kalag nga makasala, mamatay" (Ezequiel 18:20). Kung walay pagpasaylo, ang tawo mamatay sa espirituhanong kamatayon sa walay katapusan nga pagkahimulag sa Dios.

Piho Nga Mga Paghukom Kang Eva: Kini mao ang:

-Kasakit sa pagpanganak: Ang tunglo sa kasakit ug kasubo gibutang sa pagpanganak.
-Pagpasakop: Si Eva magpasakop sa iyang bana.

Mga Silot Kang Adan Ug Eva: Ang Dios mipapahawa kang Adan ug Eva gikan sa mata hum nga palibot sa Tanaman sa Eden ngadto sa kalibutan nga puno sa kagul-anan, kasakit, mga tunok, ug kamatayon.

Ang Dios nagpasidan-an kang Adan ug Eva nga ang silot sa sala maglakip sa pisikal ug espi-rituhanon nga kamatayon. Ang espirituhanon nga kamatayon mao ang pagkawala sa ilang rela syon uban sa Dios. Ang pisikal nga kamatayon mao ang kamatayon sa ilang pisikal nga mga lawas. Ang bugtong hayag nga dapit sa tibook kapitulo sa Genesis 3 mao ang saad sa umaa bot nga Manunubos nga magwagtang sa gahum ni Satanas (Genesis 3:15).

ANG TAWO UG ANG PANGUNANG KINAIYAHAN SA SALA

Sa sinugdanan, ang tawo gibuhat sama sa dagway sa Dios. Siya walay sala ug matarung. Ingon nga unang tawo, siya nagpuyo sa usa ka hingpit nga palibot busa ang iyang sala wala magagikan sa iyang palibot o tungod sa iyang mga katigulangan - mga butang nga kasagaran sayop nga gibasol alang sa sala.

Tungod sa sala ni Adan ug Eva, ang sala ug kamatayon gipasa ngadto sa tanang tawo:

Busa, ingon nga pinaagi sa usa ka tawo, misulod ang sala sa kalibutan, ug pinaagi sa sala ang kamatayon; ug tungod niana ang kamatayon mikaylap sa tanang tawo, kay niana ang tanan nakasala. (Roma 5:12)

Ang matag usa nga natawo nakapanunod sa pangunang kinaiyahan sa sala. Ang iyang konsyensya (1 Timoteo 4: 2); iyang kabubut-on (Roma 1:28); iyang kasingkasing (Efeso 4:18); ang iyang salabutan (2 Corinto 4: 4; Mga Taga Roma 1:28); ug ang iyang bug-os nga pagkatawo nahugawan (Roma 1: 18-3: 29).

Sama nga ang pisikal nga mga kinaiya napanunod, ang espirituhanon nga kinaiya sa mga pangunang kinaiyahan sa sala mapanunod. Ang matag usa ka tawo nakasala ug nag-atubang sa silot sa pisikal ug espirituhanon nga kamatayon. Ang matag usa nakapanunod sa pangu nang kinaiyahan sa sala ug ang matag tawo nakasala sa tagsatagsa sa diha nga siya madani niining makasasala nga kinaiyahan nga mobatok sa Dios:

Ang tagsatagsa ka tawo ginatintal sa diha nga siya ginaguyod ug ginauloulohan siya sa iyang kaugalingong kailibgon: Unya ang kailibgon sa makapanamkon na, manga nak sa sala; ug ang sala sa matigulang na manganak sa kamatayon. (Santiago 1:14-15)

Ang tanan nakasala, apan ang Dios naghatag sa usa ka paagi aron makalikay sa silot sa sala. Pinaagi sa paghinulsol gikan sa patay nga mga buhat ug pagdawat kang Jesu-Kristo ingon nga personal nga Manluluwas ikaw "maluwas" gikan sa silot sa sala. (Tan-awa ang doktrina sa Soteriology niini nga manwal.)

ANG SOLUSYON SA PROBLEMA SA SALA

Si Jesus miingon, *"Ako mao ang dalan ug ang kamatuoran ug ang kinabuhi. Walay bisan kinsa nga makaadto sa Amahan gawas kon pinaagi kanako (Juan 14: 6). Ang Mga Buhat 4:12 nagpamatuod, "Ug diha sa lain walay kaluwasan gikan kang bisan kinsa, kay walay lain nga ngalan sa ilalum sa langit nga gihatag ngadto sa mga tawo nga diha kaniya mangaluwas kita."* Si Jesukristo mao ang tubag sa problema sa sala. Siya ang bugtong dalan ngadto sa Dios ug ang bugtong paagi nga mapasaylo. Ang Roma 10: 9 nagpahayag, *"Kung imong isugid pinaagi sa imong baba, si Jesus ingon nga Ginoo: ug motoo sa imong kasingkasing nga gibanhaw siya sa Dios gikan sa mga patay, ikaw maluwas. "*

Sa katapusan, ang sala nagbulag sa mga tawo gikan sa Dios, apan ang Dios naghatag sa pag pasig-uli ug pagpasaylo sa sala pinaagi sa iyang Anak nga si Jesu-Kristo. Ang kasulbaran sa problema sa sala mao ang paghinulsol ug pagtubos pinaagi ni Kristo (Roma 5: 12-21; Roma 7: 21-25; Colosas 2: 13-15).

ANG PAGHUKOM UG SILOT SA SALA

Ang tanan nga mga tawo takus sa paghukom sa sala, apan si Kristo nagluwas niadtong nagsa lig kaniya alang sa kinabuhing dayon ug kapasayloan sa mga sala (Juan 3:16). Ang mga mag totoo nga nakasala mahimong hukman sa Ginoo alang sa pagtul-id nga mga katuyoan, apan sila wala mawad-i sa ilang kaluwasan sa matag higayon nga sila makasala (Mga Taga Roma 8: 37-39 ; Efeso 2: 8-9). Kadtong wala mosalig ni Kristo makadawat sa walay katapusan nga silot ingon nga ilang paghukom (Mateo 25:46).

Ang espirituhanong kamatayon, pisikal nga kamatayon, ug kamatayon nga walay katapusan ang tanan nga mga silot sa sala, ingon nga siguradong mga pag-antus niining kinabuhia. Apan labaw pa niini nga pangutana, ang walay katapusan nga kamatayon mao ang pinakagrabeng silot sa sala nga mahanduraw tungod kay wala nay lain nga oportunidad alang sa pagpasig-hiuli sa Dios ingon nga kini moresulta sa walay katapusan nga panagbulag sa Dios (2 Tesalonica 1: 8-9).

Ang sala kanunay adunay mga sangputanan alang sa kinabuhi karon ug sa sunod. Ang magto too dili makaikyasa sa pipila ka mga sangputanan ug / o disiplina alang sa iyang wala masugid nga sala, apan kini nga paghukom wala mabaliwala sa iyang kaluwasan gawas kung hingpit niyang talikdan ang Dios. Adunay mga silot nga konektado sa wala masugid nga mga sala sa magtotoo, bisan pa niana. Kini naglakip sa:

- Pagkawala sa iyang kalipay ug kalinaw: Galacia 5:22.
- Pagkahimong espirituhanong babag sa uban: 1 Juan 2:10.
- Pagkabalda sa ilang mga pag-ampo: 1 Juan 3: 19-22.
- Pagpaguol sa Balaang Espiritu: Efeso 4:30.
- Mga pagbati sa kaulaw sa pagbalik sa Ginoo: 1 Juan 2:28.

- Pagkawala sa pakig-ambitay sa Dios ug sa uban nga mga magtotoo: 1 Juan 1: 6.
- Pagdisiplina gikan sa Dios alang sa nagpadayon nga sala: Mga Hebreohanon 12: 6.
- Pagdisiplina sa Simbahan alang sa pipila ka mga sala: 1 Corinto 5: 4-5.
- Pisikal nga kamatayon ingon nga resulta sa mga sala: 1 Corinto 11:30.

Ang solusyon sa sala sa magtotoo mao ang pagsugid ug pagbiya niini (1 Juan 1: 8-9).

ANG KATAPUSAN SA SALA

Ang sala magpadayon sa paglungtad hangtud sa katapusan sa panahon sama sa atong nahiba loan, sa panahon nga ang paghukom mahitabo ug ang tunglo sa sala pagakuhaon samtang ang mga anak sa Dios makasinati sa walay katapusan nga hingpit nga kalipay sa presensya sa Ginoo (Pinadayag 21). Ang sala dili na maglungtad. Ang Pinadayag 22: 3 nagpadayag nga didto ... *"Wala na gayud ing pagtunglo, ug ang trono sa Dios ug sa Cordero anaa niini, ug ang iyang mga alagad magasimba kaniya. "*

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Ipatin-aw ang Harmartiology.

2. Unsa ang mga hilisgutan nga kalakip sa pagtuon sa Harmartiology?

3. Ipatin-aw ang mosunod nga mga pulong:

- Sala _____
- Pagkadautan _____
- Kalapasan _____
- Pagkadili-matarung _____
- Pagkadili-diosnon _____
- Kadautan _____
- Pagkadili masinugtanon _____
- Paglapas _____

4. Sa unsang paagi nagsugod ang sala ug pinaagi kang kinsa?

5. Giunsa pagsulod sa sala sa kalibutan?

6. Itingob ang pag-uswag sa pagkahulog sa katawhan ngadto sa sala ingon sa natala sa Genesis 3.

7. Ihulagway ang diha-diha dayon nga mga resulta sa unang sala.

-Kahibalo sa maayo ug dautan _____

-Kinaugalingong pagkamatarung _____

-Kahadlok ug kaulaw _____

-Pagkahimulag gikan sa Dios _____

8. Ilista ang tulo ka piho nga paghukom sa bitin.

9. Ilista ang duha ka piho nga paghukom sa lalaki.

10. Ilista ang duha ka piho nga paghukom kang Eva.

11. Diin gidid-an sila Adan ug Eva pagkatapos sila makasala?

12. Itingob kon unsa ang gitudlo sa Biblia mahitungod sa "pangunang kinaiyahan sa sala".

13. Unsay Biblikanhong solusyon sa problema sa sala?

14. Unsa ang gitudlo sa Biblia mahitungod sa paghukom ug katapusang mga silot sa sala?

15. Unsa ang gitudlo niini nga mga pakisayran mahitungod sa mga silot sa wala masugid nga sala?

Galacia 5:22 _____

1 Juan 2:10 _____

1 Juan 3: 19-22 _____

Mga Taga Efeso 4:30 _____

Juan 2:28 _____

Juan 1: 6 _____

Hebreohanon 12: 6 _____

1 Corinto 5: 4-5 _____

16. Kanus-a matapos ang sala?

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

DUGANG NGA MGA PAGTUON

1. Ang mosunod nga mga pakisayran usa ka listahan sa mga sala nga natala sa Biblia. Ang uban gisubli nga sobra pa sa usa ka listahan. Adunay ...

- 7 nga gikan sa kasingkasing ug makapahugaw: Mateo 15: 18-20
- 13 nga gikan sa kasingkasing ug makapahugaw: Marcos 7: 21-23
- 23 nga dad-on ang paghukom sa Dios: Roma 1: 29-32
- 7 nga dili buhaton sa mga magtotoo: Roma 13: 13, 14
- 6 nga ang mga magtotoo dili angay makighugoy: I Mga Taga Corinto 5: 9-11
- 10 nga makapugong sa pagsulod ngadto sa gingharian sa Dios: I Corinto 6: 9,10
- 17 nga dugang pang makapugong sa pagsulod ngadto sa gingharian sa Dios:
Galacia 5:19-21
- 4 ang nagdala ug kaligutgut ug makapugong sa pagsulod ngadto sa gingharian sa Dios: Mga Taga Efeso 5: 5-6
- 11 nga ang mga magtotoo kinahanglan mobulag: II Mga Taga Corinto 12: 20-21
- 9 nga ang dili-luwas nagkinabuhi ug ang mga magtotoo dili angay magkinabuhi:
Efeso 4: 17-19
- 6 nga dili angay nga anaa sa taliwala sa mga magtotoo: Efeso 5: 3, 4
- 9 nga ang mga magtotoo kinahanglan hukason: Efeso 4: 25,28,29,31
- 6 nga ang mga magtotoo kinahanglan isalikway: Colosas 3: 8, 9
- 6 nga ang mga magtotoo kinahanglan mopatay kaay nagdala sa kaligutgut sa Dios:
Colosas 3: 5-6
- 14 kon nganong gihatag ang kasugoan: I Timoteo 1: 9-10
- 19 nga ang mga magtotoo kinahanglan mobulag: II Timoteo 3: 1-5
- 9 nga ang mga magtotoo maluwas: Tito 3: 3-5
- 5 nga ang mga magtotoo kinahanglan mobiya: I Pedro 2: 1
- 7 ka mga sala sa unod nga ang mga magtotoo dili na mabuhi: I Pedro 4: 2-4
- 8 nga pagahukman sa silot sa linaw nga kalayo: Pinadayag 21: 8
- 6 nga nagpugong sa katungod sa kahoy sa kinabuhi ug sa balaan nga ciudad:
Pinadayag 22:14

2. Tun-i ang mosunod nga latid sa pagtulon-an ni Jesus mahitungod sa sala:

Satanas Ug Sala:

Mateo 4:10; 12: 26,27; 13:19; 16:23; 25:41

Marcos 3: 23,26; 4:15; 8:33

Lucas 4: 8; 10:18; 11: 18,19; 22:31

Juan 8: 34-36; 14:30

Pagpasipala:

Mateo 12: 31,32; 15:19

Marcos 3: 28,29; 7: 21,22

Lucas 12:10

Pagduhaduha:

Mateo 14:31; 17: 17,20

Marcos 2: 8; 9:19; 16:16

Lucas 9:41

Juan 3: 11,12,18; 4:48; 5: 38,40,43-47; 6:64; 8: 24,45-47; 12: 47,48; 15: 22,24,

Pagpakaaron-ingnon:

Mateo 6: 2,16; 15: 7,8; 23: 13-15,25,27-29

Marcos 7: 6; 12:40

Lucas 11:44; 12: 1; 20:47

Garbo:

Mateo 23: 5-7,12

Marcos 7: 21,22; 12: 38,39

Lucas 11:43; 14:11; 20:46

Kasuko:

Mateo 5:22

Pagpatay:

Mateo 5:21; 15:19; 19: 17,18

Marcos 7:21; 10:19

Lucas 18:20

Juan 8:44

Panapaw, Pakighilawas, Pagkamalaw-ay:

Mateo 5: 27,28,32; 15:19; 19: 9,11,12,17,18

Marcos 7: 21,22; 10: 11,12,19

Lucas 16:18; 18:20

Panagbulag:

Mateo 5: 31,32; 19: 8,9

Marcos 10: 3,5,11,12

Lucas 16:18

Pagpangawat:

Mateo 15:19; 19: 17,18

Marcos 7: 21,22; 10:19

Lucas 18:20

Pagsaksi ug bakak, Pagpanglimbong, Pagpanikas:

Mateo 15:19; 19: 17,18

Marcos 7: 21,22; 10:19

Lucas 18:20

Juan 8:44

Dautan nga mga panghunahuna, Dautang mga mata, Pagkadautan, Kabuang:

Mateo 6:23; 9: 4; 15:19; 20:15

Marcos 7: 21,22

Lucas 11:34

Pagkamaibogon:

Marcos 7: 21,22

Lucas 12: 15-21

Materyalismo Ug Pagkakalibutanon:

Mateo 6: 19-21,24; 12:39; 13: 3,22; 16: 4; 24: 38,39

Marcos 4: 3,7,18,19; 8:12

Lucas 8:14; 9:60; 10: 41,42; 11:29; 14: 16-24; 16: 1-9,13,15; 17: 26-29; 21:34

Juan 4:48; 6:27

Paglangaylangay:

Ang paglangaylangay nagpasabot sa padayon nga paglangay sa pagbuhat sa usa ka butang.

Mateo 24: 45-51

Lucas 12: 42-47; 13: 25-28; 14: 16-20

Paghukom:

Mateo 7: 1-5; 12: 7

Marcos 4:24

Lucas 6: 37,41,42

Juan 8: 7,10,11,15

Pagkabuta sa Kasingkasing:

Mateo 13: 13-15; 15:14; 16: 2,3

Marcos 4:12; 8: 18,21

Lucas 8:10; 12: 54-56

Pagsibog sa pagpangalagad:

Ang pagsibog sa pagpangalagad nagpasabot sa pagtalikod gikan sa pagsunod kang Jesus.

Mateo 12: 43-45

Lucas 11: 24-26

Panamastamas:

Ang pagpasipala mao ang paglapas nianang sagrado: Mateo 7: 6.

Mga Pagpanghimaraut Sa Sala:

Mateo 10: 14,15; 11: 22,23; 12: 34,41,42; 13: 13-15; 16: 4; 18: 7; 21:19; 23: 13-15,25,27,29,33-36

Marcos 6:11; 8:12; 11:14

Lucas 6: 24-26; 9: 5; 10: 10-15; 11: 29,32,42,44,46,47,49-52

KAPITULO 8

SOTERIOLOGY

Kaluwasan

KATIN-AWAN

Ang Soteriology mao ang dapit sa Kristohanong teyolohiya nga nagsusi sa hilisgutan sa kaluwasan. Soteriology naghisgot sa tibook nga buhat sa Biblikanhong kaluwasan - kaniadto, karon, ug sa umaabot.

Ang pipila sa mga mahinungdanong mga pangutana nga gisusi sulod sa pagtuon sa Soteriology naglakip sa mosunod:

- Unsa ang kaluwasan?
- Nganong gikinahanglan ang kaluwasan?
- Giunsa paghulagway ang kaluwasan diha sa Kasulatan?
- Unsa ang mga kahulogan sa mga pulong sa Biblia nga nalangkit sa kaluwasan?
- Giunsa sa tawo pagkaluwas?
- Giunsa sa mga tawo pagkaluwas sa Daang Tugon nga mga panahon?
- Ang bautismo ba gikinahanglan alang sa kaluwasan?
- Maunsa man kadtong wala nakadungog sa Ebanghelyo?
- Ang tawo ba mawad-an sa ilang kaluwasan?

KALUWASAN

Ang kaluwasan, ingon nga kini may kalabutan sa Kristohanong teyolohiya, mao ang kapasay loan ug kaluwasan gikan sa sala ug sa iyang mga sangputanan pinaagi ni Jesu-Kristo. Sa Kristohanong doktrina sa kaluwasan, kita naluwas gikan sa "Kapungot," - hukom sa Dios sa sala (Roma 5: 9; 1 Mga Taga Tesalonica 5: 9) ug gikan sa mga sangputanan sa sala nga walay katapusan nga panagbulag gikan sa Dios - gitawag usab nga espirituhanon nga kamatayon (Roma 6:23).

Adunay nangagi, karon, ug umaabot nga kabahin sa kaluwasan. Kung ikaw maghinulsol ug modawat kang Jesu-Kristo ingon nga Manluluwas, naluwas ka gikan sa silot sa mga sala sa nangagi. Samtang nagpadayon ka sa paglakaw diha kang Kristo, ikaw naluwas gikan sa mga sala sa karon. Sa umaabot, maluwas ka gikan sa presensya sa sala kon ikaw mosulod sa eternidad aron mopuyo sa kahangturan uban sa Ginoo.

NGANONG GIKINAHANGLAN ANG KALUWASAN

Ang kaluwasan gikinahanglan tungod sa orihinal nga pagkahulog sa tawo ngadto sa sala, ang makalilisang nga sangputanan sa sala, ug ang kamatuoran nga ang pangunang kinaiyahan sa sala gipasa ngadto sa tanang katawhan sukad niadto nga panahon (Genesis 3; Roma 5; 1 Corinto 15). Ang Biblia nagtudlo nga ang tanan nakasala ug nakabsan sa orihinal nga plano sa Dios nga ang iyang himaya maipadayag kanato. Sa kinaiyahan, kita "mga anak sa kapungot" ug namatay sa kalapasan ug sala (Efeso 2:1-3).

Ang espirituhanong mga resulta sa pagkapukan sa tawo naglakip sa pagbulag gikan sa Dios; pagkasad-an; panghimaraut; pagkatampalasan; pisikal ug espirituhanon nga kamatayon (Genesis 3). Kita mga ulipon sa sala (Roma 6:17) ug dili makaluwas sa atong kaugalingon (Isaias 64: 6; Roma 3:20).

Ang kaluwasan gikinahanglan alang sa kapasayloan sa sala ug dalan ngadto sa presensya sa Dios karon ug alang sa eternidad. Ang Dios naghatag sa kaluwasan ug kapasayloanan pinaagi ni Jesu-Kristo, ug maoy iyang tinguha nga ang tanan maluwas ug walay usa nga malaglag (1 Pedro 3: 9). Ang labaw sa kinaiyahan nga kabubut-on sa Dios, bisan pa, wala magpanghi makak sa kagawasan sa tawo nga dawaton o isalikway si Kristo ingon nga Manluluwas. Ang pagkalabaw'ng gamhanan sa Dios ug ang responsibilidad sa tawo, bisan tuod sa tawhanon lisud sabton, maoy mga kamatuoran nga mga sinubong – nga nagpasabot sa duha ka pahayag nga daw supak sa usag usa, apan pareho nga tinuod ug nakuha sa husto nga pangatarungan. Ang Biblikanhong pagbalansi tali sa duha napahimutang sa espirituhanong pagpadayag, dili sa kalibutanong pangatarungan.

NAWALA TUNGOD SA SALA

Kini ang dagkong mga nawala nga resulta sa sala:

Nawala ang pagka-inosente. Diha-diha dayon human sa pagkahulog, si Adan ug si Eva dili na walay sala. Sila nakaila sa kalainan tali sa maayo ug dautan ug nakaamgo nga sila makasa sala (Genesis 3:7).

Nawala ang relasyon uban sa Dios. Ang Dios wala mopahilayo sa iyang kaugalingon gikan sa presensya sa tawo, hinoon, ang tawo ang mipahilayo sa iyang kaugalingon sa Dios. Sa diha nga ang Dios naglakaw ug makigsulti kang Adan ug Eva sama sa iyang gibuhay, sila nagtago gikan kaniya.

Nawala ang emosyonal nga kaayohan. Si Adan ug Eva nakasinati sa kaulaw ug kahadlok (Genesis 3:10). Ang kahadlok sa umaabot ug kaulaw sa nangagi mao ang sukaranang mga emosyon nga mga gamot sa tanang negatibong emosyonal nga mga tubag.

Nawala ang diosnon nga pagkamatarung. Si Adan ug Eva misulay sa paghimo ug sinina gikan sa mga dahon sa igos nga mao ang tipo (simbolo) kon unsa ang gisulayan sa tawo nga buhaton sa espirituhanon. Kita naghunahuna nga ang kinaugalingong-kalamboan mopala sa atong mga sala (Genesis 3:7), apan ang kinaugalinong-pagkamatarung walay pulos sama sa mga dahon sa igos nga gitabon ni Adan ug Eva: *"Apan kitang tanan sama ra sa usa ka mahugaw nga butang ug ang tanan namong pagkamatarung ingon sa mahugaw nga mga pahiran"* (Isaias 64: 6, KJV).

Nawala ang positibo nga relasyon sa uban. Sa dihang giatubang ang ilang sala, gibasol ni Adan si Eva ug gibasol niya ang bitin. Busa, nakita nato ang unang dili maayo nga mga relasyon sa pamilya mitunga. Sa wala kaayo madugay diha sa rekord sa Biblia sa wala pa mahitabo ang unang pagpatay sa dihang ang ilang anak, nga si Cain, mipatay sa iyang igsoon nga si Abel.

Nawala ang kinabuhing dayon. Si Adan ug si Eva dili unta mamatay kon wala pa makasulod ang sala sa kalibutan. Ang kinabuhing dayon nawala pinaagi sa sala, nga miresulta sa pisikal nga kamatayon nga miabot sa kalibutan. Ang Biblia nag-ingon nga ang tanan mamatay sa pisikal, apan labaw sa tanan, kini nagmando nga ang resulta sa sala mao ang espirituhanon nga kamatayon pinaagi sa walay katapusan nga pagkahimulag gikan sa Dios.

ANG MGA NAWALA GIPAHIULI

Ang maayong balita mao nga kining tanan nga mga nawala - ug ang tanan nga uban pa nga mga nawala nga imong nasinati - mapasig-uli pinaagi sa personal nga relasyon uban ni Jesu-Kristo nga mianhi aron sa pagpangita ug sa pagluwas sa tanan nga nawala (Lucas 19:10).

Ang pagka-inosente gipahiuli. Si Apostol Pablo, kinsa nailhan kaniadto nga si Saulo, gilutos ug gipatay ang mga magtotoo sa wala pa siya makabig ngadto kang Kristo. Apan ang Mga Buhat 20:26 nagrekord nga iyang gimantala ... *"Gipahayag ko kanimo karon nga ako walay sala sa dugo sa tanang tawo"*. Nganong nasulti man niya ang ingon? Tungod kay nasinati ni Pablo ang kaluwasan pinaagi ni Jesu-Kristo. Sa nakapangayo ug pasaylo ug midawat sa sakripisyo ni Kristo alang sa iyang mga sala, si Pablo walay sala sa atubangan sa Dios.

Ang relasyon uban sa Dios gipahiuli. *"Apan karon diha kang Kristo Jesus ikaw nga kaniadto halayo gipaduol pinaagi sa dugo ni Kristo "(Efeso 2:13, NIV).*

Ang kaayohan sa emosyon gipahiuli. Si Jesus miatubang sa kahadlok ug kaulaw nga resulta sa sala. Siya miingon, *"Ako nagabilin kaninyo sa pakigdait ug ang akong pakigdait gihatag ko kaninyo, dili sama sa paghatag sa kalibutan, ang akong paghatag kaninyo. Dili malisang ang inyong kasingkasing ug dili usab mahadlok. "(Juan 14:27, NIV).*

Ang diosnong pagkamatarung gipahiuli. *"Kay dili ang mga nagapatalinghug sa kasugoan maoy matarung sa atubangan sa Dios, apan kadtong nagatuman sa kasugoan maoy paga matarungon. "(Mga Taga-Roma 2:13, NIV).*

Ang mga positibo nga relasyon sa uban gipahiuli. *"Nanghibalo kita nga miagi kita gikan sa kamatayon ngadto sa kinabuhi, kay gihigugma ta ang mga igsoon. Ang wala mahigugma sa iyang igsoon nagapabilin sa kamatayon "(1 Juan 3:14, NIV).*

Ang kinabuhing dayon gipahiuli. Pinaagi kang Jesus, ang kinabuhing dayon gipahiuli. Ang imong pisikal nga lawas sa umaabot mamatay, apan ikaw mabuhi sa kahangturan uban sa Dios: *"Kay gihigugma gayud sa Dios ang kalibutan nga tungod niana iyang gihatag ang iyang bugtong anak, aron ang tanan nga mosalig kaniya dili malaglag kondili adunay kina buhi nga walay katapusan. Kay ang Dios wala magpaanhi sa iyang anak sa kalibutan aron sa paghukom sa silot sa kalibutan, kondili aron ang kalibutan maluwas pinaagi kaniya" (Juan 3: 16-17, NIV).*

GIUNSA ANG KALUWASAN PAGHULAGWAY SA KASULATAN

Ang kaluwasan gihulagway ingon nga misteryo sa Dios nga gipadayag karon (Efeso 3: 9 ; 6:19) ug isip usa ka plano nga gipanamkon sa wala pa ang mga patukoranan sa kalibutan (Efeso 1: 3-14).

Usa kini ka kahayag (Lucas 2: 30-32) ug naghatag sa kausaban gikan sa espirituhanong kama tayon ngadto sa kinabuhi (Juan 5:24). Kini gipatin-aw ingon nga mensahe alang sa mga maka sasala (Marcos 2:17) ; usa ka gasa sa gracia pinaagi sa pagtoo ug dili sa mga buhat (Efeso 2: 8-9); ug usa ka butang diin ang tanan nga binuhat nagaagulo (Roma 8:22).

Kini usab gihulagway ingon nga pagpadayag sa pagkamatarung sa Dios (Roma 1:16-17); ang pagkabalaan nga moabot pinaagi sa pagtoo (Roma 4: 22-25); pagpasig-uli (2 Corinto 5:18-19); pagtubos (Roma 8:23); ug ingon nga usa ka espirituhanong pagkatawo nga kung wala kini ang usa dili makasulod sa Ginghamarian sa Dios (Juan 3: 1-11).

Ang kaluwasan usab gihulagway ingon nga kagawasan gikan sa sala (Roma 6); ingon nga bag-ong binuhat (Roma 5: 16-17); nga adunay kalinaw uban sa Dios (Roma 5: 1); ingon nga sinagop nga mga anak sa Dios (Galacia 4: 4); bautismo ngadto sa kamatayon ni Kristo (Roma 6: 4) ; ug ang pagpuyo sa Balaang Espiritu (Roma 5, 8).

BIBLIKANHONG MGA PULONG NGA MAY KALABUTAN SA KALUWASAN

Kini nga listahan gisunodsunod aron sayon ang pagtuon sa mga pulong nga nalangkit sa kaluwasan.

Pagsagop

Ang pagsagop nagtumong sa desisyon sa Dios sa paghimo kanato nga mga sakop sa iyang pamilya. Siya ang atong Langitnong Amahan, kita gitawag nga mga anak sa Dios, ug kita mga managsoon sa espirituwal uban sa tanang matuod nga mga magtotoo.

Pagbayad

Kini nga pulong nagtumong sa kamatayon ni Jesus sa krus ingon nga maoy bayad sa sala o nagbaliwala- sa mga sala sa katawhan.

Pagkakabig

Ang pagkakabig nagpasabot nga "motalikod." Kung kini gigamit nga may kalabutan sa paghinulsol sa Biblia, nagpasabot kini nga "motalikod gikan sa sayop nga dalan ngadto sa husto nga dalan."

Ug daghan sa mga anak ni Israel ang iyang pabalikon ngadto sa Ginoo nga ilang Dios. (Lucas 1:16)

Ug hingkit-an siya sa tanang nanagpuyo sa Lida ug sa Saron, ug sila namalik sa Ginoo. (Mga Buhat 9:35)

Ug ang kamot sa Ginoo nag-uban kanila; ug daghan ang mingtoo, ug nangakabig ngadto sa Ginoo. (Mga Buhat 11:21)

Ang pagkakabig mao ang pagtalikod gikan sa kangitngit sa sala ngadto sa kahayag sa pagka matarung sa Dios:

... Aron motalikod sila gikan sa kangitngit ngadto sa kahayag. (Mga Buhat 26:18)

Kini maoy pagtalikod gikan sa gahum ni Satanas ngadto sa Dios:

*... Aron sa pagpatalikod kanila ... gikan sa gahum ni Satanas ngadto sa Dios.
(Mga Buhat 26:18)*

Kini maoy pagtalikod gikan sa kalibutanon nga mga butang ngadto sa espirituhanon nga mga butang:

... Kamo kinahanglan motalikod gikan niini nga mga kakawangan ngadto sa buhi nga Dios. (Mga Buhat 14:15)

Kini maoy pagtalikod gikan sa mga diosdios ngadto sa tinuod ug buhi nga Dios:

... Kamo namalik ngadto sa Dios gikan sa mga diosdios sa pag-alagad sa buhi ug matuod nga Dios. (1 Tesalonica 1: 9)

Pagtoo Ngadto sa Dios

Ang pagtoo sa Dios gilista sa Mga Hebreohanon 6 isip ikaduhang prinsipyo sa pundasyon sa Kristohanong pagtoo. Ang paghinulsol gikan sa patay nga mga buhat kinahanglan nga inubanan sa pagtoo ngadto sa Dios aron maluwas:

*... Paghinulsol ngadto sa Dios ug pagtoo ngadto sa atong Ginoong Jesu-Kristo.
(Mga Buhat 20:21)*

Paghimaya

Ang paghimaya mahitabo sa dihang imong madawat ang imong nabanhaw nga lawas ug mosulod sa kahangturan. Adunay pipila ka kaamgiran tali sa imong may kamatayon nga lawas ug sa imong mahimayaon nga lawas, ingon sa panig-ingnan ni Jesus human sa iyang pagkabanhaw nga pagpakita (Juan 21: 4), apan dunay dakong kalainan tali nianang gipugas sa kaulawan ug nianang pagabanhawon sa kadunggan (1 Corinto 15: 35-49).

Pagkabalaan

Kung ikaw nagpuyo sa sala, ikaw gihukman sa atubangan sa Dios ug mibulag gikan kaniya:

... Apan siya nga wala motoo kaniya gihukman na sa silot, tungod kay siya wala motoo sa ngalan sa bugtong Anak sa Dios. Ug kini mao ang paghukom sa silot, nga ang kahayag mianhi sa kalibutan, ug ang mga tawo nahigugma sa kangitngit kay sa kahayag, tungod kay ang ilang mga binuhatan dautan. (Juan 3: 18-19)

Kon ikaw maghinulsol gikan sa sala ug modesisyon nga motalikod gikan sa imong makasa sala nga mga paagi, kini nagtukod sa husto nga relasyon uban sa Dios. Kining husto nga relasyon o husto nga pagbarug sa atubangan sa Dios mao ang gitawag nga “pagkabalaan”

Wala ba kamo manghibalo nga kang bisan kinsa magatugyan kamo sa inyong mga kaugalingon ingon nga mga ulipon nga matinumanaon, maulipon kamo niadtong inyong mga ginatuman: kung sa sala ngadto sa kamatayon, kon sa pagkamasinu london ngadto sa pagkamatarung? Apan salamat sa Dios, nga bisan kamo mga ulipon kaniadto sa sala, kamo mga nangahimong matinumanon gikan sa kasing kasing niadtong paagi sa pagtulon-an nga kaniya gitugyan kamo. Ug sa nangalu was kamo gikan sa sala, nangaulipon kamo sa pagkamatarung. (Roma 6:16-18)

Ang mga silot alang sa sala mao ang pisikal nga kamatayon ug ang espirituhanon nga kamatayon. Sa dihang si Jesus namatay sa krus, iyang gibayaran ang silot sa mga sala sa tanang mga tawo: " Siya (Dios) naghimo kaniya (Jesus) nga makasasala alang kanato, aron kita diha kaniya mamahimong pagkamatarung sa Dios" (2 Corinto 5:21).

Kon ikaw mitoo nga si Jesus namatay alang sa imong mga sala, ikaw maghinulsol, ug moda wat kaniya ingon nga Manluluwas, nan ikaw dili makasinati sa espirituhanong kamatayon sa walay katapusan nga panagbulag gikan sa Dios sa Impyerno. Bisin pa ang imong pisikal nga lawas mamatay, ikaw mabanhaw pag-usab ngadto sa kinabuhing dayon. Kini gihimo nga posible pinaagi sa kamatayon ug pagkabanhaw sa atong Ginoong Jesus. Ikaw gipakamatarung, o gidala ngadto sa husto nga relasyon sa Dios, pinaagi ni Jesu Kristo:

Ingon nga ginapakamatarung sila sa walay bayad, tungod sa iyang gracia, pinaagi sa pagtubos ni Jesu-Kristo: (Roma 3:24)

Karon, labi pa gayud nga gipakamatarung kita pinaagi sa iyang dugo, kita maluwas gikan sa kaligutgut sa Dios pinaagi kaniya.(Roma 5: 9)

Busa, sanglit namatarung man kita pinaagi sa pagtoo, kita may pakigdinaitay na sa Dios pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Kristo ... (Roma 5: 1)

Sa kinatibuk-an, ang pagkabalaan nagtumong sa subay sa balaod nga deklarasyon sa Dios nga ang imong mga sala - kaniadto, karon, ug sa umaabot - gipasaylo na pinaagi kang Jesus, ang iyang pagkabalaan gisul-ob kanimo, ug ikaw gipakabalaan sa atubangan sa Dios. Ang pagkabalaan miabot pinaagi sa pagtoo, ug dili pinaagi sa binuhatan. Ikaw wala makaangkon sa katungod sa husto nga pagbarug sa atubangan sa Dios, apan kini gihatag kanimo pinaagi sa paghinulsol sa sala ug sa pagdawat ni Jesus ingon nga manluluwas.

Paglukmay

Ang pangunang kahulogan sa pulong mao ang "pagkatagbaw", nga nagpasabot nga ang kamatayon ni Jesus nakatagbaw sa pagkamatarung sa Dios sa pulong nga hingpit nga sakripisyo alang sa mga sala sa tanang katawhan.

Pagpasig-uli

Sa higayon nga ikaw nahimulag sa Dios tungod sa sala, ang tawo karon aduna nay dalan ngadto kaniya pinaagi sa kamatayon ni Jesu-Kristo. Ang panagbulag nga nahimo tungod sa sala natulayan na pinaagi sa dugo nga gisakripisyo ni Jesus nga nagpasig-uli kanato ngadto sa Dios.

Pagkabag-o

Ang pagkabag-o nangahulogan sa buhat diin ang mga tawo nga patay sa espirituwal mabuhi pinaagi sa kaluwasan. Ang pulong nga gigamit sa Tito 3:5, apan ang konsepto o gitudlo sa laing bahin pinaagi sa mga pulong nga “natawo gikan sa kahitas-an” (Juan 3) ug pagkatawo pag-usab (1 Pedro 1). Ang pagkabag-o kasagaran naghigot sa “bag-ong pagkatawo”. Kini gidetalye sa sunod nga mga teksto: Juann 1:12-13; 3:3; Tito 3:5-9; Santiago 1:18; 1 Pedro 1:3; 2 Corinto 5:17.

Paghinulsol

Ang pangunang kahulogan sa pulong nga "paghinulsol" mao ang kausaban sa hunahuna nga moresulta sa panggawas nga mga aksyon. Ang uban nga mga tawo nalangkit sa paghinulsol ngadto sa mga emosyon sama sa paghilak ug pagbasol sa sayop nga mga buhat ug mga huna huna. Ang paghinulsol dili emosyon. Kini usa ka desisyon. Ang emosyon usahay nagdala sa tinuod nga paghinulsol. Apan posible usab nga ang tawo mopakita ug emosyon ug mohilak apan walay tinuod nga paghinulsol.

Ang ubang mga tawo naglangkit sa paghinulsol ngadto sa pagbuhat sa espesyal nga mga kina hanglanon sa relihiyon. Kini gitawag usahay nga "pagpenitensiya." Posible nga matuman ang daghang mga kinahanglanon sa relihiyon apan dili gayud tinuod nga paghinulsol diha sa Biblikanhon nga pagsabot.

Ang tinuod nga paghinulsol mao ang kausaban sa hunahuna nga moresulta sa kausaban sa panggawas nga mga lihok, ang pagtalikod sa sala ngadto sa Dios ug pagkamatarung. Kini nga "pagtalikod" nagpamatuod sa kabag-ohan sa sulod nga nahitabo.

Pagkabalaan

Ang pagkabalaan naglakip sa tulo ka bahin: kita gibalaan sa panahon sa pagkakabig ug gipa hayag nga subay sa balaod nga balaan sa atubangan sa Dios (1 Corinto 6:11). Sa pagkakaran kita gibalaan ingon nga kita nausab ngadto sa dagway sa Ginoo (2 Corinto 3:18). Sa umaabot, kita mabalaan sa hingpit sa atong pagsulod sa presensya sa Ginoo sa kahangturan.

Ang gamut niini nga pagbag-o nahimutang sa atong relasyon uban kang Kristo (Roma 6:3-4), ug ang proseso dili gayud mahingpit niini nga kinabuhi (Filipos 3:12-13). Kita motumong sa kahingpitan (1 Pedro 1:15-16) pinaagi sa makanunayong pagpatay sa unodnon nga kinaiya han (Colosas 3:5) pinaagi sa pagsul-ob sa panghunahuna ug mga kinaiya ni Jesu-Kristo. (Roma 13:14)

GIUNSA SA TAWO PAGKALUWAS

Ang Biblia nag-ingon nga ang tanan nakasala ug nakabsan sa himaya sa Dios (Roma 3: 23). Ang imong mga sala maoy hinungdan sa imong pagkahimulag sa Dios (Isaias 59:2), ug ang resulta niini nga panagbulag mao ang espirituhanon nga kamatayon. (Roma 6:23). Ang bug tong paagi aron madugtong kini nga panagbulag mao kaluwasan pinaagi sa pagtoo diha kang Kristo (Ephesians 2:8- 9; Romans 5:1).

Si Jesus namatay alang sa tanang mga sala sa kalibutan (1 Juan 2:2). Siya mao ang bugtong dalan ngadto sa Amahan (Juan 14: 6). Siya adunay awtoridad sa Langit ug sa yuta (Mateo 28: 18), lakip ang gahum sa pagpasaylo sa mga sala tungod kay iyang gipas-an ang tanang kasalanan sa katawhan didto sa krus (1 Pedro 2:24). Aron maluwas ikaw kinahanglan nga motoo nga si Jesus namatay alang sa imong sala, mokumpisal ug mohinulsol sa imong sala, ug modawat kaniya ingon nga halad alang sa imong sala. Ikaw naluwas tungod sa gracia sa Dios pinaagi sa pagtoo (Efeso 2: 8).

GIUNSA SA MGA TAWO PAGKALUWAS SA DAANG TUGON NGA MGA PANAHEON

Ang Biblia tin-aw nga ang kaluwasan mahitabo tungod sa gracia, pinaagi sa pagtoo (Efeso 2: 8-9), ug pinaagi ni Jesu-Kristo (Juan 3:16 ; Mga Buhat 4:12). Diha sa Daang Tugon, ang mga tawo naluwas tungod sa paglantaw pinaagi sa pagtoo ngadto sa krus nga ilang gibuhay sa matag higayon nga sila naghalad alang sa sala. Sa Bag-ong Tugon, kita mitan-aw balik sa krus pinaagi sa pagtoo. Walay dugang nga mga halad sa sala ang gikinahanglan, hinoon si Jesus ang nagbayad sa katapusang sakripisyo alang sa sala.

BAUTISMO UG KALUWASAN

Ang bautismo sa tubig usa ka ordinansa sa Iglesia, ug ang mga magtotoo kinahanglan mosunod sa panig-ingnan nga gitakda ni Jesus ug ang sugo nga gihatag niya mahitungod sa bautismo. Kini dayag nga pagpahayag sa sulodnon nga kausaban nga nahitabo pinaagi sa bag-ong kasinatian sa pagpakatawo pag-usab. Ang kaluwasan gibasi sa pagtoo lamang, apan, ang bautismo sa tubig wala kinahanglana aron maluwas. Ang panig-ingnan sa kawatan didto sa krus nagpamatuod nga ang kaluwasan pinaagi sa pagtoo lamang gawas sa bautismo (Lucas 23:39-43).

KADTONG WALA MAKADUNOG SA EBANGHELYO

Tungod kay ang Biblia wala maghisgot sa espesipiko niini nga isyu, dili kita makahimo sa hingpit nga pahayag mahitungod niini. Apan, sanglit ang Biblia nagasulti nga ang kaluwasan pinaagi lamang ni Jesus ug nga ang usa ka tawo kinahanglan modawat kang Kristo ingon nga manluluwas aron maluwas, nan makahimo kita sa lohikal nga makahinapos niana nga kad-tong wala makadungog sa ebanghelyo malaglag. Kini mao ang hinungdan sa pagsangyaw sa ebanghelyo ngadto sa tanan.

... Si bisan kinsa nga motawag sa ngalan sa Ginoo maluwas. Nan unsaon nila pagtawag? kaniya nga wala nila toohi? Ug unsaon nila pagtoo kaniya kinsa wala nila hidunggi? (Roma 10: 13-14)

Ang tanan nga mga tawo manubag sa Dios kung nakadungog man sila o wala sa Ebanghelyo. Ang Biblia nagsulti kanato nga ang Dios tin-aw nga nagpadayag sa iyang kaugalingon sa kinaiyahan (Mga Taga Roma 1:20) ug sa mga kasingkasing sa mga tawo (Ecclesiastes 3:11). Ang problema mao nga gisalikway sa mga tawo kini nga kahibalo sa Dios (Roma 1: 21-23).

Kasagaran, dili ang mga tawo wala makadungog mahitungod sa Dios. Hinoon, ang problema mao nga sila misalikway sa ilang nadungog, kung unsa ang gipadayag ngadto kanila, ug unsa ang dali nga makita sa kinaiyahan.

Ang Deuteronomio 4:29 nagpamatuod : *"Apan kung gikan didto ikaw mangita sa Ginoo nga imong Dios, ikaw gayud makakaplag kaniya kon imo siyang gipangita sa tibook nimo nga kasingkasing ug sa tibook mong kalag."* Ang tanan nga nangita makakaplag sa Dios. Kung ang tawo nagtinguha gayud nga makaila sa Dios, ang Dios magapaila sa iyang kaugalingon kanila.

MAHANGTURON NGA KASIGUROHAN

Adunay daghan nga panaghisgot taliwala sa mga Kristohanon kon ang usa ka tawo mawad-an o dili sa kaluwasan. Ang uban nagtoo nga ang makasasala nga estilo sa pagkinabuhi o pagsa likway sa mas una nga pasalig ngadto kang Kristo makapawala sa imong kaluwasan. Sila nagbasi sa ilang pagtoo diha Hebreohanon 5:29 ug sa ubang mga tudling sama sa Pinadayag 3:5. Kini wala magpasabot nga ikaw mawad-an sa imong kaluwasan sa matag higayon nga ikaw makasala apan kanang kanunay nagpadayon sa pagpakasala makapawala sa kaluwasan.

Ang uban nagtoo nga sa “higayon nga naluwas kanunayng luwas” basi sa Roma 8:1, 37-39 ug sa uban pang mga tudling. Sila nagtudlo nga ang tawo nga tinuod nga miduol sa pagtoo kang Kristo dili gayud mawad-an sa iyang pagtoo. Kini usahay gitawag nga doktrina sa “mahangturon nga kasigurohan”. Ang importante nga butang niini nga debati mao kini: Sa higayon nga imong gitugyan ang imong kinabuhi kang Kristo, nagpadayon sa pagpangalagad kaniya nga matinud-anon ikaw segurado nga maluwas. Ang Biblia nagtudlo nga ikaw maka siguro - nagpasabot nga ikaw adunay kompiyansa kon ikaw tinuod nga magtotoo - nga ikaw adunay husto nga relasyon sa Dios pinaagi kang Jesus. Tun-i ang mosunod nga mga Kasulatan: 1 Juan 5:13; Juan 6:39-40; 10:27-30; 17:11; 1 Juan 3:9; Filipos 1:6; 1 Pedro 5:10.

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Ipatin-aw ang Soteriology.

2. Unsa ang pipila ka mga pangutana nga gisusi sa pagtuon sa Soteriology?

3. Ipatin-aw ang kaluwasan. Gikan sa unsa kita “naluwas”?

4. Ipasabot ang nangagi, karon, ug umabot nga kabahin sa kaluwsan.

5 Nganong ang kaluwasan gikinahanglan?

6. Ilista ug itingob ang unom ka mga mawala ingon nga resulta sa unang sala.

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

7. Ipasabot kon giunsa sa unom ka mga dagkong nawala ingon nga resulta sa sala pagpahi uli pinaagi sa kaluwasan.

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

8. Gamita ang seksyon niini nga kapitulo nga "Giunsa Paghulagway ang Kaluwasan Diha sa Kasulatan", pagsulat ug katingbanan nga naghulagway sa kaluwasan.

9. Ihulagway ang mosunod nga mga pulong sa Biblia nga may kalabutan sa kaluwasan.

Pagsagop _____

Pagbayad _____

Pagkakabig _____

Pagtoo ngadto sa Dios _____

Paghimaya _____

Pagkamatarung _____

Pagpasig-uli _____

Pagbag-o _____

Paghinulsol _____

Pagbalaan _____

10. Giunsa sa tawo pagkaluwas?

11 Giunsa sa mga tawo pagkaluwas sa Daang Tugon nga mga panahon?

12. Sa unsang paagi ang kaluwasan nalangkit sa bautismo sa tubig? Ang pagbautismo sa tubig makaluwas ba kanimo? Nganong kinahanglan ang mga magtotoo magpabautismo?

13. Unsay mahitabo sa mga tawo nga wala makadungog sa Ebanghelyo?

14. Mawad-an ba ang usa ka tawo sa ilang kaluwasan?

15. Unsa ang labing importante nga butang nga may kalambigitan sa panaghisgot mahitungod sa mawala o dili sa usa ka tawo ang iyang kaluwasan?

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

DUGANG NGA MGA PAGTUON

Tun-i ang kurso sa Harvestime International Network nga nag-ulohang "*Mga Pundasyon sa Pagtoo*" alang sa dugang nga panudlo mahitungod sa kaluwasan ug mga sukaranan sa Kristo hanon nga pagtoo. Ang kurso makahimo kanimo sa:

-Pagpatin-aw sa unom ka nag-unang mga doktrina sa Kristohanong pagtoo nga gilista sa Mga Hebreohanon 6: 1-3 nga naglakip sa:

- Paghinulsol gikan sa patay nga mga buhat
- Pagtoo ngadto sa Dios
- Pagtulon-an sa mga bautismo
- Pagpandong sa mga kamot
- Pagbanhaw sa mga patay
- Mahangturong paghukom

-Pagtukod ug husto nga espirituhanong pundasyon sa imong kinabuhi.

-Pagpadayon sa espirituhanong pagkahamtong.

Ang "*Mga Pundasyon sa Pagtoo*" libre sa: <http://www.harvestime.org>

KAPITULO 9

ECCLESIOLOGY

Ang Iglesia

KATIN-AWAN

Ang Ecclesiology mao ang pagtuon sa estruktura ug kinaiyahan sa kristohanong iglesia nga mao ang pang-unibersong lawas nga naglangkob sa tanang tinuod nga mga magtotoo ni Kristo. Ang pulong nga “iglesia” ingon nga gigamit sa kasulatan nagpasabot sa “pagkatinawag”, busa ang iglesia maoy grupo sa mga tawo nga gitawag sa Dios ug dedikado sa iyang mga katuyoan. Sumala sa 1 Timoteo 3:14-15, ang iglesia mao ang templo sa Dios, iyaha, ug maoy haligi ug patukuranan sa kamatuoran.

Ang kasagarang mga topiko sa Ecclesiology naglakip sa giunsa sa iglesia pagsugod, ang organisasyon sa iglesia, iyang mga katuyoan, ang mga ordinansa sa iglesia, mga pasumbingay nga naghulagway niini, ug ang destinasyon sa iglesia.

GIUNSA SA IGLESIA PAGSUGOD

Ang iglesia nagsugod sa adlaw sa pentecostes ingon sa gihulagway sa Mga Buhat 2. Tan-awa usab sa Juan 16:13; 14:16-17; 16:26-27; ug Mateo 16:18 alang sa nalangkit nga mga tudling. Ang iglesia nagsugod human sa pagkunsad sa Balaang Espiritu diin ang tanang matuod nga magtotoo gibautismohan ngadto sa espirituwal nga lawas.

ANG ORGANISASYON SA IGLESIA

Bisan pa adunay daghang lokal nga "mga iglesia," adunay usa lamang ka iglesia (Efeso 4: 4; Mga Hebreohanon 12:23). Ang tinuod nga Iglesia parehong makita ug dili makita. Kini dili makita tungod kay kini usa ka espirituhanon nga lawas nga nailhan nga Gingharian sa Dios ug ang Lawas ni Kristo. Kini makita sa lokal nga mga kongregasyon sa mga iglesia diin ang mga Kristohanon nagpasakop sa ilang kaugalingon. Ang Gingharian sa Dios tingali maisip ang paghari sa Dios, ug ang Iglesia ingon nga hawanan diin ang maong pagmando makita.

Ang nagkalainlaing pundok sa mga iglesia na-organisa usab sa mga denominasyon, nga mao ang Baptist, Methodist, ug uban pa, bisan tuod ang mga denominasyon wala gimando sa Pulong sa Dios. Ang mga denominasyon kabahin sa tinuod nga iglesia *lamang* kung ang ilang mga pagtulon-an ug panggawi mahiuyon sa Pulong sa Dios. Ang pagsulay nga mahiusa ang tanan nga mga iglesia, bisan unsa pa ang ilang baruganan sa mga kamatuoran sa biblia, mao ang patoo-too. Ang bakak nga mga doktrina kinahanglan nga badlongon (Tito 1: 9) ug ibutyag (Efeso 5:11). Ang lokal nga iglesia gihatagan ug awtoridad sa pagwagtang gikan sa pakig-ambit niadtong nagadawat sa patoo-too (1 Timoteo 1:20; 2 Timoteo 2:18; Tito 3:10). Ang tinuod nga Iglesia mao ang pagbulag sa kaugalingon gikan sa mga tawo nga naghupot sa sayop nga doktrina (2 Corinto 6: 14-18; Roma 16:17; Mga Buhat 19: 8-9). Ang tinuod nga Iglesia naglangkob niadtong kinsa naglakip sa sukaranang mga doktrina sa Pulong sa Dios.

Ang nag-unang mga awtoridad sa iglesia mao ang Dios nga Amahan, ang Anak, ang Espiritu Santo, ug ang mga kasulatan.

Ang pangulo sa iglesia mao si Jesu-Kristo (Efeso 5:23). Sulod sa iglesia, ang pagkapangulo nga mga gasa sa apostoles, propeta, pastor, ebanghelista, ug magtutudlo kinahanglan magamit (Efeso 4:11). Ang Biblia naghatag usab ug mga giya alang sa mga obispo, mga anciano, mga diacono ug mga diaconesa nga motabang sa uban nga mga butang nga may kalabutan sa iglesia (1 Timoteo 3; Tito 1). Alang sa dugang nga pagtuon sa pag-organisar sa Simbahan, kuhaa ang mga kurso sa Harvestime International Institute nga nag-ulohang "*Biblikanhong Pagdumala Nga Mga Prinsipyo*" ug "*Pagpalihok*" nga anaa sa: <http://www.harvestime.org>

ANG KATUYOAN SA IGLESIA

Ang katuyoan sa Iglesia mao ang pagtuman sa sugo ni Jesus sa pagmantala sa ebanghelyo ngadto sa kalibutan:

Apan managdawat kamo sa gahum, sa diha nga ang Espiritu Santo mokunsad kaninyo, ug mga saksi ko kamo sa Jerusalem, ug sa tibook Judea, ug sa Samaria, ug hangtud sa kinatumyan sa yuta. (Mga Buhat 1:8)

Sa tuyo nga karon ikapaila alang sa mga punoan, ug sa kagamhanan diha sa mga langitnon nga dapit, pinaagi sa iglesia, ang nagakalainlain nga kinaadman sa Dios; sumala sa walay katapusang tuyo nga iyang gibuhad diha kang Kristo Jesus nga atong Ginoo. (Efeso 3:10-11)

Kay mao kini ang gisugo sa Ginoo: Gibutang ko ikaw nga kahayag sa mga Gentil, aron ikaw mamahimo nga alang sa kaluwasan hangtud sa kinatumyan sa yuta. (Mga Buhat 13:47)

Busa, ang mensahe sa ebanghelyo mao ang kinataliwad-ang sa katuyoan sa iglesia ug maipa dan-ag sa kinabuhi ug ministryo sa matag miyembro. Ang iglesia mosimba, modayeg, mohi maya, ug moampo sa usa ka tinuod nga Dios ug modasig sa usag usa (Efeso 1:6,12,14; 3:10). Ang iglesia usab gisugo sa paglig-on ug pagsangkap sa bag-ong mga magtotoo diha sa pagtoo:

Ug miduol si Jesus ug nagsulti kanila nga nagaingon: ang tibook nga gahum gitugyan kanako sa langit ug sa yuta; busa panlakaw kamo ug panudloan ninyo ang tanang mga nasud, nga magabautismo kanila sa ngalan sa Amahan, sa Anak, ug sa Espiritu Santo; magatudlo kanila nga managbantay sila sa tanang mga butang nga gisugo ko kaninyo: ug, ania karon, ako maga-uban kaninyo sa kanunay, hangtud sa katapusan sa kalibutan. Amen. (Mateo 28: 18-20)

Ang mga gasa sa Balaang Espiritu naghatag sa Iglesia sa mga abilidad nga gikinahanglan sa pagtuman niining balaan nga misyon sa kalibutan. (Tan-awa ang Roma 12: 4-8; 1 Corinto 1: 7; 12-14; Efeso 4: 11-12; Mga Hebreohanon 2: 3-4; ug 1 Pedro 4: 10-11, lakip ang paghisgot sa Pneumatology niini nga pagtuon.).

MGA ORDINANSA SA IGLESIA

Adunay duha ka nag-unang mga ordinansa nga gihatag sa Iglesia gikan sa Ginoo. Kini mao ang bautismo sa tubig ug ang Katapusang Panihapon sa Ginoo, o ug ang naulahi usahay gitawag nga, Eukaristiya.

Ang Ordinansa Sa Bautismo Sa Tubig

Ang tudling nga labing nagpaila sa bautismo sa tubig naghulagway sa bautismo ni Jesus:

Unya miadto si Jesus kang Juan ngadto sa Jordan gikan sa Galilea aron magpabautismo kaniya. Apan si Juan misalanta kaniya, nga nagaingon, ako ang may kinahanglan nga bautismohan nimo, ug ikaw na hinoon ang mianhi kanako? Ug si Jesus mitu bag ug miingon kaniya, pasagdi una karon: kay mao kini ang angay kanato aron sa pagtuman sa hingpit sa tibook nga pagkamatarung. Unya gipasagdan siya. Ug sa nabautismohan na si Jesus, gilayon mihaw-as siya gikan sa tubig, ug ania karon, naukban kaniya ang mga langit, ug iyang nakita ang espiritu sa Dios, nga mikunsad ingon sa salampati, ug mianha sa ibabaw niya. Ug ania karon usa ka tingog gikan sa langit, nga nagaingon: kini mao ang akong pinalanggang anak nga kaniya may kalipay ako. (Mateo 3: 13-17)

Si Jesus wala gibautismohan ni Juan isip pamatuod nga siya naghinulsol sa sala, tungod kay Siya walay mga sala nga ihinulsol. Si Jesus gibautismohan aron "mahingpit ang tanan nga pagkamatarung." Siya naghimo sa matarung nga panig-ingnan sa kinaiya nga buot niya nga sundon sa tanan nga magtotoo.

Ang mosunod mao ang pipila ka mga isyu nga mahinungdanon sa ordinansa sa bautismo:

-Si Jesus wala bautismohi niadtong bata pa. Sa dihang masuso pa siya ang iyang mga ginikanan midala kaniya sa Jerusalem aron ihalad siya ngadto sa Ginoo, apan wala siya gibautismohan (Lucas 2:22). Ang mga masuso dili angay bautismohan. Ang mga gagmayng bata mahimong ihalad ngadto sa Ginoo alang sa pagpahinungod ug panalangin pinaagi sa pagpanong sa mga kamot. Apan sila dili pagabautismohan hangtud dili pa sila makasabot sa kahulogan sa gihimo ug makatagbo sa Biblikanhong mga kinahanglanon. Walay gitagana nga edad kon kanus-a kini nga pagsabot moabot. Kini nag-agad sa panghunhuna ug espirituhanon nga kalamboan sa matag bata.

-Pagsablig o pag-unlod. Pipila ka mga simbahan nagbautismo pinaagi sa pagsablig ug tubig samtang ang uban hingpit nga iunlod sa tubig. Sa dihang si Jesus gibautismohan siya milug song ngadto ug dayon mihaw-as gikan sa tubig. Tungod niini ug sa mga Biblikanhong kahu logan sa pulong nga "pagbautismo", kita nakahukom nga siya bug-os nga giunlod gayud sa tubig sa Jordan. Sa pagtugot sa iyang kaugalingon nga mabautismohan, si Jesus nagpakita ug dayag nga pagsunod sa kabubut-on sa Dios. Sa diha nga ang mga magtotoo mabautismohan, kining dayag nga buhat nagsimbolo sa sulodnong pagkamatarung nga ilang nadawat pinaagi sa pagtoo.

- Ang panahon sa pagbautismo. Aron mahimong angayan alang sa bautismo sa tubig ang usa ka tawo kinahanglan gayud nga makadawat sa husto nga pahimatngon, mohinulsol, motoo, ug adunay usa ka maayong tanlag sa atubangan sa Dios. Ang gitag-on sa panahon nga matag bo kini nga mga panginahanglanon magkalahi depende sa tagsatagsa. Ang ubang mga simbahan nagkinahanglan sa mga tawo nga nagtinguha sa bautismo ug taas nga panahon sa pagtud lo sa pahimatngon nga mokabat sa mga semana o mga bulan. Apan ang Biblia nag-ingon nga sa adlaw sa Pentecostes adunay tulo ka libo ka mga tawo ang gibautismohan.

Pipila ka oras nga nangagi sila mga dili-magtotoo nga nagsalikway kang Jesus nga mahimong Mesias sa Israel o ang anak sa Dios. Gikan sa katapusan sa wali ni Pedro ngadto sa ilang pagbautismo, ang panahon nga gikinahanglan aron sa paghatag sa pahimatngon dili milabaw sa pipila ka oras: *Ug unya sila malipayon nga mingdawat sa iyang pulong gibautismohan; ug sa mao nga adlaw dihay gidugang ngadto kanila nga mga tulo ka libo ka mga kalag. (Buhat 2:41)* Si Felipe nagbautismo sa Etiopia non sa sama nga adlaw nga siya misangyaw sa Ebanghelyo ngadto kaniya

-Ang pagkamahinungdanon sa Kristohanong bautismo. Ang mosunod nga teksto nagpadayag sa espirituhanon nga kahulogan sa Kristohanong bautismo:

Nan, unsa man ang atong ikasulti? Magpadayon ba kita sa pagpakasala, aron ang gracia magadagaya? Palayo kana! Unsaon man nato sa pagpaagi nga kita, nga patay ngadto sa sala, mabuhi pa diha niana? Wala ba kamo mahibalo, nga daghan kanato nga nabautismohan ngadto kang Kristo Jesus mga gibautismohan ngadto sa iyang kamatayon? Busa gilubong kita uban kaniya pinaagi sa pagbautismo ngadto sa kamatayon; Aron nga maingon nga si Kristo gibanhaw gikan sa mga patay pinaagi sa himaya sa Amahan, ug sa ingon kita usab managgawi diha sa kabag-o sa kinabuhi. (Roma 6:1-4)

Sa diha nga kamo maghinulsol ug dawaton si Jesu-Kristo ingon nga Manluluwas, ang kama tayon sa sala ug ang daan nga kinabuhi nagapanghitabo. Adunay paglalang sa usa ka bag-ong kinabuhi sa pagkamatarung nga nagpuyo alang sa Dios:

Ingon man usab isipa ninyo ang inyong kaugalingon nga mga patay ngadto sa sala, apan mga buhi ngadto sa Dios pinaagi kang Jesu-Kristo nga atong Ginoo. Himoa nga ang sala dili maghari diha sa inyong may kamatayon nga mga lawas, aron imong tumanon ang mga kailibgon niini... Kay ang sala dili magagahum diha kaninyo; kay dili na kamo ilalum sa Kasugoan, kondili ilalum sa gracia. (Roma 6: 11, 12, 14)

Ang Kristohanong bautismo sa tubig maoy simbolo sa kamatayon ug pagkabanhaw ni Jesus. Kini nagsimbolo sa kamatayon ngadto sa sala sa dihang kamo giunlod sa "lubnganan" sa tubig ug sa pagkabanhaw ngadto sa bag-ong kinabuhi nga nagpuyo alang sa Dios diha sa pagkamatarung sa inyong paghaw-as gikan sa tubig. Ang magtotoo nga mihaw-as gikan sa tubig aron mopuyo niining bag-ong kinabuhi wala mobuhat niini diha sa iyang kaugalingong gahum. Ang iyang bag-ong kinabuhi ikinabuhi pinaagi sa gahum sa Dios, ang sama nga gahum nga nagbanhaw kang Jesus gikan sa lubnganan.

-Mga kinahanglanon sa bautismo sa tubig. Adunay kinahanglanon nga kinahanglan matagbo niadtong nagapangita sa kristohanong bautismo.

1. Pahimatngon: Ang unang kinahanglanon alang sa bautismo gihatag ni Jesus:

Busa panglakaw kamo ug himoa ninyong tinun-an ang tanang kanasuran, nga maga bautismo kanila sa ngalan sa Amahan, ug sa Anak, ug sa Espiritu Santo: Nga maga tudlo kanila sa pagtuman sa tanang mga butang ug bisan unsa nga gisugo ko kaninyo ... (Mateo 28: 19-20)

Ang sugo ni Kristo sa pagtudlo sa bag-ong magtotoo gihatag sa makaduha. Sila tudloan sa wala pa ug human mabautismohan. Ang mga makasala kinahanglan una nga makadungog ug modawat sa Ebanghelyo aron mahimong tinuod nga mga magtotoo:

Unya kadtong mga mingdawat sa iyang pulong gibautismohan. (Buhat 2:41)

Sa diha nga sila nakadungog niini, sila gibautismohan ... (Buhat 19: 5)

Usa ka babaye nga ginganlan si Lidia ... nagapatalinghog sa mga butang nga giingon ni Pablo ... ug siya gibautismohan. (Buhat 16: 14-15)

Sa dili pa bautismohan, ang mga magtotoo kinahanglan nga makadawat sa igo nga pagtudlo sa pagsabot sa kahulogan niini. Human sa bautismo, kinahanglan nga sila magpadayon sa pagdawat sa pahamangno aron mahimong hamtong nga mga Kristohanon. Si Pablo nagta wag niini nga "kahingpitan" (Hebreohanon 6).

2. Paghinulsol: Ang ikaduha nga kinahanglanon alang sa bautismo mao ang paghinulsol gikan sa sala. Si Pedro naghatag ug kabug-aton niini sa panahon sa iyang pagwali sa adlaw sa Pentecostes:

Karon sa nakadungog sila niini, gisakitan sila sa ilang kasingkasing, ug miingon kang Pedro, ug sa ubang mga apostoles: Mga igsoon, unsay among pagabuhaton? (Buhat 2:37)

Ug si Pedro miingon kanila: Maghinulsol kamo ug managpabautismo ang taga taga kaninyo sa ngalan ni Jesu-Kristo alang sa kapasayloan sa mga sala ug madaawat ninyo ang gasa sa Espiritu Santo. (Buhat 2:38)

Timan-i nga ang pagkahinukman sa mga sala dili igo. Kinahanglan gyud molihok. Ang duha ka mga sugo nga gihatag ni Pedro mao ang maghinulsol ug magpabautismo. Ang paghinulsol moabot una usa pa ang pagpabautismo...

3. Pagtoo: Ang ikatulo nga kinahanglanon alang sa bautismo mao ang pagtoo:

Ug siya miingon kanila: Lumakaw kamo ngadto sa tibuok kalibutan ug isangyaw ninyo ang maayong balita ngadto sa tibuok nga kabuhatan. Siya nga motoo ug magpabautismo maluwas; apan siya nga dili motuo pagahuk man sa silot. (Marcos 16: 15-16)

Kini nga kinahanglanon sa pagtoo gihulagway pinaagi sa istorya ni Felipe ug sa Etiopiahanon nga tawo nga iyang nahimamat sa dalan gikan sa Jerusalem ngadto sa Gaza (Mga Buhat 8). Si Felipe nakadungog sa Etiopiahanon nga nagabasa gikan sa basahon ni Isaias. Siya midu yog kaniya sa iyang carro aron sa pagpatin-aw sa Ebanghelyo. Samtang sila nagpadayon sa ilang panaw sa dalan nahiabot sila sa tubig. Sumala sa hangyo sa Etiopiahanon ug sa iyang pagsugid sa iyang pagtoo, si Felipe mibautismo kaniya:

Ug sa nagpadayon sila sa pagpanaw, nahiabot sila sa tubig; ug ang eunoco miingon, Tan-awa, ania ang tubig; unsay kaulangan nga dili ako mabautismohan?

Ug si Felipe miingon, kon ikaw nagatoo uban sa tibook mong kasingkasing, mahi mo. Ug siya mitubag: Mitoo ako nga si Jesu-Kristo mao ang Anak sa Dios. Ug iyang gisugo ang calesa sa paghunong, ug sila milugsong ngadto sa tubig, si Felipe ug ang eunoco; ug iyang gibautismohan siya (Buhat 8: 36-38)

Si Felipe miingon sa eunoco: "Kon ikaw nagatoo uban sa tibook mong kasingkasing, ikaw pagabautismohan." Ang eunoco mitubag: "Ako nagtoo nga si Jesu-Kristo mao ang anak sa Dios." Ang usa ka tawo nga nagtinguha sa Kristohanong bautismo kinahanglan una magasugid sa iyang pagtoo kang Jesu-kristo ingon nga anak sa Dios.

4. Ang maayong tanlag ngadto sa Dios: Ang ikaupat nga kinahanglanon alang sa Kristohanong bautismo mao ang usa ka maayong tanlag sa atubangan sa Dios. Si Pedro nagtandi sa Kristohanong bautismo sa tubig ngadto sa kasinatian ni Noe ug sa iyang pamilya nga naluwas gikan sa paghukom samtang sila misulod sa arca:

Agig hulad niini ang bautismo usab nagaluwas kaninyo karon [dili ingon nga paglu god sa buling gikan sa lawas, kondili ingon nga pangamuyo sa atubangan sa Dios alang sa maayong kaisipan] pinaagi sa pagkabanhaw ni Jesu-Kristo. (I Pedro 3:21)

Si Pedro nagtangtang sa bisan unsa nga panghunahuna nga ang katuyoan sa bautismo mao ang paghinlo sa lawas. Siya miingon nga ang kinahanglanon sa Kristohanong bautismo mao ang sulodnon nga relasyon sa kasingkasing sa magtotoo ngadto sa Dios. Siya nagtawag niini nga "usa ka maayong tanlag sa atubangan sa Dios."

Ang Ordinansa Sa Panihapon sa Ginoo

Panahon kadto sa pagsaulog sa Pasko sa gabii sa wala pa ang iyang kamatayon si Jesus mipa siugda niini nga ordinansa, nga gitawag ug Panihapon sa Ginoo. Kini mahinungdanong bahin sa Kristohanong pagsimba ingon nga kini nagpakita pag-usab sa kamatayon sa Ginoo ug pagkabanhaw ug nanglantaw sa iyang pagbalik sa umaabot.

Ang Pasko mao ang labing sagradong pangilin sa relihiyosong tuig sa mga Judio. Kini nagsaulog sa katapusan hampak sa Ehipto sa dihang ang panganay nga anak nga lalaki sa Ehipto hanon namatay ug ang mga Israelita naluwas tungod sa dugo sa carnero nga gisablig sa ilang mga poste sa pultahan - nagasimbolo sa dugo sa Cordero - si Jesu-Kristo. Ang nating carnero dayon giasal ug gikaon uban sa tinapay nga walay levadura. Ang sugo sa Dios mao nga sa umabot nga mga kaliwatan pagasaulogon kini. Ang istorya sa unang pasko natala sa Exodo 12 . Ang mga asoy sa panihapon sa Ginoo makaplagan sa Mateo 26:26-29; Marcos 14:17-25; Lucas 22:7-22; ug Juan 13:21-30.

Sa panahon sa katapusang panihapon nga gipakig-ambitan uban sa iyang mga disipulo - pagsaulog sa pasko—si Jesus mikuha ug tinapay ug nagpasalamat sa Dios. Samtang iyang gipikaspikas kini, iyang gihatag ngadto sa iyang mga tinun-an ug miingon, *Kini mao ang akong lawas nga gihatag kaninyo, buhata kini sa paghandom kanako! Sa maong pagkaagi, human sa panihapon, siya mikuha sa kopa ug nagaingon, kini nga kopa mao ang bag-ong pakigsaad sa akong dugo, nga igabubo nganha kaninyo”*(Lucas 22:19-21). Si Jesus nagsulti nga ang mga magtotoo mobuhat niini sa [paghandom kaniya - ang pagpakig-ambit sa tinapay ug vino nagasimbolo sa iyang lawas ug dugo.

Ubos sa pagdasig sa Balaang Espiritu, ang apostol nga si Pablo nagsulat mahitungod sa Panihapon sa Ginoo ug nag-apil sa pahayag nga wala makita sa mga ebanghelyo:

Busa, bisan kinsa nga magakaon sa tinapay, ug magainom sa kopa sa Ginoo sa paagi nga dili takus, makasala batok sa lawas ug dugo sa Ginoo. Apan ipasusi sa matag usa ka tawo ang iyang kaugalingon, ug unya pakan-a siya sa tinapay ug paimna siya sa kopa. Kay si bisan kinsa nga magakaon ug magainom sa walay pagpakaila sa lawas sa Ginoo, nagakaon ug nagainom siya sa hukom sa silot alang sa iyang kaugalingon. (1 Corinto 11:27-29)

Unsay buot ipasabot sa pagpakig-ambit sa tinapay ug kopa sa dili-takus nga paagi? Kini nag pasabot nga nagasalikway sa tinuod nga kahulogan sa tinapay ug kopa ug nagabaliwala sa dakong bili nga gibayaran sa atong manluluwas alang sa atong kaluwasan. Kini usab nagpa sabot nga gitugotan ang serimonyas nga mahimong patay ug pormal nga rituwal o sa pag-ambit sa Panihapon sa Ginoo uban sa wala masugid nga sala. Sa pagtuman sa kang Pablo nga mga instruksiyon, kinahanglan natong susihon ang atong mga kaugalingon sa dili pa mokaon sa tinapay ug moinom sa kopa aron masiguro nga ang atong mga sala gipasaylo ug ang atong motibo putli.

Ang laing pamahayag nga gihimo ni Pablo nga wala mahilakip sa mga Ebanghelyo mao ang "Kay sa matag kaon ninyo niini nga tinapay ug matag inom niining kopa, inyong ginasang yaw ang kamatayon sa Ginoo hangtud sa iyang pag-anhi "(1 Corinto 11:26) . Kini naglimita sa panahon sa pagsaulog. Ang vino ug tinapay nga gigamit ni Jesus sa katapusan nga paniha pon uban sa iyang mga tinun-an mga pasumbingay nga nagsimbolo sa iyang lawas ug dugo ug kita magpadayon niini nga ordinansa hangtud sa pagbalik sa Ginoo agig paghinumdom sa iyang dakong sakripisyo.

Usa sa labing kasagarang gigamit nga mga tudling sa dihang nag-observer sa panihapon sa Ginoo mao ang mosunod:

Kay gikan sa Ginoo nadawat ko ang gikahatag ko usab kaninyo, nga ang Ginoong Jesus sa gabii sa pagbudhi kaniya, mikuha tinapay, ug sa nakapasalamat na siya, kini iyang gipikaspikas, ug miingon siya, kini mao ang akong lawas nga gipikaspikas alang kaninyo. Buhata ninyo kini sa paghandom kanako. Sa maong paagi usab, tapos sa panihapon, ang kopa gikuha niya nga nag-ingon" kining kopa mao ang bag-ong pakigsaad diha sa akong dugo. Buhata ninyo kini, sa matag inom ninyo niini sa paghandom kanako. Kay sa matag kaon ninyo niini nga tinapay ug matag inom niining kopa, inyong ginasangyaw ang kamatayon sa Ginoo hangtud sa iyang pag-anhi. Busa, bisan kinsa nga magakaon sa tinapay, ug magainom sa kopa sa Ginoo sa paagi nga dili takus, makasala batok sa lawas ug dugo sa Ginoo. Apan ipasusi sa matag usa ka tawo ang iyang kaugalingon, ug unya pakan-a siya sa tinapay ug paimna siya sa kopa. Kay si bisan kinsa nga magakaon ug magainom sa walay pagpakaila sa lawas sa Ginoo, nagakaon ug nagainom siya sa hukom sa silot alang sa iyang kaugalingon. (1 Corinto 11: 23-29)

MGA PASUMBINGAY NGA NAGAHULAGWAY SA IGLESIA

Ang pasumbingay usa ka panig-ingnan sa pagsulti nga nagtandi sa duha ka mga butang nga adunay komon nga mga kinaiya.

Kini natural nga mga panig-ingnan nga gigamit sa pagpatin-aw sa espirituhanong mga kama tuoran. Tun-i ang mosunod nga mga pasumbingay nga gigamit sa kasulatan sa paghulagway sa Iglesia.

- Ang Lawas ni Kristo: 1 Corinto 12: 12-27; Roma 12: 5; Efeso 4: 12,16.
- Ang Lawas ni Kristo diin ang Ginoo mao ang ulo: Efeso 1: 22-23.
- Ang pamilya sa Dios, ingon nga kitang tanan mga anak sa Ginoo: 2 Corinto 6:18.
- Usa ka haligi sa kamatuoran sa kalibutan: 1 Timoteo 3:15.
- Usa ka parras ug mga sanga niini: Juan 15: 1-11.
- Ang pagtukod sa Dios: 1 Corinto 3: 9 ug Efeso 2: 19-22.
- Usa ka buhing templo: Efeso 2: 20-21.
- Ang matag sakop buhi nga bato nga gitukod ibabaw sa batong pamag-ang, si Jesu-Kristo: 1 Pedro 2:9.
- Balaang templo diin nagpuyo ang Dios:1 Corinto 3:16.
- Balaang nasud: 1 Pedro 2:9.
- Harianong pagkasacerdote: 1 Pedro 2:5-9.
- Asin: Mateo 5:13-15.
- Kahayag: Mateo 5:13-15.
- Mahumot nga samyo: 2 Corinto 2:15.
- Ang pangasaw-onon ni Kristo: Efeso 5:23-32; Pinadayag 19:7, 8; 21:9.
- Ang panon sa tinuod nga magbalantay sa carnero, si Jesu-Kristo: Juan 10 ug 1 Pedro 5:1-3.
- Mga balaan: 1 Corinto 1:2.

ANG DESTINASYON SA IGLESIA

Ang iglesia pagalalinon uban sa Ginoo. Ang mga magtotoo nga nangamatay pagabanhawon, unya kadtong mga buhi pagasakgawon uban kanila sa kapanganuran aron makig-uban sa Ginoo. (1 Tesalonica 4:13-18).

Ang mga magtotoo pagahukman sa ilang mga ministeryo sa Ginoo, ug pagagantihan sumala sa (1 Corinto 3:10-15 ug 2 Corinto 5:10). Ang iglesia sa katapusan mobalik uban ni Kristo dinhi sa kalibutan ug maghari uban kaniya. (Pinadayag mga kapitulo 19-20).

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Ipatin-aw ang Ecclesiology.

2. Unsa ang komon nga mga topiko nga gitun-an sa Ecclesiology?

3. Gamit ang mosunod nga mga bersikulo, itingob kon giunsa sa iglesia pagsugod:
Mga Buhat 2; Juann 16:13; 14:16-17; 16:26-27; ug Mateo 16:18.

4. Gamit ang seksyon niini nga kapitulo nga nag-ulohang "Organisasyon Sa Iglesia", itingob ang biblikanhong mga giya alang sa pag-organisar sa iglesia.

5. Itingob ang mosunod nga mga bersikulo kon unsay gitudlo bahin sa katuyoan sa iglesia:

-Mga Buhat 1:8: _____

-Efeso 3:10-11: _____

-Mga Buhat 13:47: _____

-Mateo 28: 18-20: _____

6. Kinsa ang naghatag sa Iglesia sa mga abilidad nga gikinahanglan aron matuman kining balaang misyon? Tan-awa ang Roma 12: 4-8; 1 Corinto 1: 7; 12-14; Efeso 4: 11-12; Mga Hebreohanon 2: 3-4; ug 1 Pedro 4: 10-11.

7. Tubaga ang mosunod nga mga pangutana mahitungod sa ordinansa sa bautismo sa tubig.

-Ang kamatuoran nga si Jesus nagpabautismo nagpasabot ba nga siya nakasala?
Ipasabot.

-Ang mga bata ba bautismohan? Ngano o nganong dili? Sa unsa nga edad nga ang usa ka bata mabautismohan?

-Unsa ang mas labing biblikanhon: Pagsablig o pag-unlod?

-Unsa kadali human sa pagkakabig nga mabautismohan ang usa ka tawo?

-Unsa ang kahulogan sa Kristohanong bautismo?

-Unsa ang Biblikanhong kinahanglanon alang sa Kristohanong Bautismo?

8. Gamit ang panaghisgot sa ordinansa sa Panihapon sa Ginoo niining kapitulo, tubaga ang mosunod nga mga pangutana.

Kanus-a gitukod sa Ginoo kini nga ordinansa?

Ngano nga kini nga ordinansa mahinungdanon?

Unsa ang okasyon? Unsa ang gisaulog ni Jesus ug sa mga tinun-an?

Unsay sugo nga gihatag ni Jesus mahitungod niini nga ordinansa sa Lucas 22:19-21?

Itingob kon unsa ang gitudlo ni Pablo mahitungod sa Panihapon sa Ginoo diha sa 1 Mga Taga-Corinto 11: 23-29.

Unsa ang gipasabot sa pag-ambit sa tinapay ug sa kopa sa dili takus nga paagi?

Unsay gitudlo sa 1 Mga Taga Corinto 11:26 mahitungod sa kung unsa kadugay nga atong pagatumanon ang Panihapon sa Ginoo?

9. Gamit ang mga bersikulo nga gitagana, isulat ang biblikanhong mga pasumbingay nga gigamit sa paghulagway sa Iglesia.

-1 Corinto 12: 12-27; Roma 12: 5; Efeso 4: 12,16

-Efeso 1: 22-23

-2 Corinto 6:18

-1 Timoteo 3:15

-Juan 15: 1-11

-1 Corinto 3: 9

-Efeso 2: 20-21

-1 Pedro 2: 9

-1 Corinto 3:16

-1 Pedro 2: 9

-1 Pedro 2: 9

-Mateo 5: 13-15

-Mateo 5: 13-15

-2 Corinto 2:15

-Efeso 5: 23-32 ug Pinadayag 19: 7, 8; 21: 9

-1 Pedro 5: 1-3

-1 Corinto 1: 2

10. Gamit ang mosunod nga mga bersikulo, ihulagway ang destinasyon sa Iglesia: 1 Mga Taga Tesalonica 4: 13-18; 1 Corinto 3: 10-15; 2 Corinto 5:10; ug Pinadayag kapitulo 19-20).

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

DUGANG NGA MGA PAGTUON

1. Tun-i ang kurso sa Harvestime International Network nga nag-ulohang "*Metodo Sa Pagpadaghan*" aron makat-on sa mga prinsipyo alang sa sulodnon, pagpalapad, pagpadako, ug pagsumpay nga pagpadaghan sa Simbahan.
2. Tun-i ang mga kurso nga Harvestime International Network nga nag-ulohang "*Biblikang Pagdumala nga mga Prinsipyo*" ug "*Pagpalihok nga mga Metodo*" alang sa dugang pagtudlo mahitungod organisasyon sa Simbahan.
3. Tun-i ang Harvestime *Legacy Bible Outlines* sa libro sa Mga Buhat alang sa detalyadong pagtuon sa pagkatawo, pagpadaghan, pagtubo ug paglambo sa unang Iglesia.

Kining tanan nga mga kapanguhaan libre sa: <http://www.harvestime.org>

KAPITULO 10

ESCHATOLOGY

Biblikanhong Tagna, Ang Katapusan Nga Mga Panahon, Eternidad

KATIN-AWAN

Ang Eschatology mao ang pagtuon sa katapusan nga mga butang - mga panghitabo nga mahitabo sa katapusan nga mga panahon. Ang pulong gikan sa Griyego nga pulong *eschaton* nga nagtumong sa katapusan o katapusan nga mga butang. Sa teyolohiya, ang Eschatology partikular nga nagtutok sa pagtuon sa matagnaong mga libro sa Biblia ug sa matagnaon nga pagtulon-an ni Kristo - labi na kadtong mga panagna nga wala pa matuman. Kini naglakip sa pagtuon sa paglalin, kasakitan, ikaduhang pag-anhi, Milenyum, katapusang paghukom, ug eternidad. Kini nakatutok sa matagnaong mga libro sa kasulatan ug sa matagnaong pagtulon-an ni Kristo.

Ang pagtuon sa Eschatology importante tungod kay ang tagna adunay daghang biblikanhong mga teksto. Ang Eschatology nagpamatuod usab sa kamatuoran sa Pulong sa Dios samtang kita nagsaksi ang gitagna nga mga panghitabo detalyadong natuman. Ang pagtuon sa Eschatology nagdasig sa mga magtotoo nga magpabilin nga matinud-anon sa pagtoo, tungod kay kini naghatag sa mga detalye sa ilang mahangturong padulngan uban sa Dios.

Adunay pipila ka mga detalye mahitungod sa umaabot nga mga panghitabo nga wala ibutyag sa Pulong sa Dios ug kanang gipadayag nga gihubad sa lainlaing paagi pinaagi sa mga teyologo. Dili kinahanglan nga makasabot sa tanang nagkasumpaki nga mga opinyon mahitungod sa panagna. Ang kadaghanan niining mga interpretasyon nakasentro sa eksakto nga panahon sa piho nga propetikanhong mga hitabo o piho nga detalye niini nga mga hitabo.

Ang mahinungdanon sa pundasyon sa Kristohanon nga pagtoo mao ang kinatibuk-ang pagsabot kung unsa ang giingon sa Biblia nga mahitabo sa umaabot. Bisan ug ang pipila ka mga isyu sa Eschatology daw komplikado, ang katapusang konklusyon mao nga si Kristo maghari sa kahangturan ug ang mga magtotoo mouban kaniya sa walay katapusan. Ang mosunod nga latid nagdetalye sa mahinungdanong mga panghitabo sa Eschatological nga mga pagtuon

ANG PAGLALIN

Ang pulong "paglalin" nagtumong sa usa ka Latin nga pulong nga nagpasabot sa "pagsakgaw." Ang Biblia wala mogamit sa pulong nga "paglalin", apan kini tin-aw nga naghisgot sa usa ka panahon diin ang mga magtotoo ni Jesus pagakuhaon sa daklit aron mouban kaniya.

Ang Biblia nagtudlo nga ang Ginoo mobalik sa yuta alang sa mga magtotoo. Si Jesus misaad sa iyang mga sumusunod:

... Ako moadto sa pag-andam ug luna alang kaninyo. Ug kon ako moadto ug maka andam na ug luna alang kaninyo, moanhi ako pag-usab ug pagadawaton ko kamo nganhi uban kanako; aron nga diin gani ako atua usab kamo (Juan 14: 2-3)

Kini nga panghitabo mahitabo sa bisan unsang panahon, ug sa ingon kini gihisgutan ingon nga nagsingabot nga pagbalik ni Jesu-Kristo.

Ubos sa pagdasig sa Balaang Espiritu, si Apostol Pablo naghatag sa mga detalye mahitungod sa pagbalik ni Kristo:

Apan dili ko buot nga kamo dili masayud mga igsoon, mahitungod kanila nga mga nangamatay, aron dili kamo managsubo, bisan ingon sa uban nga walay paglaum. Kay kong kita mitoo nga si Jesus namatay ug nabanhaw, maingon man usab sila nga mga nangamatay kang Jesus pagadad-on sa Dios uban kaniya. Kay kini giingon namo kaninyo sumala sa pulong sa Ginoo, nga kita nga mga buhi ug nagapabilin hangtud sa pagbalik sa Ginoo dili makapugong kanila nga mga nangamatay. Kay ang Ginoo gayud mao ang manaug gikan sa langit uban sa usa ka pagsinggit, sa tingog sa punoan sa mga manolonda, ug sa budyong sa trumpeta sa Dios: ug ang mga nanga matay diha kang Kristo ang mamangon pag- una. Unya kita nga mga buhi, ug naga pabilin pagasakgawon uban kanila sa mga panganod, sa pagsugat sa Ginoo diha sa kahanginan; ug sa ingon niini kita magapakig-uban na unya sa Ginoo sa walay katapusan. Busa pagnilipayay kamo sa usag usa pinaagi niining mga pulonga. (I Mga Taga Tesalonica 4: 13-18)

Gikan niini nga tudling atong nahibaloan nga:

-Si Kristo mismo mobalik (bersikulo 16).

-Adunay pagkabanhaw gikan sa lubnganan niadtong mga magtotoo na sa dihang sila namatay (bersikulo 16).

-Adunay paglalin, nga nagpasabot sa "buhat sa pagkuha sa usa ka tawo gikan sa usa ka dapit ngadto sa lain nga buhi. "Ang buhi nga mga magtotoo pagasakgawon gikan sa yuta aron makigkita ni Kristo (bersikulo 17).

-Adunay panagkitaay pag-usab tali sa mga magtotoo nga namatay na kaniadto, mga magtotoo nga buhi pa sa panahon sa pagbalik ni Kristo, ug sa ilang Ginoong Jesu-Kristo (bersikulo 17).

Ang uban nga mga tawo nagtoo nga ang paglalin mahitabo sa wala pa ang panahon nga gita wag ug Kasakitan ug nga ang mga magtotoo dili kinahanglan nga makasinati sa bisan unsa niining makalilisang nga panahon sa yuta. Ang uban nagtoo nga ang paglalin mahitabo sa tungatunga niini nga panahon. Ang uban pa nagtoo nga ang paglalin mahitabo sa katapusan sa Kasakitan. Ang nagkalainlaing mga panan-aw sa panahon sa paglalin maoy mga resulta sa nagkalainlain mga paghubad sa propetikanhong kasayuran nga gihatag sa Kasulatan. Ang labing importante mao ang kahibalo kon ikaw matuod ba nga magtotoo ug andam nga mou-ban ni Jesus sa dihang siya mobalik.

ANG KASAKITAN

Ang Biblia nagsulti mahitungod sa makalilisang nga panahon sa yuta nga gitawag ug Kasakitan (Pinadayag 7:14 ug Mateo 24: 21-22).

Ang Kasakitan gitawag usab nga "ang adlaw sa Ginoo" (Isaias 13: 5); ang "adlaw sa kapungot" (Pinadayag 6:17); ug "panahon sa kasamok ni Jacob" (Jeremias 30: 7).

Ang Kasakitan magapadayon sulod sa 42 ka bulan o 1,260 ka mga adlaw (Daniel 9:24-27). Kini malisud kaayo nga panahon. Adunay daghang malisud nga mga panahon sa kalibutan sa kasaysayan, apan tulo ka mga butang ang magpalahi sa kasakitan gikan sa tanang mga panahon sa kasakitan.

-Una, kini mahitabo sa tibook kalibutan ug dili lamang sa lokal: Pinadayag 3:10.

-Ikaduha, ang mga tawo makaamgo nga ang katapusan sa kalibutan haduol na:
Pinadayag 6:16

-Ang ikatulo, ang gibug-aton sa kasakitan labaw pa kay sa kaniadto nga nasinati:
Mateo 24: 4-14.

Sa panahon sa Kasakitan adunay serye sa mga paghukom gikan sa Dios niadtong nahibilin sa kalibutan. Kini gihulagway sa Pinadayag kapitulo 6, 8-9, ug 16 ug Mateo 24: 4-14. Ang mga dagkong katuyoan sa Kasakitan mao ang pagbubu sa paghukom sa dautan nga mga tawo ug mga nasud (Pinadayag 3:10; 6: 15-17; 11:18; 14:10; 16: 1; 19: 1-2) ug sa pag-andam sa nasud sa Israel sa pagdawat sa ilang Mesias (Deuteronomio 4: 27-31; Jeremias 30: 7; Daniel 12: 1; Pinadayag 7: 1-8).

Ang Kasakitan gilayon mag-una sa Ikaduhang Pagbalik ni Kristo ug sa Milenyum (Mateo 24: 15-31 ug Pinadayag 19: 11-21).

ANG IKADUHANG PAGBALIK UG ANG MILENYUM

Human sa Kasakitan, si Jesus mobalik sa yuta (iyang ikaduhang pagbalik), pildihon ang kaa-way, ug magmando sa kalibutan sa pagkamatarung (Zacarias 14: 9; Daniel 7:14). Ang Milenyum nagtumong sa usa ka libo ka tuig nga paghari ni Jesus dinhi sa yuta. Ang ciudad sa Jeru salem mao ang sentro sa panggobyerno (Isaias 2: 3) diin si Jesus magmando ug maghari (Daniel 7:14).

Ania ang pipila sa mga kinaiya sa paghari ni Jesus sa Milenyum:

- Ang gubat giwagtang: Isaias 2: 4.
- Ang presensya sa Dios madayag: Ezequiel 37: 24-28.
- Ang mga tawo adunay personal nga relasyon uban sa Dios: Jeremias 32: 31-33.
- Ang Balaang Espiritu madayag: Joel 2: 28-29.
- Mga magtotoo tudloan sa Espiritu: Isaias 11: 9; Jeremias 31:34.
- Pagkamatarung magahari: Isaias 11: 3-5.
- Adunay kalinaw: Isaias 35:10; 65:25.
- Adunay dako nga kalipay: Isaias 35:10; 51:11; 65: 18-19.
- Adunay katarungan: Isaias 65: 20-23; Zacarias 14: 17-19.
- Ang tunglo sa yuta gibalit-ad, Isaias 11: 6-8.
- Ang paglambo magadugang: Isaias 35: 1-2; Amos 9:13.
- Adunay kausaban sa kalibutan sa mga hayop: Isaias 65:25; 11: 6-8.

Kini nga yugto matapos sa dihang si Satanas buhian ug magsugod sa katapusan nga pag-alsa batok sa Dios (Pinadayag 20:7- 9). Makasusubo, bisan human sa usa ka libo ka tuig nga pag hari sa Dios, ang pipila ka mga tawo sa dayag mosupak sa Dios ug mosukol (Zacarias 14:17-19). Ang Dios mopadala ug kalayo gikan sa Langit ug motapos sa tanang pagsupak. Itugyan si Satanas ngadto sa linaw nga kalayo alang sa kahangturan (Pinadayag 20:10) ug adunay hingpit nga kadaugan batok kang Satanas, mga demonyo, sala, dautan nga gahum sa kalibutan, ug kamatayon (Pinadayag 20).

Ania ang katingbanan sa mga hitabo nga may kalabutan niini nga yugto sa panahon:

- Ang pagbalik ni Kristo: Pin 19: 11-18.
- Si Satanas gigapos sulod sa 1000 ka mga tuig: Pinadayag 20: 2-3.
- Ang kaminyoon sa Cordero: Pinadayag 19: 7-10.
- Ang Gubat sa Armageddon: Pinadayag 14: 14-21; 16:16.
- Dakong linog: Pinadayag 16:18.
- Ang paghukom sa mga kanasuran: Mateo 25: 31-46.
- Si Antikristo ug ang mini nga Propeta gitambog ngadto sa linaw nga kalayo: Pinadayag 19: 20-21.
- Si Jesus nagtukod sa iyang Gingharian sa Milenyum: Pinadayag 20: 1-6.
- Si Satanas gibuhian sa katapusan nga panahon: Pinadayag 20: 7-9.
- Adunay katapusan nga pagrebelde: Pinadayag 20: 7-9.
- Si Satanas gitambog sa linaw nga kalayo: Pinadayag 20:10.

Ania ang katingbanan nga nagatandi sa paglalin ug sa ikaduhang pagbalik ni Jesu-Kristo:

	Ang Paglalin	Ang Ikaduhang Pagbalik
Panahon:	Mahitabo sa bisan unsang panahon. 1 Juan 2:28; 3: 2	Pangkinatibuk-ang mga ilhanan nag-una niini. Mateo 24:33
Paghiapil sa mga magtotoo;	Si Jesus mobalik alang sa mga magtotoo. 1 Tesalonica 4	Si Jesus mibalik uban sa mga magtotoo. Pinadayag 19: 8,14
Katuyoan:	Si Jesus mosakgaw sa mga magtotoo ug mobalik uban kanila ngadto sa langit. 1 Tesalonica 4:17; Juan 14: 3	Si Jesus mopildi sa kaaway ug magtukod sa iyang gingharian dinhi sa yuta. Zacarias 14: 1-3; Pinadayag 19: 15-16

KATAPUSANG PAGHUKOM UG ETERNIDAD

Ang tanang mga nilalang pagahukman sa Dios. Kini nailhan nga panahon sa katapusang paghukom. Alang sa detalyadong pagtudlo sa mahangturong paghukom, tan-awa ang kapitulo 10 sa Harvestime International Network nga nag-ulohang "*Mga Pundasyon Sa Pagtoo*," nga anaa sa <http://www.harvestime.org>

Ang paghukom pagahimoon basi sa Pulong sa Dios ug ang sangputanan magbulag sa tanang mga katawhan ngadto sa duha ka mga kategoriya:

Mga dili magtotoo: Kadtong mga namatay nga dili magtotoo pagabanhawon aron moatubang sa paghukom. Tungod kay sila wala maghinulsol gikan sa sala ug midawat kang Jesus ingon nga Manluluwas, sila pagahukman hangtud sa kahangturan sa impyerno (Pinadayag 20: 12-15).

Ang Biblia nagtudlo nga ang Impyerno sa sinugdanan gidisenyo alang kang Satanas ug sa iyang mga demonyo (Mateo 25:41 ; Pinadayag 20:10), apan ang Impiyerno mao usab ang destinasyon niadtong nagsalikway ni Kristo ingon nga Manluluwas (Mateo 13: 41,50; Pina dayag 20: 11-15; 21: 8). Ang impyerno mao ang may panimuot nga pagsakit diin adunay kala yo, paghilak, ug pagkagot sa mga ngipon (Mateo 13:50); walay kamatayon ug ang kalayo dili mapalong (Marcos 9:48) ; ug kini usa ka dapit sa kalayo ug asupre (Pinadayag 14:10). Ang impyerno walay katapusan (Pinadayag 14:11).Kini gitawag nga ikaduhang kamatayon (Pina dayag 20:14) ug giandam alang sa mga tawo kansang mga ngalan wala mahisulat sa libro sa kinabuhi (Pinadayag 20:15) .

Tinuod nga magtotoo: Ang tinuod nga magtotoo pagahukman sa ilang mga buhat, dili aron tinoon ang ilang walay katapusan nga destinasyon (Roma 8: 1; Juan 5:24; 2 Corinto 5:10). Kadtong mga naghinulsol gikan sa sala ug midawat ni Jesus ingon nga Manluluwas mogugol sa eternidad sa Langit sa presensya sa Dios (Pinadayag 21).

Adunay lima ka piho nga mga ganti nga gihisgutan sa Kasulatan, nga gitawag nga "mga purongpurong":

-Purongpurong sa kasadya alang niadtong nangabig sa mga tawo ngadto kang Kristo:
1 Tesalonica 2:19.

-Purongpurong nga dili madunoton alang sa mga nakadaug sa unod: 1 Corinto 9:25.

-Purongpurong sa kinabuhi alang niadtong kinsa malampuson nga nakalahutay sa mga pagsulay: Santiago 1:12.

-Purongpurong sa pagkamatarung alang niadtong nahigugma ug nangita sa iyang pagpadayag: 2 Timoteo 4: 8.

-Purongpurong sa himaya alang sa nagapakaon ug nagapangalagad sa panon sa Dios,
1 Pedro 5: 4.

Ang labing dako nga ganti, siyempre, mao ang kinabuhing dayon sa presensya sa Dios.

Ang langit usa ka tinuod nga dapit ingon nga pabalikbalik nga giangkong ni Jesus nga siya "gikan sa Langit" (Juan 6:41, 52); human sa iyang pagkabanhaw siya mikayab ngadto sa Langit; ug sa umaabot siya mobalik gikan sa Langit (Mga Buhat 1:11; 1 Mga Taga Tesalonia 4:16). Siya sa pagkakaran anaa sa langit nga nag-andam sa usa ka dapit alang sa mga magtotoo (Juan 14: 3).

Sa Langit, ang mga magtotoo adunay nabanhaw nga mga lawas (Roma 8:17) ug wala nay sala, sakit, o kasubo. Wala nay kamatayon, paghilak, o kasakit (Pinadayag 21: 4). Kita sa walay katapusan anaa sa presensya sa Dios (Pinadayag 22: 3-5).

MATAGNAONG MGA LIBRO SA BIBLIA

Ang Harvestime International Network nga *Legacy Bible Outlines* naghatag ug mga nama tikdan alang sa tanan nga matagnaong mga libro sa Biblia. Kini nga mga paghan-ay makatabang kanimo sa dugang pagtuon sa Eschatology. Ang mga libro sa Daniel ug sa Pinadayag labi ka mahinungdanon sa Eschatology, ug ang mga latid niini nga mga libro naglakip sa mga komentaryo. Tun-i kining duha ka mga libro aron mapalapad ang imong kahibalo sa Eschatology.

Ang mosunod usa ka katingbanan sa matagnaong mga libro sa Biblia. Ang tanan nga mga latid niini nga mga libro anaa sa *Daang Tugon nga Legacy Bible Outlines* gawas sa libro sa Pinadayag, nga imong makita diha sa *Bag-ong Tugon nga Legacy Bible Outlines*. Ang tanan nga pagtuon libre sa: <http://www.harvestime.org>

Isaias: Nagpasidaan sa umaabot nga paghukom batok sa Juda tungod sa ilang sala batok sa Dios.

Jeremias: Gisulat sa panahon sa ulahing pagkunhod ug pagkapukan sa Juda. Nagsugilon sa umaabot nga paghukom ug nag-awhag sa pagsurender kang Nabucodonosor.

Lamentaciones: Si Jeremias nagminatay (pagpahayag sa kasubo) sa ibabaw sa kalaglagan sa Jerusalem pinaagi sa Babilonia.

Ezequiel: Nagpasidaan una sa nagsingabot nga pagkapukan sa Jerusalem ug unya gitagna ang iyang umaabot nga pagpasig-uli.

Daniel: Ang manalagna nga si Daniel nadakpan sa panahon sa unang mga paglikos sa Juda ug gidala ngadto sa Babilonia. Kini nga libro naghatag sa makasaysayan ug matagnaong mga pagtulon-an nga importante sa pagsabot sa tagna sa Biblia.

Oseas: Ang tema niini nga libro mao ang pagkadili-matinumanon sa Israel, ang ilang silot, ug pagpasig-uli sa Dios.

Joel: Nag-asoy sa mga hampak nga naglandong sa umaabot nga paghukom.

Amos: Atol sa panahon sa materyal nga kauswagan, apan sa moral nagkadunot, si Amos nagpasidaan sa Israel ug sa naglibot nga mga nasud sa umaabot nga paghukom sa Dios sa ilang mga sala.

Abdias: Ang paghukom sa Dios batok sa Edom, usa ka dautan nga nasud nga nahimutang sa habagatan sa Patay nga Dagat.

Jonas: Ang istorya sa manalagna nga si Jonas, nga nagwali sa paghinulsol sa Nineveh, kapitolyo sa imperyo sa Asirya. Ang libro nagpadayag sa gugma sa Dios ug plano sa paghinulsol alang sa mga Gentil.

Miqueas: Ang laing tagna batok sa sala sa Israel. Nagtagna sa dapit nga natawhan ni Jesus mga 700 ka tuig sa wala pa nahitabo ang maong panghitabo.

Nahum: Nag-asoy sa umaabot nga kalaglagaan sa Nineveh nga unang naluwas sa sulod sa 150 ka mga tuig pinaagi sa pagsangyaw ni Jonas.

Habacuc: Nagpadayag sa plano sa Dios sa pagsilot sa usa ka makasasala nga nasud pinaagi sa usa ka labaw pa nga makasasala nga nasud. Kini nagtudlo sa "Ang Matarung mabuhi pinaagi sa pagtoo."

Sofonias: Ang paghukom ug pagpasig-uli sa Juda.

Hageo: Nag-awhag sa mga Judio sa pagtukod pag-usab sa templo human sa 15 ka mga tuig nga pagkalangan tungod sa pagbatok sa kaaway.

Zacarias: Dugang nga nag-awhag sa pagkompleto sa templo ug sa pagbag-o sa espirituhanon nga pasalig. Gitagna ang una ug ikaduha nga mga pag-anhi ni Kristo.

Malaquias: Gisulat human sa pagbalik sa mga katawhan sa Dios gikan sa pagkabihag, ang katuyoan niini nga libro mao ang pagseguro nga ang kasingkasing sa mga Judio husto ug nga sila nagatipig sa Dios una sa ilang kinabuhi.

Pinadayag: Pagpadayag sa katapusan sa kapanahonan nga mga panghitabo.

MATAGNAONG MGA PAGTULON-AN NI KRISTO

Tun-i ang matagnaong mga pagtulon-an ni Jesus nga naggamit sa mosunod nga mga latid nga gihan-ay sa hilisgutan.

Ang Ikaduhang Pagbalik ni Jesu-Kristo:

Mateo 24: 6-47; 25: 1-13; 26:64

Marcos 2:20; 8:38; 13: 7-36; 14:62

Jerusalem:

Mateo 5: 34,35; 23: 37-39; 24: 2

Marcos 13: 2

Lucas 13: 34,35; 19: 42-44; 21: 20-24; 23: 28-31

Juan 4:21

Ang Mga Judio:

Mateo 8: 11,12; 10: 6; 11: 16-19; 15: 24,26; 21: 31,32; 22: 2-7

Marcos 7:27

Lucas 7: 31-35; 21:24; 22: 67,68

Juan 4:22; 7: 19,21; 8: 37-47,49; 9:41; 10: 26,32; 18: 20,36

Ang Mga Escriba, Ang Mga Fariseo Ug Ang Mga Saduceo,

Mateo 12:34; 15: 7-9,14; 16: 6; 23: 2-7,13-15,25-27,29-36

Marcos 7: 6; 8:15; 12: 38-40

Lucas 11: 39,40-44,46-52; 12: 1; 20: 46,47

Juan 5:42

Ang Mga Gentil:

Mateo 8:11; 21:43; 22: 8-10; 24:14; 28:19
Marcos 13:10; 16:15
Luc. 13:29; 24: 46,47
Juan 10:16

Mini Nga Mga Propeta Ug Mini Nga Mga Pagtulon-an:

Mateo 7: 15-18,20; 24: 4,5,11,23,24,26
Marcos 13: 5,6,21,22
Lucas 6: 39,43,44; 17: 1,2,22,23; 21: 8
Juan 10: 1,8

KINAUGALINGONG EKSAMEN

1. Ipatin-aw ang Eschatology.

2. Ngano nga ang pagtuon sa Eschatology importante?

3. Unsa ang kalakip sa pagtuon sa Eschatology?

4. Unsa ang hinungdan sa kadaghanan sa nagkalainlaing mga hubad sa tagna sa Biblia?

5. Itingob ang imong nakat-onan mahitungod sa paglalain.

6. Itingob ang imong nakat-onan mahitungod sa panahon sa paglalain.

7. Itingob ang imong nakat-onan mahitungod sa Kasakitan.

8. Itingob ang imong nakat-onan mahitungod sa ikaduhang pagbalik ug sa Milenyum.

9. Itingob ang imong nakat-onan mahitungod sa katapusang paghukom ug sa eternidad.

10. Unsa ang duha ka mga libro sa Biblia ang labi ka mahinungdanon sa Eschatology?

11. Asa nimo makaplagan ang mga latid sa matagnaong mga libro aron sa pagpadayon sa imong pagtuon sa Eschatology?

12. Isulat ang hamubo nga paghulagway sa mosunod nga matagnaong mga libro.

Isaias:

Jeremias:

Lamentaciones:

Ezequiel:

Daniel:

Hosea:

Joel:

Amos:

Abdias:

Jonas:

Miqueas:

Nahum:

Habacuc:

Sofonias:

Hageo:

Zacarias:

Malaquias:

13. Gamit ang mga gagmay nga ulohan ug mga pakisayran nga nalista ubos sa "Matagnaong mga Pagtulon-an ni Kristo", itingob ang imong nakat-onan mahitungod sa mosunod nga mga hilisgutan nga gitudlo ni Jesus.

Ang Ikaduhang Pagbalik ni Jesu-Kristo:

Jerusalem:

Ang Mga Judio:

Ang Mga Escriba, Mga Fariseo, Ug Mga Saduceo:

Ang Mga Gentil:

Mini Nga Mga Propeta Ug Mini Nga Mga Pagtulon-an:

(Ang mga tubag sa eksamen gihatag sa katapusan nga kapitulo niini nga manwal.)

DUGANG NGA MGA PAGTUON

1. Tun-i ang Harvestime Legacy Bible Outline nga mga serye ug mga komentaryo sa mga libro sa Daniel ug Pinadayag nga libre sa <http://www.harvestime.org>
2. Tun-i ug dugang bahin sa pagkabanhaw ug mahangturong paghukom sa mga kapitulo 8-10 sa Harvestime nga nag-ulohang "*Mga Pundasyon Sa Pagtoo*" nga libre sa <http://www.harvestime.org>
3. Gamita ang mosunod nga mga lagda alang sa pagtuon sa panagna sa Biblia:

-Pagtuon sa panagna "diha sa Espiritu," dili sa imong natural nga pangatarungan tungod kay "... ang kinaiyanhon nga tawo dili makadawat sa mga butang sa Espiritu sa Dios: kay kini mga binuang alang kaniya: ni siya makaila kanila, tungod kay kini gigahin sa espirituhanon nga paagi "(1 Mga Taga-Corinto 2:14).

-Dawaton nga ang tagna masabtan ingon nga kini gisulat nga walay mga pagbag-o, mga pagdugang, o mga pangagpas. Ang Dios naghatag sa tagna tungod kay gusto niya nga mahibaloan nimo ang umaabot nga mga panghitabo, sugdi na uban sa kinaiya nga imong masabtan kini. Kon adunay mga butang nga wala nimo masabti, ayaw kaluya ug ayaw paghunong. Isulat ang imong mga pangutana alang sa umaabot nga pagpamalandong ug padayon sa imong pagtuon.

-Ayaw usba ang literal nga mga kahulogan ngadto sa simbolikong mga kahulogan gawas kon ang teksto klaro nga nagpakita sa laing paagi.

-Hinumdumi nga ang mga panahon ug mga sirkumstansya diin gitala sa propeta ang mensahe sa Dios. Kon walay kahibalo sa kasaysayan sa kaagi, ang mga pahayag sa panahon daw tingali talagsaon o lisud sabton.

-Hinumdumi nga usahay ang mga propeta naghulagway sa umaabot nga mga panghitabo ingon nga sila nagpadayon ug nagsunodsunod, apan sa pagkatinuod adunay mga liboan ka mga tuig sa taliwala niini. Kini gitawag nga "balaod sa propetikanhon nga panglantaw," nga nagpasabot nga ang tagna matuman sa nagkalainlaing yugto. Pangitaa ang mga tubag niini nga mga pangutana:

-Ang tagna natuman na ba o kini matuman pa?

-Ang propesiya ba adunay kondisyon nga gibasi sa tubag sa katawhan o walay kondisyon?

-Ang tagna aduna bay hinanali nga katumanan, umaabot nga katumanan, o parehong hinanali ug umaabot?

-Hinumdumi ang "balaod nga doble nga reperensya." Sa pipila ka mga tudling, duha ka managlahi nga mga kahulogan gipakita. Pananglitan, sa Pinadayag 4: 1 si Juan gilalin ngadto sa langit diha sa Espiritu aron hatagan sa Pinadayag. Ang dobleng paghisgot niini nga bersikulo nagapakita sa paglalin sa Iglesia.

-Tun-i ang mga tudling sulod sa konteksto niini, sa makadaghan ang teksto mismo naghubad sa matagnaon nga panan-awon o pinadayag. Pananglitan ang Pinadayag 1:12-13 gipasabot sa 1:20. Pagtuon usab sa matag tudling sulod sa konteksto sa kinatibuk-ang pagpadayag sa Pulong sa Dios. Hinumdomi nga walay propesiya nga adunay pribadong paghubad (2 Pedro 1:20), nga nagpasabot nga dili kini hubaron gawas sa tibook nga pagpadayag sa Pulong sa Dios.

-Hinumdumi nga *"Ang tibook kasulatan gituga sa Dios, ug may kapuslanan alang sa pagpanudlo,, alang sa pagpamadlong, alang sa pagpanul-id, ug alang sa pagmatoto sa pagkamatarung: Aron ang tawo sa Dios mamahingpit, masinangkapan alang sa tanang maayong buluhaton "(2 Timoteo 3: 16-17). "* Ang tibook Kasulatan nga "naglakip sa mas lisud nga mga bahin, sama sa panagna.

-Sabta nga si Jesu-Kristo maoy sentro sa tanan nga propesiya (Pinadayag 19:10 ug Lucas 24:27).

-Hibaloi nga daghan sa tagna simboliko. Ang ubang mga simbolo gipatin-aw, sama sa Pinadayag 1:20; 4: 5; ug 5: 8. Ang ubang mga simbolo, sama sa gigamit sa Pinadayag 2: 7 ug 4: 7, masabtan pinaagi sa mga panagna sa Daang Tugon. Ang ubang mga simbolo wala gipasabot - sama sa Pinadayag 2:17.

4. Tun-i ang mosunod nga matagnaong mga libro gamit ang *Harvestime Legacy Bible Outlines* nga libre sa <http://www.harvestime.org>

___ Isaias
___ Jeremias
___ Lamentaciones
___ Ezekiel
___ Daniel
___ Oseas
___ Joel
___ Amos
___ Abdias
___ Jonas
___ Miqueas
___ Nahum
___ Habacuc
___ Sofonias
___ Haggeo
___ Zacarias
___ Malaquias
___ Pinadayag

EPILOGO

Gikan sa sinugdanan ngadto sa katapusan, gipadayag sa Biblia ang pinasahi nga katuyoan sa Dios alang sa kalibutan. Kana nga katuyoan, kaniadto gitawag nga usa ka misteryo, gipadayag sa libro sa Efeso:

Nga iyang gipaila kanato ang tinago sa iyang kabubut-on, sumala sa iyang kahamut-an nga iyang gituyo diha kaniya; alang sa usa ka hugna sa kahupnganan sa mga panahon, sa pagtigum sa tanang mga butang diha kang Kristo, niadtong mga butang sa mga langit ug sa mga butang sa yuta diha kaniya. Pinaagi kaniya, pinaagi kang kinsa kita nahimong panolondon, kita gibut-an nang daan sumala sa katuyoan sa pagpalihok sa tanang mga butang sumala sa laraw sa iyang pagbuot. (Efeso 1: 9-11)

Ang misteryo sa plano sa Dios, nga mao ang nagapahiusa nga tema sa Biblia, mao ang pagpadayag ni Jesu-Kristo ingon nga Manluluwas sa makasasala nga katawhan. Si Jesus nagpatin-aw kung giunsa sa tibook Daang Tugon nga pagpadayag nakasentro kaniya:

Ug siya miingon kanila: Kini mao ang mga pulong nga akong gipamulong kaninyo samtang ako uban pa kaninyo, nga ang tanan nga mga butang kinahanglan nga matuman, nga nahisulat diha sa mga kasugoan ni Moises, ug sa mga manalagna, ug sa mga salmo mahitungod kanako. (Lucas 24:44)

Niini nga pasiuna, si Jesus nagpadayon ug " ... Gibuksan niya ang ilang mga salabutan aron makatukib sila sa mga kasulatan. (Lucas 24:45) Ang yawi nga gihatag ni Jesus aron sila makasabot sa Kasulatan mao ang kamatuoran nga ang tibook nga tema nagtumong kaniya:

. . . Ingon niini ang nahasulat, nga si Kristo kinahanglan magaanus, ug mabanhaw gikan sa mga minatay sa ikatulo ka adlaw: Ug nga sa iyang ngalan igawali ang paghinulsol ug ang pagpasaylo sa mga sala sa tanang mga nasud, magsugod sa Jerusalem. Ug kamo mao ang mga saksi niini nga mga butang. (Lucas 24: 46-48)

Ang Daan ug Bag-ong Tugon parehong nagsulti sa istorya ni Jesus. Ang Daang Tugon nag-andam kanato alang sa iyang pag-abot ug ang Bag-ong Tugon nagsulti sa unsa nga paagi kini mahitabo. Busa, ang pagpadayag ni Jesu-Kristo mao ang sentro nga tema sa tibook Biblia ug may kalabutan sa tanan nga mga hilisgutan sa pagtuon sa Biblikanhong teyolohiya.

Ang ubang mga teyologo ug mga pilosopo sa atong panahon daw naghunahuna nga kini usa ka intelektwal nga dula alang sa Dios. Sila mihagit ug misalikway sa Biblia ug nagpahayag sa personal nga mga tinoohan ug mga pagbati nga dili lamang supak sa pag-impluwensya sa modernong kultura, apan sa sekular nga edukasyon ug mga paagi sa komunikasyon usab. Ang tinuod nga mga batid sa Biblia modawat sa Pulong sa Dios ug mohupot niini ingon nga balaan nga pagpadayag. Sila dili mahadlok sa sekular nga mga eskolar, negatibo nga mga hiyas sa kultura, walay Dios nga edukasyon, o sa mapihigong paagi sa komunikasyon.

Ang tinuod nga mga batid sa Biblia adunay labaw sa kinaiyahan nga kasinatian uban sa Dios -Amahan, Anak, ug Balaan nga Espiritu- ug ang tawo nga adunay kasinatian dili gayud ubos sa kalooy sa tawo nga adunay argumento lamang.

MGA TUBAG SA KINAUGALINGONG EKSAMEN

PASIUNA:

1. Ang pulong nga "teyolohiya" naggikan sa duha ka Griyego nga mga pulong, *theos* nga nagkahulogang "Dios" ug *logos* nga nagpasabot sa "ang pulong mahitungod" o "ang pagtuon sa" Dios ingon sa pagpadayag kaniya sa mga Kasulatan. Sa yanong pagkahubit lamang, ang teyolohiya usa ka lawom nga pagtuon sa Balaang Biblia aron mahibaloan kung unsa ang gisulti sa Dios mahitungod sa iyang kaugalingon, sa iyang mga katuyoan, iyang mga plano, ug sa iyang mga saad

2. Paterology: Ang pagtuon sa Dios, ang Amahan.
3. Christology: Ang pagtuon sa Anak, si Jesu-Kristo.
4. Pneumatology: Ang pagtuon sa Balaang Espiritu.
5. Angelology: Ang pagtuon sa mga anghel.
6. Demonology: Ang pagtuon kang Satanas ug mga demonyo.
7. Bibliology: Ang pagtuon sa Balaang Biblia, nga mao ang pinadayag sa Dios.
8. Harmartiology: Ang pagtuon sa sala.
9. Soteriology: Ang pagtuon sa kaluwasan nga mao ang probisyon sa Dios alang sa sala.
10. Ecclesiology: Ang pagtuon sa iglesia.
11. Eschatology: Ang pagtuon sa tagna sa Biblia, katapusang kapanahonan, ug sa eternidad.
12. Si Jesu-Kristo mao ang sentro nga tema sa Biblia ug Biblikanhong teyolohiya.
13. Mga hinungdan sa pagtuon sa teyolohiya:
 - Alang sa personal nga espirituhanong pagtubo ug paglambo.
 - Aron malikayan ang sayop nga doktrina pinaagi sa pagsabot sa kamatuoran.
 - Aron mapapatin-aw ang Biblikanhong kamatuoran ngadto sa mga dili magtotoo.
 - Aron mapadapat ang imong nakat-onan sa imong espirituhanong paglakaw ug pagministeryo.

KAPITULO 1: PATEROLOGY

1. Ang paterology naggikan sa duha ka Griyego nga pulong nga nagkahulogang "amahan" ug "pulong". Sa dihang gihiusa ug gigamit sa termino sa teyolohiya, kini nagpasabot nga "pagtuon sa Amahan".
2. Ang kasagarang mga hilisgutan nga gitun-an sa Paterology naglakip sa paglungtad sa Dios, Tulo Ka Persona sa Dios, mga kinaiya sa Dios, mga ngalan sa Dios, iyang pagkalabawng halangdon, ug sa iyang mga katuyoan ug mga plano.
3. Itandi ang imong katingbanan sa panaghisgot niini nga kapitulo sa mosunod nga mga kumpirmasyon:
 - Gikan sa Paglalang.
 - Gikan sa Kasaysayan.
 - Gikan sa Tradisyon.
 - Gikan sa Kasinatian.
 - Gikan sa Pinadayag.
4. Ang usa ka tinuod nga Dios gipadayag sa tulo ka managlahi nga personalidad sa Amahan, Anak nga si Jesu-Kristo, ug sa Balaang Espiritu. Sila usa sa kinaiya o pagkamao, tulo sa paglungtad. Adunay usa ka Dios nga adunay tulo ka managlahi nga mga personalidad. Ang tulo ka mga persona sa Trinidad sa Dios mao ang Dios nga Amahan, si Jesu-Kristo nga Anak, ug ang Balaang Espiritu.
5. Mateo 3: 16-17; Juan 15:26; 1 Pedro 4:14; Roma 8: 2-3; 2 Mga Taga-Corinto 13:14; Efeso 2:18; Mga Buhat 2:33.
6. Ang mga kinaiya sa Dios nga gihisgutan niini nga kapitulo mao ang mosunod. Ang Dios:
 - Mahangturon: Nagapasabot nga walay sinugdanan ug walay katapusan.
 - Espiritu: Siya walay unod ug dugo, dili makita sa natural nga mga mata sa tawo.
 - Labing Gamhanan: Ang labing dako nga gahum sa tibook uniberso.
 - Anaa sa tanang dapit: Anaa siya bisan asa.
 - Nahibalo sa tanan: Siya nasayud sa tanan nga mga butang.
 - Makagagahum sa tanan: Siya gamhanan kaayo.
 - Walay pagkabalhin: Ang Dios wala mausab sa iyang pagkatawo, kinaiya, katuyoan, o mga plano.
 - Balaan / matarung: Ang Dios walay sala, hingpit nga putli.
 - Makatarunganon: Ang Dios patas ug walay pinalabi sa paghukom.
 - Matinud-anon: Ang Dios nagtuman sa iyang mga saad ug hingpit nga kasaligan.

- Maayo: Ang Dios maayo, mabination, ug nagtinguha sa imong kaayohan.
 - Maloloy-on: Ang Dios nagapakita sa padayon nga kalooy sa makasasala nga katawhan.
 - Puno sa gracia: Ang Dios nagpakita sa dili takus nga kalolot sa makasasala nga tawo.
 - Mahigugmaon: Ang Dios gugma.
 - Mapailubon: Siya dili dayon mohukom sa sala, apan mihangyo sa tanan nga mga tawo nga maghinulsol ug mapailubon nga naghulat kanila sa pag-ila sa ilang mga sala ug moduol ngadto kaniya.
 - Maalamon: : Ang Dios nagpakita sa lawom nga pagsabot ug mahait nga pag-ila.
 - Walay Kinutuban: Ang Dios dili ubos sa kinaiyanhon ug tawhanong mga limitasyon.
- 7.
- Jehova: Nagpasabot nga Ginoo.
 - Jehova-Rapha: "Ang Ginoo nga nagaayo".
 - Jehova-Nissi: "Ang Ginoo maoy atong bandila"
 - Jehova-Shalom: "Ang Ginoo maoy atong kalinaw"
 - Jehova-Ra'ah: "Ang Ginoo maoy akong magbalantay"
 - Jehova-Tsidkenu: "Ang Ginoo maoy atong pagkamatarung"
 - Jehova-Jireh: "Ang Ginoo nga naghatag"
 - Jehova-Shammah: "Ang Ginoo atua didto"
 - Elohim: Nangahulogan nga Dios ug gigamit diin ang mamugnaong gahum sa paglalang sa Dios gihatagan ug kabug-aton
 - Amahan: Abba - Langitnong Amahan
 - Adonai: Nagpasabot nga Ginoo o Magtutudlo
 - El: Kini kasagaran gigamit nga gihiusa uban sa laing mga pulong alang sa Dios:
 - El Shaddai: "Ang Dios nga igo alang sa mga panginahanglan sa iyang katawhan"
 - Elolam: "Ang walay katapusang Dios"
 - El Elyon: "Labing hataas nga Dios, gipataas labaw sa tanan nga mga dios"
8. Ang labing maayo nga pahayag sa soberanong plano sa Dios mao ang katingbanan sa Katisismo ni Westminster Shorter: "Ang mga mando sa Dios mao ang iyang walay katapusang katuyoan, sumala sa tambag sa iyang kabubut-on, diin, alang sa iyang kaugalingong himaya, iyang gitagana nang daan ang bisan unsa nga mahitabo."
9. Oo, ang Dios nakahibalo sa umaabot, apan kini wala magwagtang sa kagawasan sa pagpili sa tawo.
10. *Sumala sa walay katapusang tuyo nga iyang gibuhat diha kang Kristo Jesus nga atong Ginoo; ... nga iyang gipaila kanato ang tinago sa iyang kabubut-on, sumala sa iyang kahamut-an nga iyang gituyo diha kaniya; alang sa usa ka hugna sa kahupnganan sa mga panahon, sa pagtigum sa tanang mga butang diha kang Kristo, niadtong mga butang sa mga langit ug sa mga butang sa yuta diha kaniya. (Efeso 3:11; 1:9-10)*

11. Ang tinguha sa Dios mao nga ang tanan nga mga tawo makasinati sa kapasayloan sa mga sala pinaagi ni Jesu-Kristo, madala ngadto sa hustong relasyon uban kaniya, ug mahimong kabahin sa Gingharian sa Dios.
12. *Si Jehova sa mga panon nanumpa nga nagaingon: Sa pagkamatuod ingon sa akong nahunahuna, ingon niana ang mahitabo: ug ingon sa akong gitinguha, mao man ang mamatuman. (Isaias 14:24)*

Kini mao ang tuyo nga gitinguha sa tibook kalibutan: ug kini mao ang kamot nga gibakyaw sa ibabaw sa tanan nga mga nasud. Kay si Jehova sa mga panon maoy nagbuot ug kinsay makapakyas niini? Ug ang iyang kamot ginatuy-od na, ug kinsay makapahuyhoy niini? (Isaias 14: 26-27)
13. Tan-awa ang panaghisgot niini nga kapitulo mahitungod sa plano sa Dios alang sa mga indibiduwal.
14. Tan-awa ang panaghisgot niini nga kapitulo sa plano sa Dios alang sa mga nasud.
15. Tan-awa ang panaghisgot niini nga kapitulo sa plano sa Dios alang kang Jesus.
16. Tan-awa ang panaghisgot niini nga kapitulo sa plano sa Dios alang sa Balaang Espiritu.
17. Tan-awa ang panaghisgot niini nga kapitulo sa plano sa Dios alang sa Iglesia.

KAPITULO 2: CHRISTOLOGY

1. Ang Christology gilangkuban sa mga pulong nga *Kristo*, nga nagatumong kang Jesu-Kristo ug sa *ology*, nagapasabot nga "ang pagtuon sa. "Sa ingon, ang pulong nga "Christology" naghisgot sa pagtuon kang Jesu-Kristo. Kini usa sa tulo ka mga dapit nga may kalabutan sa pagtuon sa Tulo ka Persona sa Dios nga naglakip usab sa Paterology (ang pagtuon sa Dios Amahan) ug Pneumatology (ang pagtuon sa Balaang Espiritu).
2. Ang kasagarang mga hilisgutan nga gitun-an sa Christology naglakip sa paglungtad nang daan ni Kristo; mga panagna mahitungod kaniya; ang iyang pagkatawhanon ug pagkadios, iyang mga kinaiya, mga ngalan, ug mga titulo; ang iyang pagkahimugso, pagkabata, ministryo, kamatayon, pagkabanhaw, pagkayab, ug pagbalik; ug ang mga buhatan nga iyang gihuptan.
3. Ang pagtuon sa Christology importante tungod kay si Jesus mao ang naghiusa nga tema sa tanan nga kasulatan, ingon sa gipadayag sa dihang "...*Sa sinugdan gikan kang Moises ug sa tanan nga mga manalagna iyang gisaysay kanila ang tanan nga mga kasulatan ang mga butang mahitungod sa iyang kaugalingon*" (Lucas 24:27).
4. Itandi ang imong tubag sa panaghisgot niini nga kapitulo sa "Ang Paglungtad nang daan ni Kristo".

5. Ang mga tagna sa Daang Tugon nagpadayag kon giunsa, kanus-a, ug diin si Jesus matawo ug daghang mga detalye mahitungod sa iyang kinabuhi, ministryo, kamatayon, ug pagkabanhaw.
6. -Ang Mesias matawo sa Betlehem: Miqueas 5: 2; Mateo 2: 1; Lucas 2: 4-6
- Ang Mesias matawo sa usa ka babaye: Genesis 3:15; Mateo 1:20; Galacia 4: 4
- Ang Mesias matawo gikan sa usa ka ulay: Isaias 7:14 ; Mateo 1: 22-23; Lucas 1: 26-31
- Ang Mesias magagikan sa kaliwatan ni Abraham: Genesis 12: 3; 22:18; Mateo 1: 1; Roma 9: 5
- Ang Mesias kaliwat ni Isaac: Genesis 17:19; 21:12; Lucas 3:34
- Ang Mesias kaliwat ni Jacob : Numeros 24:17; Mateo 1: 2
- Ang Mesias magagikan sa tribu ni Juda: Genesis 49:10 ; Lucas 3:33; Mga Hebreohanon 7:14
- Ang Mesias manununod sa trono ni Haring David: 2 Samuel 7: 12-13; Isaias 9: 7; Lucas 1:32-33; Roma 1: 3
- Ang trono sa Mesias mahangturon : Salmo 45: 6-7 ; Daniel 2:44; Lucas 1:33; Hebreohanon 1:8-12
- Siya pagatawgon nga Emmanuel: Isaias 7:14; Mateo 1:23
- Siya mahimong Anak sa Dios: Salmo 2:7; Hebreohanon 1:5; 5:5
- Siya maggahin ug panahon sa Ehipto: Oseas 11:1 ; Mateo 2: 14-15
- Ang masaker sa mga bata mahitabo sa iyang dapit nga natawhan : Jeremias 31:15 ; Mateo 2:16-18
- Usa ka mensahero mag-andam sa dalan alang kaniya: Isaias 40: 3-5; Malaquias 3: 1; Mateo 11: 10-13; Lucas 3: 3-6
- Siya pangunahan sa pagministryo ni Elias : Malaquias 4:5-6; Mateo 11:13-14
- Siya igasalikway sa iyang kaugalingong katawhan: Salmo 69: 8; Isaias 53: 3; Juan 1:11; 7: 5
- Siya usa ka manalagna: Deuteronomio 18:15; Buhat 3: 20-22
- Siya ipahayag nga Anak sa Dios : Salmo 2: 7 ; Mateo 3: 16-17
- Siya pagatawgon nga Nazareno: Isaias 11: 1 ; Mateo 2:23
- Siya pagatawgon nga Hari: Salmo 2: 6 ; Zacarias 9: 9; Mateo 27:37; Marcos 11: 7-11
- Siya magdala ug kahayag: Isaias 9: 1- 2; Mateo 4: 13-16
- Siya magtudlo gamit ang mga samingay: Salmo 78: 2-4; Isaias 6: 9-10; Mateo 13: 10-15, 34-35
- Siya mag-ayo sa masulob-ong kasingkasing: Isaias 61: 1-2 ; Lucas 4: 18-19
- Siya mahimong pari sunod sa hanay ni Melquisedec: Salmo 110: 4; Hebreohanon 5: 5-6
- Siya modawat ug pagdayeg gikan sa mga bata : Salmo 8: 2; Mateo 21:16
- Siya mosulod sa Jerusalem nga madaugon, Zacarias 9: 9; Mateo 21: 4-5; Juan 12: 14-15
- Siya kasilagan nga walay hinungdan: Salmo 35:19

-Siya pagabudhian:	Salmo 41: 9 ; Zacarias 11:12-13; Lucas 22:47-48; Mateo 26:14-16
-Ang iyang mga tinun-an magkatibulaag:	Zacarias 13: 7; Mateo 26: 31,56; Marcos 14: 27,50
-Ang bayad sa pagbudhi ipalit sa umahan sa magkukulon :	Zacarias 11:12-13; Mateo 27: 9-10
-Siya sayop nga pagaakusahan:	Salmo 35:11 ; Marcos 14: 57-58
-Siya hilom lamang atubangan sa iyang mga magsusumbong:	Isaias 53: 7 ; Marcos 15: 4-5
-Siya pagaabusohan:	Isaias 50: 6 ; Mateo 26:67; Salmo 69: 4; Juan 15: 24-25
-Siya ilansang sa krus uban sa mga kriminal:	Isaias 53:12; Mateo 27:38; Marcos 15: 27-28
-Ang iyang mga kamot ug mga tiil pagatusukon:	Salmo 22:16 ; Zacarias 12:10; Juan 20: 25-27
-Siya tanyagan ug suka aron imnon:	Salmo 69:21; Mateo 27:34; Juan 19: 28-30
-Siya pagabugal-bugalan:	Salmo 22: 7-8; Lucas 23:35
-Siya mag-antus sa atong kaulaw:	Salmo 69:19; Mateo 27:28
-Mga sundalo magsugal sa iyang mga sapot :	Salmo 22:18 ; Lucas 23:34; Mateo 27: 35-36
-Siya pagabiyaan sa Dios:	Salmo 22: 1 ; Mateo 27:46
-Siya mag-ampo alang sa iyang mga kaaway:	Isaias 53:12; Lucas 23:34
-Siya pagaisipon nga mga kriminal:	Isaias 53:12; Lucas 23:33
-Siya mamatay pinaagi sa paglansang sa krus:	Isaias 53: 5-6; 10; Juan 19:16
-Siya pagauhawon:	Salmo 69: 3; Juan 19:28
-Siya pagatan-awon:	Salmo 22:17; Mateo 27:36
-Siya motugyan sa iyang Espiritu ngadto sa Dios:	Salmo 31: 5; Lucas 23:46
-Siya ang katapusang sakripisyo alang sa sala:	Isaias 53: 5-12; Roma 5:6-8
-Ang iyang kamatayon makabaton ug "daghang mga kaigsoonan":	Mga Hebreohanon 2:12
-Siya "magpagula sa bihag":	Salmo 68:18; Efeso 4:8-10
-Ang iyang mga bukog dili mabali:	Exodo 12:46; Salmo 34:20; Juan 19:33-36
-Ang iyang kilid pagadughangon:	Zacarias 12:10 ; Juan 19:34
-Ang dugo ug tubig moawas gikan sa iyang lawas:	Salmo 22:14; Juan 19:34
-Siya ilubong uban sa mga adunahan :	Isaias 53: 9; Mateo 27:57-60
-Siya mabanhaw gikan sa mga patay :	Salmo 16:10 ; 49:15; Mateo 28: 2-7; Mga Buhat 2:22-32
-Siya mokayab ngadto sa langit:	Salmo 24:7-10 ; Marcos 16:19; Lucas 24:51
-Siya molingkod sa toong kamot sa Dios:	Salmo 68:18 ; 110:1; Marcos 16:19; Mateo 22:44

7. Diha sa Bag-ong Tugon, si Jesus nagtagna sa iyang kamatayon ug pagkabanhaw (Mateo 20: 17-19; 1 Corinto 15) ug sa iyang pagkayab (Lucas 24: 46-53). Ang 1 Tesalonica 4: 13-18 naghisgot sa piho sa wala mahibaloi, umaabot nga panahon

nga ang mga patay diha kang Kristo mabanhaw pag-una, sundan sa tanang buhi nga mga magtotoo nga diha-diha dayon mosaka sa kahanginan aron makig-uban kang Jesus hangtud sa kahangturan. Ang libro sa Pinadayag nagpadayag sa pito ka mga katuigan sa paghukom mahitabo human sa paglalin, nga gisundan sa pagbalik ni Kristo sa yuta uban sa mga magtotoo aron pildihon ang kaaway. Nianang panahona, si Jesus mohimo sa iyang papel isip Mesias ug maghari gikan sa iyang trono sa Jerusa lem sulod sa 1,000 ka tuig. Kini maoy gitawag nga milenyo nga gingharian (Pinadayag 20: 1-6). Sa katapusan niini nga panahon, katapusang pagrebelde mahitabo pinaagi kang Satanas nga sundan sa katapusang paghukom. (Alang sa dugang nga pagtuon niini nga hilisgutan, tan-awa ang kapitulo sa Eschatology niini nga manwal.)

8. Itandi ang imong tubag sa panaghisgot sa seksyon niini nga kapitulo nga giulohan ug "Ang Pagkatawhanon Ug Pagka Dios ni Jesu-Kristo ".

9. Makagagahum sa tanan: Gamhanan sa tanan
 Nahibalo sa tanan: Nasayud sa tanang butang
 Anaa sa tanang dapit: Anaa bisan asa
 Mahangturon: Walay sinugdanan o katapusan
 Walay Pagkabalhin: Nagpabilin nga mao ra gihapon
 Hingpit: Tinuod nga balaan

10. Si Jesus nakadawat sa iyang ngalan:

-Pinaagi sa pagkahimugso: Si Jesus nakadawat sa iyang ngalan pinaagi sa pagkahimugso, tungod sa panulundon gikan sa iyang Amahan.

-Tungod sa Kalampusan: Si Jesus nakadawat sa iyang ngalan pinaagi sa kalampusan tungod kay iyang nabuntog ang tanan nga gahum sa kaaway.

-Pinaagi sa Paghatag: Si Jesus nakadawat sa iyang ngalan pinaagi sa paghatag niini ngadto Kaniya.

11. Ang ngalan nga "Jesus" nagkahulogan nga "Manluluwas o tigpalingkawas" (Mateo 1:21).

12. Ang ngalan nga Kristo nagpasabot nga "ang dinihogan" (Juan 3:34).

13. Si Jesu-Kristo labaw sa kinaiyahan nga gipanamkon sa Espiritu Santo ug natawo sa birhen nga si Maria (Mateo 1:23; Galacia 4: 4) ingon nga katumanan sa panagna ni Isaias (Isaias 7:14). Si Juan miingon nga ang Pulong – Jesu-Kristo nahimong unod ug ang Dios "nagpuyo" taliwala kanato (Juan 1: 1, 14). Ang Dios nahimong tawo aron sa pagtubos sa iyang nilalang gikan sa sala ug sa pagtuman sa pakigsaad kang David ingon nga gisaad nga Hari (Lucas 1:31-33). Sa iyang papel ingon nga Ginoo ug Hari iyang gipadayag ang Dios ngadto sa mga tawo (Juan 1:18); giluwag ang mga makasa sala (Mga Taga Galacia 1: 4); gilaglag ang mga buhat sa yawa (1 Juan 3:8); gihukman ang katawhan (Mga Buhat 17:31) ; gidala ang tanang butang sa paglalang ngadto sa pagkamasulondon sa Dios (1 Corinto 15:20-28; Efeso 1:10-11); ug gipangamuyo ang mga magtotoo (Roma 8:34).

14. Si Jesus gituli sumala sa balaod sa Judio ug gihalad sa templo (Lucas 2: 21-22). Siya nagpuyo sa Betlehem isip usa ka bata, sa Ehipto nga posible usa ka tuig, ug gipadako sa Nazaret.
Ang iyang pagkabata gihulagway pinaagi sa iyang pagtubo sa kaalam, gidak-on, ug pabor sa Dios ug sa tawo (Lucas 2: 4-52). Siya nagpasakop sa iyang mga ginikanan (Lucas 2: 49-51), ug nasayud sa iyang buluhaton sa iyang Langitnong Amahan (Lucas 2:49). Ang iyang trabaho isip usa ka batan-ong lalaki usa ka karpentero.
15. Ang mga ministeryo ni Jesus naglakip:
- Pagpadayag sa Dios ngadto sa katawhan
 - Paglukat sa tawo gikan sa sala
 - Paglaglag sa mga buhat sa Yawa
 - Paghukom sa katawhan
 - Pagdala sa tanan nga mga butang sa paglalang ngadto sa Dios
 - Pagpangamuyo alang sa mga magtotoo
16. Mateo 26-27; Marcos 14-15; Lucas 22-23; ug Juan 18-19.
17. -Si Jesus gibudhian sa usa ka higala: Salmo 41: 9
 -Siya gibudhian sa 30 ka buok nga salapi: Zacarias 11:12-13
 -Si Jesus giabusohan: Isaias 50: 6
 -Si Jesus nagpakahilom atubangan sa iyang mga magsusumbong: Isaias 53: 7
 -Si Jesus gilansang sa krus alang sa atong mga sala: Isaias 53: 4-6
 -Si Zacarias naghulagway sa paglansang sa krus: Zacarias 12:10
 -Si Jesus giuban sa mga malapason: Isaias 53:12
 -Si Jesus gilubong sa lubnganan sa tawong dato: Isaias 53: 9
18. Mateo 26-27; Marcos 14-15; Lucas 22-23; Juan 18-19
19. -Aron sa pagpasig-uli sa katawhan ngadto sa Dios: Roma 5: 9-11; 2 Corinto 5:18-19; Efeso 2: 14-16; Colosas 1: 20-22.
 -Aron sa pagdala sa atong mga sala: Hebreohanon 9:28; 1 Pedro 2:24.
 -Aron sa pagkuha sa mga sala: Juan 1:29; Hebreohanon 9:26; 10: 4,10-12; 1 Juan 3: 5.
 -Aron sa pagpasaylo sa atong mga sala: Efeso 1: 7; Colosas 1:14; 2:13-14; 1 Juan 1: 9.
 -Aron sa paghatag kanato sa kinabuhing dayon: Juan 3: 14-16; 10:10, 27-29; 1 Juan 5: 6-13.
 -Aron sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios: Mga Hebreohanon 10: 7-14.
 -Aron sa pagluwas sa mga makasasala: Mateo 9:13; Lucas 19:10; 1 Timoteo 1:15.
 -Aron sa pagtuman sa kasugoan: Mateo 5:17; Roma 10: 4.
 -Aron sa pagtubos niadtong ilalum sa kasugoan: Galacia 3: 13-14, 24; 4: 4-5; 1 Pedro 1: 18-19.
 -Aron sa pagpakita sa pagkamatarung sa Dios: Roma 3: 24-26; 2 Corinto 5:21.
 -Aron sa pagpadayag sa gugma sa Dios: Juan 3:16; Roma 5: 8; 1 Juan 3:16; 4: 9-18.

- Aron sa pagdala sa nawala nga katawhan ngadto sa Dios: Hebreohanon 2: 9-10; 1 Pedro 3:18.
 - Aron sa paglaglag sa gahum sa yawa: Hebreohanon 2: 14-15.
 - Aron sa pagtuman sa mga buluhaton sa matinud-anong labaw'ng pari: Hebreohanon 2: 17-18; 4: 14-16.
 - Aron sa paghatag sa iyang kinabuhi ingon nga lukat: Mateo 28:28; 1 Timoteo 2:5-6.
20. Mateo 28, Marcos 16, Lucas 24, ug Juan 20
21. Pinaagi sa iyang pagkabanhaw gikan sa mga patay, si Jesus nakaangkon ug kadaugan batok sa pisikal nga kamatayon. Kadtong mahimong kabahin sa Gingharian sa Dios mahimong makasinati sa pisikal nga kamatayon, apan sila usab makasinati sa pagka banhaw gikan sa mga patay sama kaniya. Tungod kay ang atong Hari mahangturon, kita kabahin sa mahangturong Gingharian ug adunay kinabuhing dayon.
22. Itandi ang imong tubag sa mga tudling nga gilista:
- Osaias 6: 1-2.
 - Salmo 16: 10.
 - Mateo 28, Marcos 16, Lucas 24, Juan 20.
 - Mateo 28: 5-7; Marcos 16: 5-7; Lucas 24: 4-7; Juan 20:12.
 - 1 Mga Taga-Corinto 15.
23. -Ang iyang unang pagpakita ngadto kang Maria Magdalena, sa buntag sa pagkabanhaw: Marcos 16: 9; Juan 20: 10-18.
- Siya nagpakita sa mga babaye gikan sa lubnganan: Mateo 28: 9-10.
 - Siya nagpakita sa duha ka tinun-an sa dalan paingon sa Emmaus: Lucas 24:13-32; Marcos 16:12-13
 - Siya nagpakita kang Pedro sa Jerusalem, Lucas 24:34; 1 Corinto 15: 5.
 - Siya nagpakita sa iyang mga tinun-an (si Tomas wala didto): Lucas 24: 36-43; Juan 20:19-23.
 - Siya nagpakita pag-usab sa iyang mga disipulo nga anaa si Tomas, Juan 20: 24-29.
 - Siya nagpakita sa pito ka mga tinun-an sa baybayon sa Dagat sa Galilea, Juan 21:1-24.
 - Si Jesus nakita sa 500 ka mga magtotoo sa usa ka higayon: 1 Corinto 15: 5-7.
 - Siya nagpakita kang Santiago: 1 Mga Taga Corinto 15: 7.
 - Siya nagpakita sa Bukid sa mga Olivo, ug dayon mikayab sa Langit: Mateo 28: 18-20; Lucas 24: 50-53.
 - Siya nakita ni Pablo sa dalan paingon sa Damasco, Mga Buhat 9: 3-6; 1 Corinto 15: 8.
 - Siya nakita nga mikayab sa Langit, Mga Buhat 1: 3-11.
24. Ang pagkayab ni Jesus ngadto sa Langit nahitala sa Mateo 28: 16-20, Marcos 16:19-20, Lucas 24: 50-53, ug Mga Buhat 1: 1-11.
25. Si Jesus gibayaw sa toong kamot sa Dios (Salmo 110: 1; Mga Buhat 2: 34-35) ug karon naghari sa uniberso (Efeso 1: 20-22a) . Siya ang ulo ibabaw sa tanang mga

butang nga may kalabutan sa Iglesia (Mga Taga Efeso 1: 22-23; 1 Pedro 3:22) ug nagpadala sa Balaang Espiritu sumala sa iyang gisaad (Mga Buhat 2:33). Siya gibayaw sa toong kamot sa Dios diin siya nagpataliwala alang sa tanang matuod nga mga magtotoo (Mga Hebreohanon 7:25).

26. -Ang mga nangamatay diha kang Jesus mouban kaniya.
-Ang Ginoo manaug gikan sa langit uban ang singgit, uban sa tingog sa arkanghel, ug uban sa trumpeta sa Dios.
-Ang mga patay diha kang Kristo unang mobangon.
-Unya kita nga mga buhi ug nagpabilin pagabayawon uban kanila sa mga kapanganuran, aron sa pagsugat sa Ginoo diha sa kahanginan.
-Kita magauban kanunay sa Ginoo.

27. Ang tulo ka mga buhatan nga gihuptan ni Kristo mao ang

Manalagna: Sa Deuteronomio 18:18 gitagna ni Moises nga ang Dios magpadala sa laing propeta nga sama kaniya ngadto sa katawhan sa Israel. Si Juan ug Pedro parehong nagsaksi nga si Jesus mao ang propeta (Juan 6:14; 7:40 ; Mga Buhat 3:22-24). Si Kristo nag-alagad isip usa ka propeta pinaagi sa pagpadayag gikan sa Dios ug sa tawhanong panagway, ang pinadayag gikan sa Dios (Juan 1:18) .

Labaw'ng Pari: Si Jesu-Kristo namuhat usab sa katungdanan sa pagkapari. Ang propeta mao ang representante sa Dios ngadto sa katawhan. Ang pari mao ang representante sa katawhan diha sa atubangan sa Dios. Imbis nga magahalad sa mga halad sa Levita alang sa sala, bisan pa, gihalad ni Jesus ang iyang kaugalingon isip katapusang sakripisyo – makausa ug alang sa tanan - alang sa tanang kasal-anan sa tanang katawhan. Ingon nga pari, siya misulod sa Balaan sa mga balaan sa Langit ug nagbukas sa agianan alang kanato nga makaduol sa presensya sa Dios. Ang Roma 8:34 ug Hebreohanon 7:25 nagpadayag nga siya karon nagapangamuyo alang kanato.

Hari: Si Jesu-Kristo namuhat sa katungdanan sa pagkahari. Sukwahi sa kinadak-an sa mga hari sa Israel, si Jesus nagmando sa tibook kalibutan (Efeso 1: 20-23). Sa diha nga siya mobalik sa yuta sa iyang ikaduhang pag-anhi, siya makabaton sa iyang hustong dapit ingon nga "Hari sa mga Hari" (Pinadayag 19:16).

KAPITULO 3: PNEUMATOLOGY

1. Ang pulong nga "Pneumatology" naggikan sa mga pulong nga *pneuma*-nga nagpasa bot sa hangin o espiritu - ug *ology* nga nagkahulogang "pagtuon". Sa teyolohiya, ang Pneumatology mao ang pagtuon sa gitudlo sa Biblia mahitungod sa Balaang Espiritu.
2. Ang pneumatology naglakip sa pagtudlo sa pagkatawo sa Espiritu Santo; pagdawat sa Balaang Espiritu; bautismo sa Balaang Espiritu; ministryo sa Balaang Espiritu; ug mga gasa ug bunga sa Balaang Espiritu.
3. Ang pagtuon sa Pneumatology dako kaayo'g importansya sa mga Kristohanon tungod kay ang Espiritu Santo adunay mahinungdanong papel sa kinabuhi sa matag magtotoo. Ang pagtuon sa papel ug buhat sa Balaang Espiritu usab nanalipod sa mga magtotoo gikan sa dili-tukma nga mga pagtulon-an.

4. Tan-awa ang panaghisgot ubos sa "Pagka Dios sa Espiritu Santo" niini nga kapitulo.
5. Ang Balaang Espiritu:
 - Makagagahum sa tanan: Gamhanan sa tanan
 - Nahibalo sa tanan: Nasayud sa tanang butang
 - Anaa sa tanang dapit: Anaa bisan asa
 - Mahangturon: Walay sinugdanan o katapusan
 - Balaan: Siya matarung
 - Matinuoron: Ang Amahan, Anak, ug Espiritu tanan nagpamatuod sa kamatuoran
6. Ang Balaang Espiritu:
 - Adunay hunahuna
 - Mosusi sa tawhanong hunahuna
 - Adunay kabubut-on.
 - Mosulti
 - Mahigugma
 - Mangamuyo
 - Adunay mga emosyon.
7. Mga titulo nga nagpakita sa posisyon ug katungdanan sa Balaang Espiritu naglakip sa:
 - Ang Espiritu sa Dios
 - Ang Espiritu ni Kristo
 - Ang Mahangturon nga Espiritu
 - Ang Espiritu sa Kamatuoran
 - Ang Espiritu sa Gracia
 - Ang Espiritu sa Kinabuhi
 - Ang Espiritu sa Himaya
 - Ang Espiritu sa Kaalam Ug Pinadayag
 - Ang Maghuhupay
 - Ang Espiritu sa Saad
 - Ang Espiritu sa Pagkabalaan
 - Ang Espiritu sa Pagtoo
 - Ang Espiritu sa Pagsagop
8. Mga simbolo nga nagrepresentar sa Balaang Espiritu naglakip:
 - Ang Salampati: Nagsimbolo sa Espiritu Santo nagpakita sa pag-uyon, kaputli, ug kalinaw:
 - Lana: Ang lana nagpakita sa kahayag, pag-ayo, ug pagdihog sa pag-alagad. Kining tanan gihatag sa magtotoo pinaagi sa Balaang Espiritu.
 - Tubig: Ang tubig nagpasabot sa bag-ong kinabuhi ug paghinlo gikan sa sala nga gidala sa Balaang Espiritu diha sa magtotoo.

-Usa ka Patik: Ang usa ka patik maoy espesyal nga marka nga nagpakita sa pagpanag-iya. Kini usab nagpakita sa nahuman nga transaksyon. Ang Balaan nga Espiritu nag patik sa mga magtotoo ingon nga iya sa Dios. Kini nagpaila nga ang ilang kaluwasan nahuman na nga buhat.

-Hangin: Kini nagrepresentar sa gahum sa Espiritu Santo. Kini nagpatungha sa kinabuhi, nagbulag sa trigo gikan sa tahop, nagpaypay sa nagakapatay nga mga baga ug nag padilaab kanila pag-usab.

-Kalayo: Ang kalayo nagsimbolo sa presensya sa Ginoo. Kini naghatag sa panalipod ug giya, nagputli ug nagrepresentar sa paghukom sa Dios.

-Usa ka Garantiya: Ang Balaang Espiritu mao ang "unang pangbayad" - sama sa diha diha nga bayad - sa umaabot nga himaya:

9. Ang mga ministeryo sa Balaang Espiritu naglakip sa:

-Paglalang: Ang Espiritu anaa ug aktibo sa panahon sa paglalang.

-Ang Mga Kasulatan: Ang Balaang Espiritu nag-alagad mahitungod sa Pulong pinaagi sa pagpadayag, pagdasig, ug paglamdag.

-Israel: Ang Espiritu midangat sa mga pangulo sa Israel; miabot sa ilang mga dapit sa pagsimba; migiya kanila ngadto sa gisaad nga yuta; ug moabot kanila sa panahon sa Kasakitan ug sa Milenyum.

-Satanas: Ang Balaang Espiritu mao ang pagpugong sa espirituhanong gahum nga nag limita sa gahum ni Satanas.

-Jesus: Si Jesus gipanamkon, gidihogan, gisilyohan, gigiyahan, gihatagan ug gahum, ug napuno sa Espiritu. Si Jesus usab naguol diha sa Espiritu, nalipay diha sa Espiritu, gihalad pinaagi sa Espiritu ug gibanhaw sa gahum sa pagkabanhaw pinaagi sa Espiritu. Siya usab nagsugo sa iyang mga tinun-an pinaagi sa Espiritu.

-Mga Makasasala: Ang Espiritu nagbadlong sa kalibutan sa sala, pagkamatarung, ug paghukom, ug nagdani sa mga tawo ngadto sa kaluwasan.

-Ang Simbahan: Ang Balaang Espiritu nag-umol sa iglesia, nagdasig sa pagsimba, nagdumala sa mga kalihokan sa misyonaryo, nagpili sa iyang mga ministro, nagdihog sa mga magwawali, naggiya sa ilang mga desisyon, ug nagbautismo niini uban sa gahum.

-Mga Kaigsoonan: Ang Balaang Espiritu nagkombiktar, nagbag-o, nagpabalaan, nag bautismo, nagpuyo sa sulod, naglig-on, naghiusa, ug nagpataliwala, naggiya, nagpa kita sa gugma ngadto sa ug pinaagi sa magtotoo. Siya nagpahiuyon sa mga magtotoo ngadto sa panagway ni Kristo, nagpadayag sa kamatuoran, nagtudlo, naghatag ug kasigurohan sa kaluwasan ug kagawasan; naghupay, nagpalagsik, nagsulti sa ug pina-

agi sa magtotoo. Siya usab nagpasundayag sa gahum sa Dios pinaagi kanila. Siya nagdasig sa ilang pagsimba, naghatag ug gahum kanila alang sa pagsaksi, ug naghatag kanila sa espirituhanon mga gasa ug bunga.

10. Mateo 3:11; Marcos 1: 8; Lucas 3:16; Juan 1:33; Mga Buhat 1: 5; 11:16; 1 Corinto 12:13
11. Lalaki ug babaye, batan-on ug tigulang ang ilakip sa pagbubo sa Balaang Espiritu. Sila managna, managdamgo, ug makakita sa mga panan-awon. Ang Espiritu sa Dios mao ang naghatag sa gahum sa mga sulugoon (lalaki) ug (mga babaye).
12. Kini nga bersikulo nagpadayag nga ang saad sa Balaang Espiritu maoy:
 - Usa ka nasudnong saad: "Kanimong" (ang mga Judio).
 - Usa ka pangpamilyang saad: "Ang imong mga anak."
 - Usa ka pang-unibersong saad: "Ngadto sa tanan nga halayo."
13. Ang komon nga pagpadayag sa tanan nga tulo mao nga kadtong nakadawat sa bautismo sa Espiritu Santo nagsulti sa lainlaing pinulongan.
 - Sa adlaw sa Pentecostes: Buhat 2: 2-4
 - Sa balay ni Cornelio, Mga Buhat 10: 44-46
 - Sa mga kinabig sa Efeso: Buhat 19: 6
14. Ang ilhanan sa "mga pinulongan" mahimong mga pinulongan nga nasabtan sa tawo (Mga Buhat 2: 7-8) ug wala mahibaloi nga mga pinulongan (1 Corinto 14: 2).
15. Ang espirituhanong gasa usa ka labaaw sa kinaiyahan nga abilidad nga gihatag sa Espiritu Santo ngadto sa magtotoo aron sila makahimo sa pagpangalagad ingon nga kabahin sa Lawas ni Kristo.
16. Ang pangpangulo nga mga gasa sa Espiritu Santo naglakip sa mga apostoles, mga propeta, mga ebanghelista, mga pastor, ug mga magtutudlo. Ang pagsulti nga mga gasa sa Espiritu Santo naglakip sa panagna, pagtudlo, pagdasig, ang pulong sa kaa-lam, ug ang pulong sa kahibalo. Ang pag-alagad nga mga gasa sa Balaang Espiritu naglakip sa pag-alagad, pagtabang, pagpangulo, pagdumala, paghatag, pagpakita sa kalooy, pag-ila sa mga espiritu, pagtoo, ug pagkamaabiabihon. Ang ilhanan nga mga gasa sa Balaang Espiritu naglakip sa mga pinulongan, paghubad, mga milagro, ug pagpang-ayo.
17. Sumala sa Efeso 4: 12-15, ang mga katuyoan sa mga gasa sa Balaang Espiritu mao ang:
 - Paghingpit sa mga balaan
 - Pagpalambo sa buluhaton sa pangalagad
 - Paghimaya ni Kristo ug sa Iglesia

18. Ang mga tumong sa espirituhanong mga gasa mao nga kita:
 - Mahiusa sa pagtoo
 - Mapalambo ang atong kahibalo bahin kang Kristo
 - Mapalambo ang kahingpitan, uban ni Kristo ingon nga atong modelo
 - Malig-on, dili malimbongan sa bakak nga mga doktrina
 - Mohamtong sa espirituhanon nga paagi diha kang Kristo
19. 1 Pedro 4:10 ug 1 Corinto 12: 7,11.
20. Ang nag-unang mga tudling nga nagpaila sa espirituhanong mga gasa mao ang Roma 12: 1-8; 1 Corinto 12: 1-31; Efeso 4: 1-16; ug 1 Pedro 4: 7-11.
21. Ang mga katuyoan ug mga tumong sa Balaang Espiritu sa Efeso 4: 12-15 wala pa matuman. Ang mga balaan kinahanglan pa nga mahingpit, ang Ebanghelyo kinahanglan pa nga ipaabot sa mga kinatumyan sa yuta, ug si Kristo ug ang Iglesia kinahanglan nga mahimaya. Ang Dios dili mohatag sa espirituhanon nga mga gasa alang niining mga katuyoan ug mga tumong ug unya mobawi niini nga wala kini nga mga butang matuman.
22. Ang bunga sa Balaang Espiritu nagtumong sa kinaiyahan sa Espiritu nga gipadayag sa kinabuhi sa magtotoo, ang espirituhanon nga mga kinaiya kinahanglan makita sa kinabuhi sa tanang mga Kristohanon. Ang mga gasa sa Espiritu Santo alang sa gahum. Ang bunga sa Balaang Espiritu alang sa kinaiya sa kinabuhi sa magtotoo.
23. Apan ang bunga sa Espiritu mao ang gugma, kalipay, kalinaw, pailub, pagkamapu anguron, pagkamaayo, pagtoo, kaaghop, pagpugong sa kaugalingon: nga sa ingon walay kasugoan nga kabatok (Mga Taga Galacia 5: 22-23).

KAPITULO 4: ANGELOLOGY

1. Ang pulong nga "angelology" naggikan sa duha ka mga pulong sa Griyego, nga mao, *aggelos* nga nagkahulogang "mensahero" o "anghel" ug *logo* nga nagkahulogang "pulong, o butang." Sa Kristohanong teyolohiya ang pulong nagtumong sa pagtuon sa doktrina sa biblia sa mga anghel.
2. Ang pagtuon sa Angelology naglakip sa gigikanan, organisasyon, klasipikasyon, mga hiyas, ug pagpangalagad.
3. Ang pulong nga "anghel" nagpasabot nga mensahero.
4. Ang mga anghel gilalang sa Dios (Mga Salmo 148: 2, 5; Colosas 1:16).
5. Mga magtotoo (Mga Hebreohanon 1:14).
6. Maayong mga anghel - ang mga anghel sa Dios. Ang dautan nga mga anghel - ang mga anghel ni Satanas nga nailhan usab nga mga demonyo.

7. Ang organisasyon sa dili makita nga kalibutan gihulagway dinhi sa mga pulong nga mga trono, mga kaginoohan, mga kapunoanan, mga kagamhanan. Kita wala hatagi sa mga detalye niini nga estruktura. Kita nahibalo nga sila usahay naglihok sa dagkong mga panon (Salmo 68:17; Mateo 26:53) ug sila dili maihap (Hebreohanon 12:22).
8. Mga Mensahero: Kini nga matang sa mga anghel ang lagmit ang kinadak-an sa gidag hanon. Kini ang mga anghel nga naglangkob sa dili maihap nga grupo, nga gihulag way ni Daniel (Daniel 7:10), nga nagatuman sa kabubut-on sa Dios sa Langit ug yuta.

Sila naghubad sa kabubut-on sa Dios, nanalipod, naghatag ug giya, nagdala sa mga tubag sa pag-ampo, nagpahibalo, nagpasidaan, nagtudlo, nagdala sa paghukom, nag dasig, nagpaluyo, nagluwas, ug nagpataliwala alang sa mga magtotoo.

Pinili Nga Mga Angel: Usa lamang ang pakisayran sa gipili nga mga anghel sa 1 Timoteo 5:21. Walay dugang nga kasayuran nga gihatag bahin niini nga grupo.

Querubin: Kini nga klasipikasyon sa mga anghel unang gihisgutan sa Genesis 3:24 nga may kalabutan sa pagpalayas ni Adan ug Eva gikan sa Eden. Sila usab gihisgutan ingon nga kabahin sa arca sa pakigsaad (Exodo 25: 18-22). Si Ezequiel naghigot niini nga mga binuhat ug gihulagway sila ingon nga adunay upat ka mga pagpakita: Ang nawong sama sa usa ka leon, nawong sa usa ka toro, nawong sa usa ka tawo, ug nawong sa usa ka agila (Ezequiel 1: 3-28; 10:22). Kini nga simbolo sa mga querubin nagsugyot nga sila ang buhing nilalang nga naglibot sa trono sa Dios sa Pinadayag 4: 6. Sila nagpakita nga mao ang labing taas nga han-ay sa mga anghel, ang mga magba lantay sa Dios. Ang duha ka querubin nga gibutang sa lingkuranan sa kalooy sa arca gitawag nga "mga querubin sa himaya" (Mga Hebreohanon 9: 5). Sila gipahimutang sa matag tumoy sa lingkuranan sa kalooy, nga may mga pako nga gituy-od paingon sa itaas, ug ang ilang mga nawong "sa usag usa ug ngadto sa lingkuranan sa kalooy." Sila gidihogan sa balaan nga lana, ingon sa arca ug sa sagradong kasangkapan. Dinhi gipa kita sa Dios ang iyang kaugalingon sa yuta sa panahon sa Daang Tugon ug sa iyang makita nga himaya nahimutang. (1 Samuel 4: 4; Salmo 80: 1; Ezequiel 1:26, 28).

Serafin: Kini nga matang gihisgotan sa Isaias 6: 2,3,6, 7. Ang ilang posisyon ibabaw sa trono sa Dios ingon nga kaatbang sa posisyon sa mga querubin nga naglibot sa iyang trono. Sila girepresentahan pinaagi sa pagbarug ibabaw sa Hari samtang siya naglingkod sa trono, andam sa pagpangalagad ngadto kaniya. Ang ilang porma morag tawo, nga adunay mga pako.

Buhing mga Binuhat: Kini nga grupo sa mga anghel gihisgutan sa Ezequiel 1-10 ug Pinadayag 4: 6,8; 5: 6. Kini nga titulo nagrepresentar sa mga manolonda nga nagpa kita sa kahingpitan sa diosnong kinabuhi ug ang ilang labaw nga pangalagad mao ang pagsimba sa Dios. Kini gipalahi gikan sa ubang mga anghel (Pinadayag 15: 7); sila miapil sa mga anciano sa "bag-ong awit" (Pinadayag 5: 8, 9); sila nagpasidaan sa hustisya sa Dios (Isaias 6: 3-5); ug nagdala sa sugo ngadto sa mga nagpatuman niini (Ezequiel 10: 2, 7). Sila usab kauban sa mga anciano ug sa gatasan ug kap-atan ug upat ka libo nga nanag-awit sa bag-ong awit (Pinadayag 14: 3), ug sa Simbahan sa pagkapukan sa iyang mga kaaway (Pinadayag 19: 4).

9. -Michael: Si Michael, ang arkanghel, gihisgutan sa Daniel 10: 13,21; 12: 1; Judas 9; ug Pinadayag 12: 7. Siya ang bugtong anghel nga gitawag nga arkanghel. Siya gihi lagway ingon nga namuno sa ka kasundalohan sa mga manolonda sa Pinadayag 12: 7 ug giingon nga maoy principe sa katawhan sa Israel sa Daniel 10: 13,21; 12: 1.
- Gabriel: Ang kahulogan sa iyang ngalan mao ang "gamhanan." Siya gihisgutan sa Daniel 8:16; 9:21; ug sa Lucas 1: 19,26. Siya kanunay nga gisugo sa pagdala sa usa ka importante nga mensahe gikan sa Dios. Si Gabriel ang naghubad sa panan-awon alang kang Daniel sa 8:16; 9:21 ug nagpahibalo sa pagkatawo ni Juan ug ni Jesus Lucas 1: 19,26.
10. -Mga anghel sa pito ka mga simbahan: Pinadayag 1:20
 -Upat ka mga anghel nga nagkontrolar sa hangin: Pinadayag 1: 7
 -Pito ka mga anghel nga nagatindog atubangan sa Dios: Pinadayag 8: 2
 -Pito ka mga anghel nga nagpatuman sa katapusang pito ka mga katalagman: Pinadayag 15: 1,7
 -Kaluhaan ug upat ka mga anciano - tingali mga anghel nga mga binuhat: Pinadayag 4 ug 5
11. -Mga espiritu: Mga Hebreohanon 1:14
 -Walay sekso: Lucas 20: 34-36
 -Dili manganak: Marcos 12:25
 -Dili mamatay: Mateo 22: 28-30
 -Adunay makita ug dili makita nga mga panagway: Numero 22: 22-35
 -Magpakita sa dagway sa tawo kung gikinahanglan: Genesis 19: 1-22; 18: 2,4,8
 -Adunay mga emosyon: Lucas 15: 1-10
 -Adunay mga gana mokaon: Genesis 18: 8
 -Mga mahimayaong mga binuhat: Lucas 9:26
 -Intelihente: 2 Samuel 14:20
 -Maaghop: Jude 9
 -Gamhanan: Mga Salmo 103: 20; 2 Pedro 2:11
 -Dili kinahanglan nga mopahulay: Pinadayag 4: 8
 -Magbiyahi sa walay natala nga tulin: Pinadayag 8:13; 9: 1
 -Makasulti sa lainlaing pinulongan: 1 Mga Taga-Corinto 13: 1
 -Dili maihap: Lucas 2:13; Hebreohanon 12:22; Salmo 68:17; Marcos 1:13; Pinadayag 5:19
 -Dili mamatay: Lucas 20: 34-36
 -Dili magminyo o manganak: Lucas 20: 34-36
 -Masinugtanon: Salmo 103: 20
 -Mga balaan: Pinadayag 14:10; Marcos 8:38
 -Matinahuron: Ang ilang pangunang kalihokan mao ang pagsimba sa Dios. Nehemias 9: 6; Filipos 2: 9-11; Mga Hebreohanon 1: 6
 -Mga mas kusgan pa kay sa tawo, gamhanan apan dili makagagahum (tanang gamhanan): Salmo 103: 20 ug 2 Pedro 2:11
 -Mahimong makita o dili makita: Numeros 22:22; Hebreohanon 13: 2
 -Makahimo sa pagsaka ug pagkanaug sa Langit: Genesis 28:12; Juan 1:51

12. Ang ministeryo sa mga anghel sa Langit naglakip sa:
- Pagsimba: Pinadayag 4: 8; 5: 11-12; Isaias 6: 3; Salmo 103: 20; 148: 1-2
 - Pagbarug nga andam sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios: Salmo 103: 20-21
 - Pagpangalagad sa mga diosnon nga namatay diha kang Kristo Jesus, Judas 9; Lucas 16:22
 - Pagrepresentar sa mga bata sa espesyal nga paagi: Mateo 18:10
 - Pagmaya niadtong nagdawat sa Ebanghelyo: Lucas 15:10
13. Ang pagpangalagad sa mga anghel dinhi sa yuta naglakip sa:
- Pagdumala sa mga nasud: Daniel 10
 - Pagpangalagad sa mga magtotoo sa panahon sa pagsulay: Mateo 4:11
 - Paglig-on sa mga magtotoo: Lucas 22:43
 - Paghubad sa kabubut-on sa Dios alang sa mga tawo: Zacarias 1: 9; Daniel 7:16
 - Pagbantay sa mga magtotoo: Mateo 18:10
 - Paggiya sa mga magtotoo: Mga Buhat 8:26
 - Paghukom sa mga indibidwal ug mga nasud: Mga Buhat 12:23; Genesis 19: 3; 2 Samuel 24:16; Pinadayag 16: 1
 - Pagdala sa mga tubag sa mga pag-ampo: Daniel 9: 21-22
 - Pagpahayag: Lucas 1: 11-20; Mateo 1:20, 21
 - Pagpasidaan: Mateo 2:13
 - Pagtukod: Mateo 28: 2-6; Mga Buhat 10: 3-6; Daniel 4: 13-17
 - Pagdasig: Mga Buhat 27:23; Genesis 28:12
 - Pagpadayag: Buhat 7:53; Galacia 3:19; Mga Hebreohanon 2: 2; Daniel 9: 21-27; Pinadayag 1: 1
 - Pagpaluyo: Mateo 4:11; Lucas 22:43
 - Pagpabilin: Genesis 16: 7; 24: 7; Exodo 23:20; Pinadayag 7: 1
 - Pagpanalipod: Salmo 91:11; 34: 5-7
 - Paglingkawas: Numeros 20:16; Salmo 34: 7; Isaias 63: 9; Daniel 3:28; 6:22; Genesis 19:15; 48:16; Mateo 26:53; Mga Buhat 12: 1-19
 - Paglaglag: Mga Buhat 12: 20-23
 - Pagpataliwala: Zacarias 1:12; Pinadayag 8: 3,4
 - Paglunsad sa pakiggubat alang sa mga magtotoo: Exodo 33: 2
 - Pagka-aktibo sa pag-ebanghelyo: Mga Buhat 10: 1-3,5; 8:25
 - Paghatag ug gahum sa atong pagsimba: Salmo 148: 2
 - Pag-uban kanato sa kamatayon: Lucas 16:22; 1 Corinto 15:26
14. Ang umaabot nga mga kalihokan sa mga anghel maglakip sa:
- Pag-apil sa pagbalik ni Jesus: 1 Mga Taga Tesalonica 4:16
 - Pagpundok sa mga pinili: Mateo 24:31
 - Pagpasidaan ug pagsangyaw sa panahon sa kasakitan: Pinadayag 14: 6-9
 - Pagbulag sa mga dautan gikan sa mga matarung: Mateo 13:39 ug 49
 - Pagpatuman sa mga paghukom: Pinadayag 8,9 ug 16
 - Paggapos ni Satanas: Pinadayag 20
15. -Ayaw pagsimba kanila.
 -Isalikway ang pagsangyaw sa mga anghel nga "laing ebanghelyo".
 -Ayaw pagpakasuk-a ang mga anghel.

KAPITULO 5: DEMONOLOGY

1. Ang Demonology, sa Kristohanong teyolohiya, mao ang pagtuon kang Satanas ug sa mga demonyo. Kini naglakip sa pagtuon sa mga hilisgutan sama sa gigikanan ni Satanas, iyang kanhing posisyon, iyang pagkahulog, resulta sa iyang sala, iyang karon nga lokasyon, iyang mga kalihokan ug mga hiyas, ug ang iyang mga ngalan. Kini usab naglakip sa orihinal nga posisyon ug pagkapukan sa mga demonyo, ilang mga kinaiya, ilang mga ngalan, organisasyon sa pwersa sa demonyo, ilang mga kalihokan, ug ang katapusang destinasyon ni Satanas ug sa mga demonyo.
2. Si Satanas sa sinugdan gilalang sa Dios (Juan 1: 3; Colosas 1:16).
3. Ang Dios wala maglalang sa dautan. Si Satanas hingpit sa diha nga siya orihinal nga gilalang sa Dios, apan gihatagan ug kagawasan sa pagpili sa maayo o dautan (Ezekiel 28:15).
4. Ezequiel 28: 12-17. Sa dihang gibuhat si Satanas kaniadto, siya usa ka anghel sa Dios. Usa siya sa querubin nga klasi sa mga anghel ug balaan, maalamon, matahum, ug hingpit. Siya mao ang pangulo taliwala sa mga querubin ug gitawag nga usa ka "mag balantay" o "nagtabon" nga querubin. Ang iyang ngalan sa sinugdan mao si Lucifer nga nagpasabot nga "tigdala sa kahayag" (Isaias 14:12). Siya gihatagan ug posisyon sa balaan nga bukid sa Dios ug dayag nga nangulo sa pagsimba (Ezekiel 28:13).
5. Isaias 14: 12-15 ug Ezequiel 28:17.
6. Ang pagkahulog ni Satanas gikan sa iyang posisyon sa pagkamanolonda nahitabo tungod sa garbo ug rebelyon.
7.
 - AKO mokayab ngadto sa Langit
 - AKO mobayaw sa akong trono ibabaw sa mga anghel sa Dios
 - AKO molingkod usab sa bukid nga tigumanan
 - AKO mokayab ibabaw sa kahitas-an sa mga panganod
 - AKO mamahimong sama sa Labing Halangdon
8. Si Satanas nagtinguha nga moangkon sa puloy-anan sa Dios; managsama nga pag-ila; nagtinguha sa pagmando sa panon sa mga anghel ug sa yuta; nangandoy sa himaya sa Dios; ug nagtinguha sa pag-angkon sa langit ug sa yuta.
9. Ang mga resulta sa sala ni Satanas naglakip sa:
 - Paghingilin gikan sa langit
 - Pagkadunot sa kinaiya
 - Paghiwi sa gahum
 - Gitagana ngadto sa linaw nga kalayo
 - Pagbiya sa ubang mga manolonda sa Dios
 - Pagsulod sa sala sa uniberso

10. Si Satanas, sa espiritu nga porma, anaa sa kalibutan (Job 1: 7; 1 Pedro 5: 8), apan dili siya anaa sa tanan nga dapit, nga nagpasabot nga dili siya makahimo nga anaa sa matag dapit sa kalibutan sa usa ka higayon ingon sa mahimo sa Dios.
11. Ang mga kalihokan ni Satanas kanunay gitumong batok sa Dios, sa iyang plano, ug sa iyang katawhan. Siya moataki kanimo sa mga dapit sa imong pagsimba sa Dios, sa Pulong sa Dios, ug sa imong Kristohanong paglakaw, ug sa imong buhat alang sa Dios.
12. Dili sama sa Dios, si Satanas dili omniscient (nasayud sa tanang mga butang). Si Satanas dili omnipotent (makagagahum sa tanan). Si Satanas intelihente, maliputon, emosyonal, gamhanan, malimbongon, mabangis, mapintas, ug malalangon.
13. Si Satanas sama sa usa ka nagangulob nga leon nga buot mokuniskunis kanimo. Ayaw paghatag kaniya ug luna.
14. Sa sinugdan gibuhad sa Dios ang tanang mga anghel, nga ang uban niini sa ulahi nahimong mga demonyo.
15. Ang mga demonyo sa sinugdan sama sa ubang mga anghel sa Dios nga adunay sama nga mga hiyas ug mga posisyon isip maayong mga anghel.
16. Sa diha nga si Satanas mirebelde batok sa Dios, ang usa ka bahin sa mga anghel miapil sa iyang pagrebelde. Ang Dios naghingilin kanila gikan sa Langit, kauban ni Satanas. Sila dili na maayong espirituhanong mga binuhad (mga anghel), apan nahimong dautan nga espirituhanong mga binuhad (mga demonyo).
17. Ang usa ka grupo aktibong nakigbatok sa Dios ug sa iyang katawhan dinhi sa yuta. Ang usa gikadenahan. Adunay gibilanggo nga mga demonyo ug aktibo nga mga demonyo.
18. Si Satanas, kinsa gitawag nga "principe" sa mga yawa (Mateo 12:24).
19. Sila mga espiritu, mahimong makita, makasulti, makatoo, makagamit sa ilang mga kabubut-on, makapadayag sa salabutan, adunay mga emosyon, adunay pag-ila, adunay labaw sa kinaiyahan nga kusog ug presensya, mahangturon, adunay kaugalingong doktrina, ug hingpit nga dautan.
20. Ang mga demonyo gitawag nga dautang mga espiritu, mahugaw nga mga espiritu, mga yawa, ug mga anghel sa demonyo.
21. Mga Punoan: Ang punoan mao ang teritoryo o hurisdiksyon sa principe. Si Satanas nagbutang ug principe ibabaw sa matag punoan. Ang principe sa gahum sa Persia gihisgutan sa Daniel 10. Kini mao ang paagi nga gigamit ni Satanas sa nasudnon nga lebel nga nag-impluwensya sa mga gobyerno ug mga nasud.

Mga gahum ug mga magmamando sa kangitngit niini nga kalibutan: Kining duha ka mga kategoriya sa mga demonyo naglihok sa katilingban, politikal, ug pangkultura nga mga sistema sa kalibutan.

Espirituhanong pagkadautan sa langitnong mga dapit: Ang langitnong mga dapit sa Daan nga Tugon diin ang pagsimba gipadayon. Kini mao ang paagi nga gigamit ni Satanas sa mga relihiyosong estruktura sa kalibutan.

22. Nagkahiusa: Sa hitabo sa gipanag-iya sa demonyo nga tawo nga natala sa Lucas 8:30 ang mga demonyo nagkahiusa sa ilang katuyoan, nga sa niini nga panig-ingnan mao ang pagpa nag-iya sa tawo. Ang sama tinuod sa Mateo 12:45 ug sa kahimtang ni Maria Magdalena nga adunay pito ka mga demonyo (Lucas 16: 9). Si Jesus naghigot sa panaghiusa sa gahum sa demonyo sa dihang siya miingon:

Adunay Lainlaing Mga Ang-ang Sa Kadautan: Kini gihulagway sa demonyo kinsa miingon nga siya mobalik uban sa laing dautan nga mga espiritu: (Mateo 12: 43-45)

Sila Makausb Sa Ilang Mga Gimbuhaton: Ang demonyo sa I Mga Hari 22: 21-23 nagpahayag nga siya bakakon nga espiritu. Kini nagpakita nga siya dili ingon kani adto tungod kay siya miingon "Ako mahimong ..."

Anaa Sa Nagkadaiyang Mga Matang: Adunay tulo ka dagkong matang sa mga demonyo nga nag-ataki sa lawas, kalag, ug espiritu sa tawo: Dautan o mahugaw nga mga espiritu, mga espiritu sa kaluyahon, mapangdani nga mga espiritu:

23. Sila aktibo sa kalibutan ubos sa direksyon ni Satanas. Ang ilang mga kalihokan kanu nay gitumong batok sa Dios, sa iyang plano, ug sa iyang katawhan. Sila nagsakit sa indibidwal, mga panggobyerno, mga kanasuran, ug sa sistema sa kalibutan. Sila ang nagpasiugda sa rebelyon, ug nag-akusa sa parehong Dios ug tawo. Sila ang nagpalambo sa pagsimbag diosdios, bakak nga mga pagtulon-an, ug nagbuta sa mga lalaki ug mga babaye sa kamatuoran sa ebanghelyo. Kini nga mga demonyo nag-ataki sa mga dili magtotoo nga nag-aghat kanila sa paghimo sa makalilisang nga mga buhat nga dautan, pagpatay, pagpasakit, paghikog, ug uban pa. Sila nakaapekto sa hunahuna pinaagi sa emosyonal nga mga problema ug sa lawas nga adunay pisikal nga mga kahuyang. Ang mga demonyo miataki sa mga magtotoo pinaagi sa tintasyon, panglingla, depresyon, ug pagpanglupig. Sila naningkamot sa paghupot kaninyo diha sa pagkaulipon sa mga bisyo ug kahadlok. Sila nag-akusa ug nagbutangbutang kaninyo ug naghimo ug pagkabahin taliwala sa katawhan sa Dios ug nag-ataki sa inyong pisikal nga panglawas. Ang mga demonyo gigamit ni Satanas sa pag-ataki sa Pulong sa Dios, sa inyong pagsimbba sa Dios, sa inyong paglakaw uban sa Dios, ug sa inyong mga buluhaton alang sa Dios.

24. Impyerno - ang linaw nga kalayo

KAPITULO 6: BIBLIOLOGY

1. Ang pulong nga Bibliology naggikan sa Griyego nga pulong *biblos* nga nagkahulo gang "mga libro". Kini nagtumong sa pagtuon sa Biblia ingon nga sinulat nga Pulong sa usa ka tinuod ug buhi nga Dios.
2. Ang pulong nga "Kasulatan" gigamit usab sa pagtumong sa Pulong sa Dios. Kini nga pulong naggikan sa Latin nga pulong nga nagkahulogan "pagsulat."

3. Ang mga topiko nga gitun-an sa Bibliology naglakip sa pagpadayag, inspirasyon, pagkawalay sayop, kanonisidad, paghubad, pagdan-ag, paggamit, ug estruktura sa Pulong sa Dios. Ang panaghiusa ug panaglahi sa Pulong gitun-an, ingon man ang mga katuyoan, mga bersyon, mga hubad, ug mga parapo.
4. Ang pulong "pagpadayag" nagkahulogan sa pagbutyag o pag-ukab. Ang pagpadayag mao ang proseso diin ang Dios nagpaila sa iyang kaugalingon sa katawhan pinaagi sa kasulatan, si Jesu-Kristo, mga milagro, mga panan-awon, mga damgo, paglalang, ug uban pa.
5. Ang inspirasyon mao ang proseso diin ang Dios migamit sa tawhanong mga magsusu lat sa pagtala sa iyang mga Pulong pinaagi sa Espiritu- dinasig nga sinulat. Ang pinulong nga inspirasyon sa Pulong nagpunting sa matag pulong nga dinasig. Ang hingpit nga inspirasyon nagtumong sa tibook Biblia nga dinasig, dili lamang kadtong mga bahin nga nagsulti sa mga isyu sa pagtoo ug buhat
6. Ang "pagkawalay sayop sa Pulong" nagkahulogan nga ang kasulatan hingpit, bisan kung kini naghigot sa teyolohikal, heyograpikanhon, o kasaysayan nga mga isyu.
7. Ang kanonisasyon naghigot sa pag-ila sa Simbahan sa diosnong gigikanan ug awtoridad sa kan-uman ug unom ka mga libro sa Biblia.
8. Ang paghubad mao ang paagi nga masabtan ang Pulong sa Dios.
9. Ikaw moduol ka sa Pulong nga walay bisan unsang mga pangaggpas, tradisyon, o mga impluwensya sa kultura. Kinahanglan nimong masabtan kung unsay buot ipasabot sa tigsulat ug kung sa unsang paagi kini magamit sa imong kinabuhi.
10. Ang paglamdag naghigot sa buhat sa Espiritu nga makapahimo sa usa ka natawo pag-usab nga magtotoo nga makasabot ug makahubad sa Pulong sa Dios.
11. Ang pagpadapat sa Pulong nagpasabot sa pagtugot sa Biblia sa pagsulti kanimo sa personal, naga-edukar, nagadasig, nagasalig, ug nagagiya sa imong kinabuhi.
12. Daan ug Bag-ong mga Pakigsaad
13. Daan ug Bag-ong Tugon
14. 66 nga mga libro
15. Kasugoan, kasaysayan, pamalak, panagna
16. Mga Ebanghelyo, kasaysayan, mga epistola, panagna.
17. Ang gatas sa Pulong ug ang kalan-on sa Pulong. Ang gatas sa Pulong mao ang suka ranang kamatuoran nga sayon masabtan. Ang kalan-on sa pulong nagtumong sa mas lawom nga pagtulon-an sa Pulong sa Dios nga nagdala sa espirituhanong pagkahamtong.

18. Logos, nagtumong sa kinatibuk-ang pinulong sa Dios. Kini ang bug-os nga pagpadayag kon unsa ang giingon sa Dios.
19. Rhema, nagtumong sa espisipiko nga pulong sa Dios nga magamit sa talagsaon nga kahimtang.
20. Ang Biblia nagkahiusa sa naundan ug tema.
21. Ang nagkalainlain nagpasabot nga ang Biblia adunay kalainan.
22. Kasagaran sa Daang Tugon gisulat sa Hebreohanon gawas sa bahin sa mga libro ni Daniel ug Nehemias nga gisulat sa Aramaiko. Ang Bag-ong Tugon gisulat sa Greyigo.
23. Ang mga Bersyon maoy hubad niini nga mga kopya sa orihinal nga mga manuskrito. Ang pulong "nga bersyon" nagpasabot sa usa ka Biblia nga gisulat sa usa ka pinulongan nga lahi kay sa orihinal nga pagkasulat sa mga Pulong sa Dios. Adunay duha ka mga nag-unang matang sa mga bersyon sa Biblia: Hubad ug mga Batbat.
24. Ang hubad usa ka paningkamot sa pagpahayag sa unsa ang aktuwal nga gisulti sa Greyigo, Hebreohanon, ug Aramaiko nga mga pulong. Kini naghatag kutob sa mahimo sa literal nga pulong-sa-pulong nga paghubad. Ang sobra nga mga pulong gisal-ut lamang sa diha nga kini gikinahanglan aron ang magbasa makasabot sa kahulogan.
25. Ang Batbat (paraphrase) wala mosulay sa paghubad pinaagi sa pulong-sa-pulong. Kini naghubad pinaagi sa gipasabot. Ang Batbat (paraphrase) maoy pag-asoy sa kahulogan sa usa ka tudling. Ang Batbat (paraphrase) nga mga bersyon mas sayon basahon ug sabton tungod kay sila nahisulat diha sa modernong bokabularyo ug gramatika, apan sila dili eksaktong hubad sa Pulong sa Dios.
26. Ang Pulong sa Dios:
 - Mga mapuslanon alang sa doktrina, pagbadlong, pagtul-id, ug pagtudlo: 2 Timoteo 3:16-17
 - Nagdala ug pagtoo ngadto sa mensahe sa Ebanghelyo: Mga Buhat 4: 4
 - Naghinlo: Juan 15: 3; Efeso 5:26
 - Nagdala ug kinabuhing dayon, kon kita makadungog ug motoo niini: Juan 5:24
 - Pasukaranan alang sa mahangturong paghukom: Juan 12:48
 - Gigamit sa paghingilin sa mahugaw nga mga espiritu: Mateo 8:16; Lucas 4:36
 - Gisundan sa milagrosong mga ilhanan ug nakapakombinsir sa katawhan sa kamatuoran sa Ebanghelyo: Marcos 16:20
 - Naghatag ug kasigurohan sa kaluwasan: 1 Juan 1: 2-6
 - Nagdala sa natawo pag-usab nga kasinatian: 1 Pedro 1:23; Salmo 119: 41
 - Nagtala sa rekord sa kamatuoran sa Ebanghelyo: 1 Juan 5: 7
 - Nagbalaan sa magtotoo: 1 Timoteo 4: 5
 - Naghatag ug paglaum: Salmo 130: 5; 119: 49,81
 - Nagdala ug kaayohan: Mga Salmo 107: 20
 - Nagtipig kanimo gikan sa dalan sa tiglaglag: Salmo 17: 4

- Espiritu ug kinabuhi: Juan 6:63
- Nagdala sa kalipay ug pagmaya: Jeremias 15:16
- Nagpatubo sa pagtoo: Roma 10:17
- Naghupay: 1 Tesalonica 4:18, Mga Salmo 119: 50,52
- Nagdala sa espirituhanon nga pagkaon: 1 Timoteo 4: 6
- Nagdala sa tubag sa pag-ampo: Juan 15: 7
- Yawi sa kalamposan: Josue 1: 8
- Magpanalangin, kon kita makadungog ug magatuman niini: Lucas 11:28
- Nagdala sa mga panalangin kon tipigan ug tunglo kon kini dili tipigan: Deuteronomio 28
- Hinagiban sa panahon sa pagtintal: Mateo 4
- Nagkombiktar sa kalag: Mga Salmo 19: 7
- Naghimong maalamon sa yano: Mga Salmo 19: 7
- Naglamdag: Salmo 19: 8
- Nagpasidaan: Salmo 19:11
- Nagdala ug dakong ganti: Salmo 19:11
- Naghatag ug dalan sa Langit: Pinadayag 22:14
- Naghatag sa panalangin sa paglakaw diha sa pagkamatarung: Salmo 119: 1-3
- Maghimo kanimo nga maalamon kay sa imong mga kaaway, mga magtutudlo, ug mga anciano: Salmo 119: 98-104
- Nagpalagsik: Salmo 119: 25
- Nagpalig-on: Salmo 119: 28
- Basihan sa iyang kalooy: Mga Salmo 119: 58
- Nagdala sa tugob nga kalipay: Salmo 119: 92
- Naghatag sa yano ug panabot: Salmo 119: 130,104,169
- Nagpalingkawas: Salmo 119: 170

27. Tungod kay ang Pulong sa Dios mahinungdanon kaayo sa mahangturong padulngan sa tanang katawhan ug tungod kay si Jesus nagsugo niini, ang mga magtotoo adunay responsibilidad nga ipahibalo kini sa kalibutan. Ang Dios nagbutang sa iyang Pulong diha sa sulod kanimo aron ikaw makasulti niini ngadto sa uban, ikaw kinahanglan nga mosangyaw sa Pulong ngadto sa tibook kalibutan, ayaw isulti ang imong kaugalingon nga mga pulong, kondili ang iyang mga pulong, ayaw ikaulaw ang Pulong, ug ikaw motudlo sa Pulong ngadto sa imong mga anak.

KAPITULO 7: HARMARTIOLOGY

1. Ang Harmartiology naggikan sa Greyigong pulong nga *hamartos nga* nagpasabot sa sala.
2. Ang Biblikanhong katin-awan sa sala, ang sinugdan sa sala, giunsa sa sala pagsulod sa kalibutan, ang tawo ug ang pangunang kinaiyahan sa sala, ang solusyon sa problema sa sala, ang paghukom ug pagsilot sa sala, ug ang pagtangtang sa sala sa katapusan sa panahon.
3. Ang sala gipatin-aw ingon nga "misipyat nga marka" sa diosnong pagkamatarung pinaagi sa paglapas sa iyang mga balaod o pagrebelde batok sa iyang pagmando.

-Pagkadautan nagpasabot nga adunay usa ka dautan nga panghunahuna sa pagbuhat ug dautan. Kini maoy panghunahuna nga nagsalikway sa pagkamatarung, hustisya, kamatuoran, ug hiyas:

-Kalapasan nagpasabot ug paglapas sa balaod. Kini sama sa usa ka tawo nga nakala kang sa linya nga wala siyay katungod nga molakang, nakasulong sa gidili nga teritoryo, ug nakatabok sa utlanan tali sa husto ug sayop:

-Pagkadili matarung nagpasabot sa pagkawalay hustisya, sayop, kasal-anan, kabakan, ug pagpanglimbong.

-Pagkadili-diosnon nagpasabot ug pagkadili-matinuoron, pagkadautan, ug ang kinati buk-ang pagsalikway sa Dios. Kini maoy pagtagad sa Dios ingon nga siya wala maga lungtad. Ang pagkadili-diosnon dili sama sa giingon sa ateismo, nga nagtoo nga walay Dios. Ang pagkadili-diosnon mao ang pagkahibalo nga adunay usa ka Dios, apan hingpit nga pagbaliwala kaniya ug sa iyang mga balaod:

-Kadautan nagpasabot sa pagkawalay-balaod, bisan kon wala ang balaod o paglapas sa balaod.

-Pagkadili-masinugtanon mao ang kaatbang sa pagkamasinugtanon. Kini nagpasabot sa pagbaliwala sa Dios ug sa iyang mga kasugoan;

-Paglapas nagpasabot sa pagbiya sa husto nga dalan ug sa pagtabok sa utlanan gikan sa husto ngadto sa sayop. Kini sama sa anaa ka sa kabtangan sa laing tawo diin dili ka didto nasakop.

4. Ang pagkadautan naglungtad sa wala pa ang tawo gilalang. Ang sala gipasiugdahan ni Lucifer, nailhan usab nga si Satanas. Ang Biblia naghigot nga si Lucifer espesyal nga manolonda nga sa sinugdan gilalang nga hingpit sa Dios.
5. Dinhi sa yuta, si Lucifer (nailhan nga Satanas) nagpadayon sa iyang pagrebelde batok sa Dios human gihinginlan sa langit. Sa dihang gibuhay sa Dios ang unang lalaki ug babaye (Adan ug Eva), si Satanas nagtultol kanila sa pagpakasala batok sa Dios. Kini nga pagrebelde usahay gitawag nga "pagkahulog sa tawo" nagpasabot nga ang tawo nahulog gikan sa pagkamatarung ngadto sa sala. Kini gisulat sa Genesis kapitulo 2 ug 3.
6. Si Eva nagpahimutang sa iyang kaugalingon sa usa ka lugar diin siya matintal - duol sa gidili nga kahoy. Dayon siya naminaw sa kaaway, si Satanas. Sunod, siya nangan doy sa gidili sa Dios. Unya si Eva mikuha ug mikaon gikan sa kahoy. Siya miambit nianang gimarkahan sa Dios nga SALA. Ang katapusan nga resulta mao nga ang iyang sala nakaapekto kang Adan sa dihang siya mihatag sa bunga ngadto kaniya ug siya mikaon.
7. -Kahibalo sa maayo ug dautan: Dihadiha dayon human sa pagkahulog, si Adan ug Eva wala na sa ilang kahimtang sa pagka-inosente. Sila nakaila sa kalainan tali sa maayo ug dautan ug nakaamgo nga sila hubo ug makasasala (Genesis 3:7).

- Kinaugalingong pagkamatarung: Si Adan ug si Eva misulay sa paghimog sinina gikan sa mga dahon sa igos nga usa ka tipo sa (panggawas nga panig-ingnan) kung unsa ang gisulayan sa tawo pagbuhat sa espirituwal. Sa pagkaamgo nga kita mga makasasala, kita naghunahuna nga ang kinaugalingong pag-uswag magatul-id sa atong sala (Genesis 3:7),
 - Kahadlok ug kaulaw: Sa dihang ang Dios naglakaw ug nakigsulti kang Adan ug Eva, sila nagtago sa ilang kaugalingon diha sa kaulaw ug kahadlok (Genesis 3:10). Ang kaulaw ug kahadlok mao ang sukaranan nga mga emosyon diin ang tanan nga uban pang negatibong emosyonal nga mga tubag mitungha.
 - Pagkahimulag gikan sa Dios: Ang Dios wala mokuha sa iyang kaugalingon gikan sa presensya sa tawo, hinoon, ang tawo mikuha sa iyang kaugalingon gikan sa Dios. Si Adan ug Eva misulay sa pagtago gikan sa Dios.
8. -Pagbag-o sa pisikal nga porma: Ang pisikal nga porma nga gigamit ni Satanas sa tintasyon mao ang pagtunglo. Ang bitin sa sinugdan naglakaw nga matul-id, apan gikan niini nga panahon siya mokamang sa iyang tiyan diha sa abug.
- Panag-away tali kang Satanas ug sa tawo: Kini ang sinugdanan sa gitawag nato nga "espirituhanong pakiggubat," batok kang Satanas nga nanlimbasug alang sa kalag sa tawo.
 - Nagdugmok Sa Ulo: Ang ikatulong silot sa bitin sa pagkatinuod usa ka saad sa maka sasala nga tawo. Bisan pa si Satanas "magsamad sa tikod" sa tawo sa espirituhanon nga paagi pinaagi sa sala, ang binhi (kaliwat) nga gikan sa babaye magadugmok sa ulo ni Satanas (Genesis 3:15).
9. -Pagbudlay sa kakapoy: Sa wala pa ang sala si Adan nag-atiman sa yuta sa malipa yon nga kasayon, apan karon kinahanglan gayud nga magtrabaho siya nga malisud. Ang kahimtang sa yuta nausab. Ang yuta nga kaniadto tabunok ug walay peste o mga sagbut napuno sa mga tunok ug mga sampinit.
- Kamatayon: Ang silot sa natural nga kamatayon.
10. -Kasakit sa pagpanganak: Ang tunglo sa kasakit ug kasubo gibutang sa pagpanganak.
- Pagpasakop sa iyang bana.
11. Sila gihinginlan sa matahum nga Tanaman sa Eden.
12. Tungod sa pagkapukan sa unang lalaki ug babaye, ang sala gipasa sa tibook katawhan. Kana nagpasabot nga ang matag usa nga natawo nakapanunod sa pangunang kinaiyahan sa sala. Maingon nga ang pisikal nga mga kinaiya napanunod, ang espiri tuhanong kinaiya sa mga pangunang kinaiyahan sa sala napanunod. Ang matag tawo nakasala ug nag-atubang sa silot sa pisikal ug espirituwal nga kamatayon.

13. Pinaagi sa paghinulsol gikan sa patay nga mga buhat ug pagdawat kang Jesu-Kristo ingon nga personal nga Manluluwas ikaw "maluwas" gikan sa silot sa sala. Ang solu syon sa tawhanong suliran sa sala mao ang pagtubos pinaagi ni Kristo (Roma 5: 12-21; Roma 7: 21-25; Colosas 2: 13-15).
14. Ang tanan nga mga tawo takus sa paghukom sa sala, apan si Kristo nagluwas niadtong nagsalig kaniya alang sa kinabuhing dayon ug kapasayloan sa mga sala (Juan 3:16). Ang mga magtotoo nga nakasala mahimong hukman sa Ginoo alang sa pagtul-id nga mga katuyoan, apan sila wala mawad-i sa ilang kaluwasan sa matag higa yon nga sila makasala (Mga Taga Roma 8: 37-39 ; Efeso 2: 8-9). Kadtong wala mosalig ni Kristo makadawat sa walay katapusan nga silot ingon nga ilang paghukom (Mateo 25:46). Ang espirituhanong kamatayon, pisikal nga kamatayon, ug kamatayon nga walay katapusan ang tanan nga mga silot sa sala, ingon nga siguradong mga pagantus niining kinabuhia. Apan labaw pa niini nga pangutana, ang walay katapusan nga kamatayon mao ang pinakagrabeng silot sa sala nga mahanduraw tungod kay wala nay lain nga oportunidad alang sa pagpasig-uli sa Dios ingon nga kini moresulta sa walay katapusan nga panagbulag sa Dios (2 Tesalonica 1: 8-9).
15. Ang mga silot sa wala masugid nga sala naglakip sa:
 - Pagkawala sa iyang kalipay ug kalinaw: Galacia 5:22.
 - Pagkahimong espirituhanong babag sa uban: 1 Juan 2:10.
 - Pagkabalda sa ilang mga pag-ampo: 1 Juan 3: 19-22.
 - Pagpaguol sa Balaang Espiritu: Efeso 4:30.
 - Mga pagbati sa kaulaw sa pagbalik sa Ginoo: 1 Juan 2:28.
 - Pagkawala sa pakig-ambitay sa Dios ug sa uban nga mga magtotoo: 1 Juan 1: 6.
 - Pagdisiplina gikan sa Dios alang sa nagpadayon nga sala: Mga Hebreohanon 12: 6.
 - Pagdisiplina sa Simbahan alang sa pipila ka mga sala: 1 Corinto 5: 4-5.
 - Pisikal nga kamatayon ingon nga resulta sa mga sala: 1 Corinto 11:30.
16. Sa katapusan sa panahon ingon sa atong nahibaloan niini, pagawagtangon sa Dios ang tunglo ug ang sala dili na maglungtad. (Pinadayag22: 3).

KAPITULO 8: SOTERIOLOGY

1. Ang Soteriology mao ang dapit sa Kristohanong teyolohiya nga nagsusi sa hilisgutan sa kaluwasan. Soteriology naghisgot sa tibook nga buhat sa Biblikanhong kaluwasan - kaniadto, karon, ug sa umaabot.
2. Ang pipila sa mga mahinungdanong mga pangutana nga gisusi sulod sa pagtuon sa Soteriology naglakip sa mosunod:
 - Unsa ang kaluwasan?
 - Nganong gikinahanglan ang kaluwasan?
 - Giunsa paghulagway ang kaluwasan diha sa Kasulatan?
 - Unsa ang mga kahulogan sa mga pulong sa Biblia nga nalangkit sa kaluwasan?
 - Giunsa sa tawo pagkaluwas?
 - Giunsa sa mga tawo pagkaluwas sa Daang Tugon nga mga panahon?

- Ang bautismo ba gikinahanglan alang sa kaluwasan?
- Maunsa man kadtong wala nakadungog sa Ebanghelyo?
- Ang tawo ba mawad-an sa ilang kaluwasan?

3. Kita naluwas gikan sa "Kapungot," - hukom sa Dios sa sala (Roma 5: 9; 1 Mga Taga Tesalonica 5: 9) ug gikan sa mga sangputanan sa sala nga walay katapusan nga panag bulag gikan sa Dios - gitawag usab nga espirituhanon nga kamatayon (Roma 6:23).
4. Kung ikaw maghinulsol ug modawat kang Jesu-Kristo ingon nga Manluluwas, malu was ka gikan sa silot sa mga sala sa nangagi. Samtang ikaw mangita sa kapasayloan sa matag adlaw (kabahin a inadlaw adlaw nga pag-ampo sa Ginoo), ikaw maluwas gikan sa mga sala sa karon. Sa umaabot, maluwas ka gikan sa presensya sa sala kon ikaw mosulod sa eternidad aron mopuyo sa kahangturan uban sa Ginoo.
5. Ang kaluwasan gikinahanglan tungod sa orihinal nga pagkahulog sa tawo ngadto sa sala, ug ang kamatuoran nga ang pangunang kinaiyahan sa sala gipasa ngadto sa tanang katawhan sukad pa kaniadto (Genesis 3; Roma 5; 1 Corinto 15). Ang Biblia nagtudlo nga ang tanan nakasala ug nakabsan sa orihinal nga plano sa Dios nga ang iyang himaya maipadayag kanato. Sa kinaiyahan, kita "mga anak sa kapungot" ug namatay sa kalapasan ug sala (Efeso 2:1-3). Ang kaluwasan gikinahanglan alang sa kapasayloan sa sala ug dalan ngadto sa presensya sa Dios karon ug alang sa eternidad.
6. -Nawala ang pagka-inosente. Dihadiha dayon human sa pagkahulog, si Adan ug si Eva dili na walay sala. Sila nakaila sa kalainan tali sa maayo ug dautan ug nakaamgo nga sila makasasala (Genesis 3:7).
 - Nawala ang relasyon uban sa Dios. Ang Dios wala mopahilayo sa iyang kaugalingon gikan sa presensya sa tawo, hinoon, ang tawo ang mipahilayo sa iyang kaugalingon sa Dios. Sa diha nga ang Dios naglakaw ug makigsulti kang Adan ug Eva sama sa iyang gibuhat, sila nagtago gikan kaniya.
 - Nawala ang emosyonal nga kaayohan. Si Adan ug Eva nakasinati sa kaulaw ug kahadlok (Genesis 3:10). Ang kahadlok sa umaabot ug kaulaw sa nangagi mao ang sukaranang mga emosyon nga mga gamot sa tanang negatibong emosyonal nga mga tubag.
 - Nawala ang diosnon nga pagkamatarung. Si Adan ug Eva misulay sa paghimo ug sinina gikan sa mga dahon sa igos nga mao ang tipo (simbolo) kon unsa ang gisula yan sa tawo nga buhaton sa espirituhanon. Kita naghunahuna nga ang kinaugalingong kalamboan mopala sa atong mga sala (Genesis 3:7), apan ang kinaugalinong pagka matarung walay pulos sama sa mga dahon sa igos nga gitabon ni Adan ug Eva: *"Apan kitang tanan sama ra sa usa ka mahugaw nga butang ug ang tanan namong pagkamatarung ingon sa mahugaw nga mga pahiran "(Isaias 64: 6, KJV).*
 - Nawala ang positibo nga relasyon sa uban. Sa dihang giatubang ang ilang sala, giba sol ni Adan si Eva ug gibasol niya ang bitin. Busa, nakita nato ang unang dili maayo nga mga relasyon sa pamilya mitunga.

Sa wala kaayo madugay diha sa rekord sa Biblia sa wala pa mahitabo ang unang pagpatay sa dihang ang ilang anak, nga si Cain, mipatay sa iyang igsoon nga si Abel.

-Nawala ang kinabuhing dayon. Si Adan ug si Eva dili unta mamatay kon wala pa makasulod ang sala sa kalibutan. Ang kinabuhing dayon nawala pinaagi sa sala, nga miresulta sa pisikal nga kamatayon nga miabot sa kalibutan. Ang Biblia nag-ingon nga ang tanan mamatay sa pisikal, apan labaw sa tanan, kini nagmando nga ang resulta sa sala mao ang espirituhanon nga kamatayon pinaagi sa walay katapusan nga pagkahimulag gikan sa Dios.

7. -Ang pagka-inosente gipahiuli. Si Apostol Pablo, kinsa nailhan kaniadto nga si Saulo, gilutos ug gipatay ang mga magtotoo sa wala pa siya makabig ngadto kang Kristo. Apan ang Mga Buhat 20:26 nagrekord nga iyang gimantala ... *"Gipahayag ko kanimo karon nga ako walay sala sa dugo sa tanang tawo"*. Nganong nasulti man niya ang ingon? Tungod kay nasinati ni Pablo ang kaluwasan pinaagi ni Jesu-Kristo. Sa naka pangayo ug pasaylo ug midawat sa sakripisyo ni Kristo alang sa iyang mga sala, si Pablo walay sala sa atubangan sa Dios.

-Ang relasyon uban sa Dios gipahiuli . *"Apan karon diha kang Kristo Jesus ikaw nga kaniadto halayo gipaduol pinaagi sa dugo ni Kristo "(Efeso 2:13, NIV).*

-Ang kaayohan sa emosyon gipahiuli. Si Jesus miatubang sa kahadlok ug kaulaw nga resulta sa sala. Siya miingon, *"Ako nagabilin kaninyo sa pakigdait ug ang akong pakigdait gihatag ko kaninyo, dili sama sa paghatag sa kalibutan, ang akong paghatag kaninyo. Dili malisang ang inyong kasingkasing ug dili usab mahadlok. "* (Juan 14:27, NIV).

-Ang diosnong pagkamatarung gipahiuli. *"Kay dili ang mga nagapatalinghug sa kasugaoan maoy matarung sa atubangan sa Dios, apan kadtong nagatuman sa kasugaoan maoy pagamatarungon. "(Mga Taga-Roma 2:13, NIV).*

-Ang mga positibo nga relasyon sa uban gipahiuli. *"Nanghibalo kita nga miagi kita gikan sa kamatayon ngadto sa kinabuhi, kay gihigugma ta ang mga igsoon. Ang wala mahigugma sa iyang igsoon nagapabilin sa kamatayon "(1 Juan 3:14, NIV).*

-Ang kinabuhing dayon gipahiuli. Pinaagi kang Jesus, ang kinabuhing dayon gipahiuli. Ang imong pisikal nga lawas sa umaabot mamatay, apan ikaw mabuhi sa kahang turan uban sa Dios: *"Kay gihigugma gayud sa Dios ang kalibutan nga tungod niana iyang gihatag ang iyang bugtong anak, aron ang tanan nga mosalig kaniya dili malaglag kondili adunay kinabuhi nga walay katapusan. Kay ang Dios wala magpaanhi sa iyang anak sa kalibutan aron sa paghukom sa silot sa kalibutan, kondili aron ang kalibutan maluwas pinaagi kaniya" (Juan 3: 16-17, NIV).*

8. Itandi ang imong tubag sa seksyon niini nga kapitulo nga nag-ulohang "Giunsa Paghulagway ang Kaluwasan Sa Kasulatan ".

9. -Pagsagop. Ang pagsagop nagtumong sa desisyon sa Dios sa paghimo kanato nga mga sakop sa iyang pamilya.

Siya ang atong Langitnong Amahan, kita gitawag nga mga anak sa Dios, ug kita mga managsoon sa espirituwal uban sa tanang matuod nga mga magtotoo.

-Pagbayad. Kini nga pulong nagtumong sa kamatayon ni Jesus sa krus nga nagbayad sa sala o nagbaliwala - sa mga sala sa katawhan.

-Pagkakabig. Ang pagkakabig nagpasabot nga "motalikod." Kung kini gigamit nga may kalabutan sa paghinulsol sa Biblia, nagpasabot kini nga "motalikod gikan sa sayop nga dalan ngadto sa husto nga dalan."

-Pagtoo Ngadto sa Dios. Ang pagtoo sa Dios gilista sa Hebreohanon 6 isip ikaduhang prinsipyo sa pundasyon sa Kristohanong pagtoo. Ang paghinulsol gikan sa patay nga mga buhat kinahanglan nga inubanan sa pagtoo ngadto sa Dios aron maluwas:

-Paghimaya. Ang paghimaya mahitabo sa dihang imong madawat ang imong naban haw nga lawas ug mosulod sa kahangturan.

-Pagkabalaan. Sa diha nga ikaw maghinulsol gikan sa sala ug modesisyon nga motalikod gikan sa imong makasasala nga mga paagi, kini nagtukod sa husto nga relasyon uban sa Dios. Kining husto nga relasyon o husto nga pagbarug sa atubangan sa Dios mao ang gitawag nga "pagkabalaan", ug kini nahimo nga posible pinaagi sa kamatayon ug pagkabanhaw sa atong Ginoong Jesus. Ikaw gipakamatarung, o gidala ngadto sa husto nga relasyon sa Dios, pinaagi ni Jesu-Kristo:

-Paglukmay. Ang pangunang kahulogan sa pulong mao ang "pagkatagbaw", nga nagpasabot nga ang kamatayon ni Jesus nakatagbaw sa pagkamatarung sa Dios sa pulong nga hingpit nga sakripisyo alang sa mga sala sa tanang katawhan.

-Pagpasig-uli. Sa higayon nga ikaw nahimulag sa Dios tungod sa sala, ang tawo karon adunay dalan ngadto kaniya pinaagi sa kamatayon ni Jesu-Kristo. Ang panagbulag nga nahimo tungod sa sala natulayan na pinaagi sa dugo nga sakripisyo ni Jesus nga nagpasig-uli kanato ngadto sa Dios.

-Pagkabag-o. Ang pagkabag-o nangahulogan sa buhat diin ang mga tawo nga patay sa espirituwal mabuhi pinaagi sa kaluwasan. Ang pulong nga gigamit sa Tito 3:5, apan ang konsepto gitudlo sa laing bahin pinaagi sa mga pulong nga "natawo gikan sa kahitang-an" (Juan 3) ug pagkatawo pag-usab (1 Pedro 1). Ang pagkabag-o kasagaran naghisgot sa "bag-ong pagkatawo". Kini gidetalye sa sunod nga mga teksto: Juann 1:12-13; 3:3; Tito 3:5-9; Santiago 1:18; 1 Pedro 1:3; 2 Corinto 5:17.

-Paghinulsol. Ang pangunang kahulogan sa pulong nga "paghinulsol" mao ang kausaban sa hunahuna nga moresulta sa panggawas nga mga aksyon, usa ka pagtalikod sa sala ngadto sa Dios ug pagkamatarung. Kini nga "pagtalikod" nagpamatuod sa ka bag-oan sa sulod nga nahitabo.

-Pagkabalaan. Ang pagkabalaan naglakip sa tulo ka bahin: kita gibalaan sa panahon sa pagkakabig ug gipahayag nga subay sa balaod nga balaan sa atubangan sa Dios (1 Corinto 6:11).

Sa pagkakaran kita gibalaan ingon nga kita nausab ngadto sa dagway sa Ginoo (2 Corinto 3:18). Sa umaabot, kita mabalaan sa hingpit sa atong pagsulod sa presensya sa Ginoo sa kahangturan. Ang gamot niini nga pagbag-o nahimutang sa atong relasyon uban kang Kristo (Roma 6:3-4), ug ang proseso dili gayud mahingpit niini nga kinabuhi (Filipos 3:12-13). Kita motumong sa kahingpitan (1 Pedro 1:15-16) pinaagi sa makanunayong pagpatay sa unodnon nga kinaiyahan (Colosas 3:5) pinaagi sa pagsul-ob sa panghunahuna ug mga kinaiya ni Jesu-Kristo. (Roma 13:14)

10. Ang Biblia nag-ingon nga ang tanan nakasala ug nakabsan sa himaya sa Dios (Roma 3:23). Ang imong mga sala maoy hinungdan sa imong pagkahimulag sa Dios (Isaias 59:2), ug ang resulta niini nga panagbulag mao ang espirituhanon nga kamatayon. (Roma 6:23). Ang bugtong paagi aron madugtong kini nga panagbulag mao ang kaluwasan pinaagi sa pagtoo diha kang Kristo (Efeso 2:8-9; Roma 5:1). Si Jesus namatay alang sa tanang mga sala sa kalibutan (1 Juan 2:2). Siya mao ang bugtong dalan ngadto sa Amahan (Juan 14:6). Siya adunay awtoridad sa Langit ug sa yuta (Mateo 28:18), lakip ang gahum sa pagpasaylo sa mga sala tungod kay iyang gipas-an ang tanang kasal-anan sa katawhan didto sa krus (1 Pedro 2:24). Aron maluwas ikaw kinahanglang motoo nga si Jesus namatay alang sa imong sala, mokumpisal ug mohinulsol sa imong sala, ug modawat kaniya ingon nga halad alang sa imong sala. Ikaw maluwas tungod sa gracia sa Dios pinaagi sa pagtoo
11. Ang Biblia tin-aw nga ang kaluwasan mahitabo tungod sa gracia, pinaagi sa pagtoo (Efeso 2:8-9), ug pinaagi ni Jesu-Kristo (Juan 3:16; Mga Buhat 4:12). Diha sa Daang Tugon, ang mga tawo naluwas tungod sa paglantaw pinaagi sa pagtoo ngadto sa krus nga ilang gibuhay sa matag higayon nga sila naghalad alang sa sala. Sa Bag-ong Tugon, kita mitan-aw balik sa krus pinaagi sa pagtoo. Walay dugang nga mga halad sa sala ang gikinahanglan, hinoon si Jesus ang nagbayad sa katapusang sakri pisyo alang sa sala.
12. Ang kaluwasan gibasi sa pagtoo lamang, apan, ang bautismo sa tubig wala kinahanglan aron maluwas. Ang panig-ingnan sa kawatan didto sa krus nagpamatuod nga ang kaluwasan pinaagi sa pagtoo lamang gawas sa bautismo (Lucas 23:39-43). Ang bautismo sa tubig usa ka ordinansa sa Simbahan, ug ang mga magtotoo kinahanglan mosunod sa panig-ingnan nga gitakda ni Jesus ug ang sugo nga gihatag niya mahitungod sa bautismo. Kini usa ka dayag nga pagpahayag sa sulodnon nga kausaban nga nahitabo pinaagi sa bag-ong pagkatawo nga kasinatian.
13. Tungod kay ang Biblia wala maghisgot sa espesipiko niini nga isyu, dili kita makahimo sa hingpit nga pahayag mahitungod niini. Apan, sanglit ang Biblia nagasulti nga ang kaluwasan pinaagi lamang ni Jesus ug nga ang usa ka tawo kinahanglan modawat kang Kristo ingon nga manluluwas aron maluwas, nan makahimo kita sa lohikal nga makahinapos niana nga kadtong wala makadungog sa ebanghelyo malaglag.
14. Adunay daghan nga panaghisgot taliwala sa mga Kristohanon kon ang usa ka tawo mawad-an o dili sa kaluwasan. Ang uban nagtoo nga ang makasasala nga estilo sa pagkinabuhi o pagsalikway sa mas una nga pasalig ngadto kang Kristo makapawala sa imong kaluwasan. Sila nagbasi sa ilang pagtoo diha Hebreohanon 5:29 ug sa ubang mga tudling sama sa Pinadayag 3:5.

Kini wala magpasabot nga ikaw mawad-an sa imong kaluwasan sa matag higayon nga ikaw makasala apan kanang kanunay ug nagpadayon sa pagpakasala makapawala sa kaluwasan. Ang uban nagtoo nga sa “higayon nga naluwas kanunayng luwas” basi sa Roma 8:1, 37-39 ug sa uban pang mga tudling. Sila nagtudlo nga ang tawo nga tinuod nga miduol sa pagtoo kang Kristo dili gayud mawad-an sa iyang pagtoo. Kini usahay gitawag sa doktrina nga “mahangturong kasigurohan”.

15. Ang importante nga butang niini nga debati mao kini: Sa higayon nga imong gitugyan ang imong kinabuhi kang Kristo, nagpadayon sa pagpangalagad kaniya nga matinud-anon ikaw seguridad sa imong kaluwasan ug kinabuhi nga walay katapusan.

KAPITULO 9: ECCLESIOLOGY

1. Ang Ecclesiology mao ang pagtuon sa estruktura ug kinaiyahan sa kristohanong iglesia nga mao ang pang-unibersong lawas nga naglangkob sa tanang tinuod nga mga magtotoo ni Kristo.
2. Ang mga kasagarang mga topiko sa Ecclesiology naglakip sa giunsa sa iglesia pagsu god, ang organisasyon sa iglesia, iyang mga katuyoan, ang mga ordinansa sa iglesia, mga pasumbingay nga naghulagway niini, ug ang destinasyon sa iglesia.
3. Ang iglesia nagsugod sa adlaw sa pentecostes ingon sa gihulagway sa Mga Buhat 2. Tan-awa usab sa Juan 16:13; 14:16-17; 16:26-27; ug Mateo 16:18 alang sa nalangkit nga mga tudling. Ang iglesia nagsugod human sa pagkunsad sa Balaang Espiritu diin ang tanang matuod nga magtotoo gibautismohan ngadto sa espirituwal nga lawas.
4. Itandi ang imong tubag sa panaghisgot nga nag-ulohang”Organisasyon Sa Iglesia” niini nga kapitulo.
5. Ang katuyoan sa Iglesia mao ang pagtuman sa sugo ni Jesus sa pagsangyaw sa ebanghelyo ngadto sa kalibutan. Busa, ang mensahe sa ebanghelyo mao ang kinataliwad-ang katuyoan sa iglesia ug maipadan-ag sa mga kinabuhi ug ministryo sa matag miyembro. Ang iglesia mosimba, modayeg, mohimaya, ug moampo sa usa ka tinuod nga Dios ug modasig sa usag usa (Efeso 1:6,12,14; 3:10), ug gisugo sa paglig-on ug pagsangkap sa bag-ong mga magtotoo diha sa pagtoo.
6. Ang Balaang Espiritu naghatag sa espirituhanong mga gasa aron ang Iglesia makatuman sa ilang misyon.
7. -Oo, si Jesus wala makasala. Siya walay sala, apan nagahatag ug panig-ingnan alang sa mga magtotoo.
 -Dili. Ang mga bata dili angay bautismohan tungod kay wala pa sila makasabot sa kahulogan sa ordinansa.
 -Si Jesus giunlod, ug kung posible kinahanglan kita mosunod sa iyang panig-ingnan.
 -Sa diha nga ang husto nga pagtudlo gihatag ug masabtan sa nangita.
 -Ang Kristohanong bautismo sa tubig mao ang usa ka simbolo sa kamatayon ug pagkabanhaw ni Jesus. Kini nagsimbolo sa kamatayon ngadto sa sala sa dihang kamo giunlod sa "lubnganan" sa tubig ug sa pagkabanhaw ngadto sa usa ka bag-ong kinabuhi

- nga nagpuyo alang sa Dios diha sa pagkamatarung sa inyong paghaw-as gikan sa tubig. Ang magtotoo nga mihaw-as gikan sa tubig aron mopuyo niining bag-ong kinabuhi wala mobuhat niini diha sa iyang kaugalingong gahum. Ang iyang bag-ong kinabuhi ikinabuhi pinaagi sa gahum sa Dios, ang sama nga gahum nga nagbanhaw kang Jesus gikan sa lubnganan.
- Ang mga kinahanglanon sa Biblia alang sa Kristohanong bautismo mao ang panudlo, paghinulsol, pagtoo, ug usa ka maayong tanlag ngadto sa Dios.
8. -Panahon kadto sa pagsaulog sa Pasko sa gabii sa wala pa ang iyang kamatayon si Jesus mipasiugda niini nga ordinansa alang sa mga magtotoo.
- Ang ordinansa nga gitawag ug Panihapon sa Ginoo mahinungdanong bahin sa Kristohanong pagsimba ingon nga kini nagpakita pag-usab sa kamatayon sa Ginoo ug pagkabanhaw ug nanglantaw sa iyang pagbalik sa umaabot.
- Sila nagasaulog sa Pasko nga mao ang labing sagradong pangilin sa relihiyosong tuig sa mga Judio. Kini nagsaulog sa katapusan hampak sa Ehipto sa dihang ang panganay nga anak nga lalaki sa Ehiptohanon namatay ug ang mga Israelita naluwas tungod sa dugo sa carnero nga gisablig sa ilang mga poste sa pultahan.
- “Kini mao ang akong lawas nga gihatag kaninyo, buhata kini sa paghandom kanako! Sa maong pagkaagi, human sa panihapon, siya mikuha sa kopa ug nagaingon, kini nga kopa mao ang bag-ong pakigsaad sa akong dugo, nga igabubo nganha kaninyo”*
- Ang Apostol Pablo misulat mahitungod sa Panihapon sa Ginoo: *" Busa, bisan kinsa nga magakaon sa tinapay, ug magainom sa kopa sa Ginoo sa paagi nga dili takus, makasala batok sa lawas ug dugo sa Ginoo. Apan ipasusi sa matag usa ka tawo ang iyang kaugalingon, ug unya pakan-a siya sa tinapay ug paimna siya sa kopa. Kay si bisan kinsa nga magakaon ug magainom sa walay pagpakaila sa lawas sa Ginoo, nagakaon ug nagainom siya sa hukom sa silot alang sa iyang kaugalingon. (1 Corinto 11:27-29)*
- Sa pagpakig-ambit sa sa tinapay ug kopa sa dili-takus nga paagi nagpasabot nga naga salikway sa tinuod nga kahulogan sa tinapay ug kopa ug nagabaliwala sa dakong bili nga gibayaran sa atong manluluwas alang sa atong kaluwasan. Kini usab nagpasabot nga gitugotan ang serimonyas nga mahimong patay ug pormal nga rituwal o sa pag-ambit sa Panihapon sa Ginoo uban sa wala masugid nga sala. Sa pagtuman sa kang Pablo nga mga instruksiyon, kinahanglan natong susihon ang atong mga kaugalingon sa dili pa mokaon sa tinapay ug moinom sa kopa aron masiguro nga ang atong mga sala gipasaylo ug ang atong motibo putli.
- Kita magpadayon niini nga ordinansa hangtud sa pagbalik sa Ginoo. Ang kopa ug tinapay nga gigamit ni Jesus sa katapusang panihapon uban sa iyang mga disipulo nga pasumbingay nga nagsimbolo sa iyang lawas ug dugo.
9. -Ang Lawas ni Kristo: 1 Corinto 12: 12-27; Roma 12: 5; Efeso 4: 12,16.
- Ang Lawas ni Kristo diin ang Ginoo mao ang ulo: Efeso 1: 22-23.
- Ang pamilya sa Dios, ingon nga kitang tanan mga anak sa Ginoo: 2 Corinto 6:18.
- Usa ka haligi sa kamatuoran sa kalibutan: 1 Timoteo 3:15.
- Usa ka parras ug mga sanga niini: Juan 15: 1-11.
- Ang pagtukod sa Dios: 1 Corinto 3: 9 ug Efeso 2: 19-22.

- Usa ka buhing templo: Efeso 2: 20-21.
- Ang matag sakop buhi nga bato nga gitukod ibabaw sa batong pamag-ang, si Jesu-Kristo: 1 Pedro 2:9.
- Balaang templo diin nagpuyo ang Dios: 1 Corinto 3:16.
- Balaang nasud: 1 Pedro 2:9.
- Harianong pagkasacerdote: 1 Pedro 2:5-9.
- Asin: Mateo 5:13-15.
- Kahayag: Mateo 5:13-15.
- Mahumot nga samyo: 2 Corinto 2:15.
- Ang pangasaw-onon ni Kristo: Efeso 5:23-32; Pinadayag 19:7, 8; 21:9.
- Ang panon sa tinuod nga magbalantay sa carnero, si Jesu-Kristo: Juan 10 ug 1 Pedro 5:1-3.
- Mga balaan: 1 Corinto 1:2.

10. Ang iglesia pagalalinon uban sa Ginoo. Ang mga magtotoo nga nangamatay pagaban hawon, unya kadtong mga buhi pagasakgawon uban kanila sa kapanganuran aron makig-uban sa Ginoo. (1 Tesalonica 4:13-18). Ang mga magtotoo pagahukman sa ilang mga ministryo sa Ginoo, ug pagagantihan sumala sa (1 Corinto 3:10-15 ug 2 Corinto 5:10). Ang iglesia sa katapusan mobalik uban ni Kristo dinhi sa kalibutan ug maghari uban kaniya. (Pinadayag mga kapitulo 19-20).

KAPITULO 10: ESCHATOLOGY

1. Ang Eschatology mao ang pagtuon sa katapusan nga mga butang - mga panghitabo nga mahitabo sa katapusan nga mga panahon. Ang pulong gikan sa Griyego nga pulong *eschaton* nga nagtumong sa katapusan o katapusan nga mga butang. Sa teyolo hiya, ang Eschatology partikular nga nagtutok sa pagtuon sa matagnaong mga libro sa Biblia, labi na kadtong mga panagna nga wala pa matuman.
2. Ang pagtuon sa Eschatology importante tungod kay ang tagna adunay daghang bibli kanhong mga teksto. Ang Eschatology nagpamatuod usab sa kamatuoran sa Pulong sa Dios samtang kita nagsaksi ang gitagna nga mga panghitabo detalyadong matuman. Ang pagtuon sa Eschatology nagdasig sa mga magtotoo nga magpabilin nga matitud-anon sa pagtoo, tungod kay kini naghatag sa mga detalye sa ilang mahangturong padulngan uban sa Dios.
3. Ang mga hilisgutan sa Eschatology naglakip sa paglalin, kasakitan, ikaduhang pag-anhi, milenyum, katapusan nga paghukom, ug eternidad. Kini nagtumong sa matag naong mga libro sa Biblia ug sa matagnaong pagtulon-an ni Kristo.
4. Kadaghanan sa mga interpretasyon nagsentro sa eksakto nga panahon sa pipila ka matagnaong mga panghitabo o espesipikong mga detalye niini nga mga panghitabo.
5. Itandi ang imong tubag sa panaghisgot niini nga kapitulo sa paglalin.
6. Ang uban nga mga tawo nagtoo nga ang paglalin mahitabo sa wala pa ang panahon sa kasakitan ug nga ang mga magtotoo dili kinahanglan nga makasinati sa bisan unsa niining makalilisang nga panahon yuta. Ang uban nagtoo nga ang paglalin mahitabo sa tungatunga niini nga panahon ug ang uban nagtoo nga ang paglalin mahitabo sa katapusan sa kasakitan.

7. Itandi ang imong tubag sa panaghisgot niini nga kapitulo sa Kasakitan.
8. Itandi ang imong tubag sa panaghisgot niini nga kapitulo sa ikaduhang pag-anhi ug sa Milenyum.
9. Itandi ang imong tubag sa panaghisgot niini nga kapitulo sa katapusang paghukom ug sa eternidad.
10. Daniel ug Pinadayag.
11. Ang Harvestime *Legacy Bible Outlines* naghatag ug dugang nga pagtuon sa Eschatology.
12. Mubo nga paghulagway sa matagnaong mga libro:

Isaias: Nagpasidaan sa umaabot nga paghukom batok sa Juda tungod sa ilang sala batok sa Dios.

Jeremias: Gisulat sa panahon sa ulahing pagkunhod ug pagkapukan sa Juda. Nagsugilon sa umaabot nga paghukom ug nag-awhag sa pagsurender kang Nabucodonosor.

Lamentaciones: Si Jeremias nagminatay (pagpahayag sa kasubo) sa ibabaw sa kalaglagan sa Jerusalem pinaagi sa Babilonia.

Ezequiel: Nagpasidaan una sa nagsingabot nga pagkapukan sa Jerusalem ug unya gitagna ang iyang umaabot nga pagpasig-uli.

Daniel: Ang manalagna nga si Daniel nadakpan sa panahon sa unang mga paglikos sa Juda ug gidala ngadto sa Babilonia. Kini nga libro naghatag sa makasaysayan ug matagnaong mga pagtulon-an nga importante sa pagsabot sa tagna sa Biblia.

Oseas: Ang tema niini nga libro mao ang pagkadili-matinumanon sa Israel, ang ilang silot, ug pagpasig-uli sa Dios.

Joel: Nag-asoy sa mga hampak nga naglandong sa umaabot nga paghukom.

Amos: Atol sa panahon sa materyal nga kauswagan, apan sa moral nagkadunot, si Amos nagpasidaan sa Israel ug sa naglibot nga mga nasud sa umaabot nga paghukom sa Dios sa ilang mga sala.

Abdias: Ang paghukom sa Dios batok sa Edom, usa ka dautan nga nasud nga nahimutang sa habagatan sa Patay nga Dagat.

Jonas: Ang istorya sa manalagna nga si Jonas, nga nagwali sa paghinulsol sa Nineveh, kapitolyo sa imperyo sa Asirya. Ang libro nagpadayag sa gugma sa Dios ug plano sa paghinulsol alang sa mga Gentil.

Miqueas: Ang laing tagna batok sa sala sa Israel. Nagtagna sa dapit nga natawhan ni Jesus mga 700 ka tuig sa wala pa nahitabo ang maong panghitabo.

Nahum: Nag-asoy sa umaabot nga kalaglagan sa Nineveh nga unang naluwas sulod sa 150 ka mga tuig pinaagi sa pagsangyaw ni Jonas.

Habacuc: Nagpadayag sa plano sa Dios sa pagsilot sa usa ka makasasala nga nasud pinaagi sa usa ka labaw pa nga makasasala nga nasud. Kini nagtudlo sa "Ang Mata rung mabuhi pinaagi sa pagtoo."

Sofonias: Ang paghukom ug pagpasig-uli sa Juda.

Hageo: Nag-awhag sa mga Judio sa pagtukod pag-usab sa templo human sa 15 ka mga tuig nga pagkalangan tungod sa pagbatok sa kaaway.

Zacarias: Dugang nga nag-awhag sa pagkompleto sa templo ug sa pagbag-o sa espiri tuhanon nga pasalig. Gitagna ang una ug ikaduha nga mga pag-anhi ni Kristo.

Malaquias: Nagpasidaan batok sa espirituhanong kamabaw ug nagtagna sa pag-abot ni Juan Bautista.

Pinadayag: Pagpadayag sa katapusan sa kapanahonan nga mga panghitabo.

13. Itandi ang imong mga tubag sa mga bersikulo nga gihatag sa seksyon sa propetikan hong pagtulon-an ni Kristo niini nga kapitulo.